570.6
COP
v.14

THE UNIVERSITY
OF ILLINOIS
LIBRARY
570.6
COP
v. 14

Digitized by the Internet Archive
in 2020 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

https://archive.org/details/videnskabeligeme1418dans

Videnskabelige Meddelelser

fra

den naturhistoriske Forening i Kjöbenhavn,

for

Aaret 1862.

Udgivne af Selskabets Bestyrelse.

Med 5 kobberstukne Tavler.

Andet Aarties fjerde Aargang.

Kjöbenhavn.

Bianco Lunos Bogtrykkeri

ved F. S. Muhle.

1863.

Redactionen af dette Tidsskrift bestaaer af Professorerne *Reinhardt* og *Steenstrup*.

570.6
C8P
v.14

Indhold.

Side.

Færöernes Fuglefauna med Bemærkninger om Fuglefangsten af Sysselmand *H. C. Müller* . . . . . 1.

Om Falsters Vegetation af Provst *H. P. G. Koch* . . . . . 79.

Bidrag til det vestindiske Öriges og navnligen til de dansk-vestindiske Öers Herpetologie af *J. Reinhardt* og *C. F. Lütken* . . . . . 153.

Nogle nye Krybdyr og Padder, beskrevne af Dr. phil. *Chr. Lütken* (Hertil Tavlerne I og II) . . . . . 292.

Til Belysning af Bidens platycephala Örd. af *A. S. Örsted* (Hertil Tavlerne III og IV) . . . . . 312.

Iagttagelser angaaende Blærebændelorme. Af Dr. *H. Krabbe* (Hertil Tavle V) . . . . . 320.

Nogle Bemærkninger om Narhvalens Stödtand af *J. Reinhardt* . . . . . 326.

Oversigt over de videnskabelige Möder i den naturhistoriske Forening i Aaret 1862 . . . . . 336.

428231

Oversigt over Kobbertavlerne.

I-II. fig. 1 *Cydodus fasciatus.* Ltk.; fig. 2 *Delma Mölleri* Ltk.; fig. 3 *Aprasia pulchella* Gray? var. *striolata* Ltk; fig. 4 *Pterophrynus verrucosus* Ltk.; fig. 5 *Onychocephalus Westermanni* Ltk.; fig. 6 *Hydrophis lævis* Ltk.

III-IV. Analyser af *Bidens platycephala, B. radiata* og *B. tripartita.*

V. Krogkrandse og Kroge af en hos Mulvarpen forekommende *Cysticercus* (1—3), lignende af en Bændelorm af en Ræv (3—5), samt af Raadyrets Muskeltinte (6—8), Kroge af *Cysticercus cellulosæ* af et Sviin (9—10) og af *Coenurus cerebralis* af en Oxe (11—12).

Ligesom ved Udgivelsen af de tvende foregaaende Aargange saaledes maa Redactionen ogsaa ved Udgivelsen af denne Aargang med Erkjendtlighed bringe i Medlemmernes og Læsernes Erindring, at Udstyret med de saa höist fornödne Tavler væsentligen skyldes de Understöttelser, hvormed det höie Kultusministerium (100 Rgd.) og det Kgl. Videnskabernes Selskab (150 Rgd.), gunstigt have fremhjulpet Foreningens Bestræbelser.

Da med indeværende Aargang det Treaar er udlöbet, hvori det Kgl. Videnskabernes Selskab havde lovet at yde Foreningen sin Bistand med ovennævnte Sum, og da der neppe er Udsigt til at Selskabet umiddelbart kan fortsætte sin Understöttelse, er det Redactionen kjært at kunne meddele, at det höie Kultusministerium paa Bestyrelsens og Redactionens allerærbödigste Andragende gunstigst har tilstaaet en Understöttelse af 200 Rgd. for Aaret 1863—64.

Videnskabelige Meddelelser

fra

den naturhistoriske Forening i Kjöbenhavn.

Andet Aarti.

1862. Udgivne af Selskabets Bestyrelse. **Nr. 1—5.**

Færöernes Fuglefauna

med Bemærkninger om Fuglefangsten

af

Sysselmand *H. C. Müller.*

De Bemærkninger om den færöiske Fuglefauna, som her meddeles, stötte sig til Erfaringer, der ere samlede i en længere Aarrække, og skylde tildeels Andres Opfordringer deres Tilbliven.

Som indfödt Færing har jeg havt den bedste Leilighed til at iagttage det eiendommelige Fugleliv paa mine fædrene Öer, samt til stadig at besöge de Steder, hvor jeg kunde vente störst Udbytte af mine Bestræbelser for at lære dette at kjende, og den Interesse, hvormed jeg fra min Barndom har omfattet den mig omgivende Fugleverden, har jevnligen faaet ny Næring i de mange Opfordringer til at skaffe færöiske Fugleskind og Fugleæg, som fra forskjellige Sider ere blevne stillede til mig.

Jeg troer derfor, skjöndt jeg ikke har beskjæftiget mig med Ornithologien i sin Heelhed, at have et tilstrækkeligt Kjendskab til de færöiske Fugle, til med nogen Berettigelse at kunne udtale mig om dem og indestaae for, at de Oplysninger, som jeg her meddeler, ere paalidelige. Hvad der tidligere har været skrevet om den færöiske Fuglefauna af Lucas Debes, Landt, Graba og Adjunkt (nu Pastor) A. Holm har jeg stadigt havt for Öie i de Aar, i hvilke jeg har samlet de her meddeelte Iagt-

tagelser, og naar jeg i et eller andet Punkt afviger fra dem, er det kun, fordi jeg troede at have overbeviist mig om, at der i slige Tilfælde var indlöbet en Feil i de ældre Angivelser.

Da de tamme Huusfugle ikke ere optagne i den efterfölgende Fortegnelse, skal jeg her endnu kun med Hensyn til dem anföre, at der paa Færöerne holdes Gjæs, Ænder og almindelige Höns i Mængde, fremdeles nogle faa Dorkins og cochinchinesiske Höns, Kalkuner, Duer og Kanariefugle.

I. Rovfugle.

1. Haliaetus albicilla (Linn.)

Dansk: *Havörn*, *Fiskeörn*,
Færöisk: *Örn*,

Örne sees kun sjelden paa Færöerne og höre ikke til de Fugle, som stadig opholde sig her; men jeg antager, at paa en enkelt Undtagelse nær, er det Falco albicilla, som man af og til har bemærket her.

Sagnet fortæller, at et Par ynglede paa Tindholmen ved Vaagöe paa en Tid, da denne Holm var beboet af een Familie. En Dag havde et lille Barn leget udenfor Huset; Örnen slog ned paa det og förte det hen til sin Rede, överst i en af de utilgængelige Tinder ɔ: Klippespidser, som findes paa Holmen og som endnu benævnes „Arnatindur“. Barnets Moder, som opdagede Örnen med sit Bytte i Klöerne, forfulgte den uden at ændse den farlige Vei lige til Reden, men Örnen havde allerede hugget Barnets Öine ud, forinden hun fik frataget den sit Rov. Af denne Aarsag skal Familien være flyttet bort fra Tindholmen, der nu er ubeboet.

Man har ogsaa en Fortælling om, hvorledes en Örn engang skal have slaaet ned paa et Faar, som, idet det sprang op, rev

Örnen itu, da den havde slaaet den ene Fod i Faarets Ryg og den anden i Jorden.

Det er forövrigt ikke usandsynligt, at Örne tidligere have ynglet her, hvor der findes mange utilgængelige Steder i Klipperne, paa hvilke de kunne have bygget deres Reder.

De Örne, man har bemærket her i den senere Tid, have tildeels været antrufne paa Aadsler og bortkastet Fiskeaffald, men jeg har ikke nogen bestemt Erfaring om, at de have dræbt Lam eller Fugle, skjöndt man har fortalt mig det, hvilket heller ikke er usandsynligt.

Som et Huusraad imod Guulsot bruges endnu at drikke Vand, hvori en Örneklo er kogt, og den, der er saa heldig at skyde en Örn, opbevarer Klöerne, som blive kogte mange Gange.

Det skal have været Praxis, at den, som dræbte en Örn, kunde, ved at indlevere dens Næb til Landfogden, befrie sig for Livstid fra at svare Næbbetold, en Afgift, som senere vil blive omtalt (see S. 11).

2. **Pandion haliaëtus** (Linn.).

Dansk: *Flodörn.*

Færöisk: *Örn*,

Jeg har kun seet een eneste ung Fugl, der blev skudt paa Suderöe i Aaret 1848 og sendt til Universitetsmuseet i Kjøbenhavn.

3. **Falco islandicus** Brehm.

Dansk: *Jagtfalk*,

Færöisk: *Fålkur*,

er hyppig; den 11te Februar 1858 havde jeg et Exemplar fra Vestmanhavn.

4. **Falco peregrinus** Linn.

Dansk: *Vandrefalk*,

Færöisk: *Fålkur*,

havde jeg fra Kollefjord den 16de September 1857.

5. **Falco lithofalco** Gmel.

Dansk: Dværgfalk, Steenfalk,
Færöisk: Smiril,

opholder sig her baade Sommer og Vinter.

Den er yderst modig og forvoven og skyer ingen Fare, naar den forfölger sit Rov. Den er derfor ofte bleven fanget ved at jage og forfölge Stæren ind i Husene. Naar den jager en Flok Stær, forsöge disse altid at holde sig oven over den og flyve ofte saalænge opad, at man neppe kan öine dem mere; isaafald maa Smirilen som oftest give tabt. Er en enkelt Stær saa uheldig at blive skilt fra Flokken, bliver den i Reglen Smirilens sikkre Bytte. Andre Smaafugle, som Piblærker og Digesmutter, gjör den naturligviis ogsaa Jagt paa. Sterna arctica bliver ogsaa undertiden dens Bytte.

Den yngler her og bygger sin Rede i Klipperne, hvortil den fortrinsviis benytter en forladt Kragerede. Jeg har engang fundet dens Rede i en saakaldet Ur ɔ: en Masse, fra et Fjeld nedfaldne Klippestykker. Naar man nærmer sig dens Yngleplads, forraader den snart ved sit vedholdende Skrig, hvor Reden er. I Slutningen af Mai Maaned lægger den 4 rödbrune Æg. Ungerne, tagne ud af Reden, lade sig let tæmme. Naar man nærmer sig Reden, lægge Ungerne sig paa Ryggen og vende Klöerne opad til Forsvar.

Naar en adstadig eller bedaget Mand pludselig kommer over en Flok stöiende Ungdom siger man: „Nu kjemur Smiril uj Steâraflok“ ɔ: Nu kommer Smirilen blandt Stærene.

6. **Falco tinnunculus** Linn.

Dansk: Taarnfalk,
Færöisk: Fálkur,

har jeg havt eet Exemplar af, som jeg i Aaret 1848 sendte til Universitetsmuseet.

7. **Nyctea nivea** (Thunb.).

Dansk: Sneeugle,

Færöisk: Katúla,

er ikke ganske sjelden her. For henved 20 Aar siden havde afdöde Captain Möller erholdt et levende Exemplar, som han forsögte paa at tæmme. Dette lykkedes imidlertid ikke, og den döde efter ½ Aars Forlöb. Naar den blev tirret, gav den en hvæsende Lyd fra sig med paafölgende Klappren med Næbet ved at slaae Undernæb og Overnæb stærkt mod hinanden.

Oppe paa Fjeldet „Kirkebö Rein" har jeg seet en Sneugle baade Vinter og Sommer i Aarene 1849 og 1850. Sammesteds blev i Sommeren 1855 fanget et Exemplar, og man har til samme Tid bemærket flere, andre Steder paa Öerne. Sidst i October 1857 saaes to i Kirkebö Rein, og den 25de Mai 1861 saae jeg en gammel sammesteds. Saavidt jeg gjennem Kikkert kunde see, havde den ikke en sort Plet. Solen skinnede, men det var ikke muligt at komme den nærmere end paa 4 à 5 Riffelskuds Distance, og hvor forsigtig jeg end kröb, fik den dog altid Öie paa mig, heldede strax Forkroppen forover og lettede et Öieblik efter at den havde seet mig, om jeg end strax trak mig tilbage. Den satte sig paa de meest ophöiede Punkter, hvor den kunde have Oversigt over Terrainet. 8 Gange forsögte jeg forgjæves at liste mig paa den. Jeg tvivler paa, at den yngler her; thi man har aldrig fundet Spor af dens Rede.

8. **Otus vulgaris** (Linn.)

Dansk: lille Hornugle,

Færöisk: —

er en enkelt Gang forekommet her.

9. **Otus brachyotus** (Lath).

Dansk: Moseugle,

Færöisk: —

har jeg havt flere Exempler af; dog har jeg ikke fundet den ynglende.

II. Sangfugle.

10. Hirundo urbica Linn.

Dansk: Bysvale,

Færöisk: Sveâla,

er ikke saa sjelden af og til om Foraaret, i Mai og Juni Maaneder, enkeltviis. Den 9de Mai 1858 opholdt en sig ved Thorshavn i nogle Dage.

11. Troglodytes parvulus Koch?

Dansk: Gjerdesmutte,

Færöisk: Musabrouir,

er ganske almindelig. Paa de Öer, hvor ingen Rotter og följelig heller ingen Katte findes, trives den bedst og er der saa fortrolig med Mennesker, at den bygger i ethvert Udhuus, helst i de med Halm tækkede Nöster (Baadehuse). Sin muntre Sang lader den stedse höre, ogsaa om Vinteren. Jeg har hört den synge freidig i Februar Maaned.

Den paa Færöerne forekommende Gjerdesmutte er i den nyeste Tid opstillet som en egen Art: *Troglodytes borealis.* Den lægger paafaldende större Æg end Gjerdesmutten i Danmark.

12. Sylvia trochilus Linn.

Dansk: Spurvekonge,

Færöisk: —

forekommer kun sjeldent. I Oktober 1845 blev et Exemplar fanget og sendt til Universitetsmuseet.

I Septbr. 1861 fik jeg en Fugl, som jeg antog for S. trochilus, endskjöndt dens Maal er större, end de, som angives for denne, nemlig: L. 5″ Halen 2″ Breden 7″ 4‴.

13. Regulus cristatus Willug.

Dansk: Fuglekonge,

Færöisk: —

sees ofte. Midt i October 1852, efter en östlig Storm, vare de temmelig talrige paa flere Steder. I October 1857 vare ogsaa mange at see.

14. **Regulus ignicapillus** Brehm.

Dansk: *Fuglekonge*,

Færöisk: —

troer jeg een Gang at have havt.

15. **Saxicola oenanthe** (Linn.)

Dansk: *Steensqvætte*,

Færöisk: *Stajnstölpa*,

kommer hertil ved Midten af April, dog sjelden förend d. 14de. I Mai lægger den 7 à 8 Æg. Reden, der bestaaer af Græsstraa og indvendig er foret med Uld, Fjer og Haar, findes sædvanligt i Steenhobe, eller Gjerder som ere opförte af Steen og Jord. Hen i August forlader den os igjen.

16. **Saxicola rubetra** (Linn.)

Dansk: *Bynkefugl*,

Færöisk: —

har jeg, den 3die December 1852 seet i Amtmandens Have i Thorshavn.

17. **Erythacus rubecula** (Linn.)

Dansk: *Rödkjælk*,

Færöisk: —

sees ikke saa sjelden om Efteraaret.

I Vinteren 1855—56 forblev en her indtil i Februar, da den forsvandt.

18. **Motacilla alba** Linn.

Dansk: *Vipstjert*,

Færöisk: *Erla Kongsdottur*,

er almindelig her, hvert Foraar og Efteraar, ligesom den ogsaa undertiden sees om Sommeren, men jeg har ikke fundet den ynglende.

19. **Motacilla flava** Linn.

Dansk: Guulspink,

Færöisk: Erla Kongsdottur,

angiver Graba at have seet ved Stranden paa Vaagöe den 2den Juni 1828. Jeg har kun seet eet Exemplar, som jeg sendte til Universitetsmuseet.

20. **Anthus rupestris** Nilss.

Dansk: Skjærpiber,

Færöisk: Gråatujtlingur,

er almindelig her baade Vinter og Sommer. Den 25de Marts 1861 saae jeg dem parrede og qviddrende paa Fjeldene ved Velbestad.

21. **Anthus pratensis** (Linn.)

Dansk: Piblærke,

Færöisk: Gråatujtlingur,

er ligesom forrige en af de almindeligste Fugle her. Den bygger som forrige Art i Huller i Jorden og under Stene, helst i Nærheden af Bække og Aaer, og lægger 6 Æg efter Midten af Mai. Reden bestaaer blot af fine, törre Græsstraa. Pastor Holms Angivelse i Kröyers Tidsskrift, at den anlægger Reden i Græsset i Læ af en Tue eller Steen, er feilagtig. Man træffer den ynglende saavel paa de höieste Fjelde som ved Strandbredden.

22. **Turdus pilaris** Linn.

Dansk. Snarredrossel,

Færöisk: Ouinsheâni,

har jeg havt et Exemplar af, som blev tilsendt Dr. phil. Kjærbölling. Pastor Holm har ogsaa havt en gammel Han skudt i December 1843.

23. **Turdus iliacus** Linn.

Dansk: *Viindrossel*,

Færöisk: *Ouinsheâni*,

kommer hertil hvert Foraar i April og Mai, endog i Flokke, men forlader os snart igjen. Om Efteraaret i September sees den atter. Den 2den April 1847 vare de ankomne i Mængde; i 1859 ankom de sildigere i April og opholdt sig længere her, da Vinteren var streng paa Island.

24. **Turdus merula** Linn.

Dansk: *Solsort*,

Færöisk: *Roukur*,

sees ogsaa undertiden, men sjeldnere end foregaaende.

Jeg maa her bemærke, at det, som Pastor Holm i Kröyers Naturhistoriske Tidsskrift beretter om *Pyrrhocorax graculus*, efter min Mening gjælder om *Turdus merula*, som han ikke selv har truffet paa Öerne og derfor efter andres Beretninger forvexler med *Pyrrhocorax*. Færingerne omtale nemlig rigtignok en sort Fugl med guult Næb, som de sige skal være af Störrelse omtrent som en Due, men jeg har stærk Mistanke om, at det ikke er andet end *T. merula*; jeg har idetmindste ikke seet nogen sort Fugl med guult Næb undtagen denne sidste, og den er bleven bragt mig under Navnet „Roukur“. Hvad Beretningen om Fuglens Störrelse angaaer, da kan man ikke ganske stole paa den. Imidlertid kan jeg ikke bestemt benægte, at *Pyrrhocorax graculus* er seet her; men saalænge intet Exemplar herfra foreligger, og ingen Sagkyndig har seet den her, troer jeg at være berettiget til at betvivle dens Forekomst, saameget mere, som i et gammelt færöisk Digt, hvori de færöiske Fugle beskrives temmelig nöiagtig efter deres Sædvaner og i den Orden, hvori de ankomme her til Öerne, sættes *Turdus iliacus* og Roukur sammen. Det derhen hörende Vers lyder saaledes:

Ouinsheâni og Roukerin svarte,
Rajka rundt um Buj. o. s. v.
ɔ: Odinshane (*T. iliacus*) og Rouken sorte,
Sværme rundt om Byen.

25. **Muscicapa atricapilla** Linn.

Dansk: *Fluesnapper*,
Færöisk: —

forekommer kun en enkelt Gang, navnlig blev en Han skudt d. 7de Mai 1846 og tilsendt Universitetsmuseet.

26. **Hydrobata cinclus** (Linn.)

Dansk: *Vandstær*,
Færöisk: *Åarpisa*,

angives af Svabo at findes ynglende. Landt bemærker, at han har erholdt eet Exemplar. Jeg har aldrig seet den, har vel hört Navnet Åarpisa, som skal betegne denne Fugl, men om det er saa, anseer jeg for tvivlsomt.

27. **Ampelis garrula** Linn.

Dansk: *Sidensvands*,
Færöisk: —

har jeg den 3die November 1852 seet i Rönnetræerne i Amtmandens Have i Thorshavn.

28. **Corvus corax** Linn.

Dansk: *Ravn*,
Færöisk: *Ravnur*.

Den findes overalt paa Færöerne i temmelig Mængde. Man har troet at bemærke, at den adskillige Aar har pludselig formeret sig, og antager, at den isaafald er kommen trækkende fra andre Lande, navnlig fra Island. Saameget er vist, at man har seet Ravne komme flyvende ind fra Havet.

Her, som andre Steder, tager den sin eneste Næring af

Dyreriget*). Især Aadsler af Faar, der ere döde paa Marken, hvilke den ved sin skarpe Lugt kan opdage i lang Afstand, udgjöre dens vigtigste Næring. Den hugger först Öinene ud paa Aadselet, hvorefter den söger at naae Indvoldene for at faae Talgen. Naar flere Ravne komme til, forraade de snart ved deres Klammeri og dermed följende Skrig for Söidemanden ɔ: Faarehyrden, hvor det döde Faar er at finde. Om Foraaret, naar Faarene efter den overstandne Vinter ere svage, er den farlig, thi den skaaner ikke de afkræftede Faar, og endnu mindre de nyfödte Lam, naar Moderen ikke er stærk nok til at kunne forsvare dem imod dens Angreb. Efter Grindefangster indfinder den sig altid for tilligemed Krager og Maager at tage Deel i Fortærelsen af det, som ved saadanne Leiligheder falder af.

Det er en almindelig Tro hertillands, at Ravnen ikke dræber Lam paa det Sted, hvor den bygger, men at den derimod flyver længere bort for at dræbe. Forövrigt er det kun de Ravne, som have Unger, der dræbe Lam**).

Man har om Vinteren seet den tage Rotter paa Sneen hvormed den har begivet sig höit op i Luften og derefter ladet dem falde; ved at gjentage dette flere Gange har den aflivet Rotten.

I Fuglebjergene er den en farlig Gjest. Den raner fra Lomvien baade Unger og Æg. Naar den faaer Lyst til Lomvieæg sætter den sig i Nærheden af de rugende Lomvier, reiser sin Fjederbedækning iveiret og udstöder sine hæse Skrig. Lomvien, forskrækket ved Ravnens Udseende, Skrig og Krumspring flygter fra Ægget, som da let bliver Röverens Bytte. Den griber det i sine Klöer og flyver bort med det til et Sted, hvor den i Mag kan fortære sit Rov. Den hugger da med Næbet et lille Hul paa Ægget og fortærer derigjennem Indholdet. Ofte har jeg fundet ubeskadigede Lomvieæg i Skraapens og Lundens Huler

---

*) Paa Island angiver Faber, at den ogsaa tager tiltakke med Kræklingebær (Empetrum nigrum) og Vacciniumbær.

**) Krager og Skader tage ei heller Ællinger og Kyllinger i den Bondegaard, hvor de have fæstet Bo.

paa slet Mark, hvorhen de ere blevne bragte af Ravnen, som enten har tabt dem deri og ikke vovet at stikke Hovedet ind i Hulen for at tage Ægget igjen, eller ogsaa skjult det ligesom den gjör ved Alt, hvad den ikke er istand til at fortære. For flere Aar tilbage bleve Fuglebjergene paa Kalsöens nordre Ende aldeles ödelagte af Ravne, som i store Flokke opholdt sig der, saalænge der var noget at rane. For Beboerne var det en betydelig Skade.

Dens Angreb paa Lunden og dennes Territorium falde ikke altid saa heldigt ud; thi Lunden sætter sig til Modværge og forsvarer sig altid med Kraft. Er Ravnen da altfor nærgaaende, griber Lunden ham med sit stærke Næb i Struben. Ravnen anstrænger sig da for at blive det ikke kjærkomne Paahæng qvit, men det lykkes ham sjelden, förend de begge falde i Söen, hvor Lunden er i sit Element, men Ravnen maa böde med Livet for sin Dristighed. Jeg har engang været Öievidne til en saadan Kamp. De Kæmpende faldt begge paa den under Fuglebjerget værende flade Klippe, hvor de i nogen Tid laae bedövede, men derefter flöi deres Vei.

Af det foregaaende er det klart, at Ravnen er til stor Skade, hvorimod dens Nytte kan regnes for Intet. Den er derfor fredlös her paa Öerne i den Grad, at dens Ödelæggelse endog er paabudt ved Lov. Efter kongeligt Rescript skal, med nogle Undtagelser, hver Mandsperson fra 15 til 50 Aar levere eet Ravnenæb eller tvende andre Rovfuglenæb aarlig, som efterat de ere indkrævede over hele Landet blive vidnesfast opbrændte St. Olaidag (29de Juli). Den, der ikke præsterer denne Told (Næbbetold) in natura, maa betale en Mulkt af 4 Rbs.

Ravnen bygger i Februar sin Rede, der bestaaer af törre Tangstokke, Lyng, Been m. m., indvendig foret med Mos, Uld, Haar og Fjer; den lægger deri i Slutningen af Februar 5 Æg, der ere grönne med sortebrune Pletter. Reden benyttes Aar for Aar, naar den ikke forstyrres enten ved Naturbegivenheder eller af Mennesker. Den findes i de steileste Klipper og Bjerge og

er yderst sjelden tilgængelig uden Hjælp af Line. Ofte er det umuligt endog med Line at naae den. Naar Ungerne ere udklækkede, eller og henimod Mai, blive disse dræbte, forsaavidt det er muligt at naae Reden; og man gjör sig Umage for at faae dem ödelagte forinden Læmmetiden begynder, for at befrie de Gamle for den Trang, der er for dem til at dræbe Lam til Föde for Ungerne.

At Ganen, Tungen og Næbet indvendig ere sorte troer man at være et Kjendetegn paa en gammel Ravn.

Den gamle Ravn er meget sky og forsigtig, hvoraf det færöiske Ordsprog kommer, at gammel Ravn er ikke god at fange.

Man tillægger Ravnen en lang Levetid; man siger nemlig at en Hest lever ligesaa længe som 3 Hunde, et Menneske ligesaa længe som 3 Heste; en Krage ligesaa længe som 3 Mennesker, men en Ravn ligesaalænge som 7 Krager.

Som bekjendt forekommer her en hvidplettet Varietet „Qvujtravnur“ (Hvidravn), *C. leucophaeus* Vieill. Den findes undertiden parret med den almindelige Ravn. Enkelte Par af de sorte Ravne have aarlig i Reden een, to eller flere Unger, der ere brogede. For nogle Aar siden fik jeg aarlig een eller to brogede Unger fra et Sted, hvor et Par sorte Ravne aarlig bygger, men i de senere Aar have de kun havt sorte Unger i Reden.

29. **Corvus corone** Linn.

Dansk: *Sortkrage*,

Færöisk: *Hjaltlands Kråaka*,

er sjelden seet her.

30. **Corvus cornix** Linn.

Dansk: *Graa Krage*,

Færöisk: *Kråaka*,

forekommer i stor Mængde og opholder sig her hele Aaret rundt. Dens Næring tager den fornemmelig af Aadsler, men i Mangel deraf tager den tiltakke med Bær, Orme o. s. v. Den

store Musling, *Volsella umbilicata Penn.* (*Modiola vulgaris*), og andre Skaldyr, som af Havet kastes op paa Strandbredden, udgjöre for en Deel dens Næring. Naar den ikke bekvemt kan komme til det i Skallen indesluttede Dyr, flyver den op i Luften dermed og lader det falde ned paa Klipperne, hvorved Skallen knuses og Dyret saaledes bliver tilgængeligt for den.

Först i Mai Maaned lægger den sine 5 Æg, der af Farve ligne Ravnens, men ere mindre. Dens Rede er bygget af Lyng, indvendig foret med Uld, og bliver benyttet Aar for Aar. I Almindelighed findes Reden i Klipperne paa mere eller mindre tilgængelige Steder, men jeg har ogsaa fundet den imellem store nedfaldne Klippestykker, ja endog paa Pakhusenes Tage ved Thorshavn.

Uagtet Kragen ialmindelighed er langt fra at være nogen sky Fugl, er den dog yderst vaersom, naar den seer Jægeren. Naar een bliver skudt, flokke alle de övrige sig, som ere i Nærheden, og flyve med Skrig over den Dræbte.

De holde undertiden det saakaldte Kragething, idet et Par hundrede Stykker samle sig paa eet Sted, dog har jeg ikke bemærket, at de efter endt Thing skulle efterlade 1 à 2 døde paa Stedet, hvilket Landt anförer at være Tilfældet. Jeg troer, at Forsamlinger af den Slags foranlediges ved en fremmed Rovfugls Nærværelse; thi naar en Falk eller Ugle, ja blot en Kat eller noget andet Usædvanligt viser sig paa Marken, gjöre de Tilstædeværende strax Anskrig, hvorved Mængden lokkes til Stedet.

At Landt har fundet 1 à 2 döde Krager paa Stedet, hvor et Kragething har været holdt, er ikke urimeligt; thi en paa Marken liggende död Krage er allerede tilstrækkelig Anledning til, at et Thing bliver samlet.

Man har forbundet den Overtroe med Kragen, at den skulde kunne vise Een, hvor han kommer til at boe. Dette skeer paa följende Maade. Den, der önsker at vide sin Skjebne i denne Henseende, enten det er en Ungkarl eller en Pige, gaaer Kyndelsmissedags Morgen, den 13de Febr. gammel Stiil, med en

Steen, et Been og et Stykke Törv i Haanden, og kaster först Stenen efter den förste Krage, han eller hun faaer Öie paa, og maa derefter forfölge den, indtil Benet og Törven ere blevne kastede, og i den Retning, som Kragen derefter flyver, ligger Personens Bestemmelsessted, hans eller hendes Önskers Maal. Naar Experimentet skal have nogen gavnlig Virkning, maa Personen ikke have nydt Noget eller talt et Ord den Morgen, förend det er overstaaet; thi i modsat Fald taber det al Kraft.

Kragen gjör megen Skade; den borttager Gjæslinger, Ællinger og Kyllinger, den fortærer den til Törring ophængte eller spredte Fisk, opsanker Sædekornet paa Ageren og afplukker Axene om Efteraaret. Man pleier at raade Bod derpaa ved at ophænge en död Krage eller noget Vaiende paa en Stok eller ogsaa ved at ströe Fjer omkring Ageren.

For nogle Aar siden saaes her i Thorshavn flere Vintre i Træk en Krage, som havde en Udvæxt hængende under Brystet, af Störrelse som et Hönseæg. Den blev til Slutning skudt her. Den havde sin Redeplads i Kalbek, c. 1 Miil herfra.

31. **Corvus frugilegus** Linn.

Dansk: *Kornkrage*, *Blaaraage*,
Færöisk: *Hjaltlandskråaka*,

kommer almindelig hertil hvert Foraar i Februar og Marts, undertiden i Flokke, men forsvinder snart; rimeligviis flytter den tilbage til de Steder, hvorfra den er fordreven, thi jeg antager ikke, at alle de Individer, som komme hertil, döe her. I Marts 1855 saaes store Flokke af dem.

32. **Corvus monedula** Linn.

Dansk: *Allike*,
Færöisk: —

sees her undertiden om Foraaret, skjöndt sjelden. Jeg har kun havt 3 Exemplarer af den, hvoraf den ene var en Varietet og næsten ganske sort.

33. Pastor roseus (Linn.).

Dansk: *Rosendrossel*,

Færöisk: —

har jeg to Gange havt, den förste Gang fra Kollefjord i October Maaned 1853, den anden Gang fra Nolsöe den 19de September 1855.

34. Sturnus vulgaris Linn.

Dansk: *Stær*,

Færöisk: *Steàri.*

Den er ikke Trækfugl her som andre Steder, men opholder sig paa Öerne baade Sommer og Vinter.

Sidst i Marts Maaned lægger den sine 7 lysegrönne Æg i Klippehuler, som den benytter Aar for Aar, undertiden 2 Gange om Aaret. Han og Hun skiftes til at sidde paa Reden i 18 Dage. De bygge gjerne i Selskab. I den förste Tid, efterat Ungerne have forladt Reden, holde de sig helst parviis, og man seer da hvert enkelt Par med sine Unger. De samle sig i större Flokke længere hen paa Sommeren, især hen i August Maaned, da de söge Böen, ɔ: den opdyrkede Jord, hvor de finde Næring, der hvor Græs og Korn er afslaaet. Om Vinteren holde de sig ligeledes flokkeviis paa Böen og omkring Husene paa Möddinger. Tangmöddingerne besöge de især flittig, da de i den forraadnede Tang værende Orme og Larver afgive rigelig Næriug for dem. De söge Nattely i Fjeldklöfter, helst ved Stranden, og man seer ofte henimod Aften store Sværme trække langveis fra for at söge deres Natteqvarteer.

De blive jevnlig forfulgte af Smirilen (*Falco lithofalco*), der er deres eneste egentlige Fjende; adskillige blive dog fangede af Katte, og i Nærheden af Thorshavn skydes de.

35. **Plectrophanes nivalis** (Linn.).

Dansk: *Sneespurv*, *Sneekok*,

Færöisk: *Snjoufuglur*.

Antages at opholde sig her baade Vinter og Sommer. Imidlertid troer jeg ikke andet, end at Störstedelen af den Mængde af disse Fugle, som sees her i Marts og April, flytter herfra igjen. I ovennævnte Maaneder seer man umaadelige Flokke af dem at opholde sig paa den dyrkede Jord; de ere saa talrige, at jeg undertiden har nedlagt 30 Stykker med et Skud. Om Sommeren sees Sneeværlingen parviis paa Fjeldene, hvor den yngler, og hvor den lader sin behagelige Sang höre, helst meget tidlig om Morgenen.

I Juli 1849 fandt min afdöde Ven, John Wolley, en Rede med 5 dunede Unger i, og tidlig i August har jeg seet Ungerne flyve. I Begyndelsen af November 1857 saae jeg en Flok paa henved 12 Stkr., hvoriblandt en gammel Han, i Kirkebö Rein.

36. **Alauda arvensis** Linn.

Dansk: *Sanglærke*,

Færöisk: *Lerkur*,

forekommer ikke sjelden om Foraaret i April og Mai Maaneder, September og October endog i Flokke.

Et Par er mig bekjendt at have yngiet her i de sidste Aar. Jeg har fundet deres Rede med 4 noget rugede Æg d. 27de Juli 1856.

37. **Fringilla coelebs** Linn.

Dansk: *Bogfinke*,

Færöisk: —

har jeg ikke sjelden baade hört og seet, samt i 1845 tilsendt Universitetsmuseet.

38. **Fringilla serinus** Linn.

Dansk: *Guulirisk*,

Færöisk: —

saae jeg den 15de Januar 1858.

39. **Fringilla linaria** Linn.

Dansk: *Graasidsken.*

Færöisk: —

Jeg har kun seet et eneste Exemplar af denne Fugl, som jeg i 1847 sendte til Universitetsmuseet.

40. **Loxia curvirostra** Linn.

Dansk: *Korsnæb*,

Færöisk: —

Af denne Fugl saaes flere Exemplarer i September 1861. Jeg fik et Par Stykker af dem.

III. Skrigfugle.

41. **Caprimulgus europæus** Linn.

Dansk: *Natravn*,

Færöisk: —

Til de allerede tidligere bekjendte Exempler paa, at denne Fugl en og anden Gang gjester Færöerne, kan jeg anföre et nyt, idet jeg havde den levende i Sommeren 1859.

IV. Klattrefugle.

42. **Picus major** Linn.

Dansk: *Flagspet*,

Færöisk: —

var talrig paa flere af Öerne i September 1861; jeg fik 2 Exemplarer af den.

43. **Cuculus canorus** Linn.

Dansk: *Gjög*,

Færöisk: —

har jeg i Juli Maaned 1861 erholdt levende fra Nolsöe. Sammesteds fra har jeg atter i Juli Maaned 1862 faaet et Exemplar.

V. Duer.

44. Columba palumbus Linn.

Dansk: Ringdue,
Færöisk: Digva,

har jeg havt et Exemplar af.

45. Columba livia Briss.

Dansk: Fjelddue,
Færöisk: Blåadigva,

er Standfugl paa Færöerne. Den yngler 2 Gange aarlig. Allerede i Marts Maaned lægger den förste Gang sine 2 Æg i dybe, fordetmeste utilgængelige Klippehuler. Den 15de October 1855 fik jeg en Unge, som ikke havde kastet al Dunen.

Dens Næring er Korn og andet Frö, som den opsanker paa Ageren. Man har forsögt at saae Roefrö, som man har taget ud af Kroen paa Duer efterat de have været skudte, og det har spiret særdeles godt.

Den er ialmindelighed meget forsigtig, hvorfor det er temmelig vanskeligt at komme den paa Skud.

Naar strenge Vintre indtræffe, döe mange af dem deels af Sult deels ved at Sneen tilfyger Klippehulerne ved Söekanten, hvori de tilbringe Natten.

46. Columba turtur Linn.

Dansk: Turteldue,
Færöisk: Turtuldigva.

Af denne Art har jeg havt 2 Exemplarer. Det ene erholdt jeg i Juli Maaned 1857 af Hr. Amtmand Dahlerup, som i flere Dage havde bemærket den i sin Hauge, hvor den endelig blev funden död. Det andet skjöd jeg den 10de October s. A. paa Nolsöe.

VI. Hönsefugle.

47. Coturnix communis Bonat.

Dansk: Vagtel,

Færöisk: —

har jeg havt eet Exemplar af, som blev fundet nylig död paa Söen, ½ Miil fra Land.

For 4 Aar siden bleve 6 Æg af denne Fugl bragte til mig med den Beretning, at de skulde være fundne i Eâkurskrivts Rede. Den yngler altsaa her.

VII. Vadefugle.

48. Charadrius apricarius Linn.

Dansk: Brokfugl,

Færöisk: Legv,

ankommer sidst i Marts og drager i Reglen bort midt i August, dog forblive mange, fornemmelig Unger, her Vinteren over, især naar milde Vintre indtræffe. Jeg har saaledes, paa de middelhöie Fjelde seet Flokke paa et til tohundrede Stykker, midt i November. Om Sommeren lever den parviis og opholder sig ved Rugepladserne. Dens Rede findes paa den flade Mark, helst ved en lille Steen, er noget hulet ned i Jorden og foret med Mos og Græs. Den lægger 4 pæreformige Æg, der ligne Vibeæg. Ved Ynglepladserne er den let at komme paa Skud, men paa andre Steder er den meget sky.

49. Charadrius hiaticula Linn.

Dansk: Præstekrave,

Færöisk: Svartholsa,

er almindelig her baade Vinter og Sommer. Den bygger paa Fjeldene og lægger 4 Æg i en Rede, der er dannet i Steengruset. Om Vinteren flokkes den med Tringa maritima.

50. **Charadrius minor** Mey.

Dansk: Lille Strandpiber,

Færöisk: —

Jeg har erholdt enkelte Exemplarer af denne Fugl her paa Öerne.

51. **Vanellus cristatus** Mey.

Dansk: *Vibe*,

Færöisk: Vujpa,

indfinder sig aarlig saavel Foraar som Efteraar, men sjelden i Mængde. Dog har jeg seet Flokke paa 10 Stykker. Den 5te Marts 1847 saae jeg 5 i en Flok; den 30te December 1857 saae jeg et Par Stykker.

52. **Cinclus interpres** (Linn.)

Dansk: Veidetitte, *Polsk Vibe*,

Færöisk: Tjaldursgreâlingur,

er hyppigere, og jeg skulde anse det for temmelig sikkert, at den yngler her, da jeg har skudt flere Exemplarer midt i Juni Maaned.

53. **Haematopus ostralegus** Linn.

Dansk: Strandskade,

Færöisk: *Tjaldur*,

regnes at ankomme den 12te Marts (Gregorius Messe) og drager bort i Slutningen af September. Dog vare de i 1847 allerede komne den 4de Marts. Enkelte overvintre her. I den förste Tid efter dens Ankomst opholder den sig i Flokke ved Strandbredden og er da temmelig sky. Efterhaanden begiver den sig op i Marken til Ynglepladserne, som aldrig findes meget höit tilfjelds. Reden bliver anlagt i Gruset, yderst sjelden i Græs, og belagt indvendig med smaa Stene, samt til Slutning med en enkelt lille, haard Green af Lyng. Paa et enkelt Sted, som formedelst den Grus, der fandtes, var meget godt skikket til Ynglepladser for en Mængde af disse Fugle, men hvor dens Reder daglig bleve efterstræbte, har den udsögt Græsjord til at anlægge Reden i.

Man finder som oftest indtil 7 ufuldförte Reder omkring den rigtige, som den har besluttet sig til at benytte, de andre blive forladte, rimeligviis som uhensigtsmæssige, enten formedelst en Steen, som den har stödt paa under Boringen eller formedelst fugtig Grund, eller og anden Forstyrrelse. Den borer ned i Gruset og tildanner Reden med sit lange, stærke Næb, hvoraf Ordsproget kommer om en Lærling i Strikning, at han „Borar Rúir sum Tjaldur". Först i Mai lægger den sine 3, sjelden 4 Æg. Den 12te Mai har den fuld Rede.

I de förste 8 Dage er dens Rede god at finde, eftersom Parret da forholder sig ganske roligt nær ved Reden, men senere forfölger den Enhver, som nærmer sig, med ængsteligt Skrig i lang Afstand fra Reden. Man kan kjende paa dens Flugt, naar den har Unger eller Æg, som ere nærved at være udrugede, thi da „lemjur" den sig, ɔ: den flyver tæt ved Jorden, med langstrukne Vingeslag.

Imod Ravnen og andre Rovfugle forsvarer den Reden med Djærvhed og jager dem bort, da de ikke godt kunne lide Hug af dens spidse Næb. Den fredes af Bönderne, fordi den forjager Rovfuglene, der ere skadelige for de unge Lam.

Naar dens förste 3 Æg blive fratagne den, bygger den en ny Rede og lægger deri 2 Æg; blive disse tagne, lægger den kun eet Æg, og bliver ogsaa dette taget, lægger den ikke flere i det Aar.

54. **Grus cinerea** Bechst.

Dansk: Trane,

Færöisk: Treâni,

har jeg i Aaret 1857 havt fra Norderöerne, hvor den var skudt.

55. **Ardea cinerea** Linn.

Dansk: Heire,

Færöisk: Hegri,

opholder sig her kun om Vinteren og er da temmelig talrig ved de rolige Strandbredde inde i Fjordene, ved Aaer og Indsöer.

Den 9de April 1859 blev en gammel Fugl skudt. Man seer den ogsaa undertiden om Sommeren, og jeg har ladet mig fortælle, at man har seet Unger af den, som neppe vare flyvefærdige.

Fabelen har havt travlt med Heiren; saaledes siges der, at, naar den har slugt en Fisk, maa den sætte Halen imod Jorden for at forhindre, at Fisken ikke skal glide heelt igjennem den, da den kun skal have een Tarm. Ligeledes skal den, der besidder den ene Fod af en Heire, have særdeles Held med Fiskeri, men der er Ingen, der vides at have opnaaet dette Held, da man ikke veed, hvilken Fod der er den rette, og begge Fødder ikke have nogen Tiltrækningskraft, idet hvad den ene Fod trækker til, skyder den anden fra.

56. **Ibis falcinellus** (Linn.)

Dansk: *Sort Ibis*,

Færöisk: *Svartur Spegvi.*

Endskjöndt jeg ikke selv har seet denne Fugl her, er jeg dog, paa Grund af fuldkommen troværdige Mænds Vidnesbyrd, aldeles overbeviist om, at den ikke ganske usædvanlig forekommer i Regnspove-Flokkene.

Da man som bekjendt har et Exempel paa, at en lille Flok af denne Fugl har forvildet sig endog heelt op til Island*), er det saameget mere troligt, at den ogsaa tilfældigt kan forekomme paa Færöerne.

57. **Numenius arquata** (Linn.)

Dansk: *Dobbeltspove*,

Færöisk: *Tangspegvi*,

opholder sig her om Vinteren; den ankommer om Hösten, naar Mellemspoven forlader os, og drager bort igjen, naar denne ankommer. Den er meget sky og opholder sig meest ved Stranden, hvorfra Navnet „Tangspegvi“ hidrörer.

---

*) cfr. Reinhardt: Ichthyologiske Bidrag til den grönlandske Fauna. Kbhvn. 1857 p. 14.

58. **Numenius phaeopus** (Linn.)

Dansk: *Enkelt Regnspove*, *Mellemspove*,
Færöisk: *Spegvi*,

Den ankommer almindelig sidst i Mai, dog vare i 1858 enkelte allerede ankomne den 22de April. Den 27de s. M. saae jeg en at jage en *Numenius arquata*, der havde taget Ophold i Nærheden af Pletten, hvor den selv pleiede at bygge sin Rede.

Den forlader os igjen i August. Man siger derfor, at den er bange for Höestakkene. Midt i Juni lægger den sine 4 Æg. Reden er anbragt i en Fordybning paa den slette Mark i Græsset, og foret med Græs. Den er talrig overalt paa Öerne.

59. **Limosa ægocephala** (Linn).

Dansk: *Kobbersneppe*, *Strandsneppe*,
Færöisk: —

Pastor Holm anförer i Kröyers Tidsskrift at have erholdt den fra Færöerne i December 1845.

Endskjöndt jeg ikke har seet den selv, er jeg dog overbeviist om, at den forekommer ynglende, da jeg har faaet dens 4 Æg i 1856 med rigtig Beskrivelse af Fuglen.

60. **Totanus calidris** (Linn.).

Dansk: *Rödbeen*, *Klire*,
Færöisk: *Stelkur*,

er ikke sjelden her. Den 26de Mai 1857 fik jeg 2, der vare skudte ved Thorshavn.

61. **Totanus glareola** (Linn.)

Dansk: *Tinksmed*,
Færöisk: —

troer jeg engang at have skudt.

62. **Tringa islandica** Gmel.

Dansk: Staalsneppe,
Færöisk: Greâlingur,

sees her hyppig, men kun om Foraar og Efteraar i Vinterdragt.

63. **Tringa maritima** Brünn.

Dansk: Strand-Ryle,
Færöisk: Gråagreâlingur, i Sommerdragt: Fjadlmurra,

opholder sig om Vinteren i store Flokke ved Strandbredden, hvor den söger sin Næring imellem Stenene, helst naar Vandet falder. Om Sommeren opholder den sig parviis paa Fjeldene, hvor den yngler. Endog sidst i November har jeg seet enkelte tilfjelds. Dens Rede er vanskelig at finde. Den 20de Juni 1858 fandt jeg en Rede med 2 Æg. Jeg lagde 2 Riffelkugler i Reden, efter at have taget Ægene, for at forsöge, om den som enkelte andre Fugle vilde lægge flere Æg, men Reden blev forladt. Den 21de og 25de Marts 1861 saae jeg dem parrede paa Fjeldet i Kirkebö Rein, hvor de yngle.

Paa Sandöe findes dens Reder hyppigt.

64. **Tringa alpina** Linn.

Dansk: Ryle,
Færöisk: Gråagreàlingur,

opholder sig her ligesom foregaaende baade Vinter og Sommer og forvexles jevnlig med denne.

65. **Calidris arenaria** (Linn.)

Dansk: Selning,
Færöisk: —

troer jeg at have seet, men jeg tör ikke med Bestemthed sige, at den forekommer hos os.

66. **Scolopax rusticola** Linn.

Dansk: *Skovsneppe*,

Færöisk: *Mujresnujpa*,

fik jeg den 5te November 1852 fra Nolsö. Ellers veed jeg ikke noget Exempel paa, at den forekommer her.

67. **Scolopax gallinago** Linn.

Dansk: *Dobbelt Bekkasin*,

Færöisk: *Mujresnujpa*,

er ganske almindelig og overvintrer her. Ligesom andre Steder holder den sig ogsaa paa Færöerne til Sumpe og fugtige Steder. Dens Rede findes paa slet Mark, skjult i höit Græs, og indeholder 4 Æg.

Naar den bliver opjaget, lader den sin hæse Stemme höre, undtagen naar den bliver opjaget fra Reden; thi da opflyver den taus. Denne Kjendsgjerning er saa almindelig bekjendt, at det aldrig falder Nogen ind at söge efter dens Rede, naar den ikke opflyver taus.

68. **Phalaropus hyperboreus** Linn.

Dansk: *Odinshane*,

Færöisk: *Helsareji*,

Den forekommer ynglende paa enkelte Steder ved Indsöer imellem Fjeldene. Jeg har baade selv seet den der og faaet dens Æg.

I Begyndelsen af Juni 1858 vare de talrige paa forskjellige Steder. Den 28de Mai 1861 bleve 2 skudte inde paa Östrevaag ved Thorshavn.

69. **Rallus aquaticus** Linn.

Dansk: *Vandrixe*,

Færöisk: *Jearakona*,

er almindelig her om Efteraaret, og jeg har havt flere Exemplarer levende.

Da denne Fugl mere forlader sig paa sine Been end paa sine Vinger, og da dens Flugt er temmelig besværlig, antager jeg, at den neppe kan trække hertil over Havet, men at den derimod opholder sig her hele Aaret igjennem og følgelig yngler. Den sees sædvanligst i det höie dyrkede Græs, men neppe som Adjunkt Holm angiver, oppe imellem Fjeldene.

70. **Ortygometra crex** (Linn.)

Dansk: *Vagtelkonge*,
Færöisk: *Eåkurskrivl*,

forekommer her, og jeg har i Sommeren 1861 faaet et Exemplar af den fra Myggenæs, men allerede tidligere havde jeg undertiden om Sommernætterne hört dens velbekjendte Stemme, og deraf med Bestemthed kunnet vide, at den yngler her, ligesom ogsaa Svabo angiver dens Rede at være funden paa Sandö.

71. **Gallinula chloropus** (Linn.)

Dansk: *Rödblisset Rörhöne*,
Færöisk: —

har jeg allerede tidligere havt 2 Exemplarer af; det ene sendte jeg til Universitetsmuseet i December 1845, det andet var fanget i Februar 1854. I Juni 1860 fik jeg atter et tredie Exemplar af denne Fugl.

72. **Fulica atra** Linn.

Dansk: *Blishöne*,
Færöisk: *Sjouhöna*,

forekommer ofte om Efteraaret og Vinteren. Jeg har havt flere levende Exemplarer. Den bliver let tam og lever, idetmindste i Fangenskab, af Fisk, hvilket jeg har gjort Forsög med ved en, som jeg i October 1855 fik fra Kalbak.

VIII. Svömmefugle.

73. Anser albifrons Bechst.

Dansk: *Blisgaas*,

Færöisk: —

har jeg havt eet Exemplar af.

74. Anser cinereus Meyer.*)

Dansk: *Graagaas*,

Færöisk: *Gråagås*,

har forhen i talrig Mængde ynglet flere Steder her paa Öerne, navnlig ved Sörvaagsvatn, hvor man gjorde Jagt paa den i Fældetiden og saaledes udryddede den. Nu sees den kun enkeltviis om Foraar og Efteraar, og jeg har ikke erfaret, at nogen har ynglet her i de sidste 30 Aar.

75. Bernicla leucopsis (Bechst.)

Dansk: *Bramgaas*,

Færöisk: *Brangåas*,

har jeg kun seet 1 Exemplar af.

76. Bernicla brenta (Pall.)

Dansk: *Knortegaas*,

Færöisk: *Helsingagåas*,

sees jevnlig her hvert Foraar og Efteraar. Jeg har seet den tæmmet opholde sig i det Frie iblandt de tamme Ænder.

---

*) Pastor Holm anförer istedetfor denne Gaas *Anser segetum*; men da han har meddeelt mig, at han ikke selv har havt noget Exemplar af sidstnævnte Art fra Færöerne ihænde, har jeg, som heller ikke selv har faaet denne tvivlsomme Gaas, men kun seet den paa lang Afstand, troet at burde anföre den Art, som i Pastor Landts Tid var den almindelige, og som jeg maa troe, at han har ment, naar han i sin Bog har opfört den som *Anas anser ferus*.

77. **Cygnus musicus** Bechst.

Dansk: *Sangsvane*,

Færöisk: *Svednur*.

Sees her om Vaaren i Maanederne Marts, April og Mai paa Trækket til Island undertiden i Flokke paa indtil 100 Stykker.

Med nordlige og vestlige Vinde kaste de sig ialmindelighed paa Indsöer og Fjorde, hvor der idelig gjöres Jagt paa dem, men da Svanen er meget sky og forsigtig, lykkes det kun sjeldent at pille en eller anden ud med Riffel. I Gjennemsnit troer jeg neppe, at der skydes flere end 5 til 6 Svaner aarlig paa Færöerne. Jeg er ikke utilböielig til at troe, at hvis den ikke blev saa meget efterstræbt her, vilde den yngle paa de færöiske Fjeldvande.

Om Efteraaret sees undertiden enkelte smaa Flokke paa deres Træk fra Island. Ogsaa om Vinteren har man seet Flokke paa 4 til 5 Stykker, saaledes den 6te Januar 1847 en Flok paa 5 Stykker. I December 1857 blev en gammel skudt ud af en saadan lille Flok.

Tvende Individer, som i 1846 vare fangede vingeskudte, levede i Fangenskab i et halvt Aars Tid, men döde derpaa formeentlig af Mangel paa Reenlighed; de nærede sig af Korn.

78. **Anas boschas** Linn.

Dansk: *Stokand*,

Færöisk: *Vildunna*,

findes her hele Aaret igjennem. Den lever og nærer sig som alle andre Steder ved Strandbredder, Kilder og Indsöer. Den findes ikke i Mængde eller i större Flokke, men altid parviis, undtagen i Rugetiden, da Andriken sees ene.

I April lægger den 10 til 16 Æg i Jordhuler, under Stene og under Elvebakker. Den 20de Juni 1858 fandt jeg en Rede med 7 friske Æg paa Toppen af en lille Holm i en Fjeldsöe, aabent i höit Græs.

Den er meget vanskelig at komme paa Skud. Man har

undertiden forsögt at tæmme Ungerne, naar man har kunnet faae dem i en spæd Alder, og sat dem imellem andre Ællinger, men det lykkes sjelden at faae dem tamme. Bedre har det viist sig at være, at lade Ægene udruge af en tam And, men Ungerne beholde dog stedse deres vilde Natur og vise sig aldrig fortrolige med Mennesker, efterat de ere voxne.

79. **Anas penelope** Linn.

Dansk: *Pibeand*,
Færöisk: *Åndt*,

har jeg havt flere Exemplarer af, hvoraf jeg har sendt 3 til Universitetsmuseet.

80. **Anas acuta** Linn.

Dansk: *Spidsand*,
Færöisk: *Åndt*,

sees her ikke saa sjeldent om Sommeren, og jeg troer, at enkelte Par yngle her, dog har jeg ikke bestemt Erfaring derom.

81. **Anas crecca** Linn.

Dansk: *Krikand*.
Færöisk: *Åndt*,

sees ligesom foregaaende. Man fortæller her om en And, som kaldes „Stikåndt“, at naar man finder dens Rede, kan man sætte en Træpind ved Siden af den, og Anden bliver da ved at lægge Æg, indtil den ligger död paa Ægene, fordi den stræber efter at faae Ægene ligesaa höit opstablede som den överste Ende af Træpinden. Om denne Fabel gjelder Krikanden eller nogen anden And er mig forövrigt ikke bekjendt. Imidlertid har jeg faaet dens Æg her.

82. **Fuligula marila** (Linn.)

Dansk: *Bjergand*,
Færöisk: *Åndt*,

er almindelig om Efteraaret og om Vinteren, men ikke saa hyppig om Sommeren. Jeg har ingen bestemt Erfaring for, at den yngler her, men jeg antager det for utvivlsomt, da jeg har seet Hannen i Sommerdragt paa Fjeldvandene.

83. **Clangula glaucion** (Linn.)

Dansk: *Hviinand*,
Færöisk: *Åndt*,

er ikke sjelden. Den 12te Marts 1858 havde jeg eet Exemplar af den.

84. **Oidemia fusca** (Linn.)

Dansk: *Flöielsand*,
Færöisk: *Åndt*,

har jeg kun havt 1 Exemplar af.

85. **Oidemia perspicillata** (Linn.)

Dansk: *Brilleand*,
Færöisk: *Åndt*.

Af denne And har jeg nedsendt eet Exemplar til Universitetsmuseet og seet et Par paa Suderö for nogle Aar siden.

86. **Harelda glacialis** (Linn.)

Dansk: *Havlit*,
Færöisk: *Egredla*,

er hyppig her og i store Flokke fra i August til Marts, men sees ikke uden som en Sjeldenhed om Sommeren. Dog veed jeg, at et enkelt Par har ynglet her.

87. **Somateria mollissima** (Linn.)

Dansk: *Edderfugl*,
Færöisk: *Eâva*,

opholder sig her hele Aaret igjennem; om Vinteren i store Skarer inde i de rolige Fjorde og Sunde, hvorfra den i April Maaned begynder at trække i mindre Flokke til de almindelige Ynglesteder. Jeg antager imidlertid, at mange komme herover tilfældig fra Island og Grönland og forblive her. Den söger sin Föde, Muslinger, Snegle, Fiskeaffald o. s. v., ved Strandkanten, endog hvor der er temmelig dybt Vand, 5 à 6 Favne, helst hvor blinde Skjær ligge. Den sees derfor gjerne at ligge ved Landet i Brændingen, og man maa forundre sig over den Færdighed, hvormed den undgaaer at kastes paa Land. Naar en Bölge bryder, dykker den under Bölgen og undgaaer derved Braadets Kraft. Hvor den bliver fredet, er den særdeles tam, saa at den endog tager tilkastede Födemidler. Paa Nolsö blev for nogle Aar siden et Ederfugleæg udklækket af en And. Ungen, en Hun, voxede op med Ællingerne og forblev ved Pladsen, hvor den efterhaanden forsamlede en heel Colonie Edderfugle omkring sig, der vel ikke vare tamme i den Grad som den, men som dog, da de ligeledes bleve fredede, vare særdeles fortrolige med Mennesker. Da den tæmmede Hun, der opholdt sig blandt Ænderne imellem Husene, var yngledygtig, parrede den sig med en vild Han og byggede sin Rede aarlig i Baadehusene, hvori dens Unger efterlignede den. Colonien er nu bleven forstyrret, da man har troet, at den var til Skade for Seiefiskeriet, idet Seien formeentes ikke at turde nærme sig Landet der, hvor Edderfuglene laae og dykkede efter Föde.

Edderfuglen bygger i Selskab, naar den bliver fredet; men forövrigt findes den spredt over alle Öerne ogsaa paa Fjeldene, saaledes paa Toppen af Hestö, som vel er 1000 til 1200 Fod höi. Mærkeligt er det, hvorledes den kan komme derop; thi i Værpetiden er den saa feed, at den ikke kan flyve derop. Vestsiden

af Öen er aldeles utilgængelig, og Östsiden er saa brat, at det skulde synes utroligt, at en Edderfugl skulde kunne gaae opad den, og dog skeer det daglig, saalænge den lægger Æg.

I Slutningen af Mai lægger den 4, sjelden 5 Æg i den velbekjendte blöde Rede. Paa Kirkeböholmen, hvor omtrent 130 Par bygge, har jeg fundet 8, ja 11 Æg i en Rede, men i de Tilfælde benytte flere een Rede. Ungerne forblive een Dag i Reden efterat de ere kröbne ud af Æget, men gaae derpaa tilsöes med Moderen og ere snart fortrolige med deres Element.

Uagtet Edderfuglen er fredet her ved Lov, formeres den ikke, deels fordi Krybskytteriet ikke kan hæmmes, deels fordi den i de senere Aar er bleven efterstræbt af Spekhuggeren (*Delphinus orca*), som nærer sig af Sælhunde og Söefugle. Paa Sumböeholm, hvor en ikke ubetydelig Colonie Edderfugle forhen byggede, skal Spekhuggeren nu have ödelagt de fleste.

Naar Edderfuglen pludselig bliver opjaget af sin Rede, overstænker den denne med sine Excrementer.

Naar Pastor Holm siger i Kröyers Tidsskrift, at den opholder sig imellem Skjærene eller ude paa det aabne Hav, da er det sidste feilagtigt; thi paa Havet har den aldeles Intet at bestille.

88. **Somateria spectabilis** (Linn.)

Dansk: *pukkelnæbbet Edderfugl*,
Færöisk: *Eåvekongur*.

Af denne Fugl forvilder et og andet Individ sig undertiden hertil. Jeg har kun seet eet Exemplar.

I Sommeren 1859 opholdt en gammel Han sig ved Hestö, og man troede sikkert, at den havde parret sig med en *Somateria mollissima*. I Sommeren 1860 fik jeg en Han, som vistnok havde været vingeskudt. Jeg havde Haab om, at den skulde kunnet leve i Fangenskab, da den aad godt, saavel Korn som Fisk, men efter 14 Dages Forlöb döde den.

89. **Mergus merganser** Linn.

Dansk: *Stor Skallesluger*,
Færöisk: *Topåndt*,

af denne har jeg kun seet eet Exemplar, der var skudt i Marts 1854.

90. **Mergus serrator** Linn.

Dansk: *Top-Skallesluger*,
Færöisk: *Topåndt*,

findes her baade Sommer og Vinter, dog ikke meget talrig. Ligesom Ænderne holder den sig til de indesluttede Fjorde og Indsöer. Den yngler her og lægger 10 à 12 Æg.

91. **Podiceps cornutus** Lath.

Dansk: *Lapfod*, *Silkedykker*,
Færöisk: —

sees her ofte, men forekommer ikke ynglende.

92. **Podiceps minor** Lath.

Dansk: *Lapfod*, *Engle*,
Færöisk: —

Af denne har jeg kun seet et eneste Exemplar, skudt 24de November 1845.

93. **Colymbus glacialis** Linn.

Dansk: *Imber*, *Havimber*,
Færöisk: *Havgåas*.

Den forekommer her alle Aarets Tider, dog talrigst Foraar og Efteraar. Den nærer sig af forskjellige Slags Fisk, men fornemmelig af Rödspetter og Elyndrer, som den hugger med Næbet for bedre at kunne synke dem.

Den yngler ikke nogetsteds paa Færöerne, (og sees derfor kun paa Söen) formodentlig, fordi Indsöerne ere saa meget besögte af Mennesker. Da den er almindelig ogsaa om Sommeren skulde man troe, at den ynglede her, og det er fornemmelig af

den Grund, at Sagnet vil have, at den udruger sine Æg under Vingerne paa Söen.

Den er meget vanskelig at komme paa Skud; sjelden lykkes det at skyde den fra Baad, hvorimod man bedre kan komme den paa Skud ved at lægge sig i Baghold for den, naar den söger sin Föde langs Landet. Den dræbes neppe med Hagl, undtagen man træffer Hovedet eller Halsen. Man mener, at den, for at undgaae at forblöde sig, stopper de Huller, Haglene gjöre i Kroppen paa den, med Duun, som den piller af sig, men dette troer jeg neppe, hvorimod det er naturligt, at Duun findes i de Huller, som Haglene efterlade.

Dens Kjöd er ikke uspiseligt, tvertimod er de Unges Kjöd velsmagende, men de Gamles er seigt.

Den er ikke uselskabelig, den sees tvertimod ofte i Flokke og lader sit uhyggelige Skrig höre, naar den savner sine Lige.

For nogle Aar siden blev i Kalbaksfjorden en gammel Fugl fundet död af et Saar, foraarsaget af en Eskimo-Piil med Beenskaft og Jernspids, som sad fast under dens ene Vinge.

94. **Colymbus arcticus** L.

Dansk: *Storlom*,

Færöisk: *Loumur*,

har jeg kun havt 1 Exemplar af.

95. **Colymbus septentrionalis** L.

Dansk: *Lom*, *Havgasse*,

Færöisk: *Loumur*,

ankommer midt i Marts og drager bort sidst i September.

Dens Föde er smaa Graasei og andre Fisk. Den er ialmindelighed meget tidlig paa Færde om Morgenen for at söge Föde som den henter langs med Stranden i Indvige og Bugter.

I Slutningen af Mai begiver den sig til Fjeldvandene, hvor den bygger sin Rede paa eensomme Steder i Mos paa Bredden af Vandet saa yderligt, at den kan styrte sig af Reden lige i

Vandet. Allerede den 7de Mai har jeg fundet dens 2 Æg saalænge rugede, at Ungerne vare nærved at krybe ud af Æggene. Ved stærk og vedholdende Regn stiger Vandet undertiden saa höit, at Æggene kunne flyde, hvis Fuglen forlader Reden. Naar man lister sig til dens Rede, trykker den sig med Halsen udstrakt mod Vandet, indtil man er kommen ganske tæt til den, og skyder da som en Piil af Reden under Vandet.

Fuglen spises, naar man kan erholde den, men den er vanskelig at skyde, da den baade er forsigtig og seiglivet.

Ungerne ere strax gode Dykkere og kunne ofte trætte Jægeren, inden han kan faae Skud paa dem.

96. **Uria troile** Tem.

Dansk: *Lomvie*,

Færöisk: *Lomvia*,

er næst Lunden, Færöernes vigtigste Bjergfugl, og ankommer til Landet ved „Podlsmessu“, 25de Januar, samt drager bort igjen med Ungen, saasnart denne kan forlade Bjerget, sidst i Juli og i August. Ved „Leibarsmessu“, den 22de Februar sees den at sidde i Bjergene, hvor den agter at yngle, og forbliver da i tre Dage efter hinanden i Bjerget, hvorpaa den söger Havet igjen og bliver borte i tre Dage. Paa denne Maade vedbliver den nöiagtigt, indtil den værper, medmindre Uveir (Snee og Regn) lægger den Hindringer iveien. Naar Uveir ikke tillader den at komme til Bjerget de bestemte Dage, bliver den borte indtil de Dage, da den efter sin Orden skulde være i Bjerget, om Veiret er nok saa godt de mellemliggende tre Dage. De Dage, naar den er i Bjerget, kaldes „Landkomudeâar“ og kunne beregnes nöiagtigt efter Maaneskiftet.

Dens Næring bestaaer i smaa Sild, især Hvassilden, som den ogsaa opföder sine Unger med, og som den bringer i Næbet saaledes, at Sildens Hale sees udenfor Næbspidsen. Den holder sig derfor til Sildestimerne, men naar Silden mangler, lader den sig nöie med andre Fisk, dog bekommer det ikke Ungerne

godt, og man seer derfor i slige Aar, at Ungerne döe af Sult. Da Lomviens Föde vistnok opholder sig temmelig höit oppe i Vandskorpen, saa har den ikke nödig at gaae tilbunds for at söge den. Naar den ellers dykker, f. Ex. naar en Baad kommer den for nær, kan man see den svömme kun et Par Fod under Vandskorpen. Dette har jeg hyppig iagttaget, men især blev jeg opmærksom derpaa for nogle Aar siden ved en Anledning, som jeg her skal omtale.

Da jeg paa mine Reiser stadig saae en stor Mængde Lomvier at svömme inde paa en Gjov (Fjeldklöft) under et Fuglebjerg, fik jeg engang det Indfald at forsöge paa at drive dem paa Land. Inderst paa Bunden af Gjoven var en stor Ur, som Lomvierne kunde jages op paa, men begge dens Sider vare aldeles lodrette og vel 1000 Fod höie, saa at der sjelden rörte sig Vind derinde. I Baaden medtog jeg endeel smaa Stene foruden et Par Fuglestænger. Ved Mundingen af Gjoven begyndte jeg med at kaste Stenene ud efter Lomvierne, som naturligviis strax dukkede og vilde skyde ud under Baaden, men uagtet Vandet var 20 Favne dybt, dykkede de ikke længer ned, end at jeg altid kunde see Fuglene, og Baadens Skygge skræmmede dem derfor, da det var klart i Veiret, saa at de ikke vovede at nærme sig denne. Da dette havde varet noget, og Lomvierne saae, at de ikke kunde komme udefter, toge de alle Flugten indefter og lige paa Land, hvorhen vi forfulgte dem og toge 80 Stykker med Hænderne, som rigtignok kun var en liden Deel af Antallet, men Alt, hvad vi kunde faae fat paa, da vi ikke vare flere end to, der sprang paa Land, og Gjoven uheldigviis var afdeelt i to Landingssteder ved et udspringende Næs, som vi ikke kunde komme over, inden de Lomvier, der vare paa den anden Side af Næsset, fik Tid til at betænke sig og komme tilsöes igjen, hvilket det tilbageblevne Mandskab paa Baaden ikke var istand til at forhindre.

Ungerne og yngre Fugle overvintre imellem Öerne i temmelig Mængde, især de Vintre, naar der er tilstrækkelig Föde for dem, men ofte finder man dem drevne paa Land döde af Sult; dog seer man dem aldrig sidde paa Land undtagen i Yng-

letiden, under og i Fuglebjergene, med mindre det er et sygt Individ, der kryber op paa Landet, hvor det kan. Saaledes blev for nogle Aar siden en Lomvie fanget paa Land, som var udmagret og forkommet paa Grund af, at nogle röde Glasperler med en fiin Traad vare bundne om dens Hals og havde hindret den i dens frie Bevægelser.

Lomvien bygger ingen Rede, men lægger Æg umiddelbart paa Klippen, som kun er bedækket med dens Excrementer, der tjene til at stötte Ægget, og som især ere nödvendige paa de Rouger (Klippehylder), der skraae udad. Paa Rougerne ligge Æggene, det ene ved Siden af det andet, undertiden i tusindviis. „Ejur“ og „Skortar“, mindre og större Fordybninger ind i Bjerget, samt Huller benyttes af mindre Colonier, der enten ikke faae Plads paa Rougerne, eller af andre Aarsager vælge disse Steder.

Det tidligste man seer Æg i Fuglebjergene er i Ugen fra 12te til 19de Mai. Den 2den Juni (Slutningen af 7de Uge af Sommeren) have alle Lomvierne lagt deres Æg. I den anförte Tid lægger den bestemt sit Æg, kun eet, der er smukt tegnet, ialmindelighed stærkt grönt med sorte Streger og Prikker og ualmindelig stort i Forhold til Fuglens Störrelse. Hvis Veiret, (Snee og Regn) forhindrer den i at lægge i Bjerget, værper den i Söen under Bjerget.

Undertiden styrter et Fuglebjerg i Söen. I saa Tilfælde söger Fuglen, hvis det er skeet i den Tid, den er borte fra Öerne, de nærmeste Steder, hvor den kan faae Plads, men hvis saadanne Steder ikke findes tæt ved, holder den sig dog den förste Sommer paa Söen under Bjerget og lægger sit Æg i Vandet, men senere afbenytter den andre Steder.

Saasnart Lomvien har værpet, forbliver den i Bjerget, hvorimod de Fugle, som ikke have lagt Æg, flytte til og fra efter den foran anförte Orden. Han og Hun af dem, som have lagt Æg, skiftes til at ruge og at söge Föde i denne Tid. Hver Lomvie kjender sit eget Æg, uagtet der kunne være flere hundrede

Æg tæt ved Siden af hverandre. Saalænge Lomvien ruger, seer man fra Söen af kun lidt til dem; thi de ligge da alle med Ryggen vendt udad, men, naar de have faaet Unger, sidde de yderst paa Randen af Klippeafsatserne ligesom opstillede Porcellainsdukker. I Sommeren 1859 saae jeg et mærkeligt Exempel paa Lomviens Kjærlighed til dens Æg. Paa en Roug, hvor flere Par havde lagt deres Æg, geraadede to Lomvier i Klammeri, som havde til Følge, at der blev stödt til den enes Æg, og at dette begyndte at rulle ud ad den skraa Klippe. Kampen blev öieblikkelig opgivet, og den Lomvie, som Ægget tilhörte, skyndte sig alt hvad den kunde bag efter det, satte sit spidse Næb ned foran det og forhindrede det i at trille længere, hvorpaa den med Næbet rullede det opad Skraaningen tilbage til dets Sted.

De unge, ikke yngledygtige Lomvier opholde sig kun enkelte Dage i Fuglebjerget i Rugetiden. Derimod er deres bestemte Opholdsted paa Hedlen ɔ: den som oftest skraa Klippefod af Bjerget, samt paa Stene og Skjær i Söen, hvorfra de flyve ud at söge Föde, naar de ere kjede af at sidde paa Land. Men saasnart Ungernes Piben höres i Bjerget, forlade de Hedlen og flytte op i Bjerget, hvor de blande sig med de Ynglende, men sidde dog yderst paa Randen af Rougerne eller Öierne, og de have da deres bestemte „Landkomedage“.

Lomviens Rugetid er 4 Uger, altsaa er det tidligst ved den 9de Uge af Sommeren ɔ: 9—16de Juni, at „Pisa“ ɔ: Ungen höres i Bjerget. Baade Han og Hun fodre Pisen med Sild, især Hvassilden (ɔ: *Clupea Sprattus*, Nilss.), som foran nævnt. Efter 3 Ugers Forlöb er Pisen flyvefærdig. Saasnart den kan flyve lidt, forlader den Bjerget, idet den selv flyver ned i Söen, forsaavidt Bjerget er lodret; er der derimod Underlænde ɔ: en bred Klippefod eller Underland under Bjerget, tager en af Forældrene Ungen paa Ryggen og flyver med den tilsöes.

Lomvien flytter med Ungen saavel paa de nordlige som paa de sydlige Öer kun, naar der er „Östfald“ ɔ: naar Strömmen löber i Öst, enten det er ved Nat eller ved Dag, for desto sna-

rere at komme tilhavs, ihvorvel det skulde synes bekvemmere for den at bruge Vestfaldet, der löber Vest i fra Öerne, og som i nogle Minutter vilde före dem ud i det store Atlanterhav, eftersom Fuglebjergene findes paa Öernes steile Vestsider og Nordender. Heraf skulde man formode, at dens Opholdssted om Vinteren er öst og syd for Færöerne.

Naar Træktiden er kommen, trækker den som sagt saavel om Dagen som om Natten, hvorledes end Veiret er, dog meest, naar det er „dimvigra“ ɔ: mörkt i Veiret eller taaget, sandsynligviis for saameget som mulig at undgaae Rovfuglene, navnlig Skuen, som desuagtet napper mangen en Lomvieunge. Ved „Oulasöku“, 29de Juli, ere alle Lomvier borte, som ikke ere blevne forhindrede i at værpe til ordentlig Tid ved Naturbegivenheder eller derved, at deres förste Æg er bleven ranet.

Lomviefangsten gaaer for sig paa fire forskjellige Maader, foruden at den skydes, det sidste kun inde i Fjordene imellem Öerne, da det ved Lov er forbudt at skyde under Fuglebjergene. Disse 4 Maader benævnes at „teâka Hedlefugl“; „teâka uj Omanflej“, „figla“ og „fleja“.

Hedlefuglen sidder sjelden paa Land för Værpetiden, og da begynder först denne Fangst, som vedvarer, indtil Fuglen som forannævnt flytter i Bjerget.

Denne Fangst drives udelukkende med Baad, sædvanlig af fire Mand. Naar man kommer til „Sedreni“ ɔ: de Hedler, hvor Fuglene sidde, tage to af Mændene hver sin Stang og begive sig i Agterenden af Baaden, medens de andre to vende Baaden, inden den er kommen for nær til Landet, dog saaledes, at Agterstavnen ikke vender lige ind paa Fuglene. Stængerne skydes frem og holdes een paa hver Side af Stævnen for at kunne tage Fuglene, til hvilken Side de ville flygte, og Nættene holdes i Vandskorpen.

Fuglestangen bestaaer af en 6 Alen lang Stang af Fyrretræ, paa hvis tyndere Ende er anbragt 2 Arme af Hasselkjeppe, som med en „Firetråa“ ɔ: et Stykke grovt Seilgarn eller tynd Line ere böjede noget imod hinanden, og imellem hvilket Nættet, der enten

er forfærdiget af fiint Seilgarn eller af fiint Uldgarn, hænger som en Pose ligesom et Rejenæt. Hvis Fuglene ikke flygte, förend Stangen kan naae dem, lægges Nættet over dem; flygte de derimod, maa Mændene passe paa at tage dem i Flugten med Nættet. I förste Tilfælde kunne flere fanges i Nættet ad Gangen, i sidste derimod sjelden to. Om Eftermiddagen, naar Solen skinner og giver stærk Varme under Fuglebjergene, er Lomvien meest spag. Baaden fortsætter Fangsten langs hele Fuglebjerget frem og tilbage, eftersom Fuglene sætte sig paa Land igjen, efter at de ere blevne forstyrrede. Undertiden bruges kun een Stang paa Baaden, men Fangsten lykkes bedre med 2 Stænger. Naar man faaer 20 à 30 Lomvier tilmands om Dagen i Hedlefugl, regnes det for en god Fangst.

At tage i „*Omanflej*“ bruges kun, hvor en Roug er saaledes beliggende, at man ikke kan komme til den, enten ovenfra eller nedenfra. Denne Fangst, der ansees for skadelig, da den forstyrrer Fuglenes Fred, gaaer for sig paa följende Maade. Man lægger sig med Baaden, der ligesom ved Hedlefuglefangsten er forsynet med to Stænger en i hver Ende af Baaden, i en Afstand fra Landet, der bliver afpasset efter den Bue, som Lomvien maa gjöre, naar den styrter sig af Rougen, da dens tunge Flugt ikke tillader den at flyve lige ud, strax naar den kommer paa Vingerne. Ved Banken og Stöien söger man at forskrække Fuglene, saa de flyve ned fra Rougen og henover Baaden, hvor de da blive fangede med Stængerne. Ved den Skræk Lomvien faaer under denne Fangst, river den alle de Æg eller Unger med sig, som ikke ligge ganske sikkre, hvorved en saaledes beliggende Roug let kan ödes, naar den ikke er dyb og dens Beboere ere udsatte for hyppig Efterstræbelse.

Den tredie, hyppigste, meest fordeelagtige, men tillige farligste Maade at fange Lomvien paa, er „*Figling*“. Denne Fangst begynder först, naar Lomvien har faaet Unger. Ved denne Maade at fange paa indfinder man sig paa Lomviens eget Territorium i Bjergene og begiver sig dertil enten

ovenfra eller nedenfra. Skal Fuglemanden ned ovenfra, hvilket er det almindelige, da Geværerne, inden Jagtloven udkom, havde gjort ryddeligt paa de nederste Hylder, bliver han firet ned ad den lodrette Klippe (som ofte huler indad) stundom over hundrede Favne med en Line af $2\frac{1}{2}$ Tommes Tykkelse, som han har bunden om Livet, dog saaledes at den ikke trykker ham, efterdi den er forbunden med „Leârabånd“ ɔ: brede Uldbaand, der gaae ned om begge Laar, og „Axlabånd“ om Skuldrene, som holde Linen tæt til Brystet. Fuglemanden sidder saaledes ligesom i en Stol og har sine Arme aldeles frie, da han ikke har nödig at holde om Linen, hvilket ogsaa er Tegn paa en Uövet, naar Ængstelsen nöder ham dertil. Med Benene, som han ogsaa har frie, kan han styre sig saaledes, at Ryggen ikke kommer til at vende ind mod Bjerget, hvilket kan være farligt og ansees for en ligesaa stor Vanære, som at omfatte Linien med Hænderne. Det er en piqvant Stilling at være i Line. Man har den nögne Klippevæg foran sig og til Siderne, Himlen foroven, det blaae, ofte brusende Hav under sig og svinger som Perpendikelen paa et Uhr mellem Himmel og Hav. Linen, der höiere oppe synes saa tynd som en Sytraad, strækker sig snart ud og trækker sig snart efter igjen sammen, men en Fuglemand maa ikke kjende til Frygt; med Rolighed og Aandsnærværelse maa han rögte sit Kald, naar han vil udrette noget.

Mindst 5 Mand udfordres til at betjene en Fuglemand, og een af dem bliver posteret til at holde Öie med Fuglemanden, som med Tegn eller Raab tilkjendegiver, enten han skal fires ned „suja“, fires pludselig ned for et Hul, fires langsomt, holdes stille, eller trækkes op „dreâa“ o.s.v. I Linen har han ikke noget at frygte for, undtagen nedfaldende Stene, som han, hvis Bjerget er löst, söger saa meget mulig at rydde af Veien under Nedstigningen, thi den paalideligste Mand bliver sat ved „Heâlin“ ɔ: en i Jorden rammet Pæl, hvorom Linien löber, eller ogsaa hvor der ikke kan rammes Pæl ned, sætter Manden sig överst med Bugten af Linen over Lænderne, hvormed han kan stoppe

den, naar Nödvendigheden fordrer. Er Udkanten af Klippen afrundet, ligger Linen umiddelbart over Klippen; er den derimod skarp, bruges „Bergstok“, ɔ: et Stykke rundt Træe, som lægges langs Klippen og holdes ved et Baand i hver Ende, og hvorpaa Linen saa löber. Ofte er Bjerget saa höit, eller saaledes afdeelt i forskjellige Afsatser, at man först maa „suja“ Mænd ned til Afsatserne i samme, for at disse derfra, med en anden Line kunne „suja“ Fuglemanden ned til Lomvien. Er der ikke stor Afstand imellem Afsatserne, f. Ex. 4 à 6 Favne, lægges kun et Reb fast, ved hvilket Mændene da „lesa“ ɔ: fire sig ned, eller entre op. En saadan Afstand kaldes en „Lesning“.

Naar Fuglemanden er kommen ned paa en Roug, som er rummelig, gjör han sig lös fra Linen, binder dens Ende fast, forat være mere fri i sine Bevægelser naar han skal arbeide paa Rougen, men desværre föres han ofte i Fristelse til at vove sig altfor langt, naar der er et godt bebygget „Eja“ eller „Skort“ i Nærheden.

Jeg kan ikke forbigaae her at meddele et Træk, som er höist charakteristisk, og som viser, hvor fortrolige de Mennesker, der fra Barnsbeen af færdes i Bjergene, blive med Faren. En Fuglemand var gaaet ned alene ad en Line, men ved Uforsigtighed slap Linen fra ham, inden han havde gjort den fast. Man tænke sig hans Stilling. Han stod der midt i den lodrette Bjergvæg med Afgrunden under sig, Linen svævende udenfor sig, uden at han kunde naae den. Dog tabte han ikke Modet; kan han faae fat i Linen, er han frelst; han vover det Utrolige, springer rask ud fra Hylden for om muligt at omklamre Linen med Hænder og Födder; det lykkes ham, og han er frelst.

De Eier, som ligge paa Fuglemandens Vei nedad, lægger han Nættet for og fanger de Fugle, som han kan faae. Undertiden er Bjerget saaledes beskaffent, at det ingen egentlig Roug har, og isaafald maa han i hængende Stilling fange Fuglene.

Kan Fuglemanden ikke „suja“ ned i Fuglebjerget, maa han stige op nedenfra, og dette maa naturligviis altid skee paa „Drengene“,

ɔ: fritstaaende höie Klipper, som rage op af Havet. Efter at være stegne i Land fra Baaden følges to Mand ad forsynede med Reeb og Fuglestænger. Den Bageste stötter den Forreste opefter fra Afsats til Afsats ved Hjælp af Fuglestangen, i hvis tykke Ende er anbragt en Jernpig, som bliver stukken ind i den Forrestes Buxelinning, hvorhos han selv hjælper til med Hænder og Födder samt med sin egen Stang. Dette kaldes at „stua“ og Afstanden imellem to saadanne Afsatser kaldes en „Studning“. Naar den Forreste er kommen op paa en Afsats, lader han den ene Ende af et Reeb gaae ned til sin Kammerat, som da entrer op til ham. For at lette Opstigningen for den Bageste, naar Studningen er höi, gjör den Forreste undertiden Rebet fast om en Steen eller Knort paa Afsatsen og lader et andet Reeb gaae ned til ham, som han binder sig om Livet, hvorefter han da hales op af den Forreste, og saaledes gaaer det fort op ad Bjerget. Nedstigningen, der skeer nedad Rebet, er lettere, men er dog ogsaa meget farlig, idet den, som sidst gaaer ned, maa lægge Rebet saa yderlig om en Steen eller Knort, at det ved et Ryk kan glide af. Jeg har seet Exempel paa, at Fuglemanden efter at være kommen ned, har entret op igjen for at lægge Rebet yderligere, lösere, da det ikke vilde gaae af for ham ved de Ryk, han gjorde, et farligt Experiment, hvor det kun gjaldt Værdien af et Reeb, efterdi det var den sidste „Lesning“; en anden Sag vilde det have været, hvis det var höiere i Bjerget; thi Veien tillader ikke at transportere mange Reb med sig.

Op- og Nedstigningen er altid farlig, men endnu farligere er Gangen paa tvers i Bjerget, som ofte forefalder. I slige Tilfælde bliver den ene Fuglemand siddende, medens den anden med Rebet om Livet kryber og klattrer henad de snevre farlige Steder, indtil han naaer et Punkt, hvor han kan sidde fast, hvorpaa hans Kammerat paa samme Maade følger ham, og saa fremdeles. Den som „sidir vi“ ɔ: sidder ved, maa altid være forberedt paa, at den Klattrende kan glide ud, og i saafald have Rebet i sin Magt for at kunne holde ham; desværre er det

undertiden indtruffet, at den Siddende ikke har været istand til at stoppe, men er derimod styrtet ned tilligemed sin Kammerat. Det er i Sandhed ængstelige Öieblikke for den ledige Tilskuer, at see Fuglemændene stige op og færdes i Bjerget.

Jeg kan ikke undlade at fortælle följende Træk, som foruden at det er mig selv bekjendt, er af Pastor Sörensen anfört i Dansk Maanedsskrift for 1859. To Mænd, — den ene er nu 80 Aar gammel, dog livlig og rask, som han altid har været — gik op for at fange Fugle, uden at have andet Hjælpemiddel med sig end deres Fuglestænger. Da de vare komne op, indtraf det Uheld at den Ældre, der var gift, tabte sin Stang, som faldt paa Söen. At komme ned igjen uden Stang syntes umuligt. „Du har Kone og Börn," sagde den Yngre, som var ugift, „efter mig vil ingen græde derhjemme, tag derfor min Stang, maaskee Herren hjælper mig uden den." Og Herren hjalp dem begge.

Bestigningen af Drengene er ialmindelighed den farligste. Mange Drenge ere af den Beskaffenhed, at det skulde synes umuligt for noget andet Væsen end de befjedrede Skabninger at naae derop, men Fuglemanden har dog seiret, og kun paa faa Drenge omkring Öerne ere Fuglene fri for hans Besög. Naar det er umuligt at klattre op paa en Dreng, som ligger nær inde under et Bjerg, bliver en tynd Fiskeline firet ned derfra til en Baad nedenunder, som da roer ud ad Havet til med Linen, saalangt, indtil den naaer over Drengen. En tykkere Line bliver derpaa knyttet til den tynde og halet ind, indtil den kan tjene Fuglemanden til at „lesa" sig op ad. Naar man forlader en saadan Dreng, lader man stedse Reb blive liggende fast tilbage paa de værste Steder, for at lette Opgangen næste Aar. Da Rebet er af Hestehaar, raadner det ikke paa eet Aar. I den senere Tid har man imidlertid benyttet sig af den meget sikkrere Maade at befæste Jernkjettinger paa slige Steder, eller og at sætte Öiebolte fast i Klippen, hvori man under Opstigningen kan hugge lange Baadshager, opad hvilke der da kan entres.

Under Figlingen kan henregnes den paa enkelte Steder,

navnlig paa Öen Store-Dimon, brugelige Maade at tage „Vaarfugl“, som foregaaer paa samme Maade som Figlingen.

Vaarfuglefangsten begynder strax efter at Lomvien er kommen i Bjerget i Slutningen af Februar og vedvarer indtil Værpetiden. Lomvien tages da i Skorter, Eier og store, dybe Huller; thi da den er meget vild „sjarrir“, kan den ikke fanges paa de aabne „Rögir“, med mindre man pludselig og useet kan komme til at kaste Nættet over dem. Vaarfuglene taale ikke Raab, derfor maa Tegn bruges under Nedfiring og Ophaling. Naar Fuglemanden er kommen saa nær til Hullet, hvori Lomvierne sidde, at han er sikker paa at naae dem med Stangen, förer han denne sagte saa nær til Hullet som muligt, slaaer saa til med Kraft og holder fast, indtil alle de Fugle, som ere indenfor, ere komne i Nættet. Han dreier derpaa Stangen, saa Lomvierne hænge i den derved dannede Pose, tager Nættet til sig, dræber de Fugle, han har faaet, ved at dreie Halsen om paa dem og binder dem parviis sammen ved at stikke den enes Undernæb igjennem den andens Undernæb og dernæst den Förstes Overnæb igjennem sammes Undernæb, og hænger dem derpaa foran sig over Linen. To saaledes sammenhæftede Lomvier kaldes „ajn Kneppa“. Naar han har faaet saamange, at han troer Linen ikke kan taale mere, eller de ere ham til Ulempe, lægger han dem fra sig paa en beqvem Plads eller kaster dem i Söen, hvis der ligger en Baad under Klippen. Som oftest maa Fuglemanden drive denne Fangst i hængende Stilling. Alle de Fugle, som see Fuglemanden, flyve ud og komme ikke igjen, saalænge han er nede. Naar han kommer for et Hul, törne alle Fugle ud, og de, som han er istand til at forhindre fra at flyve ud, vende ind igjen saa langt de kunne naae og blive inde, indtil de enten ere dræbte eller Fuglemanden forlader Aabningen.

Figlingen begynder, som foran nævnt, naar Pisen höres, altsaa efter St. Hansdag, og vedvarer saalænge noget er at faae, hvor Fuglebjergene ere betydelige. Naar Fangsten skal gaae for sig paa en Roug, begyndes ved dens ene Ende og fortfares til dens anden Ende. Sædvanlig flyve ikke flere Lomvier bort end

netop paa det Sted, hvor Fuglemanden har slaaet Nættet hen. Naar han er kommen til den anden Ende, er den förste besat igjen, og han begynder da forfra, indtil han har faaet det Tal han skal have af Rougen, men giver dog Fuglene god Tid at flyve til igjen og sætte sig, for ikke at have nödig at „lægge for“ saa ofte, hvorved Fuglen bliver vild, „stangraddur“. Har Rougen ikke været besögt i en lang Aarrække, kan Fuglemanden tage Lomvierne med Hænderne. Fuglene ere aldeles ikke skye for den fremmede Gjest, og saasnart han lægger sig ned, hoppe de strax op paa hans Ryg. Hvormeget der skal dræbes, bestemmes efter Antallet af Ungerne; ikke flere end disse, men hellere færre er den Grændse en omhyggelig Fuglemand söger at naae, naar han vil have spag Fugl. Er det „Landkomedag“, (naar Hedlefuglen söger i Bjerget), kan han tage Mere efter Skjönnende, da han kjender Hedlefuglen, som sidder yderst. Han maa ogsaa söge at dræbe ligeligt hele Rougen igjennem; thi dræber han for mange paa et Sted af Rougen, om det saa er midt paa den, bliver det Sted aldrig bebygget igjen, om end Fuglene bygge saa tæt paa begge Ender, at de ikke kunne rummes. Ligeledes maa han vogte sig for at lade Blod komme paa Klippen; thi Blod skræmmer Lomvien. Paa samme Maade som anfört under Vaarfuglefangsten, bindes Lomvierne sammen og kastes tilsöes eller hales op efter Omstændighederne. Indtil 100 Lomvier kan Fuglemanden före op med sig, forsaavidt han troer Linen kan taale det, eller der er Mandskab nok til at hale. For at komme ind paa en Roug, hvor der er „Loft“ ɔ: hvor det overliggende Bjerg springer frem ud over Hylden, maa Fuglemanden give sig en stærk svingende Bevægelse, som kaldes at „rajggja“ eller at „teåka Loft“. Naar Loftet gaaer over 6 à 7 Favne dybt ind, kan det neppe tages. Til Hjælp bruges „Bergkroug“, en smækker Baadshage, for at holde sig inde ved Klippen, naar han kan naae den.

En dygtig Fuglemand kan „figla“ 1000 Lomvier om Dagen. 400 Lomvier regnes at give 1 Vog ɔ: 36 ℔ Fjeder, men 350, naar de ere „sjoukastajir“ ɔ: have været kastede tilsöes. En

flink „Rojtingakona“ maa kunne plukke 40 à 50 Lomvier om Dagen.

Paa de Steder, hvor Lomvien bygger i Mængde, benyttes ogsaa dens Æg. Paa saadanne Steder i Bjergene, hvor Figlingen ikke giver godt Udbytte og er besværlig paa Grund af, at Bjerget ikke bestaaer af regulære „Röger“, men derimod af „Skortar“ og „Ejur“, samles Ægene, hvilket kaldes at „reâna“. Fremgangsmaaden er den samme som ved Figlingen, undtagen at der ikke bruges Stang. Drenge paa 12 til 16 Aar foretage ialmindelighed „Reâningen“, da de ere lettere at haandtere i Linen og mere smidige til at klattre omkring. Den förste Gang en Dreng skal i Linen, er der naturligviis en stor Glæde tilstede, indtil det Öieblik, naar han skal ud for „Eggen“ ɔ: Klipperanden. Da er hans Mod som oftest forbi, men han skal vænnes og bliver undertiden paa en temmelig ublid Maade tvungen ud for „Eggen“. Naar han först er saavidt, gaaer det lettere. Æggene samles, blive undertiden sönderslaaede, og Indholdet fyldt i et opblödt Lammeskind, som i den Hensigt medtages.

Fleiningen afviger ikke i noget Væsentligt fra de andre Fangemaader, undtagen at Fuglemanden sidder stille i Skjul og fanger de Fugle, som flyve forbi ham, med Nættet. I den senere Tid bruges ogsaa at fleja Lomvier fra Baad.

Der fanges omtrent 55000 Lomvier aarlig paa Færöerne, som efter den ovenanförte Beregning give 15 à 16 Skꝛ Fjer.

Kjödet spises. Hvad der ikke kan bruges ferskt, nedsaltes til Vinterbrug. Forhen bleve Kroppene flækkede og ophængte til Törring, men denne Opbevarelsesmaade er nu ikke mere i Brug, da der gaaer saa meget tilspilde, naar varmt og fugtigt Veir indtræffer og hindrer Törringen.

Den under Navn af *Uria ringvia* Brünn. i Systemerne som en særegen Art opförte Lomvie er sikkert (hvad da ogsaa allerede fra flere Sider er blevet fremhævet) kun en Varietet af *Uria troile*; thi jeg har været Öienvidne til at en ringelöiet og en langnæbbet Lomvie have parret sig sammen, og desuden seet en

ringvia at fodre en Unge, som en *troile* havde under sine Vinger. Den er hyppig, men langtfra saa talrig som *troile*. Paa en lille Roug, hvor 20 Par Lomvier byggede, talte jeg 3 *ringvia*.

Uria Brünnichii Sab. forekommer ikke paa Færöerne.

97. Uria grylle Lath.

Dansk: *Teiste*, *Tiste*,

Færöisk: *Tajsti*,

er Standfugl her. Forhen var den meget talrig, men paa Grund af dens Troskyldighed er den nu meget formindsket paa de fleste Steder, da man ikke længer agter den gamle Forkjærlighed for Teisten, hvorefter det ansaaes for Synd at dræbe den. Den bygger i „Urer" eller i Klippehuler og Revner, men aldrig, som Dr. Kjærbölling siger i sin Bog „Danmarks Fugle", i selvskrabede Huler, og lægger 2 Æg. Den dykker godt og holder sig nær ved Landet, hvor den imellem Stenene paa Bunden fanger sin kjæreste og saa godt som udelukkende Föde „Teârabrosma", Tangsprællen, (*Gunellus vulgaris* Cuv).

I Slutningen af Juli komme Ungerne paa Söen og kunne da slaaes ihjel med en Aare. Den spises gjerne, og Ungen „Tajstapisa" ansees for en Lækkerbidsken. Naar Pastor Holm i Kröyers Tidsskrift siger, at den om Vinteren findes i store Skarer dybt inde i Fjordene, da feiler han visselig heri; thi Teisten opholder sig aldrig inde i de dybe Fjorde, og det allerede af den Grund, at „Teârabrosmen" ikke findes der. Derimod opholder den sig om Dagen langs Kysterne. Om Aftenen samle Teisterne sig sammen i Flokke og overnatte paa Söen i een eller anden rolig Vig, naar Veiret er godt; i daarligt Veir sove de derimod paa Klipperne langs Kysterne.

98 Mergulus alle Ray.

Dansk: *Grönlandsdue*,

Færöisk: *Fulkobbi*.

Sees kun om Vinteren, til hvilken Aarstid den sædvanlig

ved sydostlige Storme i Mængde driver paa Land i udmagret Tilstand. Kun en eneste Gang har jeg seet den om Sommeren, nemlig den 8de Juni 1857 i Nolsöefjorden efter 8 Ugers vedhol dende östlig Vind og Kulde.

99. **Fratercula arctica** (Linn.)

Dansk: *Lunde*,

Færöisk: *Lundi*,

er den talrigste og meest udbredte Fugl paa Færöerne. Der findes ingen Öe, paa hvilken Lunden ikke bygger, skjöndt i forskjellig Mængde.

Den kan ankomme til Landet ved „Mariumesse“, 25de Marts, men sees kun enkeltviis og sjelden saa tidlig. „Summarmåala“, 14de April, regnes först for dens egentlige Ankomst, og man seer den da strax paa Landet ved dens Byggepladser, först i „Urerne“, men senere höiere oppe i Bjergene. Strax efterat den er ankommen renser den sin Hule for Jord og Gruus, som i Vinterens Löb kan have samlet sig i den. Efter Sagnet skeer dette den 1ste Sommernat efter gammel Stiil, altsaa Natten imellem den 24de og 25de April. Er der da nogen Feil ved Hulen, f. Ex. at der Aaret i Forveien er gravet Hul lige over Reden, som ikke er saa godt tilstoppet, at Fugtighed ikke kan trænge ned derigjennem, saa graver den dybere ind, eller, hvis dette ikke lader sig gjöre, f. Ex. naar den möder Steen, söger den en anden Hule og forlader den förste. Derfor er det magtpaaliggende for den, der eier et Lundeland, at omgaaes Lundens Huler godt.

I Hulen danner den en Slags Rede af Græsstraa. Efter gammelt Sagn skal den lægge sit eneste Æg ved 12te Mai. Heraf Talemaaden „Lundi verpur ajt“ og det gamle Sagn „Æg findes i Ur ved Korsmisse“. Men det er dog ansat altfor tidlig, da man vist neppe undtagen som en reen Hændelse finder Æg förend sidst i Mai.

Indtræffer Uveir ved den Tid, saa den „mister Urten“, lægger den först i Begyndelsen af Juni. I Sommeren 1857 fandt man

en Lunde paa sit Æg paa slet Mark ½ Miil midt inde paa en Öe, i opdyrket Land. Han og Hun skiftes til at ruge. Ungen, „Pisen“ fodres af de Gamle med Tobiser (*Ammodytes*), som Forældrene bringe i Næbet, indtil 50 Stkr. ad Gangen efter hvad der siges, saaledes at Tobiserne, der ere indeklemte imellem Over- og Undernæb, hænge ned paa begge Sider af Næbet ligesom Skjæg. Det er ikke saa let at komme til Kundskab om, hvor stort Antal den kan holde i Næbet ad Gangen. Jeg har gjort Forsög dermed ved at fleie en „Sildbærer“ og fandt kun 18 Stkr. Tobiser, som faldt fra den, men jeg indrömmer, at jeg fandt langtfra alle dem, som den tabte, og naar Pastor Holm i Kröyers Tidsskrift siger, at man „hyppig seer den svömme eller flyve med en Ammodytes (Nebbasild) der krummer sig omkring dens Næb“, da begriber jeg ikke, hvorledes han er kommen til at anföre sligt. Selv om han slet ikke havde hört det i hver Mands Mund almindelige Sagn, at Lunden bærer 50 „Nebbasild“, burde hans Öie dog aldrig have kunnet bedrage ham i den Grad, at han kunde ansee de mange nedhængende Ammodyter for een Fisk, der krummede sig om Fuglens Næb. Neppe engang i et enkelt, sjeldent Tilfælde vil det kunne skee, at en Lunde skulde lade sig nöie med at tage en eneste Tobis ad Gangen; thi Tobiserne svömme ikke enkeltviis, men i Stimer, og naar Lunden har begyndt at fiske i en saadan Stime, bliver den ikke et Öieblik over Vandet, men fisker uophörligt, indtil den har Næbet fuldt.

At Lunden kan fange saamange Fisk, holde dem i Næbet og svömmende ordne dem saa smukt, kan vel synes utroligt, men det skeer dog. Jeg troer sikkert, at det maa gaae saaledes til, at den holder de fangede Fisk fast med Tungen, imod Overnæbet, medens den gaber for at fange flere, og ved at lægge Tungen igjen ned i Undernæbet vil den atter paa samme Maade kunne holde den gjorte Fangst, naar den gaber paany.

De Lunder, som bygge i Urer og nederst ved Söen, have Æg tidligere end de, der bygge höiere oppe i Bjergene.

Man fanger Lunden paa 2 Maader, ved at „dreâa“ og at „fleia“. Ved at „dreâa“, „Drottir“ forstaaes, at man trækker den ud af dens Hule med Haanden eller ved Hjælp af en Træpind med en Fiskekrog paa Enden. Naar Hulen, der ialmindelighed löber parallel med Jordskorpen, er saa dyb, at man ikke kan række til Lunden, graves et Hul ovenfra, hvorigjennem man da som oftest kan naae den uden at have nödig at grave flere Huller. Et saadant gravet Hul tættes godt med en „Birgjing“ ɔ: en lille Tue af Grönsvær og en flad Steen for at Vandet ikke skal trænge ned i Hulen. Ofte har man ikke nödig at gjöre saa mange Omstændigheder for at faae Lunden; thi i et godt bebygget Lundeland, som ikke er altfor hyppig besögt, ligger Lunden „grunt“ ɔ: ikke dybt, saa at man blot ved at löfte det lange og kraftige Græs „Sinegreâs“, som hænger ned foran den korte Hule, iveiret, kan gribe dens Beboer.

Denne Fangst begynder paa enkelte Steder strax efterat Lunden findes i Hulen om Natten, og benævnes at „dreâa Dimmelunda“, men maa ikke fortsættes altfor længe og bör ophöre betids, for at Lunden kan faae Ro at værpe. Det er kun faa Steder, hvor Dimmelunde tages, da denne Maade saavelsom „Drottir“ i det Hele ansees for og er skadelig, da man dræber den Lunde som yngler, og den bör kun taales, hvor Lunden bygger i overhaands Mængde, eller paa saadanne Steder, som ikke egne sig til Fleining.

Den egentlige „Drottir“ begynder, naar Lunden er „lagstir“ ɔ: naar den har begyndt at ruge. Da Lunden bygger paa saa forskjellige og farlige Steder, snart i „Urer“, snart paa Skraaninger og Afsatser, som kun ere tilgængelige for Færingen, hvis Fod er saa sikker, og hvis Öie fra Barndommen vænnes til, uden at svimle, at skue ned fra de höie Bjerge i den dybe Afgrund eller det brusende Hav, snart paa Afsatser dybt nede paa den lodrette Klippevæg (Bjerg), til hvilke man ikke kan naae uden ved Hjælp af den lange Line eller ved at stige op fra Söen af,

er Fangsten af denne Fugl forbunden med större eller mindre Fare og Besvær, og kræver sine aarlige Offere.

Man klattrer fra den ene Tue til den anden; sjelden glider den sikkre Fod, men Tuen, som den besindige Fanger sætter Foden paa, lösnes undertiden pludselig fra Klippen, og med den styrter han i Afgrunden. Eller naar to Mænd följes ad paa den farlige Vei og have Reeb imellem sig for at den ene kan holde den Anden, om han styrter ned, hændes det vel undertiden, at den Faldende trækker den anden med sig i Afgrunden.

Hvor gammmel Lunden er, naar den yngler, veed man ikke med Visbed. For mig har man opgivet, at den lægger Æg, naar den er to Vintre gammel, men jeg troer, at det er for tidlig ansat. Man veed heller ikke, hvor gammel en Lunde kan blive, skjöndt det ikke vilde være saa overordentlig vanskeligt at komme til nogen Kundskab derom. Jeg veed, at en Lunde, der var fanget som Unge, og som blev holdt i Fangenskab, levede i over 25 Aar og döde ikke af Alder, men ved et Uheld. Som Söfugl maatte den naturligviis leve under ugunstige Betingelser ved at holdes inde i et Værelse. Den fik sjelden Vand at bade sig i; og om Vinteren, naar Brænding og Uveir vare tilhinder for at skaffe fersk Fisk til den, maatte den ofte i flere Dage efter hinanden lade sig nöie med udblödt Törfisk, Muslinger o. s. v. Engang var den endog saa uheldig, ved at træde op i gloende Aske, at faae sine Födder sammensnærpede.

Efter den almindelige Mening skulle 7 Lunder være fælleds om een Hule, og Ægget blive udruget, selv om man dræber 7 Lunder ud af den samme Hule. Med temmelig Sikkerhed tör jeg efter de Beretninger, jeg har hört, sige, at man i een Sommer har taget 7 Lunder efter hinanden af den samme Hule, og at den ottende har udklækket Ægget. Dette troer jeg imidlertid kun gjælder om de tæt bebyggede Ynglepladser; thi jeg har anstillet Forsöget med eenligt beliggende Huler, men det er ikke lykkedes.

Enkelte indsigtsfulde Mænd have forbedret deres Lundeland betydeligt ved at hjælpe Lunden med at grave Huler. Man

behöver til den Ende kun om Foraaret, inden Lunden kommer til Landet, at skjære et lidet Stykke ud af Grönsværen der, hvor man vil have Hulen. Resten besörger Lunden selv, naar den kommer.

I Sommeren 1859 var Lundefangsten meget ringe; man antog, at Aarsagen dertil laae deels i Mangel paa Tobiser under Öerne, men deels ogsaa i den overordentlige Mængde Lunder, som inddrev döde den foregaaende Vinter. Forövrigt vil man af Erfaring vide, at en saadan Dödelighed imellem Lunderne indtræffer hvert 20de Aar. Man fortalte mig, at mange af de Lunder, som fandtes, vare forskjellige fra de sædvanlige Lunder; maaskee har det været *Fratercula glacialis*.

„Fleiningen“ begynder imedens Lunden ruger, naar nemlig de unge Fugle, som hidtil holdt sig paa Söen, begynde at söge op til de Ynglende, ligesom Hedlefuglen flytter i Bjerget til Lomvien; men den rigtige Fleietid er dog ikke, förend Lunden har klækket.

I de förste Dage efter at Lunden er „lagstir“ ɔ: har begyndt at ruge, er „Eâdkomefuglerin“ ɔ: de Unge kun enkelte Dage ved Landet. Senere er „Landkoma“ mere regelmæssig, idet „Eâdkomefuglerin“ er 3 Dage hjemme og 3 Dage borte, ligesom der er sagt om Lomvien; men henimod den Tid, da Lunden flytter, er den 4 til 5 Dage borte og kun 3 hjemme.

Fleiningen af Lunden gaaer kun for sig paa Landet. Naar Lundelandet er tilgængeligt, udvælger Fleiemanden sig en „Sets“, „Flejasets“ ɔ: Sæde, hvor Lunden flyver forbi, svinger Stangen op efter den forbiflyvende Lunde og fanger den i Nættet. Han svinger Stangen op under og bag paa den. Ved at slaae lige imod den vilde den rive Nættet itu og gaae igjennem det som en Kugle. Stangen er af samme Slags, som bruges ved Figling, men lettere, med noget mindre og finere Næt.

Kun de unge Fugle fleies. „Sildbæreren“ faaer altid Tilladelse at passere forbi en forstandig Fleiemand. Naar „Attin“ er god, det vil sige, naar Vinden blæser fra det rette Hjörne, jevnt langs Landet, kommer Lunden paa Vingerne, ialmindelig-

hed ikke för Kl. 10—11 om Formiddagen, og flyver da uafbrudt til Kl. 3—4 om Eftermiddagen, da den störste Deel kaster sig paa Söen igjen. Er der god „Landkoma“, flyver den atter i 3 Timer om Aftenen „Kvöldlundi“. Den flyver „uj Ring“ ɔ: i en Kreds, idet den trækker et Stykke langs Landet, derpaa ud i Luften og ind igjen der, hvor den begyndte, langs Landet, uafbrudt i en saadan Mængde, at den formörker Solen.

En af de flinkeste Fleiemænd kan paa et af de bedste Steder fleie 900 Lunder om Dagen. Fleiningen udkræver Behændighed og betydelig Muskelstyrke. Den er trættende, da der kun kan fanges en Lunde ad Gangen ved hvert Slag, men Anstrængelsen föles ikke af Fleiemanden under det fornöielige Arbeide og i den piquante Stilling at sidde paa den grönne Tue med Afgrunden under sine Födder, Havet, de forbiflyvende Lunder som Bisværme, udbredte for sine Öine, og ofte en hundrede Favne höi Fjeldvæg over sit Hoved. Lærlingen mærker först Anstrængelsen i de trætte Arme Dagen efter Fangsten.

De fleiede Lunder sammenbindes, efterat være dræbte, i „Vörer“ med en Traad om de knækkede Halse. Fem Lunder udgjöre en „Vöre“ og svare i Værdi til en „Kneppe“ Lomvier. Vörerne bindes atter sammen med et Reeb, og efter endt Fangst tager Fleiemanden sin Byrde paa Nakken, naar han er gaaende, uagtet Veien ofte er af den Beskaffenhed, at en Uvant vilde grue ved at tænke sig den tilbagelagt selv ubelæsset. 100 Lunder af „Drottralunda“ regnes for en Mands Byrde „vi Bakka“, „innanbergs“ ɔ: paa steile Steder; Fleie-Lunden er naturligviis noget lettere.

Er Lundelandet utilgængeligt, maa naturligviis Linen bruges; og er det af stort Omfang, blive flere Mænd, der berede sig til et længere Ophold der, i en Uge eller mere, firede ned i det. Man haaber paa godt Veir, thi man har ikke Tag over Hovedet; höist kan man faae en Hule eller en stor Steen til Ly, ja der er ofte saa steilt, brat og snevert, hvor man finder det fladeste Sted eller bedste Ly, at man maa binde sig fast om Natten, for

ikke i Sövne at glide ud af Leiet og styrte i Afgrunden. Ild, Törv, Mad og Drikke m. v. er man forsynet med. Det lange grönne Græs „Lundasina“, som altid findes, hvor Lunden bygger, Lunden selv, der staaer foran sin Hule som Manden for sin Huusdör, Bjergene ved Siden med Lomvien eller Riden, Solen paa Himmelen, det uoverskuelige Hav, den hvide Brænding langs Kysten, nogle Fiskerskibe i det Fjerne og Fiskerbaade ½ Miils Vei fra Kysten, alt dette fryder Öiet. Man begynder at vælge sig de bekjendte eller ubekjendte Pladser til „Flejesetser“, gjör den Ubekjendte, som förste Gang har spundet den lange Traad nedad Klippevæggen, bekjendt med Stedets Leilighed og paaminder ham om Forsigtighed, taler om dem derhjemme ved Arnen, som man nu er noget afsondret fra, og söger i Herrens Navn hver til sin Plads for at fleie. Om et Par Dage kan man vente Baade under „Landet“ efter Fangsten; man kan da höre Tidender fra Hjemmet og medsende gode „Qvanner“, *Angelica*, til Slægt og Venner. Man veed ogsaa, at der daglig vil komme Folk paa „Eggen“ for at spörge eller dog see, hvorledes det staaer til, idet man ovenfra tæller Mændene i Bjerget til man faaer Öie paa dem Alle. Er Bjerget ikke for höit, kan man raabe op til dem, hvorimod man ikke kan forstaae hvad de deroppefra raabe ned; thi Lyden forplanter sig lettere opad end nedefter. Er „Atten“ god, flyver Lunden let, og man kan gjöre en god Fangst og faae nok at kaste ned paa Söen, for at dette igjen kan fiskes op af Mandskabet paa Baaden; hvilket er lettere end at hale Fangsten op paa Eggen og bære den hjem.

Saalænge Mandskabet er i Bjerget, har man ingen Ro paa sig hjemme, man glæder sig vel til Fangsten, men man er dog gladere, naar denne er vel overstaaet, især naar den har fundet Sted i et „Land“, hvor der tidligere er indtruffet Ulykke, og som derfor ikke besöges igjen i mange Aar. Jeg har saaledes bivaanet Nedfiringen i et Lundeland (Ingjarstêa, henhörende til Bygden Saxen), som har ligget ubesögt i 30 Aar, fordi en Mand var bleven slaaet ihjel der ved „Omankast“ ɔ: Nedskridning af Steen. Afskeden

fra de paa „Eggen“ tilbageblivende Venner og Familie var rörende. Hver Mand modtog, naar han var „ujbunden“ ɔ: bunden i Linen, et Kys og en Velsignelse, inden han gik ud for „Eggen“. En 75 Aar gammel Mand var fulgt med Toget den besværlige, $^3/_4$ Miil lange Vei til Eggen c. 1600 Fod over Havet, som bekjendt Mand og for at „sida vi“ under Nedfiringen. Da han havde sagt Farvel til sin eneste Sön, overvældede hans Fölelser ham, han kastede sig næsegruus paa Jorden og brast i Graad.

Under Fleiningen kan henföres den Maade at fange Lunder paa, som kaldes at „stidla“ og foretages, hvor Lunden bygger i store Urer, og hvor mange undertiden sidde sammen i Klynge paa store Stene. Der pleier man at fange dem med Stang paa noget lignende Maade som Hedlefugl fanges.

Lundens Fjender ere: Ravnen, Skuen og Kjoven.

Den lille Drunqvite bemægtiger sig ogsaa jevnlig dens Hule og forsvarer denne ved at besudle Lunden med Tran, som den udspyer.

Lunden drager bort med Ungen ved Midten af August, gaaer strax tilsöes og sees ikke igjen, förend i Slutningen af Marts Maaned eller Begyndelsen af April, hvoraf Ordsproget om Een, som man seer sjelden „Han sast ikkje heldir in Lundi åa Joulanot“ (man seer ikke mere til ham end til Lunden en Julenat).

Paa Færöerne fanges i et Middelaar omtrent 235,000 Lunder, som, naar 20 regnes til 1 Pund Fjer, afgiver et Udbytte af c. 35 Skꝛ Fjer, men den afgiver ingen Duun, og jeg veed ikke, hvorfra Dr. Kjærbölling har sin besynderlige Vildfarelse, at Dunene vurderes lige med Ederduun.

Kjödet benyttes ligesom Lomviens.

100. **Alca torda** Linn.

Dansk: *Alk*, *Mule*,

Færöisk: *Ålka*.

Den ankommer og forlader os igjen til samme Tider som Lomvien. Den er vildere end denne, men langtfra

saa talrig og fanges kun enkeltviis, naar Fuglemanden paa sin Vei i Bjerget antræffer den.

Den lægger Æg ved samme Tid som Lomvien, og, ligesom denne kun et eneste et; undertiden bygger den i Fuglebjergene i smaa Selskaber paa faa Par, men som oftest ganske enkeltviis i Steenhuller og Klipperifter, helst hvor Bjerget er löst, og det er derfor i Reglen farligt at gjöre Fangst paa den. Som Hedlefugl blandt Lomvien sees den sjeldent, og i saa Fald sidde de unge Fugle som oftest noget höiere end Lomvien.

Dens Næring er saavidt mig bekjendt den samme som Lundens.

Uagtet den af Flere angives for at være dum og flegmatisk, er den dog meget vildere og vanskeligere at fange end baade Lomvien og Lunden.

101. **Alca impennis** Linn.

Dansk: *Geirfugl*,

Færöisk: *Gorfuglir*,

Denne Fugl er nu kun kjendt paa Færöerne af Navn. Tidligere har den været almindelig. Lucas Debes anförer den i sin Færoa reserata som ikke ualmindelig; Landt siger, at den i hans Tid var begyndt at blive sjelden, og det er vel nu tredsindstyve Aar siden, at det sidste Exemplar er bleven fanget paa Færöerne.

Tvende paa Færöerne endnu levende Mænd have været med, i Aaret 1809 at slaae mange Geirfugle ihjel paa Fugleskjærene ved Island.

102. **Procellaria pelagica** Linn.

Dansk: *Stormsvale*,

Færöisk: *Drunquiti*.

Navnet har den af sin hvide Overgump. Hvad Tid den ankommer under Landet, er mig ikke tilstrækkelig bekjendt, men den lægger ikke sit Æg förend midt i Juli, enten i Jordhuler eller i de store „Urer“, der bestaae af nedstyrtede Klippeblokke,

eller og i Huller i Udhusenes Vægge, der ere opförte af Steen og Grönsvær.

Ungerne forlade ikke Reden förend sidst i November. Den 1ste November 1855 fik jeg 12 Unger, hvoraf de fleste havde den hele Duundragt paa. I 1857 fik jeg den 27de November en Unge, som kun havde kastet Dunen paa Hoved, Vinger og Hale. Ogsaa henved Juul har man seet dens Unger med Duundragt. Efterat Ungen er begyndt at voxe noget, træffer man aldrig de Gamle ved Reden om Dagen, hvorimod de om Natten bringe den sin Föde, som de udspye af Svælget.

Den bygger ialmindelighed colonieviis, og især om Natten, men ogsaa om Dagen, kan man höre dens velbekjendte pibende Stemme, medens den sidder paa Reden. Naar man griber den, udspyer den igjennem Svælget (ikke gjennem Næseboerne, som Dr. Kjærbölling siger i sin Bog: Danmarks Fugle) en guul Tran, hvormed dens Mave er fyldt, saa ofte, indtil Forraadet er udtömt, ialmindelighed 2 til 3 Gange.

Forhen skal den have været benyttet som Lampe, idet man har trukket en Væge igjennem den, men den giver ikke nogen god eller behagelig Belysning, hvad jeg veed af egen Erfaring, thi jeg har selv anstillet Forsöget.

Om Sommernætterne seer man den jevnlig med sin raske svalelignende Flugt svæve hen over Vandfladen, og undertiden ligesaa om Dagen, helst i taaget Veir. Har man da noget Fiskelever eller Spæk ved Haanden at kaste ud til den, kan man lokke den ganske tæt til Baaden, saa at man kan tage den med Hænderne.

Forvildet op paa Landet bliver den ganske forvirret og forsöger ikke engang at flyve bort, naar man sætter den frit paa en Steen eller andetsteds.

Ægget er hvidt med en bruunplettet Ring om den butte Ende og har en temmelig skröbelig Skal.

103. **Procellaria Leachii** Temm.

Dansk: *Stormsvale*,

Færöisk: *Drunquiti*,

sees paa Havet omkring Öerne om Sommeren, men den yngler sikkert ikke her.

104. **Puffinus major** Faber.

Dansk: —

Færöisk: *Skråapur*,

sees ligeledes paa Havet om Vinteren, men findes ikke ynglende.

105. **Puffinus anglorum** Ray.

Dansk: *Skraape*,

Færöisk: *Skråapur*,

ankommer den 12te Marts og trækker bort i September. Den söger strax til sin Hule, som den renser, eller, hvis den ikke har været beqvem det foregaaende Aar, graver dybere. Den 13de Marts 1847 har jeg seet den flyve imellem Öerne, og den 17de Marts s. A. blev en fanget i sin Hule paa en af Öerne; forövrigt faaer man sjelden den gamle Fugl i Hulen; thi den opholder sig, med Undtagelse af Rugetiden, kun der om Natten og flyver ud ved Daggry. Forsinker den sig, indtil Dagen er brudt frem, holder den sig i Hulen hele Dagen igjennem.

Den bygger ofte i Jordhuler höit tilfjelds, men ogsaa i Urer saavel tilfjelds som nede ved Stranden. Undertiden ligger Sneen paa Fjeldene, naar den ankommer, men den er saa vis i sin Sag, hvor dens Hule er, at den graver igjennem Sneen til Hulens Indgang. Man siger, at naar den graver, ligger den paa Ryggen.

Man seer den ialmindelighed flyve inde i Fjordene i Flokke om Eftermiddagen og henad Aften især i taaget Veir. Om Formiddagen antager jeg, at den holder sig længere ude fra Landet, hvor den ligesom ogsaa i Fjordene söger sin Föde, som den henter op af Söen ved i Flugten at kaste sig ned og

dykke under; dog holder den sig ikke længe under Vandet, langtfra saalænge som Lomvier, Alker o. desl. Naar man vil skyde eller slaae dem, tager man Fiskelever, som man knuser og ströer henad Vandet. De forbiflyvende Flokke kaste sig da strax i den trannede Sö og opsamle de flydende Leverstumper, siddende paa Vandet. De ere da ofte saa graadige, at de komme tæt til Baaden, og man kan da med en Aare slaae mange ihjel. Med en udkastet Traad og Krog med Lever til Måding kan man ogsaa fiske dem.

Tidligt i Mai lægger den eet Æg, der ligner Lundens, undtagen at det er ganske hvidt, glattere og ialmindelighed mere afrundet ved Enderne. Reden bestaaer af tört Græs. Den yngler colonieviis.

Sidst i August ere Ungerne flyvefærdige. I den sidste Tid, inden de forlade Hulen, sidde de udenfor denne om Natten, og öve sig i at bruge Vingerne. Den 15de August, eller, hvor de bygge höit tilfjelds, den 24de August, opsöger man Ungerne. Da den ialmindelighed graver sin Hule langs hen under Jordskorpen c. 6 til 12 Tommer under denne, saa har man sædvanligt et Hul fra oven af ned lige over Reden, hvorigjennem Ungen udtages, da Hulen, som oftest er saa dyb, at en Arm ikke kan naae Reden igjennem Indgangen. Hullet maa omhyggelig tilstoppes og dækkes, saa at Vand ikke trænger ned derigjennem, da i modsat Fald Skraapen forlader Hulen næste Aar eller graver den dybere. Bliver en Hule godt behandlet, forbliver den i Mandsminde benyttet Aar efter Aar, medmindre Rotter, der ere Skraapens værste Fiender, dræbe de Gamle. Man har ogsaa havt Exempel paa, at Katte, som have taget Ophold i Marken, have anrettet stor Skade ved at fange de Gamle, naar de flyve ind og ud, ligesom ogsaa Ungerne, naar de om Natten komme ud af Hulen.

Hvor Skraapen bygger i Urer, kan man ikke saa beqvemt komme til Ungerne, og man benytter derfor en Træpind paa c. 1 Alens Længde med en fastbunden Fiskekrog paa Enden, som man træk-

ker dem ud med. Ogsaa bruges Hunde, som man om Natten tager med til Urerne, og som ere afrettede saaledes, at de tage de Unger, der sidde ude, og bringe dem til deres Herre.

Den gamle Fugl fanger man aldrig i Hulerne, undtagen naar der findes 2 Gamle i een Hule; man troer da at gjöre vel i at dræbe den ældre, som man mener at kunne kjende paa dens afslidte Klöer.

Sagnet siger, at der skal have været betydelig Mulkt for at dræbe Skraapen, nemlig 1 Krone for hver Klo, som den har paa Födderne. Hvad der skydes eller fanges af dem paa Söen er ubetydeligt.

Ungen („Lujri“) er meget feed, undertiden har den indtil 1 Tomme tykt Flesk paa Brystet. Den nedsaltes i Lage og bruges, kogt, til Suul, men smager naturligviis trannet. De Unger, som tages höit til Fjelds og inde i Dalene, ere betydelig federe end de, der faaes nær ved Söen.

Der fanges, vil jeg antage, overalt paa Færöerne neppe 2000 Unger aarlig. Forhen har Fangsten oversteget dette Antal, men Rotterne, som ere blevne bragte her til Landet, have formindsket dem betydeligt.

106. **Fulmarus glacialis** (Linn.).

Dansk: *Mallemukke*,

Færöisk: *Heâvhestur*.

Indtil for c. 16 Aar siden var denne Fugl saa at sige ubekjendt paa Færöerne, idet den kun blev seet af Fiskerne ude paa Havet med Undtagelse af et enkelt Individ, der nu og da kunde drive tillands. Nu derimod bygger den i temmelig og stedse stigende Mængde paa 3 forskjellige Steder paa Öerne og udbreder sig ogsaa til nye Ynglesteder, saasom til Myggenæsholm*) og Troldhoved, hvor den har indfundet sig i de sidste to til tre Aar. Jeg har ikke nogen bestemt Erfaring om, hvad Tid den kan siges at komme til Landet eller at forlade det igjen, men

*) Den skal her tage Reden fra Sulen.

baade Vinter og Sommer sees den ude paa Havet söndenfor Færöerne, 10 til 20 Mile fra Land.

Reden bygger den paa Klippevægenes Afsatser, i det Steengruus, som skaller af Klipperne og samler sig paa Afsatserne blandet med Jord. Den lægger midt i Mai eller senere et eneste Æg, som i Störrelse ialmindelighed staaer imellem Huusandens og Gaasens, men kan variere meget i Störrelse. Farven er hvid, og Æggene have en trannet Lugt ligesom selve Fuglen, der vedligeholder sig i flere Aar.

Dens Næring bestaaer fornemmelig af Aadsler af Hvaler o. s. v. Med Fiskelever kan man lokke den saa tæt til Baaden, at den kan gribes men Hænderne, for ikke at tale om, at man kan fange den med Krog med Lever til Mading.

Jeg har selv været paa en af dens Ynglepladser. Fuglen er ikke sky, naar den sidder paa Reden, og man kan undertiden gribe den med Hænderne; med en Fuglestang kan man let fange den paa Reden.

Dens förste Forsvar er at spröite Tran paa dens Fjende, men den værger sig ogsaa ved at bide.

Den fanges ikke, da Kjödet ikke spises, og Fjerene formedelst deres stærke Lugt ere ubrugelige. Man er dog nu begyndt at benytte Ungen ligesom „Lujren“.

107. **Lestris catarractes** Illig.

Dansk: *Stor-Kjove*, *Skue*,

Færöisk: *Skúir*,

ankommer midt i April og drager bort i Begyndelsen af October.

Den forfölger de större Maager, især *Larus fuscus*, og plager dem, indtil de have afgivet deres Bytte. Den söger derfor ud paa Havet og holder sig til Sildestimerne, hvor den forövrigt ogsaa selv fisker. Men den lever ogsaa af Hvalaadsler, lader sig gjerne fange paa Krog med Spæk eller helst Fiskelever til Lokkemad, röver Æg og dræber endog Lam, Gjæs, Ænder og andre Fugle, som den med et eneste Hug slaaer ihjel og der-

efter fortærer. Den ansees som Rovfugl, og der svares Næbbetold af den.

I Begyndelsen af Juni lægger den, i Almindelighed colonieviis, 2 Æg. Reden, som bestaaer af Mos, findes paa Fjeldsletterne og andre moseagtige Steder paa slet Mark. Ligesom Riden söger den i Yngletiden de nærmeste Indsöer for at bade sig og for at fordöie sin Föde. Reden forsvarer den med Kjækhed imod Enhver, der nærmer sig, idet den som nogle Maager og tildeels andre Fugle skyder ned fra Luften paa Forstyrreren med en voldsom Fart, saa at man kan höre den Susen, dette foraarsager. Især naar den har Unger i Reden, er den dristig, og man kan da med en Kjæp slaae en Vinge over paa den, saa nær „skyder“ (færöisk Udtryk) den. Efter Retningen af dens „Skud“ kan man finde dens Rede, thi den skyder altid fra Reden.

Den gamle Fugl skydes og fanges kun leilighedsviis. Ungerne derimod söges, forinden de kunne flyve. Undertiden forebygger man itide deres Flyvedygtighed ved det forövrigt grusomme Middel at lemlæste det ene yderste Vingeled paa den spæde Unge for at være desto sikkrere paa, at den ikke skal undslippe.

108. **Lestris pomarina** Temm.

Dansk: *Mellem-Kjove*,
Færöisk: —

Af denne Fugl har jeg kun seet 2 unge Individer her paa Öerne.

109. **Lestris parasiticus** Linn.

Dansk: *Struntjæger*,
Færöisk: *Tjegvi*.

Ankommer og forlader os til samme Tider som Skuen. Dens Levemaade og Ynglen er i det Hele taget omtrent eens med hvad jeg har anfört om Skuen, kun at den ikke dræber andre Fugle. Den holder sig altid til Sildestimerne og andre Steder, hvor *Larus tridactylus* fisker, og plager denne saalænge, til

den maa afgive sin Fangst, som Kjoven da griber i Luften. Det er endog rörende at see med hvilken Smidighed og jamrende Skrig Riden söger at undgaae dens Anfald for at bevare sin ofte suurt erhvervede Fangst, der er bestemt for dens længselsfulde Unger. Man har heraf dannet Ordsproget om en Stærkere, der plager en Svagere, at det er, som naar „Tjegvi pujnur Ride“. Ogsaa Lunden maa afgive sin Fangst, naar Röveren træffer den paa sin Vei.

Naar man nærmer sig dens Rede, skyder den ned paa Forstyrreren; men kommer man ganske nær til Reden, anstiller den sig, som om den var lemlæstet, idet den kaster sig paa Jorden og flagrer omkring med en ynkelig Stemme.

Den varierer hyppigt med hvid Bug. Denne Varietet kaldes derfor „Qvujtibùkir“ „Qvujttjegvi“ (Hvidkjove); den findes jevnlig parret med den almindelige, og jeg har derved kunnet overbevise mig om, at begge Kjön ruge.

En anden Varietet med en stor hvid Plet paa Forvingen og en mindre paa Struben er sjeldnere.

110. **Lestris cephus** Brünn.

Dansk: *Struntjæger*, *Kjove*,

Færöisk: *Tjegvi*,

sidst i Juni 1860 skjöd jeg et Exemplar og saae flere.

111. **Larus canus** Linn.

Dansk: *Stormmaage*,

Færöisk: *Ujslandsmåasi*,

forekommer undertiden om Foraaret, og jeg har seet flere Exemplarer af den.

112. **Larus marinus** Linn.

Dansk: *Svartbag*,

Færöisk: *Svartbeâkur*, *Ung*: *Beâkskuri*, *Skuri*,

opholder sig her hele Aaret igjennem. Den nærer sig fornemmelig af Sild og Sei og opholder sig derfor meest paa

de Steder, hvor Stimerne af disse Fiske om Sommeren söge Landet. Men den flyver ogsaa langt ud fra Landet, hvor den opsöger Sildestimerne, og holder sig da tillige til Fiskerbaadene, naar der fra disse udkastes Fiskeindvolde. „Rognkjelsi“, *Cyclopterus lumpus*, som den fisker ved Ebben og fortærer paa Strandbredden, er en Lækkerbidsken for den.

Svartbagen teer sig her som Rovfugl; thi den dræber Gjæs og mindre Fugle ja endog smaa Lam, især naar de ere svagelige. Der ydes derfor Næbbetold af den ligesom af Ravnen og Kragen m. fl.

Den bygger gjerne colonieviis, men ofte seer man enkelte Par bygge alene. I Almindelighed bygger den i Fuglebjergene og andre utilgængelige Steder, men undertiden ogsaa paa Sletter ovenpaa middelhöie Fjelde. I dette Tilfælde er dens Rede dog let at finde, da den udvælger de mest ophöiede Steder paa Sletten, saasom store Stene og Höie. Reden, der er temmelig stor, bestaaer af Mos og Græs. Den lægger i Begyndelsen af Juni 3 Æg og forsvarer Reden kjækt imod Enhver, der nærmer sig.

Naar Svartbagen er udfarvet, er den en smuk Fugl. Dens kulsorte Ryg tager sig godt ud imod dens forövrigt sneehvide Krop, som naar den flyver over den oprörte Söe, virkelig er blændende hvid.

Fra den tidlige Alder af trives den godt i Fangenskab, naar den kan have Plads til at bevæge sig i under aaben Himmel og reent Vand at bade sig i. Iblandt mange Individer, der have været opelskede, findes et Exemplar paa Sjovgaard i Kollefjord, som i Sommeren 1857 var 11 Aar gammel. Den blev som Unge taget fra Reden tilligemed en anden Unge, og begge bleve satte i en med et Steengjerde indhegnet Höegaard, hvorigjennem der löber en Bæk. I de förste 3 Aar undergik deres Fjederdragt de sædvanlige Forandringer. Efter den 4de Fældning erholdt de deres Dragt som fuldt udviklede Fugle. Næste Sommer viste de sig at være et Par. Hunnen begyndte at bygge Rede og lagde et Æg, men det blev fortæret af Hannen. Samme Efter-

aar, da Höet skulde sættes i Höegaarden, bleve begge Fuglene, ligesom de foregaaende Aar satte ud af Höegaarden. Uheldigviis blev Hunnen borte; rimeligviis har den enten forvildet sig eller er bleven slaaet ihjel. Siden den Tid er Hannen bleven töiret med en Snor om Foden udenfor Höegaarden i den Tid, Höet har været bragt ind, og har roligt fundet sig deri. Saasnart man nærmer sig Höegaarden, lader den strax sin stærke Stemme höre, hvorhos den sætter sig til Modværge, jo mere man nærmer sig til den. Desuden holder den stedse Noget i Næbet, et Straa, Been eller et Stykke Træe, saalænge man opholder sig i Nærheden af den. Et gammelt Fattiglem, som daglig henter Höe i Höegaarden, kan den ikke lide, men angriber ham regelmæssigt, hvergang han kommer, med sit stærke Næb. Andre, som komme i Höegaarden, anfalder den dog ikke, medmindre man opirrer den.

Paa de Steder, hvor den bygger colonieviis, og hvor man let kan komme til Reden, benytter man sig af Ungerne, der naturligviis tages kort forinden de ere flyvefærdige.

113. **Larus fuscus** Linn.

Dansk: *Sildemaage*,

Færöisk: *Likka*; *Ung*: *Skuri, Likkeskuri*,

ankommer i Marts Maaned og drager bort i September. Den er meget almindelig, men forekommer ingenlunde i uhyre Masser, som Pastor Holm synes at antage om denne og de övrige Maagearter paa Svartbagen nær.

Den lever fornemmelig af Sild og andre Smaafisk, men tager ogsaa Fiskelever, Spæk og andet Affald af Fiskeriet og Grindefangsten, ligesom og Æg.

De sidste Dage i Mai og förste Dage af Juni lægger den sine 3 Æg. Reden ligner ganske *Larus argentatus's*, men er noget mindre. Den bygger colonieviis paa de lavere Fjeldsletter, men ogsaa paa mindre tilgjængelige Steder.

Den er en nyttig Fugl, da den gjöder Marken der, hvor den bygger, og oppiller de skadelige Insectlarver.

Den bliver jevnlig jaget af *Lestris catarractes*, ligesom Riden bliver jaget af *Lestris parasiticus*.

114. Larus argentatus Brünn.

Dansk: *Havmaage*,

Færöisk: *Fiskjimåasi*; *Ung*: *Skuri*,

opholder sig her hele Aaret igjennem og er talrigst paa Fiskepladserne, hvor den om Vinteren nærer sig af Fiskeaffald. Om Sommeren holder den sig til Sildestimerne.

I Almindelighed yngler den enkeltviis i Klipperne paa utilgjængelige Steder; men jeg har dog havt Exempel paa, at et Par nu i mange Aar har ynglet paa slet Mark imellem en Colonie af *Larus fuscus*.

Reden bygges af Mos og Græs; den er af samme Udseende som Sildemaagens, kun större; i Slutningen af Mai findes 3 Æg i den.

Den er ialmindelighed meget sky og kjender godt Jægeren, som den med sit höie Skrig „gjeu kjauv“ forfölger i tilbörlig Afstand. Mangen en Sælhund har den ved sit Skrig forspildt for Skytten, og den bliver derfor efterstræbt, naar man kan naae den; forövrigt skydes eller fanges den ikke.

Ungen lader sig let tæmme i Fangenskab, og man har havt Exempler paa, at de have været de Personer, som have opfödt dem, særdeles hengivne, efterat de have erholdt deres Frihed. Navnlig har man et i flere Henseender mærværdigt Tilfælde, om hvilket Prof. Steenstrup allerede for en Række Aar siden har givet en udförlig Beretning*), som jeg her kortelig skal gjengive. En Bonde i „Dal“ paa Sandöe tog i 1781 om Sommeren to Maageunger ud af en Rede for at opfostre dem i sit Huus. Der

*) Amtl. Bericht ü. d. 24 Versamml. deutssher Naturforscher und Aerzte in Kiel im Sept. 1846; p. 146. — Det er ganske rigtigt, at Hr. Müller henförer min paa ovennævnte Sted givne Meddelelse til denne Maage; det er en Feiltagelse, at den i den historiske Beretning om Mödet er kaldt *Larus marinus*. J. Stp.

lod han dem have deres Frihed, og Maagerne, som snart viste sig begge at være Hanner, opholdt sig deels ved Huset, deels paa Marken i Nærheden, eller gjorde endogsaa smaa Udflugter paa Havet, fra hvilke de imidlertid stedse vendte tilbage. Efter nogle Aars Forlöb blev den ene af Maagerne tilfældigt skudt paa en af disse Udflugter; den anden fortsatte sin vante Levemaade og vedblev at være saa tam, at den tog Föde af sin Herres Haand. Endelig parrede den sig med en vild Maage, og begge valgte til Redeplads en Klippevæg mellem „Dal“ og „Husevig“, hvorfra Hannen efter den Tid regelmæssigt vendte tilbage til Bondens Huus i Selskab med sin Mage og de halvvoxne Unger. Om Sommeren opholdt Maagefamilien sig meest ved Stranden, især naar Fiskeriet gik godt, og den levede da ganske som de aldeles vilde Maager af Affaldet fra Fiskefangsten. Naar Fiskefangsten tog af, og navnlig om Vinteren vedblev Maageparret bestandig med at söge Ophold ved Bondens Huus, og Hannen tog da endnu stedse, hvad Eieren rakte den med Haanden, Hunnen derimod holdt sig lidt mere tilbage, men tog dog hvad man kastede hen til den. Ungerne deeltoge kun i disse Besög hos Bonden, saalænge de fulgte Forældrene, altsaa kun den förste Sommer. Endnu i 1846 levede denne mærkelige gamle Maage og havde da altsaa en Alder af 65 Aar; men trods denne höie, under saa særlige Forhold tilbragte Alder var der hverken i Farven eller i andre Henseender nogen Forskjel at opdage mellem den og de vilde Maager; i 1847 döde dens gamle Herre, og noget derefter blev ogsaa Maagen selv borte, det være sig nu at den var bleven dræbt eller var död af Alderdom.

115. **Larus glaucus** Brünn.

Dansk: *Graamaage*,

Færöisk: *Måasi*, *Ung*: *Valmåasi*,

veed jeg kun een Gang at have seet i udvoxet Tilstand. Exemplaret blev i 1845 tilsendt Universitetsmuseet. Derimod ere unge Fugle hyppige ligesom forrige.

116. **Larus leucopterus** Faber.

Dansk: *Hvidvinge-Maage*,

Færöisk: *Måasi*; *Ung*: *Valmåasi*.

Den gamle Fugl sees sjeldent her, dog har jeg skudt et Par Stykker af denne Art. Derimod ere unge Fugle ganske almindelige om Vinteren.

117. **Larus ridibundus** Linn.

Dansk: *Hættemaage*, *Hattaer*,

Færöisk: *Fransatedna*,

forekommer undertiden her, dog sjeldent. Tvende Par pleie imidlertid aarlig at yngle ved et lidet Fjeldvand.

Iblandt andre Exemplarer har jeg havt et, som var skudt i April 1853.

118. **Larus tridactylus** Linn.

Dansk: *Rötter*,

Færöisk: *Rida*; *Ung*: *Ridepisa*,

Kan siges at forekomme her baade Vinter og Sommer, Imidlertid forekommer den i betydelig större Mængde om Sommeren end om Vinteren. Den regnes for egentlig at ankomme til Landet i Slutningen af Januar og at forlade det i September.

Om Dagen er den beskjæftiget med at söge sin Næring, som bestaaer fornemmelig af smaa Sild, Murt o. s. v., og den sees derfor altid at flagre over Silde- og Seiestimerne. Den tilbringer dog en Tid af Dagen med at bade sig i Ferskvandssöerne, som den elsker meget, og som den ofte söger fra de undertiden en Miils Vei borte beliggende Ynglesteder. Paa Ferskvandene, hvor den stadig findes om Sommeren fra midt i Mai til hen i September i Flokke paa flere Hundrede, er den i idelig Bevægelse med at bade sig, og Trækket til og fra Vandet, som skeer i mindre Flokke paa 20 à 30 Stykker, varer uafbrudt fra Klokken 10 om Formiddagen til Klokken 6 om Eftermiddagen.

Dens eneste Fjende hertillands er Kjoven, *Lestris parasi-*

ticus, som idelig sees at jage efter Riden for at fraröve den, hvad den har fisket, og som ikke giver tabt, förend Riden, der med klagende Angstskrig söger at undflye i forskjellige Retninger, har opkastet den nedslugte Fisk, hvilken Kjoven-griber i Luften og da ophörer den med Jagten.

Midt i April begynder den at bygge sin Rede, hvortil den henter Materialet paa den flade Mark, hvor den i store Flokke opriver Dynd og Leerjord, som den blander med Mos, og derefter bringer i Næbet til Redepladsen. Den bygger colonieviis og lavt i Fuglebjergene. Hvert enkelt Par anlægger sin temmelig store Rede, der bliver sammenklinet af det ovennævnte Dynd og Leerjord, paa en fremspringende ubetydelig Knort i Klippen. Naar den er færdig med dette Grundlag, holder den i nogen Tid op med at bygge, for at Grundlaget kan törre og vinde mere Fasthed, men ved den Tid Lomvien lægger Æg, sidst i Mai, tager den fat paa at bygge selve Reden. Paa samme Maade som ovenanfört seer man den da i Flokke at afrive Græs til Reden, paa den flade Mark hvilket varer nogle faa Dage (saaledes blive ikke ubetydelige Stykker Mark blottede for Græs), og umiddelbar derpaa lægger den sine 3 Æg, der ere bekjendte blandt Fuglemændene for deres skröbelige Skal, ligesom Æggene af *Scolopax gallinago* blandt Fuglene paa Landet. Reden er saa fast, at en Fuglemand trygt kan stötte sig ved den, naar han klattrer om i Bjergene.

Saavel de Fugle, der sidde paa Reden, som de til- og fraflyvende lade uophörlig deres skingrende Stemmer höre, der i Sandhed er bedövende, naar Colonien er noget stor. Kun idethöieste en Time ved Midnatstid forholde de sig rolige. Ordsproget siger derfor om et meget talende Menneske, at det ikke tier mere end Riden i Bjerget.

Riden fanges ikke i Bjergene, fordi det ikke lönner Umagen. Kun Ungerne söges paa de Steder, hvor de ere talrige. Derimod skydes ikke ubetydeligt af dem paa Ferskvandene, ved hvis Bredder man lægger sig i Skjul bag dertil opförte smaa Gjer-

der med Skydehuller i. Man kan med et Gevær, der förer et stort Skud, paa denne Maade nedlægge 8 til 10 paa een Gang, og jeg veed Exempel paa, at 18 ere faldne for et Skud. Ogsaa skydes de enkeltviis i Flugten, naar de trække til og fra Fjeldvandene. Saaledes kjender jeg en Mand, der paa denne Maade har skudt 200 om Dagen. Naar man har en Lokkeride, eller kaster en död Ride op i Luften, omsvæves den af Flokken, saa at man har Tid til at affyre flere Skud paa denne.

119. **Larus eburneus** Gml.

Dansk: *Iismaage*,
Færöisk: —

Af denne Maage har jeg havt 2 Exemplarer, det ene en gammel, det andet en ung Fugl, den 12te Marts 1858 fra Sörvaag.

120. **Xema Sabini** Leach.

Dansk: —
Færöisk: —

antager jeg at have havt et Exemplar af. Den 26de Januar 1856 fik jeg nemlig en Maage, som var skudt her ved Thorshavn. Jeg optegnede dens Kjendemærker saaledes:

Længde 15 T., Vingestrækning 33½ T., Vingerne 1 T. udenfor Halen, som er lidt klöftet. Tarsen 1½ T., midterste Taa 1½ T., 4de Taa som en Vorte, uden Negl. Overnæbet, fra Spidsen til Næbroden 1¼ T., Undernæbet 1½ T. Iris brun, Næbet guult, den ydre Halvdeel af samme brunlig. En Tomme bag ved Öiet en lille brun Plet. Gabet rödt. Kappen og den överste Deel af Ryggen blaagraa. Den halve Inderfane, nærmest Straalerne paa de 4 förste Svingfjer lysbrun. De 2 yderste Styrere hvide, de övrige med en lys brun Plet paa Enden. Kroppen forövrigt sneehvid.

121. **Sterna macroura** Naum.

Dansk: *Hætteterne*, *Splittaer*,

Færöisk: *Tedna*,

forekommer i Mængde. Dens Ankomst falder midt i Mai, naar Sejens Yngel, „Murt“ er saa stor, at den kan benytte den til Næring; den forlader os i Slutningen af September, naar samme Yngel er voxet saa meget, at Ternen ikke længere kan faae Bugt med den. Foruden af Murt, der benævnes „Tednemurtir“, nærer den sig ogsaa af andre smaa Fiske og vistnok ogsaa af Blöddyr, som den fanger ved at skyde sig ned fra Luften fra en Höide af 4 til 5 Favne, hvor man ofte seer den hænge svævende i nogle Secunder paa et Sted, medens den passer det beleilige Öieblik at styrte ned paa Fisken. I store Flokke og med stærk Skrigen seer man den flagre over de Steder, hvor der er Föde for den, og jevnlig at skyde sig ned paa dens Föde. Den oppiller ogsaa Snegle og Insectlarver paa Marken, hvorved den gavner meget.

Ved St. Hansdag lægger den sine 2 Æg, sjelden 3, paa den blotte Jord paa törre Steder, colonieviis, undertiden temmelig langt fra Stranden og oppe ved Fjeldene. Den skyer dog ikke lave Holme, som Pastor Holm siger i Kröyers Tidsskrift, tvertimod yngler den i störst Mængde paa Kirkeböholm, som er den laveste Holm blandt Öerne.

Paa Ynglepladserne er den meget modig og styrter sig ned paa den, der nærmer sig dens Rede. Man kan undertiden erholde et smerteligt Stik i Hovedet af dens spidse Næb.

Den fanges ikke, og det ansees snarere for Synd at dræbe den. Æggene söges St. Hansdag.

Om ogsaa *Sterna hirundo* L. forekommer her, har jeg ikke forskaffet mig Underretning om, men jeg antager det.

122. **Sula bassana** Linn.

Dansk: *Havsule*, *Tossefugl*,

Færöisk: *Sula*.

Regnes for at komme til Landet „Podls-messudeå“ den 25de Januar, dog kan man see enkelte flyve hele Vinteren igjennem.

Sulen yngler, ja nedlader sig ei engang paa noget Sted paa Færöerne, undtagen paa Myggenæsholm og tvende ved samme Holm staaende Klipper „Pujgarsdrengur“ og „Fleâtidrengur“. Som en Undtagelse herfra maa dog anföres, at naar den bygger Rede, samler den Materialiet paa Öen Myggenæs, tæt ved Holmen.

Tidlig i Februar sees enkelte Suler at sidde om Dagen paa den nordlige Side af Holmen og Drengene, men ikke om Natten. Fra „Mariumessu“, den 25de Marts sidder den ogsaa om Natten og er da meget feed, men bliver magrere henimod Værpetiden.

Sulen söger om i alle Fjorde paa Færöerne, hvor der er Sei og Sild, hvoraf den nærer sig ved at styrte sig ned som en Piil fra Luften, 8 à 10 Favne og mere, og kan den undertiden være et Minut borte, inden den kommer op igjen. Ofte kan den proppe sig saa fuld af Fisk, at den ikke er istand til at lette sig igjen op af Vandet.

Först i April begynder den at bygge Reden, fornemmelig ved at bygge til den gamle Rede, der er af samme Materialier og samme Fasthed som Ridens Rede og anlagt paa samme Maade paa fremspringende Knorter i Klipperne. Reden er saa höi, at den naaer en Mand til Knæerne. Den 14de April værper den et Æg, der ligesom Skarvernes er lidet i Forhold til Fuglens Störrelse og hvis Skal udvendig er belagt med et særegent kalkagtigt Lag. I Almindelighed ere flere Reder nær ved hinanden, uagtet Sulerne ikke forliges vel, naar de sidde paa Reden. Den værper meget ujevnt, idet nogle Unger kunne være flyvefærdige, medens andre ere nylig udkröbne af Æggene. Ungerne ere ingensinde flyvefærdige för 8de September. Indtil 29de September er den almindelige Tid at tage Ungerne, men ofte ere mange tilbage efter den 29de September. Naar Ungen forlader Reden, flyve de Gamle med den. Undertiden kan man see Suler sidde henimod den 14de October, og man seer dem flyve ved Holmen indtil Advent.

I de sidste Aar begynder *Fulmarus glacialis* at tage Redepladser paa Myggenæsholm og fordrive Sulen.

Fangsten efter de gamle Suler begynder den 25de Marts („Ojesulan“ ɔ: indtil 4 Aar gamle, sidder först henimod Olai, 29de Juli). Naar Fangsten skal ventes at blive heldig, maa den gaae for sig ved nordlige Vinde med Haglbyger, dog ikke med formegen Snee, om Natten ved mörk Maane.

Fangsten gaaer for sig paa följende Maade. En eller to Baade med fornödent Mandskab begive sig til Holmen, der kun er nogle Favne fjernet fra Öen, og före med det samme den ene Ende af en Line derover, af hvilken den anden Ende bliver fastgjort paa Fastlandet for dermed at kunne hale Fornödenheder ud paa Holmen, hvis Brænding skulde forhindre Baadene i atter at lande paa Öen. Mandskabet deler sig derpaa i Partier, forsynede med Liner, eftersom de forskjellige Klippeafsatser ere, hvorpaa Sulerne bygge. Et Partie bliver firet 43 Favne ned paa en bred Rouk (Klippeafsats eller Hylde), hvorfra atter 3 af Partiet blive firede 30 Favne længer ned til andre Afsatser. Det maa iagttages, at Nedfiringen ikke skeer lige over Sulerne, da der ialmindelighed rives smaa Stene og Gruus lös ved Nedfiringen, hvorved Sulerne vilde vækkes. Efterat Mandskabet er kommet til Sulernes Sovepladser, begynder den egentlige Fangst, som skeer derved, at Fuglemanden, som let kan skjelne de kridhvide Fugle, gaaer udenom dem paa Klippeskrænten og kaster sig over dem, idet han stræber efter at faae saamange som muligt under sig, hvorefter han knækker Halsen paa dem. Undertiden kan een Mand saaledes faae 12 Suler ad Gangen. Naar den med Næbet faaer fat i Mandens Klæder eller i hvilkensomhelst anden Gjenstand, holder den fast og giver ikke Slip derpaa, förend den bliver dræbt, hvilket letter Fangsten betydeligt; kun maa Manden tage sig vare for, at Fuglen ikke faaer fat i hans Hænder, da dette forhindrer ham i hans Arbeide.

Paa „Pujgarsdreng“ og „Fleatadreng“, af hvilke den förste er 30 og den anden 20 Favne höi, sove Sulerne överst oppe paa den flade Top. Folkene bestige Drengene ved Hjælp af Stænger, som de blive löftede opad Klippen med, til de forskjellige Steder,

hvor de kunne faae Fodfæste og derefter hale andre op til sig. Naar de ere komne op paa Drengen, liste 4 à 6 Mand sig langs Randen udenom Sulerne, og naar de have omringet dem, springe de alle til ved et givet Tegn paa engang og samle derved alle Sulerne sammen i en Klynge midt paa Drengen, hvor de dræbes. Indtil 50 Stykker kunne fanges paa hver af Drengene i een Nat. Paa ovenanförte Maade fortfares hver Nat, saalænge Veiret tillader det, indtil Sulens Værpetid. Der fanges ialmindelighed 300 gamle Suler aarlig.

Fangsten af Ungerne gaaer for sig som anfört fra den 8de til den 29de September, idet de blive tagne paa Reden. De blive ialmindelighed slagne i Hovedet med et Stykke Træe. Een eller to Baade ligge neden under Redepladserne for at opsamle de Unger, som falde ned.

Af Unger fanges ialmindelighed 600 Stykker aarlig.

Kjödet, saavel af gamle som af unge nedsaltes til Vinteren. Fjerene ere af liden Værdi, da de stinke stærkt.

123. **Graculus carbo** (Linn.)

Dansk: *Aalekrage*, *Skarv*,
Færöisk: *Hiblingur*.

Opholder sig her Aaret rundt og nærer sig fornemmelig af den aargamle Graasei, men i Mangel deraf af andre Fisk, som den kan sluge og fordöie i utrolig Mængde. Ved förste Daggry er den paa Færde med at söge sin Föde, hvorefter den udhviler sig paa Klipperne tæt ved Söen og fordöier Föden. Den fisker derpaa igjen henad Skumringen, inden den begiver sig til Natteqvateret, der findes paa lignende Localiteter som dens Ynglepladser, paa utilgængelige Klipper ved Sökanten. I Solskin sidder den gjerne med udspilede Vinger paa Klipperne og undertiden paa Söen, hvilket benævnes paa Færöisk at „brenna Salt“.

I April bygger den sin Rede, der bestaaer af Tang og Græs, colonieviis, og lægger deri 3 blaalige hvide Æg, der ligesom Sulens ere bedækkede med en kalkagtig Masse udenpaa den egentlige Skal.

Den er meget forsigtig og vanskelig at komme paa Skud.

Naar man nærmer sig til den med Baad, og den ikke tager til Vingerne, men dykker, er man sikker paa den, hvis man er istand til at roe ligesaa stærkt, som den svömmer under Vandet; thi den svömmer altid i en lige Linie. Naar man saa passer at holde sig bagefter den i et kort Bösseskuds Afstand, vil man ialmindelighed ved dens fjerde eller femte Opdykning faae Skud paa den, da den saa maa give sig Tid at trække Veiret.

124. **Graculus cristatus** (Fab.)

Dansk: *Topskarv.*

Færöisk: *Skarvur*,

er ligesom foregaaende, almindelig baade Vinter og Sommer; dog er dens Antal i de senere Aar meget aftaget; thi der bliver gjort stærkt Jagt efter den, da den er en velsmagende Fugl, især Ungen, hvis Kjöd i Smagen ligner Haresteg.

Den nærer sig ligesom Hiblingen af Seien og andre Fiske.

I Frastand er den ikke god at skjelne fra forrige. Imidlertid kan man strax kjende den, naar den dykker, idet den gjör et Spring i en Bue op af Söen med tætsluttende Vinger, naar den gaaer under, hvorimod Hiblingen skyder sig fremad i Dykningen.

Gamle Fugle have den bekjendte Top kun fra Juletiden af indtil i Slutningen af Juli. I den övrige Tid af Aaret mangle de den.

Skarvens Tunge er saa liden, at den egentlig kun er et Rudiment. Man siger herom paa Færöerne, at det er til Straf for, at den sladdrede for Ravnen, hvor Edderfuglen havde sin Rede, og Sagnet benyttes endnu jevnlig for dermed at skræmme et sladderagtigt Barn. „Qvuj veâr Skarvur tungulejsur? Tuj han seje Ravnenun frå qveâr Eàvan åtti!“

Den yngler ikke hos os i Selskab med Hiblingen, som Dr. Kjærbölling siger, men derimod i Urer under store Klippestykker, hvor den allerede i Februar lægger 3 Æg, der have samme Udseende som Hiblingens, men ere mindre. Den lægger

Æg meget uregelmæssigt, idet der jevnlig findes Æg i nogle Reder til samme Tid, som Ungerne ere flyvefærdige i andre; allerede den 14de Mai har man som en Sjeldenhed seet en flyvefærdig Unge i Reden paa Tindholmen, hvorimod man ogsaa 1ste August, paa samme Sted har seet en ganske fuldvoxen, men dog nögen Unge. I Midten af Juli Maaned 1855 saae jeg omkring Skeldness paa Hetland mange af disse Fugle, alle med Æg i Reden; paa den Tid sees Ungerne paa Söen ved Færöerne.

Videnskabelige Meddelelser

fra

den naturhistoriske Forening i Kjöbenhavn.

Andet Aarti.

1862. Udgivne af Selskabets Bestyrelse. **Nr. 6—9.**

Om Falsters Vegetation

af Provst *H. P. G. Koch.*

(Meddeelt i Mödet den 15 December 1862.)

Baade ved sin Beliggenhed og Beskaffenhed er Falster et Mellemled mellem Sjælland og Möen paa den ene Side og Lolland paa den anden Side. Den nordlige og nordostlige Deel, som vender mod de förstnævnte Öer, har nogle bakkede Partier, hvis höieste Punkt dog ikke naaer stort over 130 Fod. Den sydlige og sydvestlige mod Lolland vendende Deel er, med Undtagelse af nogle faa Punkter, næsten ganske flad og har ingen Höide, som naaer 70 Fod. Jordbunden bestaaer mest af Leer, som i en ringe Dybde gaaer over i stærk Leermergel. Ikke sjelden findes reent Kridt i secundær Leiring saa nær Overfladen, at det opkastes af Gröfterne. Paa et eneste Sted, ved Sydspidsen af Gjedser-odde, findes fast Kalksteen, som ligger for Dagen i Strandkanten. Midt igjennem Landet fra NO. til SV. strækker sig dog et Bælte med lettere Jord, som enkelte Steder gaaer over til reent Sand. Dette Bælte er paa flere Steder afbrudt af Moser og törveagtige Enge, og her findes ogsaa to store ægte Hedemoser, Horreby Lyng og Mosen mellem Hanenau, Oustrup og Skjörringe Skov, som ikke har noget fælleds Navn, men benævnes i sine enkelte Dele Borre Mose, Lidstrup Lyng, Virket Lyng o. s. v. I Öens höieste Bakkeparti mod NV bestaaer Jordbunden flere Steder af grovt Kalkgruus, men da dette dækkes af et Leer- og Muldlag af ½ til 1 Alens Mægtighed, har Undergrundens Beskaffenhed ingen synderlig Indflydelse paa Vegetationen.

Inde i Landet er Öen saaledes temmelig eensformig, og kun Skovene, som i större og mindre Partier ere spredte over den, frembringe nogen Afvexling. Kulturen har desuden bidraget til at foröge Eensformigheden, deels ved Udtörring af Söer og Moser og ved Udryddelsen af de smukke Smaakrat, som endnu for 20 à 30 Aar siden paa mange Steder prydede Marker og Enge, og deels ved de evige Poppel- og Pilehegn, der næsten omgive hver Mark og i de fladere Egne forvolde, at man i bogstavelig Forstand ikke kan see Skoven for Træer.

Udyrket Mark er en Sjeldenhed, og inde i Landet er det kun enkelte Lyngbakker og Skrænter eller Pletter tæt belagte med store Stene, til hvilke Ploven endnu ikke har fundet Vei, og selv disse indskrænkes aarlig meer og mere. Et Tilflugtssted for den vildtvoxende Vegetation er endnu de talrige Kæmpehöie, og virkelig er der et Par Planter (*Vicia lathyroides* og *Viscaria purpurea*), som jeg kun har fundet paa disse eller paa lignende bratte naturlige Höie, men ogsaa de blive efterhaanden bortkjörte for at fylde Huller og Lavninger i Markerne. Det er utvivlsomt, at mangfoldige Plantearter, som tidligere have været hyppigere, derved ere tilbagetrængte til nogle faa Steder, og at ikke faa, idetmindste naar Talen er om et saa indskrænket Gebet, ere blevne aldeles udryddede. Saaledes er der mange Gange forgjæves paa Horreby Lyng bleven sögt om *Erica* og *Vaccinium uliginosum*, som af Hornemann angives derfra. De ere formodentlig blevne ödelagte ved Törvegravning, og *Illecebrum*, som af samme angives fra Nykjöbing, er sandsynligviis bleven tilintetgjort ved Dyrkningen. Det Krat mellem Överup og Nykjöbing, hvor *Spiranthes* endnu for faa Aar siden voxede i Mængde, er ryddet, Jorden plöiet og Planten forsvunden. Det samme er skeet med et Krat ved Egebjerg, det eneste Sted paa Falster, hvor *Hypnum Molluscum* og *Acaulon muticum* ere fundne. En Steen ved Ourupgaard, som var heelt overvoxet med *Grimmia fascicularis*, er sprængt og bortfört, saa at disse Arter indtil videre maa ansees som udgaaede af Falsters Flora.

Men paa den anden Side har Kulturen indfört og indförer bestandig nye Planter, som efterhaanden vinde Indfödsret. Jeg vil her kun nævne 3 *Camelina*-Arter, 2 *Setarier*, *Digitaria*, *Melilotus arvensis* og maaskee ogsaa *Alyssum calycinum*, som i de senere Aar er bleven temmelig almindelig.

Dersom jeg efter M. Langes Exempel i „den sydfyenske Ögaards Vegetation“ fuldstændigt vilde skildre Vegetationen paa enhver af de forskjellige Localiteter, vilde her for störste Delen kun fremkomme en Gjentagelse af det i ovennævnte Skrift anförte. Jeg skal derfor indskrænke mig til at angive de for Vegetationen mest charakteristiske Planter, og kun udförligere skildre enkelte fra det Almindelige mest afvigende Localiteter, og maa for de övriges Vedkommende henvise til Plantefortegnelsen.

De hyppigste Ruderatplanter ere de samme som i Sydfyen (see M. Lange), men her forekomme *Chenopodium murale* og *Onopordon* hyppigere end i de fleste andre Provindser. *Senebiera* findes flere Steder, altid mellem Stene i Brolægningen. *Parietaria* voxer et Par Steder i Mængde. *Lamium album* er kun funden to Steder og i faa Exemplarer. *Malva vulgaris* findes temmelig almindelig, *M. borealis* adskillige Steder. *Inula pulicaria* i flere Byer ved Gadekjærene. *Anthemis Cotula* er allevegne meget almindelig.

Blandt de dyrkede Planter indtage Byg og Hvede de förste Pladser og udgjöre næsten alene Öens Udförselsartikler af Planteriget. Erter (graae og gule), som tidligere vare en Hovedsæd, ere i de senere Aar saa hyppigt feilslaaede, at Dyrkningen meer og mere indskrænkes. Rug, Havre, Vikker, Kartofler og Hör dyrkes kun til Huusbehov, Runkelroer og Fodergulerödder i det Store kun paa enkelte större Gaarde. Hos Bönderne sees kun nogle faa Agre. Rapsdyrkningen er meget aftaget. Bönner dyrkes sjeldent, Boghvede endnu sjeldnere og Spergel aldeles ikke. Græsmarkerne udlægges med *Trifolium pratense*, hvorimellem saaes *T. repens* (enkelte Steder *T. hybridum*), *Medicago lupulina*, *Phleum pratense* og *Lolium perenne* (i de senere Aar ogsaa *L. italicum*).

De hyppigste aarige Ukrudsplanter ere: *Sinapis arvensis* i utrolig Mængde (*Raphanus Raphanistrum* er ogsaa hyppig. *Brassica arvensis* derimod sjelden), paa lettere Jorder *Chrysanthemum segetum* og paa lös og törveagtig Jord Arter af *Polygonum* og *Galeopsis*, i Rugen Heire, og Klinter i Hvede og Vikker. Af perennerende Ukrud er *Convolvolus arvensis* og *Rubus cæsius* (paa Leerbakker) uudryddelige, da de slaae Rod i Undergrundens Mergellag. Her, som i de fleste andre sydlige Provindser ere *Valerianella dentata*, *Saxifraga tridactylites*, *Linaria minor* og *Setaria viridis* ikke sjeldne. *Ranunculus arvensis*, *Linaria Elatine*, *Erysimum cheiranthoides*, *Neslia*, *Cuscuta Epilinum*, *Camelina foetida*, *Stachys arvensis*, *Scandix Pecten*, *Antirrhinum* og *Delphinium* forekomme hyppigt og, hvad der er eiendommeligt for Falster, ligeledes *Gagea arvensis*. *Gagea stenopetala* træffes hist og her. *Lamium intermedium*, *Lolium temulentum*, *Camelina sylvestris* og *dentata* samt *Cuscuta Trifolii* ere fundne enkelte Steder, *Stachys annua* et Sted i Mængde. Et ikke sjeldent Ukrud er *Melampyrum arvense*, der dog ligesaa hyppigt optræder i Krat og ved Hegn. Naar Klöversæden mislykkes, indfinder sig en Masse af *Matricaria inodora* (nogle Steder ogsaa *M. Chamomilla*) og *Ranunculus repens* og *Philonotis*. Paa hvilende Marker er et Par Steder funden *Cerastium arvense* og *Achillea Ptarmica*; af sjeldnere Mosser *Pottia minutula*. Nogle Marker i Nærheden af Guldborg blive, naar de udlægges, aldeles overtrukne med *Echium* og *Reseda*, som afgive et meget smukt Syn, men er til liden Baade for Eieren.

Paa hvilende Sandmarker ere *Festuca ovina*, *Holcus mollis*, *Rumex acetosella*, *Viola tricolor*, *Jasione montana* og *Knautia* de hyppigst forekommende Planter. *Digitaria* forekommer der ikke sjeldent, *Airopsis præcox* og *caryophyllea* hist og her, *Teesdalia*, *Hyoseris*, *Hypericum humifusum*, *Vulpia* sjeldent. Paa Gröftekanter hyppig *Thymus chamædrys* og *Hieracium Pilosella* (*H. Auricula* forekommer oftere paa törveagtige Enge).

Af de i Sjelland almindelige Veiplanter mangler *Carduus acanthoides*. *Plantago media* er sjelden, *Anchusa officinalis* og

Verbascum thapsiforme forekomme kun i den nordlige Deel, hvor ogsaa *Echium* er hyppigst. De almindeligste Veiplanter ere, foruden adskillige Græsarter: *Taraxacum*, *Cichorium*, *Daucus Carota*, *Crepis biennis*, *Galium Mollugo*, *Bellis*, *Trifolium repens*, *Medicago lupulina*, *Lotus corniculatus*, *Plantago lanceolata*, *Ranunkelarter*, især *acris*, *Agrimonia Eupatoria*, *Potentilla anserina* og *reptans*, *Achillea Millefolium* og *Leontodon autumnalis*. *Dipsacus sylvestris*, *Pastinaca sativa*, *Leontodon hispidus*, *Tanacetum*, *Verbascum nigrum* og *Thapsus* findes ogsaa hyppigt. *Lappa major* og *tomentosa* ere lige almindelige, *L. minor* noget sjeldnere, *Silene inflata* findes hist og her, oftest i Nærheden af Stranden. Hegnene bestaae meest af *Populus monilifera* og *Salix alba*, som plantes i Afstand og hugges til Gjerdelukning hver 5te eller 6te Aar. Hist og her findes ogsaa *S. viminalis*, *lanceolata*, *viridis* og *purpurea*, sjeldnere *pentandra*. Et almindeligt Hegnstræ er Kræger. Syringe og Hyld ere ikke sjeldne. *Ligustrum* findes et Par Steder. Et Sted findes et heelt Hegn bestaaende af *Cydonia vulgaris*. I Nærheden af Skovene og ved de större Gaarde findes levende Hegn af Hassel, Tjörn, Avnbög, Navr, Hunderose, Beenved, röd Korneel, Stikkelsbær, o. s. v. I disse findes en Deel Rubus Arter, især *R. cæsius*, som neppe fattes ved noget Gjerde paa Leerjorder, endvidere *R. Radula*, *discolor*, *corylifolius*, sjeldnere *nemorosus*, *Wahlbergii* og *plicatus* (denne findes hyppigst i Törvemoser). Af andre Rosearter findes hist og her *R. rubiginosa*, sjeldnere *mollissima* og forvildet *R. pomifera;* af Urter *Origanum* og *Clinopodium* i Mængde, *Campanula Trachelium* og *rotundifolia*, *Lychnis vespertina*, *Senecio Jacobæa*, *Centaurea Jacea* og *Scabiosa*, *Hypericum perforatum* og hist og her *H. hirsutum* og *Agrimonia odorata*. *Vicia tenuifolia* er funden et Par Steder. *V. Cracca* findes overalt.

I Hegnene og paa Piletræerne findes alle de hos Lange nævnte Mosser undtagen *Barbula rotundifolia*. *Ortotrichum obtusifolium* er almindelig og her funden med Frugt. Paa et sandet Dige er funden *Hypnum strigosum*, ligeledes *H. glareosum*, flere

Steder *Pottia lanceolata* og *Bryum atropurpureum*, et Sted *Phascum crispum*.

Skovene bestaae for det meste af Bög med isprængt Eg, Avnbög og Navr; undertiden af Eg alene og da fordetmeste med Underskov af Hassel, Tjörn og Navr. Hist og her findes Ask og Alm. I Skoven ved Ourehoved paa Falsters Nordspidse er Almen et af de hyppigste Træer. *Acer Pseudoplatanus* er paa flere Steder plantet, men forplanter sig nu selv ved Erö. Almindelig findes Plantager af Gran, Fyr, Lærk og Birk. Den sidste fremkommer gjerne i Mængde, hvor Naaleskoven er afdreven. Hvidellen er plantet paa flere Steder. Rön er almindelig (især i Fyrreplantagerne), ligeledes *Salix Capræa*. Hæg voxer i faa Exemplarer i Skovene midt paa Oen. *Lonicera Xylosteum* er funden et Par Steder. *L. Periclymenum* er almindelig. *Rhamnus catharticus* hist og her i Udkanterne, *Ribes rubrum*, sjeldnere *nigrum* paa fugtige Steder. De samme Rubus Arter som ved Gjerderne, desuden enkelte Steder *R. saxatilis*, *suberectus*, *vestitus* og *Sprengelii*. Alle de övrige Arter mangle.

Skovbunden er prydet med de sædvanlige Foraars-Skovblomster. Alle tre *Anemoner*, *Primula elatior*, *Corydalis cava* og *fabacea* og *Pulmonaria officinalis* findes i Mængde. Senere er Skovbunden ikke rig, skjöndt der endnu, efter at disse ere afblomstrede, træffes en Flor af *Viola sylvatica*, *V. hirta*, *Oxalis acetosella*, *Stellaria Holostea* (hist og her *nemorum*), *Convallaria majalis*, *Myosotis sylvatica*, *Ranunculus auricomus*, *Asperula odorata* og *Galeobdolon*. De tvende sidste fattes dog i Skovene langs Östersöen, hvor ogsaa *Corydalis* og *A. Hepatica* ere mindre almindelige. Naar ogsaa disse ere visnede, bedækkes Bunden, hvor den ikke er aldeles bar, som i Granplantagerne og under tæt Bögeopvæxt, tyndt af de vedblivende Blade af *Oxalis*, *A. Hepatica*, *Viola*, *Asperula* og *Galeobdolon*. Mellem dem krybe *Hedera* omkring (mangler ligeledes langs Östersöen) og adspredt voxe de sædvanlige Skovgræsser, *Poa nemoralis*, *Melica uniflora*, *Milium effusum*, *Schedonorus giganteus* (hist og her *S. asper*) og *Brachypodium*

gracile; endvidere *Luzula pilosa*, *Carex sylvatica*, *Lappa intermedia*, *Melampyrum pratense*, *Vicia sepium*, *Campanula Trachelium*, *Sanicula*, *Lactuca muralis* og *Lampsana*. I Pletviis *Circæa lutetiana* og *Mercurialis*. Af sjeldnere Planter findes hist og her *Gagea minima* og *spathacea*, *Potentilla Fragariastrum*, *Melampyrum cristatum*, *Allium ursinum*, *Epilobium roseum* og *Eqvisetum sylvaticum*, sjeldnere *Lathyrus sylvestris*, *Dentaria* og *Circæa alpina*. *Melampyrum nemorosum*, *Eqvisetum umbrosum* og *hiemale* ere fundne hver paa eet Sted. *Veronica montana*, *Polygonum dumetorum*, *Neottia* og begge *Platanthera* ere temmelig almindelige, ligeledes *Orchis maculata*, *Listera ovata* og *Epipactis latifolia*. *E. microphylla* er funden et Par Steder. *Hypericum hirsutum* og *qvadrangulum* ere almindelige. *H. tetrapterum* voxer hist og her paa aabne Steder. *H. montanum* mangler. Af *Hieracier* er *vulgatum* og *boreale* (især mod Vest) almindelige — paa aabne Steder *H. umbellatum* — *H. tridentatum* og *murorum* ere fundne hver paa et Sted. De övrige findes ikke. *Lathyrus vernus* og *Trientalis* findes kun paa enkelte Steder og i faa Exemplarer. *L. macrorrhizus* mangler. *Chamænerium* findes hist og her og da gjerne i stor Mængde. *Senecio sylvaticus* er sjelden: *Arum* almindelig. *Agropyrum caninum* er sjelden, ligeledes *Hordium sylvaticum*, som kun findes i de vestlige Skove; *Campanula latifolia* er sjelden. *Aira flexuosa*, som mangler i de övrige Skove, findes i Mængde i Kirstineberg Storskov. Af Bregner voxe allevegne *Lastræa Filix mas* og *Asplenium Filix foemina*. *Pteris* træffes paa mange Steder og da i stor Mængde.

Foruden de allevegne forekommende Mosser findes *Hypnum delicatulum* og *Polytrichum formosum* almindeligt. *P. commune* findes hverken i Mose eller Skov. *Mnium rostratum* findes steril hist og her. *M. punctatum* er ikke funden, ei heller *Zygodon viridissimus*. I Skovene heller ingen *Bartramia*. *Hypnum viticulosum* findes i Mængde i de Klöfter, som gjennembryde Klinten mod Östersöen. Den sjeldne *Fissidens Bloxami* er funden et Par Steder. *Hypnum loreum* og *brevirostre* flere Steder; *Orthotri-*

chum Lyellii hist og her. *O. pulchellum* og *jutlandicum* (paa Steen), hver et Sted.

Mosehuller og fugtige Steder i Skovene ere bevoxede med Krat af El, Hyld, *Salix cinerea* og *aurita*, *Viburnum Opulus* og *Rhamnus Frangula*, og ofte gjennemvævede med Humle, enkelte Steder med *Convolvulus sepium.* Her findes hyppigt *Geranium palustre. Scirpus sylvaticus* hist og her i de östlige Skove. Her voxer ogsaa paa Skovengene nogle Steder *Cirsium oleraceum.* Af sjeldnere Mosser ere her fundne *Hypnum reflexum* og *Leucobryum* med Frugt (paa Ellestöd). Paa Steen i en af de faa Skovbække findes *Hypnum irriguum Wils.*

De faa Krat, som er tilbage inde i Landet, bestaae mest af Hassel, Hvidtjörn og Slaaen, hvorover en enkelt Eg eller Bög reiser sig. Foraarsvegetationen er den samme som i Skovene, dog findes her ogsaa *Primula officinalis* i Mængde. Siden ere de opfyldte af *Ajuga reptans*, *Solidago*, *Picris*, *Hieracium umbellatum*, *Origanum*, *Clinopodium.* Hist og her voxe *Lithospermum officinale*, *Melandrium diurnum*, *Campanula persicifolia* og *Actea spicata* og paa fugtige Steder *Heracleum* og *Selinum.* Et Sted er fundet *Lathyrus niger.* De sædvanlige Skovmosser findes i Mængde. I et Krat ved Egebjerg (som nu er ryddet og opdyrket) er fundet *Hypnum brevirostre* og *molluscum* samt *Acaulon muticum.* Her fructificerede *Hypnum purum*, *Schreberi* og *delicatulum* rigeligt.

Af Lyngbakker findes, naar nogle Smaapletter ikke medregnes, kun et enkelt Parti af en halv Snees Tdr. Lands Störrelse ved Bregninge. Hovedvegetationen er Lyng og Örnebregne, blandet med *Potentilla Tormentilla* og adskillige Mosser og Lavarter. Bögepurrer og Hvidtjörn voxe hist og her. Af sjeldnere Planter findes *Lycopodium clavatum*, (som ogsaa forekommer et Par Steder i Skovene), *Potentilla procumbens*, *Dianthus deltoides* og *Antennaria dioica.*

Stenene paa Markerne, saavel de jordfaste som de, der ere samlede i Gjerder, svinde meer og mere bort. Mellem Stenene i Gjerderne voxe *Asplenium F. f.*, *Lastræa F. m.* og *Polypodium*

vulgare; enkelte Steder *P. phegopteris* og *dryopteris*, *Asplenium Trichomanes* og *Cystopteris*. Af höiere Planter voxe her især *Sedum acre* og hist og her *S. Telephium*. Af sjeldnere Mosser ere her fundne *Grimmia funalis* og *fasciculata* —, hver paa et Sted. Adskillige Steder *Grimmia heterosticha* og *Barbula latifolia*.

Paa Engene, som ialmindelighed ere af maadelig Beskaffenhed og for en stor Deel törveagtige, voxe ikke sjeldent *Orchis maculata*, *Morio*, *majalis* og *incarnata*, *Parnassia*, *Valeriana dioica* og *officinalis*, *Succisa*, *Carum*, *Selinum*, *Epipactis palustris*, *Thalictrum flavum*, *Lathyrus pratensis*; sjeldnere *Pingvicula*, *Gymnadenia*, *Pedicularis palustris* (*P. sylvatica* mangler), *Polygonum strictum*, *Cardamine intermedia* og *amara*, *Carex pulicaris*, *dioica* og *speirostachya*. *Trollius* og *Primula farinosa* mangle. *Glyceria fluitans* er almindelig, *G. plicata* kun fundet et Sted (findes formodentlig flere Steder), *Catabrosa* adskillige Steder.

I disse Enge skjæres paa mange Steder Törv, som dog er af slet Beskaffenhed. I Gröfterne og de gamle Törvegrave forekommer den sædvanlige Törvevegetation, hvor *Epilobium hirsutum* og *palustre* ere almindelige (*E. tetragonum* og *pubescens* findes mest i Gröfter paa Leergrund), ligeledes *Nasturtium palustre* og *Batrachium confusum*. *Hydrocharis* findes hist og her. *Eriophorum latifolium* og *vaginatum* adskillige Steder mod NV. *E. angustifolium* er almindelig. *Helosciadium inundatum*, *Peplis*, *Carex filiformis* og *Sparganium minimum* ere sjeldne. *Cicuta* findes et Par Steder i Mængde i tilgroede Söer. *Calla*, *Stratiotes*, *Eriophoron gracile* og *alpinum* o. fl. a. mangle. Af Mosser findes *Hypnum filicinum* og *aduncum* i Mængde, *H. chrysophyllum*, *Bryum uliginosum* og *turbinatum*, samt *Fissidens adianthoides* hist og her. *Bryum neodamense* og *Hypnum commutatum* ere fundne hver et Sted.

Rigere ere de egentlige Hedemoser, især Horreby Lyng, som tillige er den bedst undersögte. Paa de höiere Steder er Vegetationen Lyng indsprængt med *Aira flexuosa* og *Potentilla Tormentilla*, hvoriblandt hyppigt voxer *Lastræa cristata* og *spinu-*

losa og hist og her *Osmunda regalis.* Flere Steder findes Smaagrupper af Buske, bestaaende af *Betula verrucosa*, *Alnus*, *Populus tremula*, *Salix cinerea*, *aurita*, *Capræa* og *repens*, *Rhamnus Frangula*, samt enkeltviis *Sorbus Aucuparia* og *Viburnum Opulus.* *Rubus plicatus* og *R. idæus* overtrække store Strækninger. *Rhyncospora alba* findes i Mængde mod Vestsiden, enkelte Steder *Iuncus sqvarrosus*, *Vaccinium Vitis*, *Myrtillus* og *uliginosum* (Hornem.) *Euphrasia gracilis*, *Lycopodium complanatum* og *inundatum.* Af Mosser findes i Mængde *Dicranum scoparium* og *palustre*, *Polytrichum juniperinum var. alpestre* og *P. gracilis*, *Ceratodon purpureus*, *Bryum nutans*, *Hypnum cupressiforme, lutescens*, *Schreberi*, *splendens*, *sqvarrosum* og *stellatum*, paa et Sted *H. stramineum.* De blottede Steder overtrækkes med Rensdyrlav og *Bæomyces.* De lavere Steder og de ældre halv tilgroede Törvegrave dækkes af *Eriophorum angustifolium* og *vaginatum* og *Molinia coerulea.* Her voxer i Mængde *Andromeda polifolia*, *Vaccinium Oxycoccos*, *Viola palustris* (et Sted *epipsila*), *Peucedanum palustre*, *Thalictrum flavum*, *Phragmites*, *Comarum*, *Stellaria graminea* og *palustris*, *Cineraria palustris*, *Spiræa ulmaria*, *Aira cæspitosa*, *Carex ampullacea* og *Pseudocyperus*, *vulgaris*, *stricta*, sjeldnere *C. elongata*, *paradoxa* og *paniculata*, samt *Malaxis paludosa.* Enkelte smaa selvsaaede Fyrretræer findes, skjöndt den nærmeste Fyrreskov er ½ Miil borte. Mellem disse voxe store Masser af *Sphagnum* (*acutifolium* og *cymbifolium*, sjeldnere *sqvarrosum*, *cuspidatum* og *laxifolium*?), *Mnium palustre* og *Leucobryum.* Paa Randen af de gamle Grave voxe flere Steder *Hypnum riparium*, *Georgia* og *Mnium androgynum*, som her er funden med Frugt. Paa de dybeste, kun i törre Aar tilgjængelige Steder er fundet *Meesia longiseta* og *Paludella sqvarrosa.* De nyere Törvegrave ere opfyldte af *Hydrocotyle*, *Bidens tripartita* og *cernua*, *Ranunculus Lingva* og *Flammula*, *Veronica scutellata* og *Beccabunga*, *Alisma Plantago* (sjeldnere *A. ranunculoides*), *Epilobium palustre*, *Callitriche* (*verna*?), *Galium elongatum* (sjeldent *G. erectum*), *Solanum Dulcamara*, *Potamogeton natans*, *Utricularia major* (sjeldnere *minor*), *Lemna polyrrhiza*, *minor* og *trisulca*, samt af *Hypnum fluitans*,

aduncum og *cordifolium* (*giganteum* Schimp.?). Enkelte Steder findes *H. uncinatum.* Af Halvmosser ere her fundne *Sphagnocetes communis* og *Jungermannia connivens.* Paa de opkjörte Veie gjennem Mosen forandrer Vegetationen sig aldeles og bestaaer meest af *Rumex acetosella* og *acetosa*, *Capsella Bursa pastoris*, *Polygonum lapathifolium* og *Erodium cicutarium.*

Paa den anden Hedemose mellem Hanenau, Skjörringe og Oustrup Skove har Vegetationen aldeles samme Charakteer. Den er ikke saa nöie undersögt som Horreby Lyng og af dennes sjeldnere Planter ere der kun fundne *Malaxis*, *Andromeda*, *Lastræa cristata* og *Osmunda.* En stor Deel af Mosen er bedækket med *Salix repens* i mange Former og Störrelser. Dens Mosser ere næsten ikke undersögte, dog er derfra hentet den sjeldne *Splachnum ampullaceum.* Paa en tredie Mose ved Systofte, som ogsaa tildeels har Charakteer af en Hedemose, voxer *Myrica Gale* i stor Mængde.

Foruden i Törvegravene findes endnu en tarvelig Færskvandsvegetation i de smaa Söer, Möllesö, Huul- og Virket Sö, Skjærne, Brarup, Liselunds og Tved Söer, i Mergelgravene og Smaadammene, samt i Vandlöbene og Gröfterne, af hvilke de fleste udtörres om Sommeren. Et Par Steder findes paa Bredderne *Lysimachia thyrsiflora* og *Heleocharis acicularis.* Et Sted i en Dam *Limosella. Littorella* mangler. *Butomus* er temmelig almindelig. Paa Bredderne af de faa Bække mangle sjelden *Valeriana officinalis* (*V. sambucifolia* er kun fundet et Sted paa en Skoveng), *Sium latifolium* og *angustifolium* og *Veronica Beccabunga. V. anagallis* og *Scrophularia aqvatica* findes hyppigt. *Senecio aqvaticus* mangler. I Kilderne, hvis Antal kun er ringe, findes ofte *Cardamine amara* og *Bartramia fontana* (*B. calcarea* er funden et Sted), et Par Steder *Nasturtium officinale.* De fleste Söer ere halv tilgroede med Rör og *Scirpus lacustris*, mellem hvilke enkelte Steder er funden *Cladium Mariscus.* Paa dybere Steder findes ikke sjeldent *Nymphæa* og *Nuphar.* I en udtörret Dam er funden *Cyperus fuscus* var. *virescens*, *Acorus* findes i adskillige Damme, *Batrachium circinatum*

i Söer og *B. trichophyllum* i Gröfter, især i Nærheden af Stranden. Paa *Potamogetoner* er Falster fattig. Kun *P. natans* og *crispus* findes allevegne, *pusillus* mange Steder, *gramineus* og *coloratus* et Par Steder, *obtusifolius* og *trichoides* hver et Sted. Alle övrige Ferskvandsarter mangle. Baade Guldborgsund og Grönsund ere fulde af *P. pectinatus*, som ogsaa tilligemed *Ruppia rostellata* og *Zannichellia pedicellata* (sjeldnere *R. spiralis* og *Z. palustris* og *polycarpa*) fylde alle Brakvandsgröfterne i Strandengene. *Zostera marina* findes overalt i Havet, *Z. nana* er funden et Sted i Guldborgsund. Chara-Arter ere almindelige, baade i salt og fersk Vand, men jeg tiltroer mig ikke med Sikkerhed at kunne bestemme dem.

Den meste Afvexling saavel for Öiet som for Botanikeren frembyde Kysterne. Mod Öst og Syd begrændses Öen af den aabne Östersö. Mod Nord adskiller det fra ¼ til 1 Miil brede Grönsund den fra Möen og Sjelland, skjærer sig paa Falstersiden ind i dybe Bugter og danner flade, steenbesaaede Grunde, som ofte strække sig hele Fjerdingvei ud. Paa Vestsiden endelig skilles Öen fra Lolland ved det paa flere Steder neppe 1000 Alen brede Guldborgsund. Havets heraf följende fredeligere eller voldsommere Charakteer har ogsaa den vigtigste Indflydelse paa Kystens Beskaffenhed.

Paa den nordlige Deel af Östkysten, hvor den 2 Mile lange Korselitse Skov strækker sig langs med Östersöen, bestaaer Kysten næsten overalt af meer eller mindre steile Leerklinter, indtil 30 à 40 Fod höie. Disse ere enkelte Steder aldeles bratte og nögne og nedskjæres ofte af Söen, hvilket dog i endnu höiere Grad finder Sted paa Sydspidsen af Gjedserodde, hvor, trods alle derimod tagne Forholdsregler, store Stykker Land aarlig bortskylles. Paa de fleste Steder ere imidlertid Klinterne mere skraa og da enten græsklædte eller bevoxne med Krat af Bög, Slaaen og paa enkelte Strög af *Hippophäe*, som voxer særdeles frodig og naaer en Höide af 3 à 4 Alen. Paa de græsklædte Klinter voxe hyppigt *Lathyrus sylvestris*, *Vicia angustifolia*, *Ervum tetraspermum*, *Ononis campestris*, *Astragalus glycyphyllus*, *Lithosper-*

mum officinale, *Fragaria vesca*; paa et langt Strög *Eqvisetum Telmateja* i Mængde. Paa en enkelt Klint er fundet *Hypnum abietinum*. I Kilderne, som paa nogle Steder flyde ud af Skrænten, voxer i stor Mængde *Eqvisetum palustre c. v. polystachium*. Nedenfor Skrænten ligger en 20—30 Alen bred Strand, paa nogle Steder aldeles opfyldt med Stene og enten nögen eller tyndt beklædt med *Glaux*, *Halianthus*, *Chenopodina α. vulgaris* (*β. erecta* findes almindelig paa Syltengene) *Atriplex littoralis* og *hastata*, *Salsola*, *Agropyrum repens* og *junceum*, *Psamma arenaria* og *baltica*, *Elymus*, *Lathyrus maritimus* og, hvor Leret ikke ligger for dybt, *Tussilago*. Adskillige Steder voxer *Petasites spurius*. Denne Klint afbrydes paa to Steder, ved Hesnæs og de saakaldte „Sande“ i Korselitse Skov, hvor Engstrækninger, der tidligere formodentlig have været Bugter af Havet, gaae ind i Landet. Udenfor disse har Söen opkastet lave Sandvolde, tyndt bevoxede med *Phragmites communis var. repens*, *Elymus* og *Psamma*, *Eryngium* og paa et enkelt Sted *Crambe*. Hvor Sandet er fastere, fremkomme i Mængde *Armeria vulgaris*, *Valerianella olitoria*, *Trifolium arvense*, *Gnaphalium arenarium*, *Festuca ovina*, *Avena pubescens*, sjeldnere *A. pratensis* og *Taraxacum erythrospermum*, *Grimmia canescens* og store Masser af Rensdyrlav. En Deel af „Sandene“ ere beplantede med Fyr og Gran. Adskillige Steder findes Slaaenkrat, aldeles hvidgraat af en Var. af *Ramalina calicaris*. Ved et af de Vandlöb, som gjennembryde „Sandene“, voxe i Mængde *Glyceria spectabilis* og *Archangelica littoralis*.

Paa den sydlige Deel af Östkanten langs Botö fremtræder Klitdannelser i större Maalestok, og her findes mellem Östersöen og den saakaldte Ulslöv Sö, et fladt Vand, som ved Höivande staaer i Forbindelse med Botö Nor, en for Botanikeren meget interessant Localitet. Den 5—600 Alen brede Strækning mellem Havet og Söen indtages heelt af Klitter. Disse ere tildeels bevoxede med lavt Krat, dannet af Hvidtjörn, Slaaen, *Rhamnus Frangula* og *Ribes alpinum*. Paa andre Steder bestaaer Krattet af *Hippophäe*, der dog ikke her trives saa vel som paa Leer-

skrænterne og bliver neppe 1½ Alen höi. Mellem Tjörnebuskene slynger sig en Form af *Rubus dumetorum* og i Mellemrummene voxe *Sedum Telephium*, *Scabiosa columbaria*, *Campanula persicæfolia*, *Hieracium umbellatum*. *Pimpinella saxifraga*, *Avena pubescens* og *elatior*; paa et fugtigt Sted *Montia minor*. Enkelte Steder *Convallaria Polygonatum* og *Fragaria collina*.*) Det övrige af Klitten er bevoxet med *Festuca ovina*, *Corynephorus*, *Viola tricolor*, *Armeria vulgaris*, *Gnaphalium arenarium*, *Galium verum*, *Dianthus deltoides*, *Taraxacum erythrospermum*, over hvilke hæve sig *Thalictrum minus*, *Allium vineale*, *Asparagus* og Masser af *Artemisia campestris*. Et enkelt Sted voxe *Malva moschata* og *Bromus hordeaceus*; paa Jordgjærder ind mod Botö Nor *Lepidium ruderale* (som paa Botö bruges til Koste). Længere ud mod Havet, hvor Klitten er lösere, voxe *Eryngium*, *Rumex crispus*, *Carex arenaria*, *Elymus* og *Psamma*, *Agropyrum junceum*, *affine* og især *repens* i mangfoldige Former. Ogsaa her findes *Petasites spurius*. Söens Bredder ere bevoxede med *Scirpus maritimus* og *lacustris*, og længere ude voxer i Mængde den ellers paa Falster temmelig sjeldne *Typha angustifolia*. Paa den smalle Engstrimmel langs Söen voxe *Hippuris*, *Myosotis lingulata*, *Scirpus rufus*, *Taraxacum palustre* og m. fl. Længere mod Syd bliver Klitten mere öde og udarter adskillige Steder til Flyvesand. Hvor den ikke er nögen, bedækkes den især af *Carex arenaria*, *Psamma arenaria*, *Elymus*, *Galium verum* og *Corynephorus*. I Lavningerne voxe i Mængde *Salix repens*, *Polytrichum piliferum*, *Ceratodon* og *Bryum cæspiticium*.

Fra Sydspidsen af Falster og langs med Vestsiden har Kysten en heel anden Charakteer, idet den der bestaaer mest af lave, paa flere Steder brat nedskaarne Skrænter, hvis Vegetation har lidet mærkeligt, hvilket ogsaa gjælder om den nedenfor liggende

*) Et lignende Krat paa Strandsandet findes ved Grönsund, hvor der af sjeldnere Planter voxe *Hypochæris maculata* (det eneste Voxested paa Falster) *Campanula persicæfolia*, *Scabiosa columbaria*, *Corydalis pumila*, *var. latiloba* og *Avena pratensis*.

smalle Strand. Store Masser af *Juncus compressus* forekomme allevegne. Flere Steder voxe dog der *Melilotus dentata* og *officinalis*. Et Sted paa Skrænten findes en Deel Exemplarer af *Juniperus communis*. Paa ikke faa Steder afbrydes imidlertid denne Kyst af Strandenge, hvoraf der ligeledes findes store Strækninger langs Bötö Nor, som ogsaa flere Steder paa Nordkysten. Hovedmassen af Vegetationen er paa dem alle *Agrostis alba*, *Glyceria distans*, *Juncus compressus* (hist og her *J. Gerardi*), *Plantago maritima* (hist og her *P. Coronopus*), *Triglochin maritimum*, *Armeria vulgaris*, *Trifolium fragiferrum*, *Hypochæris radicata*, og i Hullerne *Aster*, *Chenopodina*, *Salicornia* og *Atriplex*arter. Endvidere findes paa de fleste *Samolus Valerandi*, *Lotus tenuis*, *Erythræa pulchella* og *linearifolia*, *Odontites littoralis*, *Inula Britanica*, *Cochlearia officinalis* og *danica*, *Apium graveolens*, *Sagina stricta*, sjeldnere *Hordeum pratense*, *Juncus maritimus* og *glaucus*, *Gentiana campestris* og *Amarella*, *Halymus pedunculatus*, *Ophioglossum vulgatum*, *Botrychium Lunaria* og paa Bötö *B. rutæfolium*. Mærkelig er Engen mellem Guldborgsund og Lindeskoven, Syd for Nykjöbing. Her voxe, foruden de fleste af de ovennævnte, *Cochlearia anglica*, *Ranunculus polyanthemus*, *Bupleurum tenuissimum*, *Oenanthe Lachenalii*, *Althæa officinalis*, *Carex extensa* og *distans* og den ellers ikke udenfor Kattegatpartiet fundne *Statice rariflora* (*β. borealis*); endvidere i Kanten af Skovene *Sonchus palustris* og *Serratula tinctoria*.

Flere Steder, især paa Nordkysten, findes Strandgræsninger af en anden Art, bestaaende meest af forraadnet Tang. Hovedmassen af Vegetationen er her *Festuca littorea*, *Agropyrum repens*, *Aster*, *Sonchus arvensis*, *Linaria vulgaris*, *Matricaria inodora* var. *salina*, *Potentilla anserina*, Arter af *Atriplex*, og paa de Steder, som jevnlig oversvömmes af Höivandet, *Phragmites*, *Scirpus maritimus* og *Tabernæmontani*. Her er et Par Steder fundet *Inula dysenterica*, *Althæa officinalis* og *Malva Alcea*. *Tetragonolobus* og *Stellaria crassifolia* hver paa et Sted. Mod Nordvest, hvor Havet bliver mere aabent, fremtræder atter Sandet i större Partier. Dets Forekomst betegnes af *Elymus*, *Eryngium* og *Gnaphalium*

arenarium, ogsaa findes her *Artemisia maritima*, som ellers i stor Mængde voxer paa den lille Ö „Suderen“, hvor ogsaa *Crambe* forekommer.

En mærkelig Kystvegetation forekommer ogsaa paa Öen Flatö i Guldborgsund. Hele Öen er paa Strandbredden nær dækket af Buske. Hovedmassen af disse udgjör *Tilia parvifolia*. Paa Vestsiden findes nogle faa Buske af *T. grandifolia*, de eneste vildtvoxende Exemplarer af denne Art, som ere fundne her i Landet. Endvidere er i Krattet indblandet Eeg, Navr, Alm, Hyld, Beenved, Vrietorn, Kornel, Hunderose, Slaaen, *Cratægus oxyacantha* og *monogyna*. De faa for Buske blottede Steder gjöres uigjennemtrængelige af *Rubus Radula* (*cæsius* og *idæus*), mellem hvilke voxer i Mængde *Lathyrus sylvestris*. Hvor Buskene afhugges, fremkommer en Skov af *Chærophyllum sylvestre*, og hele Bunden er bedækket med *Allium ursinum*. Endvidere forekomme *Dentaria*, *Lastræa Filix mas*, *Convallaria multiflora*, *Tanacetum vulgare*, *Galium Mollugo*, *Stachys sylvatica* og *palustris*, *Verbascum nigrum* og *Thapsus*, *Scrophularia nodosa*, *Conium*, *Alliaria*, *Melandrium vespertinum*, *Hypericum perforatum* og *hirsutum*, *Heracleum*, *Mercurialis*, *Epilobium montanum*, *Geranium Robertianum*, *Lythrum*, *Agrimonia Eupatoria* og *odorata*, *Taraxacum*, *Cichorium*, *Centaurea Jacea*, *Urtica dioica*, *Avena elatior* og flere Græsarter. Den grusede Strandbred er bedækket med *Plantago maritima*, *Atriplex*-arter, *Malva Alcea*, *Melilotus dentata*, *Allium oleraceum* og *Scorodoprasum β minus*, *Astragalus glycyphyllus*, *Linaria vulgaris*, *Asparagus*, *Calamagrostis Epigeios*, *Phragmites communis* og *Agrostis alba* var. *coarctata*. Af Foraarsblomster findes *Corydalis cava*, *Primula elatior*, *Gagea lutea*, alle tre *Anemoner* og *Ficaria*. Paa to Besög har jeg ialt talt 98 Plantearter paa Öen, som kun er 4 til 5 Tdr. Land stor.

Paa Falster ere fundne 915 Plantearter (see Fortegnelsen), *Characeæ*, Mosser og alle lavere Planter ikke medregnede, et Antal, som neppe naaes af ret mange ligestore Arealer i Danmark. Derimod er der meget lidet eiendommeligt ved den falsterske

Flora. Paa hele Öen med tilliggende Smaaöer ere kun fundne 3 Arter, som ikke tillige ere opgivne fra andre Steder i Landet. Deraf tilhörer den ene (*Tilia grandifolia*) Öen Flatö, den anden (*Mentha Pulegium*) er forsvunden og den tredie (*Cydonia vulgaris*) kun forvildet, saa at der fortiden paa Falster selv ikke findes nogen vildtvoxende Art, som ikke tillige findes andetsteds i den danske Flora. Kun 3 eller 4 eiendommelige Afarter ere her fundne.

Falsters Flora ligner, som rimeligt er, baade efter Beliggenheden og Beskaffenheden, blandt de övrige danske Provindsers Flora meest den östlollandske. Naar til Östlolland regnes Musse Herred og den östlige Halvdeel af Fuglse Herred, saa at Egnen om Rödby Fjord henföres til Vestlolland, bliver sammes Areal omtrent ligesaa stort som Falsters ($8^3/_4$ Qv. Miil). Her er Vegetationen i alt væsenligt overeensstemmende med Falsters, kun noget mere eensformig, da der findes mindre Sand (og slet ingen Hede) inde i Landet, ligesom ogsaa saavel Strandsandet som Hedemosen der er mindre udviklet, hvorimod Vandforholdene ere rigere, og derfor ogsaa den af Ferskvandet betingede Vegetation.

Efter mine Optegnelser om Lollands Flora, som for Störstedelen skyldes Seminarielærer Rostrups Undersögelser, medens dog ogsaa Seminarielærer Mortensen og Skolelærer Rasmussen have ydet en Deel Bidrag dertil, findes paa hele Lolland 899 Planter, altsaa paa over det dobbelte Areal 16 færre end paa Falster. De fra Vestlolland optegnede Planters Antal udgjöre 849, fra Östlolland kun 750. Denne paafaldende Fattigdom har vel kanskee for en Deel sin Grund deri, at denne Deel af Öen er mindre nöiagtig gjennemsögt, men Hovedaarsagen er dog, som ovenfor anfört, Jordbundens eensformige Beskaffenhed. Af Falsters 915 Arter ere 85 ikke fundne i Lolland, som derimod har 69, der ikke findes paa Falster. Af disse 69 findes kun 25 paa Östlolland, selv naar til dette henföres 3, der kun ere opgivne med Voxested „Lolland“. Næsten Halvdelen heraf skyldes de större Ferskvandssamlinger, nemlig: *Calla*, *Potamogeton rufescens*,

nitens, *lucens*, *perfoliatus*, *zosteræfolius* og *acutifolius*, *Littorella* og *Senecio aqvaticus*, mod hvilke Falster kun har at sætte *Potamogeton coloratus* og *trichoides* samt *Cladium Mariscus*.

I alle andre Henseender staaer Östlollands Flora tilbage. Der mangler saaledes af den Falsterske Kyst- og Strandvegetation: *Eqvisetum Telmateja*, *Scirpus rufus*, *Ribes alpinum*, *Hippophaë*, *Convallaria Polygonatum*, *Petasites spurius*, *Thalictrum minus* og *flexuosum*, *Statice rariflora*, *Sedum boloniense*, *Lathyrus maritimus*, *Oenanthe Lachenalii*, *Odontites littoralis*, *Carex extensa og distans*, *Bromus hordeaceus*, *Blitum botryoides*, *Psamma arenaria* og *baltica*, *Elymus*, *Dianthus superbus*, *Bupleurum tenuissimum*, *Inula dysenterica*, *Lotus tenuis*, *Ranunculus polyanthemos*, *Artemisia maritima* og *campestris* samt *Crambe*, af hvilke de 15 sidste dog findes i Vestlolland.

Fattigdommen paa Sand og Hede viser sig ved Mangelen paa *Avena strigosa*, *Digitaria*, *Nurdus*, *Acinos*, *Circæa alpina*, *Trientalis*, samt alle Lycopodier, af hvilken Familie neppe nogen Art voxer paa Lolland, og *Thrincia hirta* er det eneste, som dette her har forud. Ogsaa *Euphrasia gracilis* findes kun i Vest-Lolland.

Af den falsterske Hedemoses Planter mangle *Scirpus cæspitosus*, *Eriophorum latifolium*, flere *Carices*, *Juncus filiformis* og *sqvarrosus*, *Vaccinium Vitis*, *Viola epipsila*, *Rhyncospora alba* og *Utricularia minor* (de to sidste ere fundne i Vest-Lolland), hvorimod der dog findes de paa Falster manglende *Drosera longifolia* og *Gentiana Pneumonanthe* (den sidste ikke funden siden Hornemanns Tid).

Af Ruderatplanter har Falster forud: *Onopordon* og *Parietaria* (fundne i Vest-Lolland), *Aristolochia* og *Solanum humile*, hvilke dog erstattes af de her manglende *Leonurus Marrubiastrum* (tilhörer egentlig Vest-Lolland), *Atropa* og de forvildede *Elsholtzia* og *Borago*. *Lamium album* og *Artemisia Absinthium* ere ogsaa der almindeligere.

De falsterske Agre og Marker have forud for de lollandske *Setaria glauca*, *Camelina sylvestris*, *Galium spurium*, *Cerastium*

arvense, *Melandrium noctiflorum*, *Medicago sativa*, *Trifolium hybridum*, *Vicia villosa* og *tenuifolia* og *Melilotus arvensis*. I Öst-Lolland mangle desuden *Gagea stenopetala* og *arvensis*, *Sagina ciliata* og *Alyssum calycinum*. De lollandske Enge fattes den her paa nogle Steder fundne *Cardamine intermedia*, men have *Senecio erucæfolius* og *Scorzonera* forud.

De sjeldnere falsterske *Orchideer*: *Orchis ustulata*, *Cocloglossum*, *Herminium* og *Spiranthes* mangle paa Lolland, ligesom af Bregner *Asplenium Trichomanes*, *Polypodium Dryopteris*, *Phegopteris* og *Botrychium rutæfolium*. I Öst-Lolland mangle endvidere *Lastræa cristata*, *Ophioglossum vulgatum* og *Botrychium Lunaria*.

Af Træer og Buske have de lollandske Skove forud *Tilia parviflora* (som ikke findes paa Falster selv, skjöndt en Skov bærer Navn af Lindeskoven, men kun paa den til Falster hörende Ö Flatö), *Ulmus effusa*, *Rosa tomentosa* og (efter Horn.) *Sorbus torminalis*, samt Snylteplanten *Viscum album* og af Urter *Mentha sylvestris* og *Pyrola secunda*, derimod fattes *Rubus saxatilis*, *suberectus*, *Wahlbergii*, *dumetorum* og *Sprengelii*, *Vicia sylvatica* og *dumetorum*, samt *Lathyrus vernus*; i Östlolland endvidere *Corydalis pumila*. *Chamænerium*, som er almindelig paa Falster, er kun funden et Par Steder paa Lolland, det ene Sted paa Grændsen mellem Öst- og Vestlolland. Derimod er *Rubus vestitus* langt almindeligere i Lolland end paa Falster.

Den Vest-Lollandske Flora er betydelig mere forskjellig fra den Falsterske. Foruden de ovennævnte, der mangle paa hele Lolland, savnes her endvidere: *Cystopteris*, *Echinochloa*, *Rhynchospora alba*, *Scirpus sylvaticus*, *Carex teretiuscula*, *pilulifera* og *speirostachya*, *Allium ursinum*, *Gymnadenia*, *Myrica*, *Juniperus*, *Scabiosa columbaria*, *Arnoseris*, *Gnaphalium arenarium*, *Thymus Chamædrys*, *Pingricula*, *Andromeda*, *Archangelica*, *Ranunculus reptans*, *Dentaria*, *Cardamine amara*, *Arabis hirsuta*, *Teesdalia*, *Holosteum*. *Viscaria*, *Dianthus deltoides*, *Potentilla procumbens*, *Prunus Padus*, *Ulex*, *Sarothamnus*, *Vicia lathyroides*, hvorimod der findes ikke faa paa Falster manglende, af hvilke nogle ere eiendommelige for

Lolland, og andre kun haves tilfælles med de vestligere Egne af Riget. Ved Strandbredder og Kyster findes saaledes: *Agropyrum obtusiusculum*, *Lepturus filiformis*, *Scirpus parvulus*, *Iris spuria*, *Statice Behen*, *Falcaria Rivini*, *Libanotis montana*, *Haloscias*? (efter Hornem.) *Brassica oleracea*, *Lepigonum neglectum*, *Silene viscosa* og *nutans* samt *Trifolium micranthum*. Paa Engene findes der *Colchicum*, *Barbarea præcox*, *Nasturtium silvestre*, *Viola stricta* og *Lathyrus palustris*. I Moser, Söer og Gröfter *Juncus obtusiflorus*, *Sturmia*, *Calla* og *Ceratophyllum oxyacanthum*. Ved Byerne *Leonurus Marrubiastrum*, *Borago*, *Tulipa sylvestris*, *Salix amygdalina* og *acuminata*, *Erigeron canadensis* og *Atropa*. Paa Agre ere der fundne *Linaria spuria* og *Veronica persica*, og meget hyppigere end paa Falster voxe *Lolium temulentum* og *Alopecurus agrestis*. Paa udyrket Mark *Hypochæris glabra*, *Cirsium heterophyllum*, *Scleranthus perennis* og *Ononis hircina*. I Skove og Kratter *Poa fertilis*, *Betonica officinalis*, *Stachys ambigua*, *Rubus thyrsoideus*, *Lysimachia nemorum*, *Lathyrus heterophyllus* og forvildede *Daphne* og *Digitalis*.

Omtrent ligesaa stor Lighed med den Falsterske Flora har den Syd-Fyenske. Den af M. Lange anstillede Sammenligning mellem denne og den Lolland-Falsterske er i det Væsentlige rigtig, og kun en Deel Enkeltheder ville blive forskjellige, naar Sammenligningen indskrænkes til Falster alene.

Sydfyen har paa et noget större Areal 898 Arter, nemlig hos Lange 885 Arter (urigtig optalte til 882), af hvilke L. selv siden har reduceret en, og af Rostrup ere 14 nye Arter fundne. Altsaa er Arternes Antal paa Falster 17 större.

Syd-Fyen har 76 Arter, som ikke findes paa Falster; af disse fattes 52 ogsaa paa Lolland.

Falster har 93 Arter, som fattes i Sydfyen. Deraf fattes 44 paa Lolland.

Falster har 85 Planter, som fattes paa Lolland; af disse findes 47 heller ikke i Syd-Fyen.

Altsaa har Syd-Fyen og Lolland tilfælles, som fattes paa Falster . . . . . 24 Arter.
Falster og Lolland tilfælles, som mangle i Sydfyen . . 49 —
Falster og Sydfyen tilfælles, som mangle i Lolland . . 38 —

Det synes af denne Sammenligning, at Falsters Flora har en noget större Lighed med Sydfyens end Tilfældet er med Lollands, uagtet sidstes större Nærhed, og at Forskjellen mellem Syd-Fyen og Falster neppe er större end mellem Falster og Lolland, naar hele Lolland tages under et, medens Östlollands Vegetation unægtelig staaer Falster nærmest.

Dette vil ogsaa fremgaae af följende Procenttavle, som dog blot er udregnet for de 25 talrigste Familiers Vedkommende, da de mindre talrige Familiers större eller mindre Procentmængde i en Provinds er noget saa tilfældigt og tillige saa usikkert, idet Fundet af en eneste Planteart kan omstöde hele Resultatet, at Intet derpaa kan bygges.

Familier.	Danmark.		Falster.		Lolland.		Syd-Fyen.	
	Arter.	pCt.	Arter.	pCt.	Arter	pCt.	Arter.	pCt.
Synantheræ	125	9,31	89	9,73	92	10,23	92	10,24
Gramineæ	109	8,12	78	8,52	77	8,56	76	8,46
Cyperaceæ	84	6,25	54	5,90	50	5,56	58	6,45
Papilionaceæ	66	4,91	45	4,92	38	4,22	40	4,45
Cruciferæ	59	4,39	41	4,48	40	4,45	40	4,45
Rosaceæ	56	4,17	37	4,04	34	3,78	37	4,12
Umbelliferæ	48	3,57	36	3,93	36	4,00	34	3,79
Labiatæ	48	3,57	33	3,61	35	3,89	31	3,45
Scrophularineæ	48	3,57	35	3,83	36	4,00	35	3,90
Ranunculaceæ	39	2,90	27	2,95	25	2,78	30	3,34
Alsinaceæ	34	2,54	25	2,73	25	2,78	24	2,67
Salicineæ	32	2,38	18	1,97	20	2,22	19	2,12
Orchideæ	32	2,38	18	1,97	15	1,67	13	1,45
Fluviales	31	2,31	15	1,64	19	2,11	19	2,11
Polygoneæ	27	2,01	20	2,19	20	2,22	20	2,23
Salsolaceæ	27	2,01	19	2,08	18	2,00	20	2,23

Familier.	Danmark.		Falster.		Lolland.		Syd-Fyen.	
	Arter.	pCt	Arter	pCt	Arter.	pCt.	Arter	pCt.
Junceæ	25	1,86	14	1,53	13	1,45	15	1,67
Filices	24	1,79	15	1,64	11	1,22	14	1,56
Asperifoliæ	22	1,64	16	1,75	17	1,89	17	1,89
Silenaceæ	20	1,49	12	1,31	14	1,56	11	1,22
Liliaceæ	17	1,26	11	1,20	11	1,22	6	0,67
Primulaceæ	16	1,19	11	1,20	12	1,33	14	1,56
Rubiaceæ	15	1,11	11	1,20	10	1,11	9	1,00
Geraniaceæ	13	0,97	11	1,20	10	1,11	9	1,00
Onagrarieæ	13	0,97	10	1,09	10	1,11	9	1,00
Sporeplanter	41	3,05	26	2,84	16	1,78	23	2,56
Enfröbladede	336	25,02	217	23,72	215	23,92	207	23,05
Tofröbladede	967	71,93	672	73,44	668	74,30	668	74,39

I de tre store Afdelinger ligesom ogsaa i 18 af de anförte 25 Familier gaae Afvigelserne i de tre mindre Gebeter i een Retning, idet Tofröbladede, Synantheræ, Gramineæ, Cruciferæ, Umbelliferæ, Scrophularineæ, Alsinaceæ, Polygoneæ, Asperifoliæ, Primulaceæ, Geraniaceæ og Onagrarieæ tiltage; Sporeplanter, Enfröbladede, Rosaceæ, Salicineæ, Orchideæ, Fluviales, Junceæ, Filices, Liliaceæ aftage. Cyperaceæ tiltage i Fyen, aftage paa Lolland og Falster. Papilionaceæ tiltage paa Falster, aftage paa Lolland og i Fyen. Labiatæ tiltage paa Falster og Lolland, aftage i Fyen. Ranunculaceæ og Salsolaceæ tiltage i Fyen og paa Falster, aftage i Lolland. Silenaceæ tiltage paa Lolland, aftage i Fyen og paa Falster. Rubiaceæ tiltage paa Falster, aftage paa Fyen.

Afvigelserne fra Landets almindelige Flora ere mindst paa Falster, hvor 16 Familier tiltage med et Gjennemsnit af 0,18 pCt., 9 aftage med 0,30 pCt., lidt större paa Fyen, hvor 14 Familier tiltage i Gjennemsnit med 0,24 pCt., 11 aftage med 0,30 pCt., störst i Lolland, hvor 13 tiltage i Gjennemsnit med 0,30 pCt., og 12 aftage med 0,33 pCt. De Factorer, som i de tre mindre Gebeter frembringe de samstemmende Afvigelser, ere: den sydlige Beliggenhed, Havet, Dyrkningen, Leerjorden og Skovene.

Fortegnelse over de paa Falster og nærmeste Smaaöer fundne Planter.

Nedenstaaende Fortegnelse er deels grundet paa egne Iagttagelser, deels paa Meddelelser fra Andre, fornemmelig de Hrr. Seminarielærere Mortensen (M.) og Rostrup (Rst.) samt Skolelærer Rasmussen (Rsm). Ogsaa har jeg benyttet Angivelserne i Hornemanns (H.) og Langes (Lge.) Floraer, samt sidstnævntes haandskrevne Fortegnelse over de paa Lolland og Falster fundne Planter.

Kun hvor jeg ikke selv har seet Planten paa Stedet, er Finderens Navn anført.

* ved Mossernes Navne eller Findestedet betyder, at Planten kun er funden steril.

Det bemærkes, at for Mossernes Vedkommende er kun den sydostlige Deel af Öen nogenlunde ordenligt undersögt.

De med ( ) indsluttede Plantearter ere som enkeltviis og tilfældig forvildede ikke medregnede i det opgivne Antal af Planter.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Musci (35 Slægter 144 Arter).	
Astomum subulatum Hampe.	Alm.
Acaulon muticum C. M.	Egebjerg Krat.
Phascum crispum Hdw.	S. Kirkeby ved et Gjerde.
— *cuspidatum* Hdw.	meget almindelig.
Leucobryum vulgare Hayne.	* almindelig, fr. Björup Have.
Sphagnum cymbifolium Ehrh.*	Horreby Lyng, Dalby Mose, Næsgaard.
— *sqvarrosum* Pers.*	Horreby Lyng.
— *cuspidatum* Ehrh.	do.
— *acutifolium* Ehrh.	almindelig.
— *laxifolium* C. M.?*	Horreby Lyng.
Fissidens taxifolius Hedw.	Alm.
— *adianthoides* Hedw.	Krat ved Egebjerg, Mose ved Systofte.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Fissidens bryoides Hedw.	meget almindelig.
— *Bloxami* Wils.	et Par Steder i Korselitze Skov.
Funaria hygrometrica Hedw.	Alm.
Physcomitrium pyriforme Brid.	almindelig.
Enthostodon fascicularis C. M.	almindelig.
Splachnum ampullaceum L.	Virket Lyng (Rsm.).
Catharinea Callibryon Ehr.	meget almindelig.
Polytrichum aloides Hdw.	Gjerde ved Idestrup Skov.
— *nanum* Hdw.	almindelig paa Sand.
— *piliferum* Schreb.	do.
— *juniperinum* Hdw.	almindelig i Skove, *v. alpestre* Horreby Lyng.
— *formosum* Hedw.	almindelig i Skove.
— *gracile* Menz.	Horreby Lyng.
Georgia Mnemosynum Ehr.	do.
Mnium androgynum L.	* hist og her, fr. Horreby Lyng.
— *palustre* L.	Horreby Lyng i stor Mængde.
— *rostratum* Schw.*	Korselitze Skov, S. Kirkeby Vænger.
— *cuspidatum* Hedw.	almindelig.
— *undulatum* Hedw.	* almindelig, fr. Korselitze Skov.
— *hornum* Hedw.	almindelig.
— *affine* Bland.*	almindelig i Enge.
Bryum roseum Schreb.*	almindelig paa Sandjord.
— *bimum* Schreb.	almindelig i Törvemoser.
— *pseudotriqvetrum* Hdw.	do.
— *turbinatum* Hedw.	hist og her.
— *Neodamense* Itzigs.*	Mose ved Systofte.
— *cæspiticium* L.	meget almindelig.
— *capillare* Hedw.	temmelig almindelig.
— *uliginosum* Br. et Sch.	Mose ved Egebjerg, Vandlöb ved Björup Have, Strandklint ved Östersöen.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Bryum erythrocarpum Schw.	hist og her.
— *atropurpureum* C. M.	Gjerde ved Egebjerg, Sandgrav ved Nöisomhed, Björup Have.
— *argenteum* L.	* almindelig, fr. Steengjerde ved Ourupgaard.
— *carneum* L.	hist og her.
— *albicans* Whb.*	Vandlöb ved Björup Have.
— *nutans* Schreb.	almindelig, *β longisetum* Korselitze Skov, Horreby Lyng.
Dicranum palustre Bryol. Europ.	* Krat ved Egebjerg, Hanenau, Horreby Lyng.
— *scoparium* Turn.	Almindelig i Skove og paa Horreby Lyng.
— *majus* Sm.	Lindeskoven ved Nykjöbing.
Ångströmia heteromalla C. M.	temmelig almindelig i Skove.
— *varia* C. M.	almindelig paa fugtig Grund.
— *cerviculata* C. M.	Lilholmen i Vaalse Vig.
Meesia longiseta Hedw.	Horreby Lyng.
Paludella squarrosa Brid.	do.
Bartramia fontana Schw.	temmelig almindelig i Kilder.
— *calcarea* Br. et Schimp.	Kilde i Strandklinten mod Östersöen.
Encalypta vulgaris Hedw.	temmelig almindelig paa Steengjerder.
Barbula ruralis Hdw.	* almindelig, fr. S. Kirkeby og Nöisomhed paa Steen.
— *lævipila* Brid.	S. Alslöv, S. Kirkeby.
— *latifolia* Br. et Sch.	Horbelöv, S. Kirkeby paa Steen, Horreby paa dödt Træ.
— *subulata* Hedw.	meget almindelig.
— *muralis* Hedw.	temmelig almindelig.
— *ungviculata* Hedw.	meget almindelig.
— *fallax* Hedw.	hist og her.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Trichostomum rubellum Rabenh.	Ourupgaard, Egebjerg, Korselitze.
Ceratodon purpureum Brid.	meget almindelig.
Pottia lanceolata C. M.	S. Alslöv (paa Leer), Björup, Næsgaard (paa Sand).
— *eustoma* Ehrh.	meget almindelig, *β major* ligeledes.
— *minutula* Hmp.	Bellingegaard (paa Törv), Björup (paa Sand).
— *cavifolia* Ehrh.	hist og her.
— *Heimii* Fürnr.	Strandeng ved Lindeskoven.
Weissia viridula Brid.	Almindelig i Krat og ved Gjerder.
Orthotrichum obtusifolium Schrad.	* almindelig, fr. Piletræer mellem S. Kirkeby og N. Örslöv.
— *anomalum* Hedw.	Almindelig paa Steen.
— *diaphanum* Hedw.	Almindelig paa Træer, paa Steen S. Kirkeby.
— *striatum* Hedw.	Almindelig paa Træer.
— *Lyellii* H. et T.	Korselitze Skov, Lindeskoven.
— *stramineum* Hsch.	Almindelig paa Træer.
— *affine* Schrad.	do.
— *speciosum* N. ab E.	hist og her paa Træer.
— *rupestre* Schl.	Almindelig paa Steen.
— *crispum* Hedw.	Almindelig paa Skovtræer.
— *pulchellum* H. et T.	Paa et Bögetræ i Korselitze Skov.
— *jutlandicum* Brid.	Steen paa Strandengen ved Lindeskoven.
Grimmia apocarpa Hedw.	meget almindelig paa Steen.
— *Hartmanni* Schimp.	Steen i Skoven ved Dalbygaard.
— *pulvinata* H. et T.	Almindelig paa Steen.
— *funalis* Br. et Sch.	S. Kirkeby Vænger paa et Steengjerde.
— *fascicularis* C. M.*	en Steen paa Ourupgaard Mark, nu +.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Grimmia canescens C. M.	* Bötö, fr. „Sandene“ i Korselitze Skov.
— *heterosticha* C M.	Store Stene ved Björup, Systofte, Næsgaard.
Hedwigia ciliata Ehrh.	meget almindelig paa Steen.
Fontinalis antipyretica L.	* hist og her, fr. Björup Have.
Leucodon sciuroides Schw.*	meget almindelig, især paa Piletræer.
— *curtipendulus* Jensen.	* temmelig almindelig paa Skovtræer, fr. Korselitze Skov.
Climacium dendroides W. M.*	almindelig.
Neckera complanata Hub.*	temmelig almindelig.
— *trichomanoides* Hartm.	* almindelig, fr. Korselitze Skov.
Hypnum denticulatum L.	hist og her.
— *cupressiforme* c. var.	meget almindelig.
— *molluscum* Hedw.*	Krat ved Egebjerg.
— *aduncum* L.	* almindelig i Moser, fr. Hullebæk.
— *uncinatum* Hedw.*	Horreby Lyng.
— *fluitans* L.	* almindelig, fr. Horreby Lyng.
— *riparium* L.	hist og her.
— *scorpioides* L.	Mose ved Hullebæk.
— *velutinum* L.	almindelig i Skove.
— *polyanthum* Schreb.	almindelig paa Træer.
— *sericeum* L.	meget almindelig.
— *lutescens* Huds.	meget almindelig, fr. hist og her.
— *populeum* Hedw.	temmelig almindelig paa Steen og Træer.
— *rutabulum* L.	meget almindelig, *v. rivulare* Bruch. Bæk ved Lillesö.
— *piliferum* Schreb.*	S Kirkeby, S. Alslöv.
— *albicans* Neck. c. var.*	Almindelig paa Tage og sandet Jord.
— *glareosum* Bruch.	Næsgaard ved et Steengjerde.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Hypnum plumosum L.	Næsgaard, Björup Have.
— *stramineum* Dicks.*	Horreby Lyng.
— *cordifolium* Hdw.	* almindelig, fr. Horreby Lyng.
— *nitens* Schreb.*	Dalby Mose.
— *purum* L.	* almindelig, fr. Næsgaard, Krat ved Egebjerg.
— *Schreberi* Willd.	* hist og her, fr. S. Kirkeby.
— *cuspidatum* L.	meget almindelig.
— *splendens* Hdw.	* temmelig almindelig i Skove og paa Horreby Lyng, fr. Korselitze Skov, Krat ved Egebjerg.
— *prælongum* L. c. var.	meget almindelig.
— *Stockesii* Turn.*	hist og her.
— *reflexum* Starke.	Paa et Ellestöd i Björup Have.
— *strigosum* Hoffm.*	Sandet Dige ved Björup.
— *striatum* Schreb.	Almindelig i Skove.
— *brevirostrum* Ehrh.*	Krat ved Egebjerg, Björup Have, Ourupgaard.
— *triqvetrum* L.	* meget almindelig, fr. Krat ved Egebjerg, Næsgaard.
— *squarrosum* L.	* meget almindelig, fr. hist og her.
— *loreum* L.*	Korselitze Skov, Lindeskoven.
— *stellatum* Schreb.	* temmelig almindelig, fr. Hullebæk.
— *chrysophyllum* Brid.	* S. Alslöv, fr. Horreby Lyng.
— *serpens* L.	meget almindelig.
— *irriguum* Wils.	Bæk i Korselitze Skov ved Halskov.
— *filicinum* L.	almindelig.
— *commutatum* Hedw.*	*β vage ramosum* Mose ved Hullebæk.
— *Myurum* Poll.	meget almindelig i Skove.
— *viticulosum* L.*	Korselitze Skov.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Hypnum abietinum L.*	Skrænt mod Östersöen ved Lillesö.
— *delicatulum* Hedw.	* almindelig, fr. Korselitze Skov.
— *tamariscinum* Hedw.	* almindelig, fr. Krat ved Egebjerg.
Eqvisetaceæ (1 Slægt 7 Arter).	
Eqvisetum arvense L.	almindelig.
— *Telmateja* Ehrh.	Tromnæs. Hele Kysten fra Donnemose til Skjoltrup.
var. serotinum.	sammesteds.
— *umbrosum* Willd.	Systofte Skov, Hallerup Skov.
— *sylvaticum* L.	hist og her.
— *palustre* L.	almindelig.
var. polystachion.	Kysten af Östersöen.
— *limosum* L. c. v. *fluviatile*	meget almindelig.
— *hiemale* L.	Hanenau Skov.
Filices (8 Slægter 15 Arter).	
Asplenium Filix foemina Bernh.	almindelig.
— *Trichomanes* L.	Steengjerder ved Idestrup og Ourupgaard.
Lastræa Thelypteris Presl.	hist og her, fructificerer ved S. Kirkeby.
— *Filix mas* Presl.	meget almindelig.
— *cristata* Presl.	Horreby Lyng, Virket Lyng, Mose i Vaaelse Vesterskov.
— *spinulosa* Presl.	almindelig.
*var. * dilatata.*	hist og her.
Cystopteris fragilis Bernh.	Næsgaard, Halskov (M.), Ourupgaard.
Pteris aqvilina L.	almindelig.
Polypodium vulgare L.	temmelig almindelig.
— *Phegopteris* L.	Bregninge (M.), Herslebslund (Rsm.).
— *Dryopteris* L.	Bregninge (M.).
Osmunda regalis L.	Virket Lyng, Horreby Lyng.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Botrychium Lunaria L.	Pandebjerg (bot. For. Catal.) Grönsund, Kraghauge (M.).
— *rutæfolium* Braun.	Bötö, (Benzon, Lge. 2 Udgave Pag. 687).
Ophioglossum vulgatum L.	Grönsund (Lge.), Tjæreby (M.), Donnemose (Rsm:), Bötö.
Lycopodiaceæ (1 Slægt 4 Arter).	
Lycopodium Selago L.	Pandebjerg, (Estrup).
— *inundatum* L.	Bötö (Benzon), Horreby Lyng.
— *annotinum* L.	Abelvig ved Næsgaard (M.), Horreby Lyng.
— *clavatum* L.	Lyngbakker ved Bregninge, Oustrup og Hanenau Skove.
Gramineæ (36 Slægter 78 Arter).	
Cynosurus cristatus L.	almindelig.
Digitaria glabra Lge.	hist og her paa lettere Jorder.
Setaria viridis Beauv.	hist og her.
— *glauca* Beauv.	Hörager ved N. Örslev (1855), Havremark ved S. Kirkeby (1858).
(*Panicum miliaceum* L.)	i Mængde i en Hörager ved N. Örslöv 1855.
(— *capillare* L.)	Ukrud i Bispehaven i Nykjöbing.
Echinochloa Crus galli Beauv.	Moseby (M.).
Digraphis arundinacea Trin.	almindelig.
Anthoxanthum odoratum L.	meget almindelig. ,
Alopecurus agrestis L.	Næsgaard (M.), Ourupgaard.
— *geniculatus* L.	almindelig.
— *fulvus* Sm.	Stubberup (M.), Stubbekjöbing (Rst.), Karleby.
Phleum pratense L. c. v. *nodosum*	almindelig.
— *arenarium* L.	Grönsund (Kamphövener) er siden forgjæves eftersögt.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Psamma arenaria R. et S.	Grönsund, hele Kysten langs Östersöen.
— *baltica* R. et S.	do.
Calamagrostis Epigeios Roth.	hist og her, især ved Kysterne.
var. glauca Blytt.	Guldborg.
— *lanceolata* Roth.	temmelig almindelig.
Agrostis Spica venti L.	Almindeligt Ukrud paa lettere Jorder.
— *canina* L.	I. Lange (uden nærmere Opgivelse af Voxested).
— *vulgaris* L.	meget almindelig.
var. stolonifera	Bregninge.
tenella	Korselitze Skov (Rsm.).
pumila	Bregninge (Rsm.).
— *alba* L.	meget almindelig især paa Sylteenge.
var. coarctata Blytt.	Flatö.
flavescens Curt.	Grönsunds Nor (Benzon).
Milium effusum L.	almindelig.
Phragmites communis Trin.	almindelig.
v. repens Mey.	Strandsandet ved Östersöen.
Holcus lanatus L.	Almindelig.
— *mollis* L.	almindelig paa Sandmarker.
Melica uniflora Retz.	almindelig i Skove.
Avena strigosa Schreb.	Næsgaard, Bregninge, Överup (M.).
— *fatua* L.	Nykjöbing (Rst.), Kraghauge (M.), Egebjerg.
— *pratensis* L.	Grönsunds Strandkrat, Aalebæksletten ved Östersöen, N. Vedby.
— *pubescens* L.	Almindelig paa Sandet nær Kysterne.
— *elatior* L.	almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Airopsis præcox Fr.	almindelig paa Sandmarker.
— *caryophyllea* Fr.	hist og her paa Sandmarker.
Corynephorus canescens Beauv.	Tromnæs, Ulslöv Strand, Bötö.
Aira flexuosa L.	almindelig i Lyngmoser og paa Lyngbakker, Kirstineberg Storskov.
— *cæspitosa* L.	meget almindelig.
Triodia decumbens Beauv.	hist og her paa Sand.
Enodium coeruleum Gaud.	Almindelig i Törvemoser.
v. altissima.	Bregninge.
Glyceria maritima M. et K.	Grönsunds udtörrede Nor.
— *distans* Whlb.	almindelig paa Strandenge.
— *spectabilis* M. et K.	Næsgaard, Moseby, Rodemark (M.), Tromnæs.
— *fluitans* R. Br.	almindelig.
— *plicata* Tr.	Vestensborg (M.) sandsynligt flere Steder.
Catabrosa aqvatica Beauv.	Næsgaard, Överup (M.), Strand mellem Stubbekjöbing og Grönsund.
var. subtilis	Överup (M.).
Briza media L.	meget almindelig.
Poa annua L.	do.
— *nemoralis* L.	do.
— *pratensis* L.	do.
var. humilis et *angustifolia*	hist og her.
— *trivialis* L.	meget almindelig.
— *compressa* L.	almindelig.
Dactylis glomerata L.	meget almindelig.
v. adbreviata Drej.	Grönsund, Ulslöv Strand.
lobata Drej.	Almindelig i Skove.
Vulpia sciuroides Gmel.	hist og her paa Sand.
Schedonorus sterilis Fr.	Stubbekjöbing (Rst.) imellem Veggerlöse og Höiet.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Schedonorus asper Fr.	hist og her i Skove.
Festuca ovina L.	Almindelig paa Sandjord.
— *duriuscula* L.	Stubberup (M.).
— *rubra* L.	almindelig.
— *pratensis* Huds.	do.
v. pseudololiacea Fr.	Överup.
— *littorea* Whlb.	almindelig, ogsaa ved Veie inde i Landet.
— *gigantea* Vill.	almindelig i Skove.
Bromus secalinus L.	almindelig.
— *arvensis* L.	Bregninge (Rsm.).
— *commutatus* Schrad.	hist og her.
— *racemosus* L.	Pandebjerg (Rst.), Överup (M.), Veiringe Tved (Rsm.).
— *mollis* L.	meget almindelig.
v. pygmœus	hist og her.
— *hordeaceus* Whlb.	S. Alslöv og Ulslöv ved Stranden, Grönsund.
Brachypodium gracile Beauv.	temmelig almindelig.
β majus Lge.	Guldborg.
Lolium perenne L.	meget almindelig.
Monst. med sammentrængt Axe.	S. Kirkeby.
— med grenet Axe.	Överup (M.).
— topspirende.	do.
Lolium linicola Sond.	Almindelig i Hör.
vär. majus! med 10—11 Blomster i Smaaaxet	Riserup.
minus! med 3—5 Blomster	Lommelöv.
— *temulentum* L.	sjelden, Næsgaard, Stubbekjöbing (M.)
(— *italicum* A. Br.)	dyrket, forvildet ved Stubbekjöbing (Rst.).

Arternes Navne.	Voxesteder.
Agropyrum junceum Beauv.	Grönsund (Lge.), langs Kysten af Östersöen.
— *acutum* D. C.	Grönsund (Rst.), Tromnæs, Ulslöv, Bötö.
— *repens* Beauv.	meget almindelig. I Strandsandet i mange Former.
v. arundinaceum Fries.	Grönsund, Ulslöv.
littorale Bab.?	Ulslöv Strand.
— *caninum* Roem.	Oustrup Skov, Bangsbro Skov, Korselitze Skov.
Elymus arenarius L.	Stubbekjöbing (Rst.), Vaaelse, Ourehoved, langs Östersöen.
Hordeum pratense Huds.	hist og her paa Strandenge. Inde i Landet ved Riserup.
— *murinum* L.	Stubbekjöbing (Rst.), Nykjöbing, Gjeddesby, Skjelby.
— *sylvaticum* Huds.	Hanenau (Rsm.) Bangsbro og Oustrup Skove (M), Ravnstrup Skov.
Nardus stricta L.	sjelden: Bötö (Cand. pharm. Krebs), Grönsund, Bregninge (M.)
Cyperaceæ (7 Slægter, 54 Arter).	
Cyperus fuscus L. *v. virescens* Koch	en udtörret Dam i Horbelöv 1858.
Rhyncospora alba Vahl.	Horreby Lyng i Mængde.
Eleocharis palustris R. Br.	almindelig.
— *uniglumis* Link.	Næsgaard, Hasselö (M), Hesnæs, Bötö Fang.
— *acicularis* R. Br.	Ourupgaard, Sönder Alslöv.
Scirpus pauciflorus Light.	Hullebæk.
β minor Blytt.	Hullebæk (M.) Lilholm i Vaaelse Vig.
— *cæspitosus* L.	Horreby Lyng.
— *setaceus* L.	Pandebjerg (Rsm.) Taaderup (M.) S. Kirkeby, Ravnsö, Guldborg.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Scirpus lacustris L.	almindelig.
— *Tabernæmontani* Gmel.	hist og her ved Stranden.
— *maritimus* L.	meget almindelig.
v. monostachys.	Kippinge (M.), Hesnæs.
— *sylvaticus* L.	Korselitze Skov paa flere Steder, Halskov.
— *Caricis* Retz.	hist og her ved Strandkanten.
— *rufus* Schrad.	Grönsund (M.), Hesnæs, Ulslöv Sö.
Cladium Mariscus R. Br.	Liselund Sö (Rsm.), Borup Sö (M).
Eriophorum latifolium Hopp.	Næsgaard, Dalby, Liselund, Bregninge.
— *angustifolium* Roth.	almindelig i alle Törvemoser.
— *vaginatum* L.	Næsgaard (M.), Horreby Lyng.
Carex dioica L.	Dalby Mose (Rsm.), Liselund (Forvalter E. Koch), Hullebæk, S. Kirkeby.
— *pulicaris* L.	Bregninge, Næsgaard (Rsm.)
— *disticha* Huds.	almindelig.
— *arenaria* L.	Almindelig i Sandet langs Östersöen.
— *teretiuscula* Good.	Bregninge (Rsm.), Horreby Lyng?
— *paradoxa* Willd.	Næsgaard (M.), Horreby Lyng.
— *paniculata* L.	almindelig.
v. simplex	Idestrup Skov.
— *divulsa* Good.	Lge. (uden Opgivelse af Voxested), Korselitze Österskov (M).
— *muricata* L.	almindelig.
v. virens	hist og her.
— *vulpina* L.	almindelig.
— *stellulata* Good.	temmelig almindelig.
— *leporina* L.	do.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Carex elongata L.	Korselitze Österskov, Næsgaard (M.), Horreby Lyng.
— *canescens* L.	temmelig almindelig.
— *remota* L.	almindelig.
— *stricta* Good.	do.
— *vulgaris* Fr.	do.
— *acuta* L.	Lge. (uden Angivelse af Voxested).
— *pallescens* L.	hist og her.
— *panicea* L.	almindelig.
— *glauca* Scop.	meget almindelig.
— *pilulifera* L.	Bregninge, Petersminde (Rsm.), Næsgaard (M.).
— *præcox* Jaqv.	Tromnæs, Lillesö.
— *flava* L.	hist og her.
— *Oederi* Ehrh.	do.
* *oedocarpa* Anders.	Pandebjerg, (Estrup).
— *extensa* Good.	Grönsunds Nor (Lge.), Tjæreby Fang ved Lindeskoven (M.).
— *distans* L.	Stubbekjöbing (Rsm.), Grönsund, Vaaelse Vig, Eng ved Lindeskoven.
— *speirostachya* Whlb.	Næsgaard (M.), Bregninge (Rsm.)
— *silvatica* Huds.	Almindelig.
— *Pseudocyperus* L.	temmelig almindelig.
— *vesicaria* L.	almindelig.
— *ampullacea* Good.	temmelig almindelig.
— *riparia* Curt.	hist og her.
— *paludosa* Good.	temmelig almindelig.
v. spadicea Roth?	Halskov Vænge.
— *filiformis* L.	Lidstrup (M.), S. Kirkeby.
— *hirta* L.	almindelig.
v. sublævis.	ikke sjelden.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Typhaceæ (2 Slægter 5 Arter).	
Typha latifolia L.	almindelig.
— *angustifolia* L.	Donnemose (Rsm.), Kringelborg, Næsgaard (M.), Liselund (E. Koch), Oure Strand, Ulslöv Sö.
Sparganium ramosum Huds.	almindelig.
— *simplex* Huds.	hist og her.
— *minimum* Fr.	Horreby Lyng, Björup.
Lemnaceæ (1 Slægt 4 Arter).	
Lemna trisulca L.	Almindelig i Törvegrave.
— *polyrrhiza* L.	temmelig almindelig.
— *minor* L.	meget almindelig.
— *gibba* L.	Riserup, N. Vedby.
v. major! Dobbelt saa stor som Hovedarten, med kortere Rod.	Dam ved Riserup.
Aroideæ (2 Slægter 2 Arter).	
Arum maculatum L.	Almindelig især i Skovene mod Vest.
Acorus Calamus L.	Eskildstrup, Nykjöbing, Överup (M), Korselitze, Veggerlöse.
Fluviales (4 Slægter 15 Arter).	
Zostera marina L.	Meget almindelig især i Sundene.
— *minor* Nolte.	Guldborgsund ved Klodskov (M).
Zannichellia palustris L.	Mergelgrav ved Ourupgaard (*α. repens*) Tjæreby Fang i Brakvandsgröfterne (*β. major*).
— *pedicellata* Fr.	Nykjöbing (Rst.), Vaalse Vig.
— *polycarpa* Nolte.	mellem Stubbekjöbing og Liselund (Rst.).
Ruppia spiralis L.	Næsgaard (M).
— *rostellata* Koch.	almindelig.
Potamogeton natans L.	meget almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Potamogeton coloratus Horn.	Ourupgaard, Hullebæk.
— *gramineus* L.	Ourupgaard (*α. graminifolius*), Möllesö (*β. heterophyllus*).
— *crispus* L.	almindelig.
— *obtusifolius* M. et K.	Moseby (Rsm.).
— *pusillus* L.	almindelig.
— *trichoides* Ch. et Sch.	Stubberup (M.). Et Exemplar taget ved Överup af M. og givet mig under Navn af *P. pusillus tenuissimus*, hörer udentvivl til samme Art.
— *pectinatus* L.	almindelig i Salt- og Brakvand.
v. scoparius Wallr.	i Brakvandsgröfter hist og her.
Alismaceæ (3 Slægter 5 Arter).	
Triglochin palustre L.	almindelig.
— *maritimum* L.	meget almindelig.
Alisma Plantago L.	almindelig.
— *ranunculoides* L.	Uglemose ved Næsgaard (Rsm.), Barup (Rst.), Horreby Lyng.
Butomus umbellatus L.	almindelig.
Junceæ (2 Slægter 14 Arter).	
Juncus maritimus Lam.	Mellem Stubbekjöbing og Grönsund (Rst.), Vennerslund (M.).
— *conglomeratus* L.	almindelig.
— *effusus* L.	do.
— *glaucus* Ehrh.	Ved Östersöen (Rsm.), Ravnsö.
— *filiformis* L.	Bötö (Rst.).
— *lamprocarpus* Ehrh.	almindelig.
— *supinus* Moench.	*α. terrestre* flere Steder, *β. fluitans* Horreby Lyng.
— *squarrosus* L.	Horreby Lyng.
— *compressus* Jaqv.	meget almiudelig, især paa Strandkanter.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Juncus Gerardi Lois.	ikke sjelden paa Strandenge.
— *bufonius* L.	meget almindelig.
Luzula pilosa Willd.	almindelig i Skove.
— *multiflora* Lejeune.	almindelig.
v. pallescens Hopp.	Lindeskoven.
— *campestris* D. C.	almindelig.
Liliaceæ (3 Slægter 11 Arter).	
(Lilium Martagon)	* i Mængde i en Lund ved Riserup Præstegaard, Kippinge.
Ornithogalum nutans L.	Bönnit, Moseby (M.), Nykjöbing, S. Kirkeby.
— *umbellatum* L.	Mielse (M.), flere Steder ved Nykjöbing.
Allium Scorodoprasum L.	Nykjöbing, Bellinge, Bönnit, Ourehoved.
v. minus Fr.	Flatö.
— *vineale* L.	Grönsund, Ulslöv Strand (*β. compactum* Thuill).
v. purpureum! Blomsterne mange, stærk carmosinröde (ligner *Allium sphærocephalum*).	Nykjöbing ved Grusgraven paa Veien til Veggerlöse.
Allium oleraceum L.	almindelig.
— *ursinum* L.	Skjörringe, Holgershaab, Ourehoved, Flatö.
Gagea spathacea Schult.	hist og her.
— *minima* Schult.	do.
— *arvensis* Schult.	temmelig almindelig.
— *lutea* Schult.	meget almindelig.
— *stenopetala* Rchb.	hist og her.
v. bifoliata! med 2 Blade fra Löget.	S. Kirkeby, S. Alslöv.
Smilaceæ (4 Slægter 6 Arter).	
Asparagus officinalis L.	hist og her ved Stranden, flere Steder inde i Landet forvildet.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Convallaria majalis L.	almindelig.
— *multiflora* L.	do.
— *Polygonatum* L.	Grönsund (Lge.), Ulslöv Strandkrat.
Majanthemum bifolium D. C.	almindelig.
Paris qvadrifolia L.	temmelig almindelig.
Narcissineæ (2 Slægter 3 Arter).	
* *Galanthus nivalis* L.	Forvildet i Haver, Horbelöv, Nykjöbing.
* *Narcissus poeticus* L.	i og om Haver, S. Kirkeby, Riserup (i Marken Holgershaab v. Gaabense.
* — *pseudonarcissus* L.	flere Steder i og om Haver, men altid med fyldt Blomst.
Irideæ (1 Slægt 1 Art).	
Iris Pseudacorus L.	almindelig.
Orchideæ (10 Slægter 18 Arter).	
Orchis ustulata L.	Stubbekjöbing (Pastor Tuxen), Bönnit.
— *Morio* L.	hist og her.
— *mascula* L.	almindelig.
— *majalis* Rchb.	temmelig almindelig.
— *incarnata* Rchb.	do.
— *maculata* L.	almindelig.
Gymnadenia conopsea R. Br.	Næsgaard, Pistrup Bakke mellem Næs og Oustrup, Bregninge (M.), Liselund (Forvalter E. Koch.
Platanthera solstitialis Dr.	hist og her.
— *chlorantha* Curt.	temmelig almindelig.
Coeloglossum viride Hrtm.	Stubbekjöbing (Past. Tuxen).
Herminium Monorchis R. Br.	Stubbekjöbing (Rst.).
Epipactis palustris Swartz.	hist og her.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Epipactis latifolia All.	almindelig.
— *microphylla* Ehrh.	Guldborg (Rst.), Hanenau.
Listera ovata R. Br.	almindelig.
Neottia Nidus avis Rich.	hist og her.
Spiranthes autumnalis Rich.	Næsgaard (H.), mellem Överup og Nykjöbing (M.).
Malaxis paludosa Schwartz.	Lidstrup Lyng (Cand. L. Koch), Horreby Lyng.
Hydrocharideæ (1 Slægt 1 Art).	
Hydrocharis Morsus ranæ L.	temmelig almindelig.
Coniferæ (2 Slægter 2 Arter).	
* *Pinus sylvestris* L.	smaa Exemplarer selvsaaede paa Horreby Lyng, (denne saavelsom *Abies excelsa* og *Larix europæa* hyppig plantet.
Juniperus communis L.	N. Alslöv Skov (1 Exemplar, Kammerjunker Berregaard), Skjoltrup ved Stranden (1 Exemplar), Pandebjerg.
Ceratophylleæ (1 Slægt 1 Art).	
Ceratophyllum muticum Cham.	Stubbekjöbing (Rostr.).
Callitrichineæ (1 Slægt 3 Arter).	
Callitriche verna Kütz.	temmelig almindelig.
— *platycarpa* Kütz.	N. Örslöv Enge (formodentlig flere Steder).
— *stagnalis* Scop.	almindelig.
Myriceæ (1 Slægt 1 Art).	
Myrica Gale L.	Mose ved Systofte i Mængde.
Betulineæ (2 Slægter 2 Arter).	
Betula verrucosa Ehrh.	Horreby Lyng, almindelig plantet.
(— *odorata* Bechs.).	almindelig plantet.
Alnus glutinosa Gärtn.	almindelig.
(— *incana* D. C.).	hist og her plantet.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Cupuliferæ (4 Slægter 5 Arter).	
Carpinus Betulus L.	almindelig.
Corylus Avellana L.	do.
Fagus sylvatica L.	meget almindelig.
Qvercus pedunculata Ehrh.	almindelig.
— *sessiliflora* Sm.	Angivet af H. uden Voxested, siden ei funden.
Ulmaceæ (1 Slægt 1 Art).	
Ulmus montana Sm.	hist og her i Skovene, almindelig plantet.
(* — *campestris* Sm. *c. v. suberosa*)	Bispegaarden i Nykjöbing.
Urticaceæ (3 Slægter 4 Arter).	
Parietaria erecta M. et K.	Nykjöbing i stor Mængde, Hullebæk.
Urtica urens L.	meget almindelig.
— *dioica* L.	do.
Humulus Lupulus L.	almindelig.
Salicineæ (2 Slægter 18 Arter).	
Salix pentandra L.	Liselund Sö, Björup Have, sjelden ved Gjerder, S. Alslöv.
* — *fragilis* L.	Sönder Kirkeby.
* — *viridis* Fr.	hist og her ved Gjerder.
* — *alba* L.	almindelig.
* — *purpurea* L.	temmelig almindelig ♀.
* — *viminalis* L.	temmelig almindelig ♀.
* — *lanceolata* Fr.	temmelig almindelig ♀.
— *cinerea* L.	almindelig.
— *aurita* L.	do.
— *Capræa* L.	do.
— *repens* L.	hist og her.
v. argentea Sm.	Horreby Lyng (Rst.), Lidstrup Lyng.

Arternes Navne.	Voxesteder.
* *Populus alba* L.	S. Örslöv, Korselitze, Ourupgaard.
* — *canescens* Sm.	Grönsund, Korselitze, S. Kirkeby, Riserup.
— *tremula* L.	Horreby Lyng, mange Steder plantet.
v. villosa Lng.	Taaderup (M.).
* — *monilifera* Ait.	meget almindelig ♂.
* — *pyramidalis* Rozier.	hist og her ♂.
* — *balsamifera* L.	hist og her.
* — *nigra* L.	flere Steder ved Korselitze ♂.
Salsolaceæ (8 Slægter 19 Arter).	
Salicornia herbacea L.	almindelig paa Syltenge.
Chenopodina maritima Moq.	almindelig, *α. vulgaris* paa Strandsand, *β. erecta* paa Syltenge.
Salsola Kali L.	almindelig langs Östersöen.
Kochia hirsuta Nolte.	Vaaelse Vig (M.), Bötö (Cand. phil. Holst).
Chenopodium hybridum L.	hist og her.
— *urbicum* L.	do.
— *murale* L.	do.
— *album* L.	almindelig.
— *polyspermum* L.	temmelig almindelig.
(*Blitum virgatum* L.)	Næsby (Benzon).
Blitum rubrum Rchb.	almindelig.
— *glaucum* Koch	almindelig ved Byer. Ikke sjelden ved Strandkanten.
— *botryoides* Drej.	Gjedsergaard (M.).
— *Bonus Henricus* Koch	almindelig.
(*Atriplex hortensis* L.)	flere Steder forvildet.
Atriplex arenaria Woods.	Gjedserodde (H.). Siden forgjæves eftersögt.
— *calotheca* Fr.	temmelig almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Atriplex hastata L. c. var.	almindelig.
— *patula* L. c. var.	do.
— *littoralis* L.	do.
Halymus pedunculatus L.	N. Vedby ved Vaalse Vig (Rst.).
Amarantaceæ (1 Slægt 1 Art).	
Amarantus Blitum L.	Nykjöbing, Överup.
Polygoneæ (3 Slægter 20 Arter).	
* *Polygonum Bistorta* L.	I Mængde paa en Eng ved S. Kirkeby Præstegaard.
— *amphibium* L. α et β.	almindelig.
— *lapathifolium* L.	meget almindelig.
β. *pallidum* Fr.	hist og her.
— *Persicaria* L.	almindelig.
— *strictum* All.	α. *elatum* Fr. N. Vedby (Rst.), S. Kirkeby.
	β. *pusillum* Fr. S. Kirkeby, Egebjerg.
— *Hydropiper* L.	almindelig.
— *aviculare* L. α. β. γ.	meget almindelig.
— *Convolvulus* L.	almindelig.
— *dumetorum* L.	hist og her.
* *Fagopyrum tataricum* Gaertn.	Pandebjerg, Horbelöv.
Rumex Hydrolapathum Huds.	temmelig almindelig.
— *crispus* L.	almindelig.
— *acutus* Fr.	Gaabense (Lge.).
— *obtusifolius* L.	meget almindelig.
— *conglomeratus* Murr.	hist og her.
— *nemorosus* Schrad.	almindelig.
β. *sangvineus*	Skjoltrup.
— *maritimus* L.	hist og her.
— *palustris* Sm.	Stubbekjöbing (Rst.).
— *Acetosa* L.	almindelig.
— *Acetosella* L.	do.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Elæagneæ (1 Slægt 1 Art).	
Hippophäe rhamnoides L.	Hesnæs, Pomle Klint, Ulslöv Strand.
Aristolochieæ (1 Slægt 1 Art).	
* *Aristolochia Clematitis* L.	flere Steder ved Nykjöbing.
Plantagineæ (1 Slægt 5 Arter),	
Plantago major L.	almindelig.
v. minima D. C.	hist og her.
* *intermedia* Gilib.	Gaabense (M.), Strandeng ved Vaaelse Vesterskov.
Monst. med bladet Axe.	Halskov.
— med Bladroset istedetfor Ax.	Riserup.
— *media* L.	Gjedserodde ved Fyrtaarnet, Landevei mellem Höimöllen og N. Kirkeby, Korselitze, Horbelöv, Riserup (de 3 sidste Steder i Haver, indfört med Græsfrö).
— *lanceolata* L.	meget almindelig.
— *maritima* L.	almindelig paa alle Strandenge.
β. dentata.	hist og her (M.).
— *Coronopus* L.	hist og her paa Strandengene.
v. pygmæa Lge.	Vaaelse Vig.
Plumbagineæ (2 Slægter 2 Arter).	
Statice rariflora Dr. *β. borealis*	Strandeng ved Lindeskoven (M.).
Armeria elongata Hoffm.	almindelig paa Strandenge og Sand ved Stranden.
v. humilis Mey.	Vaaelse Vig.
Valerianeæ (2 Slægter 5 Arter.)	
Valeriana dioica L.	temmelig almindelig.
— *sambucifolia* Mik.	Kirstineberg Storskov.
— *officinalis* L.	almindelig.
Valerianella olitoria Poll.	do.
— *dentata* Poll.	temmelig almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Dipsaceæ (4 Slægter 5 Arter).	
Dipsacus pilosus L.	Garnevraa (M.), Tromnæs.
— *sylvestris* Mill.	almindelig mod NV., paa den övrige Ö sjelden: S. Kirkeby, Korselitze.
Knautia arvensis Coult.	almindelig.
Scabiosa columbaria L.	Bregninge Mölle, Pistrup Bakker (M.), Grönsund, Aastrup, Ulslöv Strand.
Succisa pratensis Moench.	almindelig.
(*Cephalaria tatarica* R. et S.)	N. Alslöv ved Kirken.
Synantheræ (41 Slægter 89 Arter)	
Lampsana communis L.	almindelig.
Arnoseris pusilla Gaertn.	Bregninge.
Cichorium Intybus L.	meget almindelig.
Leontodon hispidus L.	almindelig.
— *autumnalis* L.	meget almindelig.
Picris hieracioides L.	temmelig almindelig.
Aracium paludosum Monn.	almindelig.
Hieracium Pilosella L.	do.
— *Auricula* L.	hist og her.
— *vulgatum* Fr.	almindelig.
— *murorum* L	Halskov Vænge (M).
— *tridentatum* Fr.	Bruntofte Skov (M.), Hanenau (Rst.).
— *boreale* Fr.	temmelig almindelig.
v angustifolium Fr.	Korselitze Skov, Hallerup Skov.
— *umbellatum* L.	almindelig.
Crepis biennis L.	meget almindelig.
— *tectorum* L. c. v. *segetum*	almindelig.
— *virens* L.	hist og her paa lettere Jorder mod NV.
β. elatior Drej.	sammesteds (M.).

Arternes Navne.	Voxesteder.
Sonchus palustris L.	Vennerslund (M.), Nykjöbing, Lindeskoven.
— *arvensis* L.	almindelig.
— *asper* Vill.	do.
— *oleraceus* L.	do.
Lactuca muralis L.	do.
(— *Plumierii* Gr. et God.)	I en Grövt SO. for Nykjöbing.
Taraxacum officinale Web.	meget almindelig.
— *erythrospermum* And.	„Sandene“ i Korselitze Skov, Ulslöv Strand.
— *palustre* D. C.	Ulslöv Sö.
Tragopogon porrifolius L.	Stubbekjöbing (Rsm.), Moseby, Veggerlöse, Vestensborg ved Nykjöbing.
— *pratensis* L.	almindelig.
— *minor* L.	Stubbekjöbing (M.), N. Vedby.
Hypochœris radicata L.	temmelig almindelig.
— *maculata* L.	Grönsund.
Centaurea Jacea L.	almindelig.
x. lacera Koch.	Riserup.
— *Scabiosa* L.	almindelig.
— *Cyanus* L.	meget almindelig. Et Exemplar med meget store Kurve uden Randkroner fundet 1858 ved S. Kirkeby.
Serratula tinctoria L.	Veggerlöse (Cand. L. Koch), Lindeskoven.
Arctium tomentosum Schk.	almindelig.
— *minus* Schk.	hist og her.
— *intermedium* Lange.	hist og her i Skovene.
— *majus* Schk.	almindelig.
Onopordon Acantium L.	temmelig almindelig, især mod NV.
Carduus crispus L.	meget almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
(*Carduus nutans* L.).	S. Kirkeby 1857 et Exemplar.
Cirsium lanceolatum Scop.	meget almindelig.
— *palustre* Scop.	almindelig.
— *oleraceum* Scop.	Moseby, Garnevraa, Bregninge (M.), Liselund (Forv. E. Koch), Korselitze, Ravnsö.
— *acaule* Scop.	hist og her.
v. caulescens	med Hovedarten.
— *arvense* Scop.	meget almindelig.
v. flore albo	Holgershaab.
Carlina vulgaris L.	hist og her.
* *Calendula officinalis* L.	i og om Haver og paa Kirkegaarde hist og her.
Bidens cernua L.	temmelig almindelig.
v. radiata F. D.	Ourupgaard, S. Kirkeby, Björup.
minima L.	Horreby Lyng.
minima radiata!	Björup.
— *tripartita* L.	almindelig.
Eupatorium cannabinum L.	do.
Petasites officinalis Moench.	hist og her.
— *spurius* Rchb.	Gaabense, Grönsund (Lge.), Stubbekjöbing, flere Steder langs Östersöen.
Tussilago Farfara L.	almindelig.
Tanacetum vulgare L.	do.
Artemisia Absinthium L.	Björup, Valdnæs.
— *maritima* L.	Vaaelse Vesterskov! „Suderen“ (Rsm.).
— *vulgaris* L.	almindelig.
— *campestris* L.	Grönsund. Fra „Sandene“ i Korselitze Skov hele Kysten mod Syd.
v. sericea Fr.	Ulslöv Strand.

Arternes Navne.	Voxesteder,
Antennaria dioica Gærtn.	Bregninge, Halskov, „Sandene“ i Korselitze Skov.
Gnaphalium arenarium L.	„Sandene“, Ulslöv, Bötö, Pandebjerg, N. Vedby, Vaaelse.
— *uliginosum* L.	almindelig.
— *sylvaticum* L.	hist og her.
Filago minima Fr.	almindelig.
— *arvensis* L.	temmelig almindelig.
— *germanica* L.	temmelig almindelig, meget hyppig mod NV.
Aster Tripolium L.	almindelig.
— *salignus* Willd.	Stubbekjöbing (Rst.).
Erigeron acris L.	almindelig.
(— *canadensis* L.)	Bregninge 1 Exemplar (Skolel. Hansen).
Solidago virgaurea L.	hist og her.
Inula pulicaria L.	flere Steder (M), Bregninge.
— *dysenterica* L.	Ravnsö, Ourehoved.
— *Britannica* L.	almindelig paa Strandenge.
— *Helenium* L.	temmelig almindelig ved Byer. I Mængde i Gundsömagle Skov.
— *salicina* L.	Bellingegaard (M.).
Bellis perennis L.	meget almindelig.
Achillea Ptarmica L.	Karleby, Kringelborg, Nykjöbing, Ravnstrup.
— *Millefolium* L.	meget almindelig.
Anthemis Cotula L.	almindelig.
— *arvensis* L.	do.
Matricaria inodora L. c. var.	meget almindelig.
— *Chamomilla* L.	hist og her, i visse Aar hyppig.
Chrysanthemum segetum L.	meget almindelig.
— *Leucanthemum* L.	almindelig.
— *Parthenium* Pers.	hist og her.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Cineraria palustris L.	hist og her.
Senecio vulgaris L.	meget almindelig.
— *sylvaticus* L.	Hanenau (M.), Pandebjerg, Gaabense, Grönsunds udtörrede Nor. Paa sidste Sted meget kraftig, næsten 2 Alen höi.
— *viscosus* L.	Stubbekjöbing (Rst.).
— *Jacobæa* L.	meget almindelig.
(— *vernalis* L.)	S. Kirkeby 1858 (et Exemplar).
Ambrosieæ (1 Slægt 1 Art).	
+ *Xanthium Strumarium* L.	Nykjöbing (H.).
Campanulaceæ (3 Slægter 7 Arter).	
Jasione montana L.	hist og her
Campanula persicæfolia L.	Ulslöv, Systofte, hist og her mod NO.
— *Rapunculus* L.	Veiringe (M.), Aastrup, Bönnit.
— *rotundifolia* L.	almindelig.
— *latifolia* L.	Gaabense (Lge.), Donnemose, Bangsbro Skov (M).
— *Trachelium* L.	almindelig.
— *rapunculoides* L.	almindelig i Haver.
Rubiaceæ (3 Slægter 11 Arter).	
Sherardia arvensis L.	almindelig.
Asperula odorata L.	mangler langs Östersöen, ellers almindelig i alle Skove.
Galium boreale L.	Bregninge (Rsm.), S. Kirkeby.
— *Mollugo* L. c.v. *ochroleucum*	meget almindelig.
— *erectum* Huds.	Horreby Lyng (Rst.).
— *verum* L.	meget almindelig.
— *palustre* L.	almindelig.
— *elongatum* Presl.	Horrreby Lyng, S. Kirkeby.
— *uliginosum* L.	almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Galium Aparine L.	meget almindelig.
— *spurium* L.	Kraghauge (Lge), Överup, Tunderup (M.).
Caprifoliaceæ (3 Slægter 5 Arter).	
Sambucus nigra L.	almindelig.
— *Ebulus* L.	Taaderup (M. formodentlig plantet), Nykjöbing.
Viburnum Opulus L.	almindelig.
Lonicera Periclymenum L.	do.
— *Xylosteum* L.	Gjedsergaard, N. Alslöv Skov.
Oleineæ (3 Slægter 3 Arter)	
* *Ligustrum vulgare* L.	i Haver, sjelden ved Gjerder, N. Alslöv.
* *Syringa vulgaris* L.	hist og her ved Gjerder.
Fraxinus excelsior L.	almindelig ved Byer. Hyppig plantet i Skovene.
Apocyneæ (1 Slægt 1 Art).	
* *Vinca minor* L.	Et Gjerde paa Nykjöbing Mark; tilligemed *Spiræa salicifolia*, *Rosa gallica* m. fl. en Levning af en gammel Have.
Gentianeæ (3 Slægter 6 Arter).	
Gentiana amarella L.	hist og her.
— *campestris* L.	do.
Menyanthes trifoliata L.	almindelig.
Erythræa pulchella Fr.	hist og her paa Strandenge.
— *Centaurium* Pers.	almindelig.
— *linariæfolia* Pers.	hist og her paa Strandenge.
Labiatæ (19 Slægter 33 Arter).	
Lycopus europæus L.	almindelig.
Mentha viridis L.	Nykjöbing (Rst.).
— *aqvatica* L.	almindelig.
— *sativa* L.	temmelig almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Mentha arvensis L.	almindelig.
+ — *Pulegium* L.	Korselitze (H.).
Origanum vulgare L.	meget almindelig.
v. flore albo	Riserup.
Prunella vulgaris L.	almindelig.
Scutellaria galericulata L.	do.
Nepeta Cataria L.	Stubbekjöbing (Rst.), Vaaelse (M.)
Glechoma hederaceum L.	meget almindelig.
Marrubium vulgare L.	Gaabense, N. Vedby, N. Grimmelstrup, Överup, Bregninge, Skjoltrup.
Ballota ruderalis Swartz.	almindelig.
Stachys silvatica L.	do.
— *palustris* L.	do.
— *arvensis* L.	do.
— *annua* L.	Ukrud i Korn mellem Riserup og Brarup.
Galeopsis Ladanum L.	hist og her paa lettere Jorder.
— *Tetrahit* L.	meget almindelig.
— *bifida* Boenn.	Hanenau Skov, formodentlig flere Steder.
— *versicolor* Curt.	almindelig.
Lamium album L.	Stubbekjöbing (Rst.), Kippinge Kirke.
— *purpureum* L.	meget almindelig.
— *incisum* Willd.	hist og her.
— *intermedium* Fr.	Lge. (uden Angivelse af Voxested).
— *amplexicaule* L.	almindelig.
v. clandestinum	Aastrup.
Galeobdolon luteum Huds.	almindelig i Skovene mod V. Mangler langs Östersöen.
Leonurus Cardiaca L.	hist og her.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Teucrium Scordium L.	hist og her især mod Öst.
Ajuga reptans L.	almindelig.
Thymus Chamædrys Fr.	do.
Clinopodium vulgare L.	do.
Acinos thymoides Moench.	Grönsund, Lundeskole, mellem Næsgaard og Oustrup (M.), Korselitze.
Verbenaceæ (1 Slægt 1 Art).	
Verbena officinalis L.	hist og her ved Landsbyer.
Asperifoliæ (8 Slægter 16 Arter).	
Asperugo procumbens L.	hist og her.
Anchusa arvensis M. B.	almindelig.
— *officinalis* L.	hist og her mod Nord, mangler i den sydlige Deel.
Myosotis versicolor Pers.	almindelig.
— *stricta* Link.	do.
— *collina* Hoffm.	hist og her.
— *intermedia* Link.	almindelig.
— *silvatica* Hoffm.	do.
v. flore albo	Holgershaab.
— *lingulata* R. et Sch.	Byskov-Madeskov (M.), Donnemose, Ulslöv Sö.
— *palustris* With. α og β.	almindelig.
Cynoglossum officinale L.	almindelig.
Symphytum officinale L.	hist og her.
Lithospermum officinale L.	do.
— *arvense* L.	almindelig.
Pulmonaria officinalis L.	do.
Echium vulgare L.	almindelig i den nordlige Deel, sjeldnere mod S.
Convolvulaceæ (1 Slægt 2 Arter).	
Convolvulus arvensis L.	meget almindelig.
— *sepium* L.	hist og her.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Cuscutineæ (1 Slægt 3 Arter).	
Cuscuta Epilinum Whe.	temmelig almindelig.
— *europæa* L.	almindelig.
— *Trifolii* Bab.	Næsgaard (Forstander Fangel), Liselund (Forvalter E. Koch), Taaderup.
Solaneæ (4 Slægter 8 Arter).	
* *Lycium vulgare* Dun.	hist og her i Haver, Markhegn ved Gaabense.
Solanum nigrum L.	almindelig.
— *miniatum* Bernh.	Gader i Stubbekjöbing (Rst.).
— *humile* Bernh.	Taaderup, Moseby, (M.).
— *Dulcamara* L.	almindelig.
* *Physalis Alkekengi* L.	Taaderup (M.), Bregninge, Horbelöv.
* *Datura Stramonium* L.	i og omkring Præstegaardshaven i Idestrup.
* (*Nicandra physaloides* Gaertn.)	i og om Præstegaardshaven i Horbelöv.
Hyoscyamus niger L.	almindelig ved Byer og Strandkanter.
Scrophularineæ (11 Slægter 35 Arter).	
Verbascum thapsiforme Schrad.	hist og her mod NO., mangler paa den övrige Ö.
— *Thapsus* L.	almindelig.
× *thapso-nigrum* Schiede	Nykjöbing Slot (Lge.), N. Vedby.
— *nigrum* L.	temmelig almindelig.
* (— *Blattaria* L.)	Nykjöbing(Rst.), Brarup, Skjærne.
Scrophularia aqvatica L.	hist og her.
— *nodosa* L.	almindelig.
Limosella aqvatica L.	„Hestevandingen“ ved Stubbekjöbing (Rst.).
Veronica hederæfolia L.	meget almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
(*Veronica persica* Poir.)	Riserup, 1 Exemplar.
— *opaca* Fr.	Karleby, Riserup.
— *agrestis* L. c. var.	almindelig.
— *triphyllos* L.	hist og her.
— *polita* Fr.	almindelig.
— *arvensis* L.	do.
— *serpyllifolia* L.	do.
— *officinalis* L.	do.
— *Chamædrys* L.	do.
v. parviflora Lge.	Næsgaard (M.).
— *montana* L.	hist og her i Skovene.
— *scutellata* L.	temmelig almindelig.
v. villosa Schum.	Oustrup Skov, Lidstrup, Kraghauge (M).
— *Anagallis* L.	almindelig.
— *Beccabunga* L.	do.
Antirrhinum Orontium L.	do.
(— *majus* L.)	N. Kirkeby i Mængde paa Kirkegaardsmuren.
Linaria vulgaris Mill.	almindelig især ved Strandkanten.
— *minor* Desf.	hist og her.
— *Elatine* Desf.	temmelig almindelig.
Melampyrum cristatum L.	Gaabense (Lge.), Korselitze, Halskov Vænge, Björup Have, Lindeskoven.
v. bracteis viridibus coroll. flavis!	Lindeskoven.
— *arvense* L	hist og her i Korn og ved Gjerder, sjeldnere i Krat (Næsgaard).
v. bracteis albis!	Marrebæk.
— *nemorosum* L.	Vennerslund (Boie. Lge. 2 Udg. Pag. 418).
— *pratense* L.	almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Pedicularis palustris L.	hist og her.
Rhinanthus major Ehrh.	almindelig.
— *minor* Ehrh.	temmelig almindelig.
Odontites littoralis Fr.	temmelig almindelig paa Strandenge.
— *rubra* Pers.	almindelig.
Euphrasia officinalis L.	do.
— *parviflora* Fr. α. *imbricata*	Bötö Fang.
— *gracilis* Fr.	Horreby Lyng (Rst.).
Orobancheæ (1 Slægt 1 Art).	
Lathræa squamaria L.	hist og her.
Lentibularieæ (2 Slægter 3 Arter).	
Utricularia vulgaris L.	almindelig.
— *minor* L.	Horreby Lyng.
Pinguicula vulgaris L.	temmelig almindelig.
Primulaceæ (7 Slægter 11 Arter).	
Glaux maritima L.	almindelig.
Trientalis europæa L.	Horreby Lyng (H.), Hanenau (M.).
Anagallis arvensis L.	meget almindelig.
— *coerulea* Schreb.	Horreby, Horbelöv (M), S. Kirkeby.
Lysimachia thyrsiflora L.	Huulsö (Rsm.), Horreby Lyng (H.), Liselund (Forv. E. Koch), Donnemose.
— *nummularia* L.	almindelig.
— *vulgaris* L.	do.
Primula officinalis Jacq.	do.
— *elatior* Jacq.	meget almindelig.
Hottonia palustris L.	almindelig.
Samolus Valerandi L.	temmelig almindelig paa Strandenge.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Ericineæ (4 Slægter 7 Arter).	
Vaccinium Vitis idæa L.	Horreby Lyng (faa Exemplarer).
— *Myrtillus* L.	sammesteds (H., M.) faa Exempl.
— *uliginosum* L.	sammesteds (H.), ikke senere gjenfunden.
— *Oxycoccos* L.	hist og her.
Andromeda polifolia L.	Horreby Lyng, Lidstrup Lyng.
Calluna vulgaris Salisb.	hist og her.
v. pubescens Koch.	Horreby Lyng (Rst.).
Erica Tetralix L.	Horreby Lyng (H.), ikke senere gjenfunden.
Umbelliferæ (28 Slægter 36 Arter).	
Hydrocotyle vulgaris L.	almindelig.
Sanicula europæa L.	do.
Eryngium maritimum L.	Grönsund. Langs hele Kysten af Östersöen, Vaaelse.
Cicuta virosa L.	Barup Sö (Rst.), Liselund.
Helosciadium inundatum Koch.	Bötö (Cand. phil. Holst), Bregninge, Kalvö i Guldborgsund.
Apium graveolens L.	Vennerslund(H.), Gaabense(Rst.), Tjæreby Tang, Hesnæs.
Ægopodium Podagraria L.	almindelig.
Carum Carvi L.	temmelig almindelig paa Enge. I stor Mængde ved Stranden mellem Stubbekjöbing og Grönsund.
Pimpinella magna L.	Gaabense (Lge.), Liselund (Forv. E. Koch).
— *saxifraga* L.	almindelig.
v. dissectifolia Wallr.	Tromnæs (Rst.).
Sium latifolium L.	almindelig.
— *angustifolium* L.	temmelig almindelig.
Bupleurum tenuissimum L.	Grönsund, Tjæreby Tang, Vennerslund (M.).

Arternes Navne.	Voxesteder.
+ *Bupleurum rotundifolium* L.	Korselitze (H.).
Oenanthe fistulosa L.	temmelig almindelig.
— *Lachenalii* Gmel.	Strandbred ved Lindeskoven.
— *Phellandrium* Lam.	temmelig almindelig.
Aethusa Cynapium L.	almindelig.
* *Levisticum officinale* Koch.	hist og her i Bönderhaver.
Selinum Carvifolia L.	hist og her.
Angelica silvestris L.	almindelig.
Archangelica littoralis Fr.	Stubbekjöbing (M.), Tromnæs, N. Vedby.
Peucedanum palustre Moench.	almindelig.
* *Anethum graveolens* L.	hist og her forvildet i Haver.
Pastinaca sativa L.	almindelig.
Heracleum sphondylium L.	do.
— *sibiricum* L.?	Christiansminde, N. Alslöv Skov, (Mellemformer).
Daucus Carota L.	meget almindelig.
Torilis Anthriscus Gmel.	almindelig.
Scandix Pecten L.	do.
Anthriscus vulgaris Pers.	temmelig almindelig saavel mod Nord som mod Syd. I et Belte tvers over Öen ikke bemærket.
— *Cerefolium* Hoffm.	Almindelig forvildet i Haver, Hasselö.
— *silvestris* Hoffm.	meget almindelig.
Chærophyllum temulum L.	almindelig.
* *Myrrhis odorata* Scop.	Bönnet, Skörringe Österskov, Riserup, Liselund.
Conium maculatum L.	temmelig almindelig ved Byer og Strandbredder.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Araliaceæ (2 Slægter 2 Arter).	
Hedera Helix L.	almindelig, c. fl. Ourupgaard, Möllesö, Hanenau.
Adoxa moscatellina L.	almindelig.
Corneæ (1 Slægt 1 Art).	
Cornus sangvinea L.	temmelig almindelig.
Crassulaceæ (2 Slægter 5 Arter).	
Sedum acre L.	almindelig.
— *boloniense* Lois.	Gaabense (H.), Næsgaard, Grönsund (Lge.).
* — *rupestre* L.	Stubbekjöbing (Rst.).
— *Telephium* L.	ved Strandkanten almindelig, hist og her paa Steengjerder.
Sempervivum tectorum L.	har tidligere været almindelig paa Straatage, men er aftaget med Overtroen, S. Kirkeby.
Saxifrageæ (2 Slægter 3 Arter).	
Saxifraga granulata L.	meget almindelig.
— *tridactylites* L.	hist og her.
Chrysosplenium alternifolium L.	temmelig almindelig.
Ribesiaceæ (1 Slægt 4 Arter).	
Ribes Grossularia L.	hist og her ved Gjerder.
— *nigrum* L.	Bangsbro Skov (M.), Gundsömagle Skov, S. Kirkeby.
— *rubrum* L.	hist og her i Skove og ved Gjerder.
— *alpinum* L.	S. Alslöv og Ulslöv i Strandkrattet.
Ranunculaceæ (10 Slægter 27 Arter).	
Thalictrum flavum L.	temmelig almindelig.
— *minus* L.	Grönsund, Tromnæs, Ulslöv Strand, Bötö.
— *flexuosum* Rchb.?	Bötö (Cand. phil. Holst), Langes

Arternes Navne.	Voxesteder.
	Plantel. 1 Udg. I anden Udgave er dette Voxested udeladt. Paa et Exemplar i mit Herbarium (af *T. minus?*) fra Ulslöv findes Frugter med 8, 9 og 10 Ribber.
Anemone Hepatica L.	almindelig.
— *nemorosa* L.	meget almindelig.
— *ranunculoides* L.	almindelig.
Myosurus minimus L.	do.
Ficaria ranunculoides Roth.	meget almindelig.
Ranunculus Lingva L.	temmelig almindelig.
— *Flammula* L.	almindelig.
— *reptans* L.	Bötö (Bentzon).
— *auricomus* L.	meget almindelig.
— *acris* L.	do.
— *repens* L.	do.
— *polyanthemos* L.	Grönsund (Lge.), Strandeng ved Lindeskoven, Klodskov (M.).
— *bulbosus* L.	temmelig almindelig.
— *Philonotis* Ehrh.	almindelig.
— *arvensis* L.	do.
Batrachium sceleratum L.	do.
— *heterophyllum* Fr.	
c. v. crassicaule	do.
— *confusum* Gr. et God.	do.
— *trichophyllum* Chaix.	Skjoltrup (M.), N. Vedby, Gaabense, N. Grimmelstrup.
— *circinatum* Fr.	Möllesö, Skjærne Sö.
Caltha palustris L.	almindelig.
* (*Eranthis hiemalis* Salisb.)	Bispegaarden ved Nykjöbing.
* (*Helleborus viridis* L.)	Riserup.
* *Aqvilegia vulgaris* L.	hyppig forvildet i og om Haver.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Delphinium Consolida L.	almindelig.
Actæa spicata L.	Korselitze Skov, Oure Strand, Næsgaard, Taaderup (M.), Möllesö.
Berberideæ (1 Slægt 1 Art).	
Berberis vulgaris L.	Nykjöbing (H.), Riserup (i Hegn).
Papaveraceæ (2 Slægter 5 Arter).	
Papaver Argemone L.	almindelig.
— *dubium* L.	do.
* — *Rhœas* L.	hist og her forvildet.
* — *somniferum* L.	ligeledes.
Chelidonium majus L.	temmelig almindelig.
Fumariaceæ (2 Slægter 4 Arter).	
Fumaria officinalis L.	almindelig.
v. minor Hoffm.	Stubbekjöbing (Rst.).
Corydalis fabacea Pers.	hist og her.
— *pumila* Host. *v. latiloba* Lge.	Grönsunds Engkrat, Abelvig Strand, (M.).
— *cava* Schweig. et K.	almindelig.
Cruciferæ (25 Slægter 41 Arter).	
Dentaria bulbifera L.	Bönnet (M.), Kraghauge, Flatö.
Cardamine intermedia Horn.	Næsgaard (M.), S. Kirkeby Vænger.
— *amara* L.	hist og her.
— *pratensis* L.	almindelig.
(— *impatiens* L.)	Heerforts Herbarium.
Arabis hirsuta Scop.	Björup, S. Kirkeby (paa Törv).
— *Thaliana* L.	temmelig almindelig.
Turritis glabra L.	do.
Barbarea vulgaris L.	do.
v. arcuata Rchb.	Överup (M.).
* *Nasturtium Armoracia* Fr.	hist og her forvildet i og om Haver.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Nasturtium officinale R. Br.	Liselund (Forvalter E. Koch). Halskov (M.).
— *amphibium* R. Br.	almindelig.
— *palustre* D. C.	do.
Draba verna L.	meget almindelig.
(*Farsetia incana* R. Br.)	S. Kirkeby 1859 1 Exemplar.
Alyssum calycinum L.	Næsgaard (M.), Liselund (E. Koch), S. Kirkeby, Ourupgaard, Kringelborg, N. Vedby.
Cochlearia danica L.	hist og her paa Strandenge.
— *officinalis* L.	ligeledes.
— *anglica* L.	Nykjöbing (Pastor Westesen), Grönsund, Tjæreby Tang (M.), Kalvö.
Thlaspi arvense L.	meget almindelig.
Teesdalia nudicaulis R. Br.	Bötö (Holst), Bregninge, Skjoltrup.
Cakile maritima Scop.	almindelig.
* *Hesperis matronalis* L.	Bregninge (Rsm.), Bjerregaard, S. Kirkeby.
Sisymbrium officinale Scop.	hist og her.
— *Sophia* L.	almindelig.
Alliaria officinalis Andr.	hist og her.
Erysimum cheiranthoides L.	temmelig almindelig.
Camelina foetida Fr.	do.
— *dentata* β. *integrifolia*	Stubbekjöbing (M.), N. Grimmelstrup.
— *silvestris* Fr.	S. Kirkeby og Ourupgaard 1859 i Klöver.
Capsella Bursa pastoris Möench.	meget almindelig.
* *Lepidium sativum* L.	hist og her forvildet i Haver.
— *ruderale* L.	Vaaelse (M.), Stubbekjöbing (Rst.), mange Steder omkring Botö Nor.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Lepidium campestre R. Br.	hist og her. Almindelig mod N. V.
— *latifolium* L.	Vaalse (M.), Gaabense, Grönsund, Tjæreby Tang.
Neslia paniculata Desv.	almindelig.
Senebiera Coronopus Poir.	Överup, Stubberup (M.), S. Kirkeby, Veggerlöse, Riserup.
Brassica campestris L.	temmelig sjelden.
* — *Napus* L.	Nykjöbing, Bjerregaard.
— *nigra* Koch.	hist og her.
Sinapis arvensis L.	overmaade almindelig.
Raphanus Raphanistrum L.	almindelig.
Crambe maritima L.	Suderen ved Vaalse, Abelvig Strand (M.), Hesnæs.
Resedaceæ (1 Slægt 1 Art).	
Reseda luteola L.	Næsgaard (M.), S. Kirkeby, S. Alslöv, Guldborg.
(— *lutea* L.)	Aastrup (Skolel. Hansen).
Nymphæaceæ (2 Slægter 2 Arter).	
Nymphæa alba L.	Virket Lyngmose (M.), Liselund, Carlsfeldt, Huulsö.
Nuphar luteum Sm.	Slangerup (M.), Liselund, Carlsfeldt, Donnemose.
Pyrolaceæ (1 Slægt 1 Art).	
Pyrola minor L.	Kohaven ved Nykjöbing (Rst.), Halskov Vænge, Korselitze Österskov (M.), Tromnæs, Pomle Klint, Oustrup.
Monotropeæ (1 Slægt 2 Arter).	
Monotropa hirsuta Nolte.	Næsgaard (M.).
— *glabra* Bernh.	Kringelborg (M.).
Droseraceæ (2 Slægter 2 Arter).	
Drosera rotundifolia L.	Stubbekjöbing (Rst.), Næsgaard

Arternes Navne.	Voxesteder.
	(M.), Horreby og Virket Lyng, Dalby Mose.
Parnassia palustris L.	hist og her.
Violarieæ (1 Slægt 7 Arter),	
Viola palustris L.	Bregninge (M.), Liselund (E. Koch), S. Kirkeby, Horreby Lyng.
— *epipsila* Ledeb.	Horreby Lyng (Bentzon. Lge. 2 Udg. Pag. 172).
— *hirta* L.	almindelig.
— *odorata* L.	almindelig om Haver og Byer.
v. alba.	S. Kirkeby.
— *silvatica* Fr.	almindelig.
— *canina* L.	do.
— *tricolor* L.	*δ. arvensis* almindelig, *α. vulgaris* hist og her paa Sand.
Cucurbitaceæ (1 Slægt 1 Art).	
Bryonia alba L.	hist og her, især i den nordvestlige Deel.
Paronychieæ (3 Slægter 3 Arter).	
Scleranthus annuus L.	almindelig.
Illecebrum verticillatum L.	Nykjöbing (H.), ikke senere gjenfunden.
Herniaria glabra L.	Aastrup (M.).
v. subciliata Bab.	Bregninge (M.).
Portulacaceæ (1 Slægt 1 Art).	
Montia minor Gmel.	Kirstineberg (Estrup), Halskov (M.), Idestrup Skov, Ulslöv Strandkrat.
Alsinaceæ (10 Slægter 25 Arter).	
Lepigonum rubrum Fr.	hist og her.
— *salinum* Fr.	almindelig paa Strandenge.
— *marinum* Whb.	do.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Sagina stricta L.	hist og her paa Strandenge.
— *apetala* L.	Nykjöbing (Lge.), Gundslöv (Rst.), Mielse (Rsm.), Lidsstrup, N. Örslev, Riserup.
— *ciliata* Fr.	Stubbekjöbing (Rsm.), Mielse (M).
— *procumbens* L.	meget almindelig.
— *nodosa* Torr. et Gray.	almindelig.
Spergula arvensis L.	almindelig især paa Sand.
Halianthus peploides Fr.	almindelig overalt ved Stranden
Arenaria serpyllifolia L.	almindelig.
Holosteum umbellatum L.	Veiringe, Moseby (M.).
Mochringia trinervia Clairv.	almindelig.
Stellaria Holostea L.	do.
— *crassifolia* Ehrh.	*α. elodes* Bieb, Liselund (Forvalter E. Koch).
	β. brevifolia Rafn. Ravnsö Strand.
— *uliginosa* L.	almindelig.
— *palustris* Retz.	temmelig almindelig.
β. viridis	S. Kirkeby.
— *graminea* L.	almindelig.
— *media* Vill.	meget almindelig.
β. neglecta Koch.	temmelig almindelig i Skove.
— *nemorum* L.	temmelig almindelig.
Cerastium semidecandrum L. *α* og *β*.	almindelig.
— *viscosum* L.	Veiringe (Rsm.), Hanenau (M), Korselitze Skov,
v. glandulosum	Riserup.
— *vulgatum* L.	almindelig.
— *arvense* L.	Ourupgaard, Skovfogedhuset ved Hallerup Skov.
Malachium aqvaticum Fr.	temmelig almindelig.
Silenaceæ (7 Slægter 12 Arter).	
Dianthus Armeria L.	almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Dianthus deltoides L.	hist og her.
— *superbus* L.	Vennerslund (M.), Korselitze Skov.
(— *barbatus* L.)	Sölyst ved Tromnæs, Hanenau Skov.
Saponaria officinalis L.	med fyldt Blomst almindelig ved Byer, med enkelt Blomst Kraghauge (M.), Hesnæs.
Silene inflata Sm.	hist og her.
* — *Armeria* L.	forvildet i Haver, S. Kirkeby.
Melandrium diurnum Fr.	hist og her.
v. expallens	Hallerup Skov.
— *vespertinum* Fr.	almindelig.
— *noctiflorum* Fr.	Karleby, Överup, N. Örslöv.
Viscaria purpurea Wimm.	hist og her.
Agrostemma Githago L.	almindelig.
(— *Coronaria* L.)	Oustrup Skov.
Lychnis Flos cuculi L.	almindelig.
Malvaceæ (2 Slægter 6 Arter).	
Althæa officinalis L.	Vennerslund (H.), Vaaelse (M.), Lindeskoven, Ourehoved.
Malva moschata L.	Nyby (Rsm.), Næsgaard, Grönsund, Karlsfeldt, Ulslöv Strand.
— *Alcea* L.	Korselitze (H.), Vaaelse (M.), N. Alslöv (Rst.), Guldborg, Ourehoved, Flatö.
v. fastigiata Cavan.	Vaaelse (M.).
— *silvestris* L.	meget almindelig.
— *vulgaris* Fr.	temmelig almindelig.
— *borealis* Wallm.	Horreby, Stubberup, Klodskov, Stubbekjöbing (M.), Bregninge.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Tiliaceæ (1 Slægt 3 Arter).	
Tilia parvifolia Ehrh.	Flatö.
* — *intermedia* D. C.	almindelig plantet.
— *grandifolia* Ehrh.	Flatö.
Hypericineæ (1 Slægt 5 Arter).	
Hypericum humifusum L.	Nykjöbing (Westesen), Överup (M.), Bregninge.
— *perforatum* L.	almindelig.
v. angustifolium Koch	Korselitze Skov.
— *qvadrangulum* L.	temmelig almindelig.
— *tetrapterum* Fr.	hist og her.
— *hirsutum* L.	almindelig.
Acerineæ (1 Slægt 2 Arter).	
Acer campestre L.	almindelig.
* — *Pseudoplatanus* L.	almindelig i Haver, hist og her i Skove.
Hippocastaneæ (1 Slægt 1 Art).	
* *Æsculus Hippocastanum* L.	almindelig plantet.
Polygaleæ (1 Slægt 1 Art).	
Polygala vulgaris L.	temmelig almindelig.
Frangulaceæ (2 Slægter 3 Arter).	
Rhamnus Frangula L.	almindelig.
— *cathartica* L.	hist og her.
Euonymus europæus L.	almindelig.
Empetreæ (1 Slægt 1 Art).	
Empetrum nigrum L.	Horreby Lyng, Lidstrup Lyng.
Euphorbiaceæ (2 Slægter 4 Arter).	
Euphorbia Helioscopia L.	almindelig.
— *exigua* L.	Ö. Kippinge (M.), Riserup, N. Grimmelstrup, N. Vedby Kirke.
— *Peplus* L.	meget almindelig.
Mercurialis perennis L.	almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Geraniaceæ (2 Slægter 10 Arter).	
Geranium sanguineum L.	Gaabense (Lge.).
— *palustre* L.	temmelig almindelig.
— *pratense* L.	Karleby, Stubbekjöbing (Rst.), Horbelöv, Bönnit, N. Örslöv, Ravnsö.
* — *Phæum* L.	Hanenau, Moseby (M.).
— *rotundifolium* L.	almindelig.
— *dissectum* L.	do.
— *columbinum* L.	temmelig almindelig.
— *molle* L.	almindelig.
— *Robertianum* L.	do.
Erodium cicutarium l'Herit.	do.
Lineæ (2 Slægter 2 Arter).	
Linum catharticum L.	do.
Radiola millegrana Sm.	Pandebjerg, (bot. Forenings Catalog).
Oxalideæ (1 Slægt 1 Art).	
Oxalis acetosella L.	meget almindelig.
v. lilacina Lge.	Ourupgaard, Bjerregaard.
Balsamineæ (1 Slægt 1 Art).	
Impatiens noli tangere L.	hist og her.
Onagrarieæ (4 Slægter 10 Arter).	
Epilobium roseum L.	hist og her i Skove.
— *montanum* L.	almindelig.
	Monstr. med Blomsterne meer ell. mindre omdannede til Bladrosetter, N. Alslöv Skov 1862.
— *palustre* L.	almindelig.
— *tetragonum* L.*)	do.
— *hirsutum* L.	do.
— *pubescens* Roth.	do.

*) Efterat Trykningen af denne Afhandling var begyndt, har jeg seet Ex. af *E. virgatum* Fr. fra Liselund (Forv. E. Koch), hvorved Antallet af Falsterske Planter bringes op til 916.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Chamænerium angustifolium Scop.	hist og her.
	Monstr. med Bladrosetter istedetfor Blomster, N. Alslöv Skov 1862.
* *Oenothera biennis* L.	hist og her ved Byer, Strandsandet ved Hesnæs.
Circæa alpina L.	Donnemose (Rsm.), Korselitze Skov, Hanenau.
— *lutetiana* L.	almindelig.
Halorrhageæ (2 Slægter 3 Arter).	
Myriophyllum spicatum L.	Barup, Virket (M.), Tromnæs.
— *verticillatum* L.	Nykjöbing, Liselund.
Hippuris vulgaris L.	Uglemose ved Næsgaard (M.), Tromnæs, Ulslöv.
β fluitans Liljebl.	Tingsted (M.).
Lythrarieæ (2 Slægter 2 Arter).	
Peplis Portula L.	Horreby Lyng (H.), Byskov (M.), Bregninge.
Lythrum Salicaria L.	almindelig.
Pomaceæ (4 Slægter 6 Arter).	
Cratægus oxyacantha Jacq.	almindelig.
monogyna Jacq.	hist og her.
Sorbus aucuparia L.	almindelig.
* *Cydonia vulgaris* Pers.	Bönnit, Horbelöv.
Pyrus communis L.	Gaabense (Lge.), Björup Have, hist og her ved Gjerder.
— *Malus* L.	temmelig almindelig.
Rosaceæ (9 Slægter 37 Arter).	
Alchemilla vulgaris L. c. var.	temmelig almindelig.
— *Aphanes* Leers.	almindelig.
Agrimonia Eupatoria L.	meget almindelig.
— *odorata* Mill.	Bregninge, Gaabense, Bangsbro Skov (M.), Riserup, Flatö.

Arternes Navne.	Voxesteder.
* *Rosa pimpinellifolia* L.	i Hegn, Ulslöv, Korselitze Skov flere Steder.
— *canina* L. α og β.	almindelig.
* * *dumetorum* Thuil.	N. Kirkeby, Önslöv, Torkildstrup (de to sidste Steder med hvide Blomster).
v. alba!	Bladstilkene med spredte Kirtelhaar, mellem Brarup og Kippinge, Bladstilkene aldeles glatte, Torkildstrup.
— *rubiginosa* L.	hist og her.
— *mollissima* Fr.	Stouby (M.), Torkildstrup.
* — *pomifera* Herrm.	hist og her.
Rubus saxatilis L.	Lindeskoven (Lge.), Överup (M.), Hanenau.
— *Idæus* L.	almindelig.
— *suberectus* Anders.	Oustrup Skov.
— *plicatus* Whe.	hist og her.
— *Wahlbergii* Arrh.	do.
— *corylifolius* Sm.	almindelig.
— *dumetorum* Whe.	Egebjerg, Ulslöv Strand.
— *discolor* Whe.	temmelig almindelig.
— *vestitus* Whe.	Gaabense (Lge.).
β. viridis Lge.	Folehave Skov ved Kringelborg.
— *Radula* Whe.	almindelig.
— *Sprengelii* Whe.	Hanenau (Forstcand. Lütken), Pandebjerg (M.).
— *cæsius* L. α og β.	almindelig.
v. pseudo-idæus Whe.	Nykjöbing (Lange), ved Huulsö.
Potentilla Fragariastrum Ehrh.	hist og her i den östlige Deel.
— *Tormentilla* Scop.	almindelig.
— *procumbens* Sibth.	Næsgaard (Lge.) Lyngbakker ved Bregninge (M.).
— *reptans* L.	almindelig.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Potentilla argentea L.	temmelig almindelig.
— *anserina* L.	meget almindelig.
Fragaria vesca L.	almindelig.
— *elatior* Ehrh.	hist og her, især i den östlige Deel.
— *collina* Ehrh.	Grönsund (Lge.), Klodskov (M.), Ulslöv Strand.
Comarum palustre L.	temmelig almindelig.
Geum urbanum L.	almindelig.
— *intermedium* Ehrh.	Riserup.
— *rivale* L.	almindelig.
v. hybridum	Næsgaard (M.), Horbelöv.
Spiræa filipendula L.	hist og her.
— *ulmaria* L.	almindelig.
* — *salicifolia* L.	Nykjöbing.
Drupaceæ (1 Slægt 5 Arter)	
Prunus spinosa L.	almindelig.
β. coætanea W. et Gr.	S. Kirkeby, Korselitze Skov.
* — *insititia* L.	almindelig ved Gjerder.
* — *Cerasus* L.	do.
— *avium* L.	Næsgaard (M.), mellem Huul- og Möllesö.
— *Padus* L.	Hanenau, Oustrup og Gundsömagle Skov.
Papilionaceæ (15 Slægter 45 Arter).	
Ulex europæus L.	Bötö (Cand. phil. Holst, Lge. 2 Udg. Pag. 264).
Sarothamnus vulgaris Wimm.	Bregninge (M.), Korselitze Skov ved Donnemose (1 Ex.), mellem Lindeskoven og Folehaven (1 Ex.), Bötö Fang.
* *Cytisus Laburnum* L.	Nykjöbing ved Gjerder.

Arternes Navne.	Voxesteder.
(*Cytisus elongatus* L.)	Korselitze Skov ved Teglværket (1 Ex.).
Ononis campestris Koch.	almindelig i Strandegnene.
— *repens* L	almindelig.
β. mitis	hist og her.
Anthyllis vulneraria L.	temmelig almindelig.
* *Medicago sativa* L.	Veggerlöse, S. Kirkeby.
— *lupulina* L.	meget almindelig.
Melilotus alba Lam?	S. Vedby, S. Kirkeby, Riserup. Er muligviis *M. arvensis* med hvide Blomster, hvilket jeg nu af törrede Exemplarer ikke kan afgjöre).
— *officinalis* L.	temmelig almindelig.
— *arvensis* Wallr.	Karleby, S. Kirkeby, Ourupgaard, Kringelborg, Riserup.
— *dentata* Pers.	Flatö, Hesnæs, N. Vedby, Vaaelse, Nykjöbing.
Trifolium minus Sm.	temmelig almindelig.
— *procumbens* L.	almindelig.
— *agrarium* L.	Halskov Vænge (Adj. Lütken).
* — *hybridum* L.	Næsgaard (M.), Korselitze, Riserup.
— *repens* L.	meget almindelig.
— *fragiferum* L.	almindelig ved Stranden. Inde i Landet, N. Kirkeby, Virket Sö, Riserup, N. Grimmelstrup.
— *arvense* L.	almindelig.
— *striatum* L.	hist og her.
— *pratense* L.	almindelig.
— *medium* L.	do.
Lotus uliginosus Schk.	Veiringe (Rsm.), Bangsbro Skov (M.), Ourupgaard, Idestrup Skov.

Arternes Navne.	Voxesteder.
Lotus corniculatus L.	almindelig.
β. villosus Thuil.	Kirstineberg Storskov.
– *tenuis* Kit.	hist og her paa Strandenge.
Tetragonolobus maritimus Roth.	Ourehoved ligeoverfor Dyrefoden.
Astragalus glycyphyllos L.	almindelig.
* *Pisum arvense* L.	i Ærter almindelig.
Ervum hirsutum L.	temmelig almindelig, især langs Stranden.
— *tetraspermum* L	ligeledes.
Vicia silvatica L.	Korselitze Skov ved Skjoltrup, Liselund, Ravnsö Skov.
— *Cracca* L.	almindelig.
β. leptophylla Fr.	Bötö Fang.
— *tenuifolia* Roth.	Blæsbjerg Mölle, N. Vedby, mellem N. Vedby og N. Alslöv Kirker.
— *villosa* Roth.	Hasselö paa Skolelodden.
— *dumetorum* L.	Korselitze mellem Buske i Haver.
— *sepium* L.	almindelig.
* — *sativa* L.	do.
— *angustifolia* Roth.	hist og her.
— *lathyroides* L.	Systofte, Halskov, N. Vedby.
* (*Lathyrus aphaca* L.)	(Kylling).
Lathyrus pratensis L.	almindelig.
— *maritimus* Fr.	langs Kysten af Östersöen almindelig.
— *silvestris* L.	temmelig almindelig.
β. platyphyllos Retz.	Næsgaard (M.).
— *niger* Wimm.	Virket Sö, (Forstcand. Lütken).
— *vernus* Wimm.	Gaabense (Lge.), ɔ: N. Alslöv Skov! Lindeskoven.
* *Onobrychis sativa* Lam.	I Mængde paa en Klövermark ved Næsgaard 1859.

Af de i Langes Haandbog beskrevne Plantefamilier (*Characeæ* undtagne) ere altsaa fundne paa Falster:

Sporeplanter	3	Familier	10	Slægter	26	Arter.
Enfröbladede	14	—	78	—	217	—
Tofröbladede	79	—	318	—	673	—
Summa	96	Familier	406	Slægter	916	Arter.

I hele Danmark findes, naar til de af Lange anförte lægges *Bidens platycephala* Örsd., *Hieracium anfractum* Fries, *Linaria spuria* Mill., *Camelina silvestris* Fr. og *Sceptrum Carolinum* Rudb.:

Sporeplanter	5	Familier	17	Slægter	41	Arter.
Enfröbladede	15	—	104	—	366	—
Tofröbladede	86	—	379	—	967	—
Summa	106	Familier	500	Slægter	1344	Arter.

Heraf findes paa Falster:

	Familier.	Slægter.	Arter.
Sporeplanter	60 pCt.	59 pCt.	$63\frac{1}{2}$ pCt.
Enfröbladede	93 —	77 —	59 —
Tofröbladede	92 —	82 —	$69\frac{1}{2}$ —
Af alle Planter	$90\frac{1}{2}$ —	81 —	68 —

Anhang.

Af Angivelserne i I. Langes Flora sammenholdt med M. Langes Tillæg og enkelte andre Optegnelser, har jeg udregnet det Antal Planter, som findes i enhver enkelt Provinds i Landet (Characeæ, Mosser og lavere Planter derunder ikke indbefattede) og er derved kommet til följende Resultat:

	Antallet af Planter.	Arter, som ikke ere fundne i andre Provindser.
Sjælland med tilliggende Smaaöer . .	1125	44
N. Jylland	1046	26
Slesvig	1039	32
Fyen med Tilliggende	957	4
Falster	916	3
Lolland	899	5
Bornholm	872	13
Möen	848	4.

Af Danmarks 1344 Planter findes 693 i alle Provindser.

Paa Fastlandet mangle 131 Arter.

Paa Öerne (i Östersöen) 79 Arter.

Videnskabelige Meddelelser

fra

den naturhistoriske Forening i Kjöbenhavn.

Andet Aarti.

1862. Udgivne af Selskabets Bestyrelse. **Nr. 10—18.**

Bidrag til det vestindiske Öriges og navnligen til de dansk-vestindiske Öers Herpetologie

af

J. Reinhardt og *C. F. Lütken.*

(Meddeelt den 14de Februar 1862).

Kundskaben om de vestindiske Krybdyr er endnu temmelig ufuldstændig; og skjöndt det kunde synes let at bringe den til en vis Afslutning, da veldyrkede Öer af forholdsviis ringe Udstrækning ikke skulde synes i ret lang Tid at kunne forholde Nutidens ivrige Samlere deres herpetologiske Skatte, er Sagen dog forbunden med eiendommelige og ikke ringe Vanskeligheder paa Grund af den vestindiske Öfaunas spredte Charakteer; hver större Ö har sine særegne Arter, ja om mange af de smaa synes det samme at gjælde. Hertil kommer desuden, at selv den Kundskab, der allerede er vunden, ikke stedse er paalidelig, men at navnlig Angivelserne om Arternes Forekomst og Udbredning lade meget tilbage at önske, deels fordi man ikke altid har brudt sig nok om Nöiagtighed i disse Angivelser, som for de fleste Museers mere almindelige, Slægten og Arten, men ikke dennes Udbredning repræsenterende Standpunkt, kunne synes mindre vigtige, deels fordi man ikke altid har kunnet undgaae Feil i dem. Det ligger

nemlig i Sagens Natur, at indsamlede Naturgjenstande let kunne komme til at gjælde for at være fra en vis Lokalitet eller Ö, fordi de ere erhvervede paa denne eller f. Ex. fra en der bosat Mand, uagtet de maaskee slet ikke leve der, men have været bragte derhen fra en anden Ö eller maaskee fra et nærliggende Fastland; for Vestindiens Vedkommende er navnlig den livlige Forbindelse med Sydamerikas nordlige Kystland en Kilde til mange Feil i denne Retning. En Forvexling af to nærliggende Findesteder paa Continenterne vil i Reglen ikke afstedkomme den Forvirring i den zoologiske Geographie, som saa let bliver Følgen, naar der i en Lokalitetsangivelse skeer en Forvexling af to Öer, selv om disse ligge hinanden temmelig nær. Nye Kjendsgjerninger om vestindiske Arters Forekomst ville derfor endnu længe have deres Værd, hvad enten de stadfæste eller svække ældre Vidnesbyrd, naar de blot ere paalidelige, hvilket de dog i Reglen kun kunne være, naar de hidröre fra reisende Naturforskere eller fra Personer, der ere bosatte paa selve Öerne, eller endelig fra Söfarende, der have indsamlet de omhandlede Dyr paa bestemte af dem besögte Öer.

Fra de danske Kolonier i Vestindien — Öerne St. Thomas, St. Croix og St. Jan, der som bekjendt höre til de saakaldte Jomfru-Öer, som forbinde de Store Antiller med de karaibiske Öer — er der jevnlig af Forskjellige bleven indsendt Krybdyr og Padder til Museerne i Kjöbenhavn, og navnligen i de senere Aar rigelige Samlinger til Universitetets zoologiske Museum ved Herr Apotheker Riise. Til det kongelige Museum havde allerede tidligere Prof. Örsted fra sin Reise til Vestindien hjembragt et ikke ubetydeligt Materiale af Krybdyr fra de danske Antiller; enkelte Bidrag skyldes ogsaa Hr. Dr. Hornbeck. Forat disse Meddelelser kunne komme Videnskaben tilgode og kaste, hvad Lys de formaae, over den vestindiske Herpetologie, have vi forenet os om en fælles Undersögelse af det i begge Museer opbevarede Materiale af Krybdyr fra de danske Kolonier i Vestindien, og Resultatet af denne Undersögelse er det vi her have

den Ære at forelægge. Men da der tillige i de nævnte 2 Museer fandtes adskillige Arter af Krybdyr fra Cuba, Haiti, Jamaica, Portorico, Tortola, Vieques, Just v. Dyck, Sombrero, Martinique og Trinidad, indsamlede og meddeelte af DHrr. Riise, Lieutenant H. Koch, Capitainerne Hygom og Andréa og Andre, have vi naturligviis draget dem med ind i Undersögelsen. Vi see os derfor i Stand til at beskrive flere nye Arter fra de ovennævnte ikke danske Öer, uagtet vi gjentagne Gange under vort Arbeides Fremgang have havt det Held, at de af os i Museerne opstillede Arter ere blevne beskrevne af Andre*), saavelsom til at give nogle nye Bidrag til Kundskab om Arternes Udbredning paa de enkelte Öer. Iövrigt lægge vi ikke Skjul paa, at enkelte Lokalitetsangivelser ere usikkre, saaledes som det vil fremgaae af det följende, og at adskillige herhenhörende Spörgsmaal ingenlunde ere löste fuldstændigt endnu, selv ikke for de dansk-vestindiske Öers Vedkommende.

Som Indledning til denne Række af supplerende Bidrag til Vestindiens Herpetologie have vi troet det hensigtmæssigt at meddele en samlet geographisk Oversigt over alle hidtil bekjendte vestindiske Krybdyr. Foruden Duméril s og Bibrons »Erpetologie générale", Daudins „histoire naturelle des Reptiles", Ramon de la Sagras „histoire de Cuba" og Gosses »a naturalists sojourn in Jamaica", samt forskjellige Afhandlinger af Hallowell og Cope i Philadelphia-Academiets Tidsskrift have vi benyttet Bertholds, Duméril s, Günthers, Grays og Lichtensteins Cataloger over Museerne i Göttingen, Paris, London og Berlin, af hvilke imidlertid navnlig det sidste kun tör benyttes med Varsomhed**). Det er imidlertid en Selvfölge, at adskillige i denne Liste optagne Navne og Lokaliteter ere temmelig usikkre.

---

*) f. Ex. *Dromicus exiguus*, *Anolis stratulus* og *acutus*, *Ameiva corvina*, *Sphæriodactylus microlepis*.

**) Enhver, der vil benytte de publicerede Museumscataloger i et zoogeographisk Öiemed, vil gjöre den mindre behagelige Erfaring, at Lokali-

og navnlig gjælder dette vistnok om en Deel af dem, der ere laante hos Gray. Men selv om dette var Tilfældet i mindre Grad, end vi ere tilböielige til at antage, vil en saadan For-

Oversigt over de hidtil kjendte vestindiske Krybdy

A. Batrachia: Padder.	Bahama Öerne.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
*1. *Bufo marinus* (Lin.)	.....	.....	*	*?
2. — *ornatus* Spix.....	.....	.....	.....	.....
3. — *peltocephalus* DB.....	.....	*	.....	.....
4. — *gutturosus* Latr.....	.....	.....	.....	*
*5. *Cystignathus ocellatus* (L.)?	.....	.....	.....	.....
6. — *typhonius* Daud.....	.....	.....	.....	.....
*7. — *albilabris* Günth.....	.....	.....	.....	.....
8. *Leiuperus marmoratus* DB.?	.....	.....	.....	*
9. *Hylaplesia picta* DB.?	.....	.....	.....	*

tetsangivelserne i Museerne, forsaavidt de ikke ere holdte i en ubestemt Almindelighed (f. Ex. »Vestindien«, »Indien«, »Afrika«, »Syd-Amerika«), som antyder, at man egenlig ikke har vidst, hvorfra Dyret var, ofte ere aabenbart urigtige. Större Værd faae Lokalitetsangivelserne fra Museerne, naar Indsenderens eller den Reisendes Navn er tilföiet, da det saa ofte er muligt derigjennem at controllere og tilnærmelsesviis at berigtige eller supplere Angivelserne.

*) Af de med en Stjerne betegnede Arter findes der vestindiske Exemplarer i de kjöbenhavnske Museer; at de netop haves fra den angivne specielle Lokalitet er angivet ved et! Et Spørgsmaalstegn bagved Stjernerne i de enkelte Rubriker antyder, at der er Tvivl om Arten virkelig findes paa den angivne Localitet, foran Navnet, om den overhoved findes i Vestindien, efter Navnet om Bestemmelsens Rigtighed.

A	betyder	Antigua.	*Mg*	betyder	Marie Galante.
B	—	Barbados.	*N*	—	Newis.
C	—	St. Christoph (Kitts).	*L*	—	St. Lucie.
D	—	Dominique.	*S*	—	Sombrero.
E	—	St. Eustacius.	*Ta*	—	Tabago.
G	—	Guadeloupe.	*Tb*	—	Tortola.
Gr	—	Granada.	*V*	—	St. Vincent.
M	—	Martinique.			

tegnelse dog altid udkræve mange Berigtigelser og Tillæg og kun udtrykke vore Kundskabers öieblikkelige Standpunkt i denne Henseende.

amt over deres Udbredning i og udenfor Vestindien.

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Karaibiske Öer.	Trinidad. **)	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	*	M.	*	.....	Fra Mexico og Guatimala til Ecuador og Rio Janeiro samt Buenos Ayres.
.....	.....	B.	.....	.....	Venezuela, Guiana, Brasilien
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	D.	.....	.....	Guiana, Brasilien.
.....	.....	A.	.....	.....	Guiana, Brasilien.
.....	*	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Bolivia, Peru, Chili.
.....	.....	.....	.....	.....	Guiana, Brasilien, Chili.

**) I denne Oversigt er Trinidad ogsaa medtaget, deels fordi den i Almindelighed regnes med til Vestindien, uagtet den ligger Fastlandet saa nær, at den sandsynligviis i faunistisk Henseende ikke vil afvige synderlig fra dette, deels fordi der i vore Museer findes en Deel trinidadske Krybdyr, der ikke tidligere ere angivne derfra, med mindre de skulde være optagne i de Verteuils Skrift »Trinidad, its geography« etc., som vi ikke have kunnet benytte. Hr. Riise skylde vi iövrigt en Bemærkning, som vi ikke ville undlade at meddele, da den forekommer os vel begrundet, nemlig at Lokaliteten »Trinidad« altid maa modtages med en vis Mistro. »Der er« (skriver han) »saa mange Jægere og Fugleskindshandlere paa Trinidad, som aarligen drage til Venezuela for at skyde og samle, og disse medbringe da tillige andre Naturalier, som senere forhandles fra Trinidad«. Vi bemærke tillige, at vi heller ikke have kunnet benytte Rob. Schomburgks Værk »The Natural History of Barbados«.

		Bahama Öerne.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
*10.	*Hyla Baudinii* DB.	.....	.....	.....	.....
*11.	*Hylodes Ricordii* DB.	.....	*!	.....	*
*12.	— *martinicensis* Tsch.	.....	.....	.....	*
*13.	— *antillensis* nob.	.....	.....	.....	.....
*14.	— *Riisei* nob.	.....	.....	.....	.....
15.	— *luteolus* (Gosse)	.....	.....	*	.....
16.	— *lineatus* (Schn.)?	.....	.....	.....	*
*17.	*Trachycephalus marmoratus* DB.	.....	* !	*	*
*18.	— *dominicensis* DB.	.....	.....	*	* !
19.	— *lichenatus* Gosse	.....	.....	*	.....
20.	*Phyllobates bicolor* DB.	.....	*	.....	.....
		0	4	5	9

Ialt 20 Arter, eller hvis Trinidad ikke medregnes, 19, af hvilke

	B. Slanger: Ophidii.				
	I. Giftslanger: 0. venenati.				
*1.	*Bothrops lanceolatus* (Daud.)*)	.....	.....	* ??	.....
?2.	— *bilineatus* (Wied.) var. *unicolor* Jan.**)	.....	.....	.....	.....
?3.	*Crotalus horridus* Schl.	.....	.....	.....	.....
4.	*Elaps corallinus* (L.)	.....	.....	.....	.....
	Var. a. *E. circinalis* DB.	.....	.....	.....	.....
	*Var. b. *E. Riisei* Jan.	.....	.....	.....	.....
?5.	— *fulvius* (L.)	.....	.....	.....	.....
6.	— *lemniscatus* (L.)	.....	.....	.....	.....
	II. Snoge: 0. colubriformes.				
7.	*Geophis punctovittatus* Jan.	.....	.....	.....	.....
8.	*Homalocranium melanocephalum* (L.)	.....	.....	.....	.....

*) I en lille Notits om Slangerne paa Öen St. Lucie, som Lieut. Tyler har meddeelt i the Proceed. of the Zool. Soc. f. 1849 (p. 100) kaldes den store der paa Öen saa almindelige og frygtede Giftslange (»the Rat-tail«) for *Craspedocephalus atrox* Gray; der kan imidlertid ingen Tvivl være om, at dette Navn er urigtigt anvendt, og at der burde staaet »*lanceolatus*.«

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Karaibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	.....	.....	* !	.....	Fra Mexiko til Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.! V. B.	.....	.....	Venezuela? (Mus. Berol.)
.....	* !	.....	.....	.....	
.....	* !	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Guiana, Ecuador.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
1	4	5	2	0	

dog vistnok flere trænge til Stadfæstelse, f. Ex. 2, 3, 6, 8 og 9.

.....	.....	M.! L.	.....	.....	Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	* ?	Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	* ?	San Salvador, Peru, Brasilien.
.....	.....	.....	*	.....	Guatimala, Brasilien.
.....	.....	M.?	.....	.....	Costarica, Brasilien.
.....	.....	V.	* !	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	Forenede Fristater, Mexiko.
.....	.....	V.	*	.....	Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	*	
.....	.....	Ta. Gr.	.....	.....	Honduras, Venezuela, Brasilien Syd-Carolina.

**) Naar Jan angiver St. Thomas at være denne Slanges Fædreland, da er dette ganske vist urigtigt; det er vel endog (som det senere vil blive paaviist) tvivlsomt, om den overhovedet er vestindisk.

		Bahama.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
9.	*Homalocranium semicinctum* DB.	.....	.....	.....	.....
10.	*Elapoides Sieboldi* Jan.	.....	.....	.....	.....
? 11.	*Streptophorus atratus* Hall.	.....	.....	.....	.....
12.	*Arrhyton tæniatum* Gthr.	.....	*	.....	.....
13.	— *fulvum* Cope	.....	*	.....	.....
14.	— *bivittatum* Cope	.....	*	.....	.....
15.	*Cryptodacus vittatus* Gndlch. ...	.....	*	.....	.....
? 16.	*Erythrolamprus Aesculapii* (L.)..	.....	.....	.....	.....
17.	*Hypsirhynchus ferox* Gthr.	.....	.....	.....	.....
18.	— *scalaris* Cope	.....	.....	.....	*
? 19.	*Heterodon platyrhinus* (Latr.) ...	.....	.....	.....	.....
20.	*Tropidonotus cubanus* Gndlch. ..	.....	*	.....	.....
21.	— *anoscopus* Cope ...	.....	*	.....	.....
22.	*Ischnognathus Dekayi* (Holbr.)...	.....	.....	*	.....
23.	*Tretanorhinus variabilis* DB.	.....	*	.....	.....
24.	*Gerarda bicolor* Gr.	.....	.....	.....	.....
25.	*Hipistes fasciatus* Gr.....	.....	.....	.....	.....
26.	*Helicops angulatus* (L.).....	.....	.....	.....	.....
* 27.	*Hydrops Martii* Wglr.	.....	.....	.....	.....
28.	*Urotheca Dumerilii* Bibr.	.....	*	.....	.....
29.	*Spilotes corais* (Cuv.)	.....	.....	.....	.....
* 30.	— *pullatus* (L.).....	.....	.....	.....	.....
31.	*Coryphodon constrictor* (L.)	.....	.....	.....	*
? 32.	*Ophiomorphus cobella* (L.)	.....	.....	.....	.....
33.	*Liophis reginæ* (L.)	.....	.....	.....	.....
34.	— *perfuscus* Cope	.....	.....	.....	.....
35.	— *Putnamii* Cope	.....	.....	.....	.....
36.	— *melanotus* (Shaw).....	.....	.....	.....	.....
* 37.	— *Andreæ* nob.	.....	* !	.....	.....
38.	*Dromicus fugitivus* (Donnd.).....	.....	*	.....	.....
39.	— *parvifrons* Cope	.....	.....	.....	*
* 40.	— *exiguus* Cope	.....	.....	.....	.....
41.	— *temporalis* Cope	.....	*	.....	.....

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Karaibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	.....	M.	.....	.....	Mexico, Columbien.
.....	.....	G.	.....	.....	
.....	.....	M.?	.....	.....	Honduras, Columbien, Caracas.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	*	Mexico, Guiana.
.....	.....	B.	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	Forenede Fristater, Centralamerika.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Texas, Nyorleans, Guatimala.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	*	
.....	.....	.....	.....	*	
.....	.....	M. L.?	.....	.....	Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	* !	.....	Surinam, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	*	.....	Mexico, Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	* !	.....	Guiana, Brasilien.
.....	.....	M.	.....	.....	De forenede Fristater, Mexico.
.....	.....	.....	.....	* ?	Centralamerika, Guiana, Brasilien.
.....	.....	G.	.....	.....	Guiana, Parana.
.....	.....	B.	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	
.....	.....	Ta.	.....	.....	Venezuela.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	G. M. L. B.	*	.....	Venezuela, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	* !	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	

		Bahama.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
42.	*Dromicus callilæmus* (Gosse)	.....	.....	*	.....
43.	—? *Pleei* DB.	.....	.....	.....	.....
44.	—? *rufiventris* (Mus. Berol.).	.....	.....	.....	.....
45.	—? *affinis* Gthr. var	.....	.....	*	.....
46.	—? *rufodorsatus* Gthr.....	.....	.....	.....	.....
47.	—? *mentalis* Gthr.....	.....	.....	.....	.....
48.	*Lygophis lineatus* (L.)	.....	.....	.....	*
* 49.	*Alsophis antillensis* (Schl.)	.....	*	.....	.....
* 50.	— *sanctícrucis* Cope	.....	.....	.....	.....
* 51.	— *portoricensis* nob.	.....	.....	.....	.....
52.	— *melanichnus* Cope.....	.....	.....	.....	*
* 53.	— *angulifer* DB.....	.....	* !	.....	.....
54.	— *Vudii* Cope	*	.....	.....	.....
55.	— *ater* Gosse	.....	.....	*	.....
56.	— *leucomelas* (DB.).....	.....	.....	.....	.....
57.	— *funereus* Cope	.....	*	.....	.....
* 58.	*Herpetodryas fuscus* (L.)	.....	.....	.....	.....
59.	— *Boddaertii* (Seetz.)..	.....	.....	.....	.....
60.	— *Rappii* Gthr.	.....	.....	.....	.....
61.	*Colorhagia redimita* Cope	.....	*	.....	.....
? 62.	*Cyclophis æstivus* (L.)	.....	.....	.....	.....
? 63.	*Philodryas viridissimus* (L.).....	.....	.....	.....	.....
64.	— *dorsalis* Gthr.....	.....	.....	.....	*
65.	*Jaltris vultuosa* Cope	.....	.....	.....	*
66.	*Ahætulla liocercus* (Boie)	.....	.....	.....	.....
* 67.	— *Catesbyi* (Schl.)	.....	.....	.....	* !
68.	— *oxyrhyncha* DB.*).....	.....	.....	.....	*
69.	*Dryiophis acuminatus* (Wied.)....	.....	.....	.....	.....
70.	*Dryiophis fronticincta* Gthr.**)...	.....	.....	.....	.....

*) Ifölge Günthers Angivelse (Cat. Colubr. Snakes p. 154); efter Duméril og Bibron skal den være afrikansk!

**) Ifölge Cat. Colubr. Snakes p. 159 skal der i det Britiske Museum

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Karaibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	Mexico, Venezuela, Rio Janeiro.
.....	.....	C. A.	.....	.....	Brasilien?
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	A.?	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	*	
.....	.....	.....	.....	.....	Guiana, Brasilien, Guayaquil, Mexico.
* ?	* !	M. G.	.....	.....	
.....	* !	.....	.....	.....	
* !	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	G. Mg.	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	G.	* !	.....	Venezuela, Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	*	Mexico, Veragua, Ny Granada, Venezuela, Guiana.
.....	.....	.....	.....	*	Costarica, Caraccas.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	*	Forenede Stater.
.....	.....	.....	.....	*	Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	Ta. M.	*	.....	Guayaquil, Guiana, Brasilien.
.....	.....	B.	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	Mexico, Nicaragua, Panama, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	*	

blandt de mange Exemplarer af *Dryiophis prasina* være eet fra Vestindien; men at denne ostindiske Slange virkelig skulde forekomme ogsaa i Vestindien er saa lidet troligt, at vi end ikke have villet give den en forelöbig Plads i vor Liste.

	Bahama.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
71. *Leptodeira annulata* (L.)	.....	.....	.....	.....
72. *Himantodes cenchoa* (L.)	.....	.....	.....	.....
73. *Dipsas nebulatus* (L.)	.....	.....	.....	.....
74. *Scytale coronatum* (Schn.)	.....	.....	.....	.....
75. *Oxyrhopus plumbeus* (Wied.)	.....	.....	.....	.....
76. — *cloelia* (Daud.)	.....	.....	.....	.....
77. — *doliatus* DB.	.....	.....	.....	.....
III. Kvælerslanger: Peropodes.				
78. *Ungalia melanura* (Bibr.).....	.....	*	.....	.....
* 79. — *maculata* (Bibr.).....	.....	* !	*	.....
80. *Boa constrictor* L.....	.....	.....	.....	.....
81. — *imperator* Daud.	.....	.....	.....	.....
82. — *divinoloqua* (Laur.)	.....	.....	.....	.....
83. *Xiphosoma hortulanum* (L.)	.....	.....	.....	.....
84. *Epicrates angulifer* DB.....	.....	*	.....	*
* 85. — *cenchria* (L.).....	.....	.....	.....	.....
* 86. *Eunectes murinus* (L.).....	.....	.....	.....	.....
* 87. *Chilabothrus inornatus* (Rhdt.)....	.....	.....	*	.....
88. *Homalochilus strigilatus* Cope	*	.....	.....	.....
89. — *multisectus* Cope	.....	.....	.....	* ?
90. — *striatus* Cope.....	.....	.....	.....	*
91. *Notopholis bicarinatus* Cope.....	.....	*	.....	.....
92. *Dendrophilus tortilis* Jan.*)	.....	.....	.....	*
IV. Ormeslanger: Typhlopini.				
93. *Typhlops lumbricalis* (L.)	.....	*	*	.....
* 94. — *Richardii* DB.	.....	*	.....	.....
95. — *platycephalus* DB.	.....	.....	.....	.....
96. *Stenostoma bilineatum* DB.....	.....	.....	.....	.....
	2	21	8	13

*) En Boaform med dette Navn nævnes af A. Duméril i hans »Lettre relative au catalogue des reptiles &c. (i Archives du Museum T. IX), og vi have derfor ikke villet undlade at opföre den her; men vi kjende iövrigt Intet til den og vide ikke, om der er offenliggjort nogen Beskrivelse af den.

**) Efter Salvins Sigende skal denne Art ogsaa forekomme i Guatimala

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Karaibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	.....	M.	.....	.....	Mexico, Honduras, Panama, Brasilien.
.....	.....	.....	*	.....	Mexico, Venezuela.
.....	.....	.....	.....	*	Mexico, Guiana, Pernambuco.
.....	.....	.....	*	.....	Panama, Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	*	.....	Venezuela, Guiana, Brasilien.
.....	.....	G.	.....	.....	Panama, Guiana, Brasilien
.....	.....	.....	*	.....	Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Guayaquil?.
.....	.....	Ta.	*	.....	Guiana, Brasilien, Buenos Ayres**).
.....	.....	.....	*	.....	Mexico, Honduras.
.....	.....	D. L.	.....	.....	
.....	.....	Gr. V.	* !	.....	Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	Guiana, Brasilien***).
.....	.....	M.	*	.....	Venezuela, Brasilien.
.....	.....	.....	* !	.....	Columbia, Guiana, Brasilien.
* !	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M. G.	.....	.....	Mexico ?
*	* !	G.	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	
.....	.....	M. G. L.	.....	.....	
4	4	37	17	14	

(cfr. Proceed. Zool. Soc. 1861 p. 228), men det er vist meget tvivlsomt, om denne Angivelse er rigtig; rimeligviis beroer den paa en Forvexling af den nævnte Art med *Boa imperator* eller med *Boa eques*, der ifölge Copes Angivelse udbreder sig fra Peru op til Guatimala.

***) Duméril og Bibron benægte, at denne Art forekommer paa Antillerne; den opföres her paa Günthers Autoritet (cfr. Cat. Colubr. Sn. p. 278).

Der kan saaledes ialt optælles 96 vestindiske Slanger; men blandt disse er der 14, for hvilke man ikke kjender nogen særlig vestindisk Localitet, men som kun siges ganske i Almindelighed at være „fra Vestindien“; og skjöndt det vel kan være, at fremtidige Undersögelser ville stadfæste flere af disse Arters Adkomst til en Plads blandt Vestindiens Slanger, er der paa den anden Side ogsaa adskillige deriblandt (som f. Ex. Nr. 2 og Nr. 3), som man med god Grund kan vente med Tiden at

		Bahama.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
	C. Ögler: Saurii.				
	I. Ormögler: Glyptodermata.				
*1.	*Amphisbæna punctata* Bell.	.....	* !	.....	.....
2.	— *coeca* Cuv.	.....	.....	.....	.....
*3.	— *antillensis* nob.	.....	.....	.....	.....
*4.	— *alba* L.	.....	.....	.....	.....
*5.	— *fuliginosa* L.	.....	.....	.....	.....
	II. Ringögler: Chalcidini.				
? 6.	*Ophisaurus ventralis* (L.)	.....	.....	.....	.....
? 7.	*Chalcides Curieri* (Fitz.)	.....	.....	.....	.....
	III. Snogeögler: Scincoidei.				
8.	*Diploglossus Sagraei* Coct.	.....	*	.....	.....
9.	— *occiduus* (Shaw.)	.....	.....	*	.....
10.	— *Pleei* DB.	.....	.....	.....	.....
11.	— *jamaicensis* (Gr.)***	.....	.....	*	.....
12.	— *striatus* (Gr.) (*Cliftii* DB.)	.....	.....	.....	.....
13.	— *Hewardii* (Gr.)	.....	.....	*	.....
14.	— *macrolepis* (Gr.)	.....	.....	.....	.....
* 15.	*Eumeces Sloanei* (Daud.)	.....	.....	* ?	.....

*) Denne Angivelse fortjener neppe Tiltroe.

**) En saa ubestemt Angivelse som »Vestindien« uden nærmere Betegnelse fortjener ikke megen Tillid (Gray, Cat. of Lizards).

ville udgaae af disses Tal. Fremdeles er der 9 Arter, som kun ere fundne paa Trinidad, men ikke paa nogen af de andre Oer, og som derfor maaskee neppe med fuld Ret kunne siges at tilhöre Vestindiens Fauna. Fradrager man nu disse 23 Arter, bliver der altsaa 73 Arter tilbage, for hvilke man har særlige vestindiske Localitetsangivelser; men selv blandt disse turde der endnu være en og anden, som er opfört med Urette.

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Karaibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	Panama.
.....	* !	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	* !	.....	Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	* !	.....	Venezuela, Guiana, Ecuador og Brasilien.
.....	.....	M. ?*)	.....	.....	Nordamerika (Sydl. Stater.)
.....	.....	.....	.....	* ?**)	Columbia, Orinoco, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	»Ecuador«? (Günther).
.....	.....	.....	.....	*	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	*	
.....	* ?	.....	.....	.....	Brasilien?

**) Ifölge »Erpetologie générale« ikke forskjellig fra *D. occiduus;* Gray henförer den derimod til en anden Slægt (*Camilia*).

		Bahama-Öerne.	Cuba.	Jamaica	Haiti.
*16.	*Eumeces agilis* (Radd.) (*Spixii* DB.) ...	.....	.....	*	.....
17.	— *æneus* Gr.*)	.....	.....	.....	.....
18.	— *mabouia* DB.....	.....	.....	.....	.....
?19.	*Plestiodon laticeps* (Schn.)	.....	.....	.....	.....
*20.	*Gymnophthalmus nitidus* nob.	.....	.....	.....	.....
21.	— *quadrilineatus* (L.) ..	.....	.....	.....	.....
22.	*Sauresia sincoides* Gr.....	.....	.....	... ...	*
	Flirbeen: Lacertini.				
23.	*Ameiva vulgaris* Licht. (*surinamensis* Laur.)	.....	.....	.....	.....
*24.	— *Pleei* DB.....	.....	.....	.....	* !
25.	— *Sloanei* DB. (*dorsalis* Gr.)	.....	.....	*	.....
*26.	— *Auberi* Coct.***) (= *trilineata* Gr.)	.....	* !	.....	.....
27.	— *lineolata* DB	.....	.....	.....	*
28.	— *major* DB.	.....	.....	.....	.....
29.	— *thoracica* Cope.....	*	.....	.....	.....
30.	— *undulata* (Wgm.).....	.....	*	.....	.....
*31.	— *Riisei* nob.....	.....	.....	.....	.....
*32.	— *Örstedii* nob. (*polops* Cope?)..	.....	.....	.....	.....
*33.	— *corvina* Cope	.....	.....	.....	.....
34.	— *tæniura* Cope	.....	.....	.....	*
35.	— *bifrontata* Cope	.....	.....	.....	.....
?36.	*Onemidophorus murinus* (Laur.).....	.....	.....	.....	.....
37.	— *lemniscatus* (Daud.)	.....	.....	.....	.....
38.	— *sexlineatus* (Lin.)	.....	*	.....	.....
?39.	*Salvator Teguixin* (Lin.)	.....	..... .	.....	.....

*) Ifölge Erpet. génér. identisk med *E. mabouia*.

**) Ligesaa usikker som Nr. 6.

***) If. Erpet. génér. maaskee kun en Varietet af *A. Sloanei* DB.

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Karaibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	* !	.....	.....	.....	Ny Granada, Venezuela, Guiana, Brasilien, Buenos Ayres og Chile.
.....	.....	V.	.....	.....	
.....	.....	G.M.	.....	.....	Brasilien.
.....	.....	.....	.....	* **)	Nordamerika.
.....	* ?	.....	.....	.....	
.....	.....	M L.	.....	.....	Venezuela, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	*	.....	Venezuela, Ny Granada, Guiana, Brasilien og Buenos-Ayres.
.....	.....	M.	.....	.....	Mexico.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	*	.....	Guiana.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Mexico, Centralamerika.
.....	* !	.....	.....	.....	
.....	* !	.....	.....	.....	
.....	.....	S.!	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	* ?	.....	.....	.....	Ny Granada (?).
.....	.....	.....	.....	* †)	Guiana.
.....	.....	M.	.....	.....	Venezuela, Guiana.
.....	.....	M.	.....	.....	Nordamerika, Mexico.
.....	.....	.....	.....	* ††)	Guiana, Brasilien, Montevideo.

†) Meget usikker som vestindisk.

††) Ligeledes ganske upaalidelig som vestindisk.

		Bahama-Öerne.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
	Leguaner: Iguanini.				
*40.	*Iguana tuberculata* Laur.	.....	.....	.....	*
41.	— *delicatissima* Laur.	.....	.....	.....	.....
42.	— *rhinolopha* Wgm.	.....	.....	.....	* ?
43.	*Aloponotus Ricordii* DB.	.....	.....	.....	*
44.	*Metopoceros cornutus* (Latr.)	.....	.....	.....	* ?
45.	*Cyclura Macleayii* Gr.	.....	*	.....	.....
46.	— *Collei* Gr.	.....	.....	*	.....
47.	— *Harlani* Coct.*)	*	*	.....	.....
48.	— *lophoma* Gosse	.....	.....	*	.....
?49.	*Basiliscus americanus* Laur. (*mitratus* Daud.)	.....	*	.....	.....
?50.	*Polychrus marmoratus* (Lin.)	.....	.....	.....	.....
51.	*Anolis distichus* Cope	*	.....	.....	.....
52.	— *equestris* Merr.	.....	*	* ?	.....
*53.	— *Sagræi* Coct.	.....	* !	.....	.....
54.	— *vermiculatus* Coct.	.....	*	.....	.....
*55.	— *principalis*(Lin.)(*carolinensis*Cuv.)	.....	* !	.....	.....
56.	— *lucius* DB.	.....	*	.....	.....
57.	— *angusticeps* Hall.	.....	*	.....	.....
58.	— *Loysiana* (Coct.)	.....	*	.....	.....
59.	— *fernandina* Coct. (*chamæleonides* DB.)	.....	*	.....	.....
60.	— *cyanopleurus* Cope	.....	*	.....	.....
61.	— *ophiolepis* Cope	.....	*	.....	.....
62.	— *alutaceus* Cope	.....	*	.....	.....
63.	— *argenteolus* Cope	.....	*	.....	.....
64.	— *isolepis* Cope	.....	*	.....	.....
65.	— *porcatus* Gr.	.....	*	.....	.....
*66.	— *Edwardsii* Merr.	.....	.....	* !	.....
67.	— *iodurus* Gosse (*heterolepis* og *punctatissima* Hall.)	.....	.....	*	.....

*) *Cyclura acanthura* (Sh.) udelades, da der ikke gives anden Hjemmel for den som vestindisk end Grays: »W. Indies?«.

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Karaibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	* !	M. Ta.	.....	.....	Mexico (?), Venezuela, Guiana, Brasilien og Peru.
.....	.....	M.G.	.....	.....	Brasilien.
.....	.....	L. C.	.....	.....	Mexico.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Carolina (?).
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	Mexico, Guiana.
.....	.....	.....	.....	* **)	Venezuela, Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Syd Carolina (??).
.....	.....	.....	.....	.....	Texas (?).
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Nordamerika.
.....	.....	... ...	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Texas (?).
.....	.....	.....	.....	.....	Guiana (?).
.....	.....	.....	.....	.....	

**) Vistnok meget usikker som vestindisk.

		Bahama-Öerne.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
68.	*Anolis opalinus* Gosse	.....	.....	*	.....
*69.	— *maculatus* Gr. (= *lineatopus* Gr.?)	.....	.. ....	* !	.....
70.	— *Valenciennei* DB. (*ocellata* Gosse, *leucocephalus* Hall.)	.....	.....	*	.....
71.	— *stenodactylus* Gr.	.....	.....	*	... ...
72.	— *catenatus* Gosse	.....	.....	*	.....
*73.	— *alligator* DB.	.....	* ?	.....	.....
*74.	— *Riisei* nob.	.... ..	.....	.....	* !
*75.	— *dominicensis* nob.	.....	.....	.....	* !
*76.	— *chlorocyanus* DB. (*bullaris* Lin.? *læviceps* Mus. Berol.)	.....	.....	.....	* !
*77.	— *marmoratus* DB.	.....	.....	.....	.....
*78.	— *cristatellus* DB.	.....	.....	.....	.....
79.	— *lineatus* Daud. (*strumosa* Lin.?)	.....	.....	.....	.....
*80.	— *pulchellus* DB.	.....	.....	.....	.....
*81.	— *acutus* Hall. (*Newtoni* Gthr.)	.....	.....	.....	.....
*82.	— *stratulus* Cope	.....	.....	.....	.....
*83.	— *velifer* Lin.	.....	.....	.....	.....
84.	— *Richardii* DB.	.....	.....	.....	.....
85.	— *Ricordii* DB.	.....	.....	.....	*
86.	— *Goudotii* DB.	.....	.....	.....	.....
87.	— *Leachii* DB. (*bimaculatus* Sp.?	.....	.....	.....	.....
88.	— *occipitalis* Gr.	.....	.....	.....	.....
*89.	— *Trinitatis* nob.	.....	.....	.....	.....
?90.	— *chrysolepis* Daud.	.....	.....	.....	.....
?91.	— *refulgens* Schl.	.....	* ?	.....	.....
?92.	*Tropidolepis undulatus* (Latr.)	.....	.....	.....	.....
*93.	*Hypsibatus agamoides* (Gr.)	.....	.....	.....	.....
*94.	*Leiocephalus microlophus* (Coct.)	.....	*	.....	*
*95.	— *vittatus* (Hall.)	.....	*	.....	.....
96.	— *Herminieri* (DB.)	.....	.....	.....	.....
97.	— *Macleayii* Gr.	.....	*	.....	.....
98.	— *carinatus* Gr.***)	.....	.....	.....	.....

*) Ganske usikker Angivelse.

**) Temmelig usandsynligt; smlgn. Nr. 6 og 19 af Öglerne.

***) Ifølge Erpétol. générale Synonym til *L. Herminieri*. Ogsaa *L. Macleayii*

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Caraibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.! E.?	.....	.....	Nordamerika (??).
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	
.....	* ?	M.	.....	.....	Sydamerika (?).
* !	* !	M.G.Mg.	.....	.....	Guiana (?).
.....	.....	M.?	.....	.....	
* !	* !	M.	.....	.....	
.....	* !	.....	.....	.....	
* !	* !	.....	.....	.....	
.....	* !	.....	.....	.....	
.....	To.	V.	.....	.....	
.....	.....	V.	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	
.....	.....	N. G.E.?	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	*	
.....	.....	.....	* !	.....	
.....	.....	.....	.....	*)	Venezuela, Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	Guiana, Nicaragua.
.....	.....	M.?**)	.....	.....	Nordamerika.
.....	.....	.....	* !	.....	Guiana.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.. ....	
.....	.....	M.	*	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	*	

burde maaskee udelades. (S. det Følgende). Den i Berliner-Museets Katalog opførte »*Tropidurus cubensis*« er ikke fra Cuba, men fra Chile (efter Meddelelse af Professor Peters).

Gekkoner: Ascalabotæ.	Bahama-Öerne.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
*99. *Platydactylus rapicauda* Houtt. (*theconyx* DB.)	.....	.....	*	.....
*100. *Hemidactylus mabouia* M.J.	.....	*	*	.....
101. — *præsignis* Hall	.....	.....	*	.....
*102. *Gymnodactylus albigularis* DB.	.....	*	.....	.....
103. — *ocellatus* Gr.	.....	.....	.....	.....
*104. — *notatus* nob.	.....	.....	.....	* !
105. — *fasciatus* DB.	.....	.....	.....	.....
*106. — *vittatus* Wiegm.	.....	.....	.....	.....
*107. *Sphæriodactylus elegans* ML. (*sputator* Sparm.?)	.....	* !	.....	*
*108. — *cinereus* Cuv.	.....	*	.....	* !
*109. — *fantasticus* Cuv.	.....	.....	.....	* !
110. — *argus* Gosse	.....	.....	*	.....
111. — *oxyrhinus* Gosse	.....	.....	*	.....
112. — *Richardsonii* Gr.	.....	.....	*	.....
*113. — *macrolepis* Gthr.	.....	.....	.....	.....
*114. — *microlepis* nob.	.....	.....	.....	.....
	3	31	22	17

Fra disse 114 Arter maa dog drages 10, for hvilke ingen speciel vestindisk Lokalitet er opgivet; af de övrige ere Nr. 6, 91 og 92 vistnok særdeles tvivlsomme som vestindiske, og 7 kun

D. Krokodiler: Crocodili.				
?1. *Alligator cynocephalus* DB.	.....	.....	.....	.....
?2. — *punctulatus* (Spix)	.....	.....	.....	.....
3. *Crocodilus rhombifer* Cuv.	.....	*	.....	.....
4. — *acutus* Geoff.	.....	*	*	*
	0	2	1	1

Altsaa 4 Arter af Krokodiler, hvoraf dog de 2 Alligator-

*) Udbredningen er noget usikker for Nr. 107 og 108, navnlig er det uvist, om de af Sparrmann under Navn af *Lacerta sputator* beskrevne Former ere de samme som de, hvortil senere Forfattere have villet henföre dem.

Portorico.	Jomfru-Öerne.	Karaibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	* !	G.M.N.Mg.	.....	.....	Venezuela, Guiana.
.....	* !	M. V.	.....	.....	Venezuela, Ny Granada, Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	Mexico.
.....	.....	M.	.....	.....	Venezuela, Ny Granada.
.....	.....	Ta.	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	M.	.....	.....	
.....	.....	.....	* !	.....	Venezuela.
.....	.....	E. ?*)	.....	.....	
.....	.....	E. ?	.....	.....	
.....	.....	M. L.	.....	.....	Venezuela, Mexico (?).
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	Brasilien (?).
.....	* !	.....	.....	.....	
.....	* ! ?	.....	.....	.....	
3	19	34	8	10	

kjendte fra Trinidad. Fradrages disse 20 Arter, bliver Antallet af vestindiske Ögler 94, deraf 3 Ormögler, 12 Snogögler, 13 Fiirbeen, 51 Leguaner og 15 Gekkoner.

.....	.....	G.	.....	.....	Guiana, Brasilien, Buenos Ayres.
.....	.....	M.	*	.....	Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	Mexico.
.....	.....	M.	*	.....	Venezuela, Mexico.
0	0	3	2	0	

Arter maaskee kunne betragtes som usikkre som vestindiske.

E. Skildpadder: Testudinata.	Bahama-Öerne.	Cuba.	Jamaica.	Haiti.
*1. *Sphargis coriacea* (Lin.)	.....	.....	.....	.....
2. *Chelonia caretta* (Lin.).....	.....	*	.....	.....
*3. — *imbricata* (Lin.).....	.....	*	*	.....
4. — *virgata* Schw.....	.....	*	.....	.....
5. — *viridis* (Schn.)	*	*	*	.....
?6. *Podocnemys Dumeriliana* (Schw.).....	.....	.....	.....	.....
7. *Malacoclemmys palustris* (Gr.)	.....	.....	*	.. ....
8. *Emys rugosa* Gray (n. Shaw.) (= *vermiculata* Gray).....	.....	*	*	..... .
9. — *jamao* A. Dum.....	.....	*	.....	.....
*10. — *decussata* (Bell.).....	.....	*	*	* !
?11. — *scabra* (Lin.).....	.....	.....	.....	.....
*12. — *concinna* (L. C).....	.....	.....	.....	.....
?13. *Cistudo carolina* (Lin.)	.....	.....	.....	.....
*14. *Testudo tabulata* (Walb.)	.....	.....	* ?	.....
	1	7	6	1

I Alt vilde der altsaa være kjendt 248 eller med et rundt Tal henved 250 Arter af Krybdyr*) i Vestindien; af disse ere de fleste Ögler, nemlig 114 eller ikke langt fra Halvdelen, Resten Slanger (96 eller c. $^2/_5$ af det Hele), Padder (20 eller c. $^1/_{12}$), Skildpadder (11 eller c. $^1/_{19}$) og Krokodiler (4 eller c. $^1/_{62}$).

*) Udskydes de Arter, hvis vestindiske Herkomst er meer eller mindre tvivlsom, saavelsom de, der blot kjendes fra Trinidad, bliver dette Tal reduceret til 193 eller ikke fuldt 200.

Portorico.	Jomfru-Öerne.	De Karaibiske Öer.	Trinidad.	Vestindien i Almindelighed.	Udbredning udenfor Vestindien.
.....	* !	.....	.....	.....	Hele det tropiske Atlanterhav, tilfældig i Middelhavet og langs Kysten af de forenede Stater.
.....	* ?	.....	.....	.....	Langs Kysterne af de forenede Stater, Guiana, Brasilien.
.....	* !	.....	.....	.....	Kysten af Florida, Alabama, Missisippi, Texas, Guiana, Brasilien.
.....	.....	.....	.....	.....	Tropiske Atlanterhav.
.....	*	.....	.....	.....	Kysten af Florida, Alabama, Missisippi, Curaçao, Guiana, Brasilien, Madeira.
.....	.....	M.	.....	.....	Venezuela, Guiana, Amazondalen.
.....	.....	.....	.....	.....	Sydlige forenede Stater, Californien, Centralamerika.
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	G.	.....	.....	Centralamerika.
.....	.....	D.	.....	.....	Begge Carolinaer, Georgien.
* !	.....	.....	.....	.....	Sydlige forenede Stater.
.....	.....	M.	.....	.....	Forenede Stater, Canada.
.....	* !?	G. M.	.....	.....	Guiana, Brasilien, Chile.
1	5	5	0	0	

Fordelingen paa de enkelte Öer eller Ögrupper stiller sig saaledes:

Fra de Karaibiske Öer kjendes 84 Arter eller over $^1/_3$ af det hele Antal.

— Cuba — 65 — , — — $^1/_4$ — —

— Jamaica — 42 — } — c. $^1/_6$ — —

— Haiti — 41 — }

— Jomfru-Öerne — 32 — , — henved $^1/_8$ — —

— Portorico — 9 — , — $^1/_{27}$ — —

— Bahama-Öerne — 6 — , — $^1/_{41}$ — —

Herved er imidlertid at bemærke, at det höie Tal for de karaibiske Öer fremkommer derved, at flere Faunaer, mellem hvilke man endnu ikke har Kjendsgjerninger nok til at kunne skjelne, her ere sammenblandede; det er desuden meget sandsynligt, for ikke at sige vist, at der for Martinique — som efter hvad der angives i de systematiske Værker, skulde have en mærkværdig blandet Fauna, sammensat deels af nordamerikanske Former, (f. Ex. *Cistudo carolina*, *Tropidolepis undulatus*, *Ophisaurus ventralis*, *Heterodon platyrhinus*, *Coryphodon constrictor*) deels af sydamerikanske (f. Ex. *Podocnemis Dumeriliana*, *Alligator punctulatus*, *Helicops angulatus*, *Leptodeira annulata* etc.) — er angivet ikke faa Dyreformer, som slet ikke forekomme der*). Fremdeles at Portoricos Krybdyrfauna endnu er næsten ukjendt — det lidet, som derom vides, bekjendtgjöres tildeels for förste Gang gjennem denne Afhandling — og at Haitis, skjöndt noget bedre undersögt, dog ikke synes at være det i samme Grad som de franske, engelske, spanske og danske Antillers. Trænger den foranstaaende Fortegnelse saaledes til at suppleres betydeligt, inden den nærmer sig til Fuldstændighed, saa er det ikke mindre vist, at den i ligesaa höi Grad kræver at berigtiges paa mange Punkter. Vi ere derfor heller ikke istand til med nogen höi Grad af Rigtighed at kunne angive, hvor mange af de vestindiske Krybdyr der

*) Det er i Reglen Plée, der angives som Indsender af disse syd- eller nordamerikanske Former, hvis Forekomst paa Martinique ikke kan andet end vække Overraskelse. Om Feilen hidrører derfra, at Plée maaskee har indkjöbt Krybdyr paa Martinique uden at erkyndige sig om eller ialfald uden at gjöre Pariser-Museet opmærksom paa, hvorfra de vare; eller om der i dette er skeet en Forvexling af nogle samtidige Sendelser, saaledes at Lokaliteten Martinique urigtigen er bleven overfört paa en Deel nord- og sydamerikanske Dyr, uden at Plée har Skyld deri, kunne vi naturligviis ikke oplyse; men noget saadant synes at maatte være Tilfældet, og en fornyet herpetologisk Undersögelse af den nævnte franske Kolonie vilde derfor være meget önskelig. Det er umuligt for os ved en apriorisk Kritik at udlede det rette Forhold og fjerne de urigtige Angivelser, uden at udsætte os for at begaae den modsatte Feil at stryge Arter, som maaskee endda virkelig findes der.

ere indskrænkede til dette Örige, og hvor mange der tillige leve paa Nord-, Mellem- og Sydamerikas Fastland: saa meget tör man dog sige, at skjöndt Vestindien har Arter tilfælles med begge Hoveddele af Amerika*), er dette dog kun den mindre Deel; den större Deel af de vestindiske Krybdyr og Padder er aabenbart indskrænket til dette Örige alene og gaaer ligesaalidt over paa Fastlandet, som den kan antages at være kommet derfra. Heller ikke kan man for Öieblikket sige, hvor ofte det er Tilfældet, at en Art er udbredt over flere Öer eller Ögrupper**); naar undtages visse Former, navnlig Gekkonerne, som föres omkring ved Samfærdslen, og Havformerne, for hvilke Havet danner det forbindende Element, er det aabenbart Reglen, at Arterne ere indskrænkede hver til sin Ö, og vi ere meget tilböielige til at troe, at fortsatte Undersögelser af Vestindiens Herpetologie snarere ville formindske end föröge Antallet af de Tilfælde, hvor en Art med Bestemthed kan angives for mere end een Ö eller Ögruppe***), ligesom en fortsat

---

*) F. Ex. *Bufo marinus*, *Eumeces agilis*, *Anolis principalis*, *Iguana*-Arterne, forskjellige Gekkoner, Krokodiler, Slanger og Skildpadder. See foranstaaende Fortegnelser og Bemærkningerne i det Följende.

**) I Anledning af dette Udtryk: »Ö eller Ögruppe,« som oftere forekommer i det Följende, bemærkes, at skjöndt Arter ikke sjelden er indskrænkede selv til en enkelt lille Ö, vil det dog hyppigen være Tilfældet, at en Gruppe af smaa, tæt ved hinanden liggende Öer i det Hele ville have Arter tilfælleds, saaledes som det f. Ex. synes at være Tilfældet med Jomfru-Öerne (hvorom mere i det Följende); og en saadan Ögruppe bliver altsaa i zoogeographisk Henseende at betragte som en Eenhed ligesom enhver af de större, ved betydeligere geographiske Afstande adskilte Öer.

***) Der er dog enkelte Tilfælde, hvor een og samme Art angives for flere af de store Antiller under saadanne Omstændigheder, at enhver Tvivl derom synes at maatte forstumme; som f. Ex. naar *Trachycephalus marmoratus* angives i Günthers Catalog baade for Cuba, Haiti og Jamaica, *Tr. dominicensis* baade for Jamaica og Haiti, *Ameiva Pleei* og *Anolis chlorocyanus* i Erpet. gén. baade for Haiti og Martinique, *Leiocephalus microlophus* for Cuba og Haiti, *Emys decussata* tillige for Guadeloupe o. s. v. Ogsaa med nogle Slanger er noget lignende Tilfældet, men disse Tilfælde, hvor man hverken tör betvivle

kritisk Belysning uden Tvivl vil fjerne adskillige af de Tilfælde, hvor en Art angives at leve baade i Vestindien og paa Fastlandet. Man har — for at udtrykke det med faa Ord — hidtil ikke havt tilstrækkelig Respekt for det vestindiske Öriges og dets enkelte

---

Angivelsens Rigtighed eller formode en Indförsel eller Indvandring, ere dog meget faa. De ophæve ikke den almindelige Regel, at de 4 store Antiller have kun faa Former tilfælles og danne hver sin herpetologiske Provinds; om Portoricos Fauna er forskjellig fra Jomfru-Öernes er endnu ikke oplyst. Smaaöer, der ligge i Gruppe sammen, have derimod vistnok i det Hele samme Fauna, f. Ex. de danske Antiller og de övrige Jomfru-Öer. Hvormange Provindser de karaibiske Öer danne, lader sig imidlertid endnu ikke sige.

Da der upaatvivlelig er en höi Grad af Overeensstemmelse mellem de forskjellige Klasser af Landdyrs geographiske Udbredning, ville vi til Sammenligning og nærmere Oplysning af dette Spörgsmaal meddele et kort Uddrag af en lille Afhandling af Thomas Bland om de vestindiske Landsnegles geographiske Udbredning (on the geographical distribution of the genera and species of land-shells of the West-India islands with a catalogue of the species of each island, i Annals of the lyceum of natural history of New-York, Vol. VII. 1861). Hele Vestindiens samlede Areal er mindre end Englands med Wales og Skotland; alligevel findes der næsten $^1/_6$ af alle bekjendte Arter af Landsnegle (6,000) og næsten ligesaa mange som der kjendes fra hele Amerikas Fastland fra Grönland til Cap Horn; men dette er endda ikke saa forbausende, naar man erindrer, at omtrent Halvdelen af alle bekjendte Arter have hjemme paa Öer. Tænkte man sig derfor alle de vestindiske Öer flydende sammen til et Fastland, vilde der opstaae en zoologisk Provinds med 5—10 Gange saa mange Arter som nogen anden paa hele Jorden. Vistnok er den vestindiske Landdyr-Fauna nærmest beslægtet med den tilgrændsende Deel af det amerikanske Fastlands, men dog ikke anderledes, end at der er adskillige Slægter der, som ikke findes paa Fastlandet. Der er ingen Grund til at antage, at Antillerne ere blevne sondrede fra hinanden ved Sænkning af mellemliggende Landstrækninger i den nærværende Jordperiode; Öerne hæve sig op af et meget dybt Hav, og de Jordbevægelser, der have efterladt sig Spor, tyde tvertimod paa en stödviis Hævning, rimeligviis samtidig med Fastlandets. — Af ægte lungede Landsnegle uden Laag findes der paa Cuba samt Pinos 251, paa Jamaica 225, paa Haiti 100, Portorico og Vieques 80, Jomfru-Öerne og Karaiberne samt Öerne under Vinden tilsammen 183 Arter. Af de 18 Slægter, hvortil de höre, er der kun 2 (med ialt 8 Arter), som ikke findes paa Amerikas Fastland, og den ene af disse *(Proserpina)* er udelukkende vestindisk og tæller 6 Arter, hvoraf de 4 findes paa Jamaica, de 2 paa Cuba. Medens *Helix* tæller 89 Arter paa Cuba, 92 paa Jamaica,

Öers zoologiske Selvstændighed, og unöiagtige Artsbestemmelser og Lokalitetsangivelser have som Følge deraf tilslöret de virkelige Udbredningsforhold, som man nu snarere kan skimte gjennem den dem omgivende Taage af tvivlsomme Angivelser, end overskue med fuldstændig Klarhed.

---

36 paa Haiti og 32 paa Portorico samt Vieques, men kun 56 paa Öerne S. og Ö. herfor, har i Modsætning dertil *Bulimus*, den mere sydlige Typus, (som træder op med 479 Arter i Syd- og Centralamerika), her 68 Arter, kun 24 paa Portorico og Vieques, 11 paa Haiti, 18 paa Jamaica og kun 24 paa Cuba og Pinos (27 i Mexiko, 17 i det östlige Nordamerika N. for Rio Grande 9 i det vestlige Nordamerika N. for Mazatlan.) Saaledes slutte de 3 store Antiller med Bahama-Öerne sig nærmest til Nordamerika, de smaa Antillers N. S. Række nærmest til Sydamerika, og Portorico (samt Vieques) danner det forbindende Mellemled og har noget af begge Tendentser.. Af laagbærende Landsnegle findes der 179 paa Cuba og Pinos, 160 paa Jamaica, kun 41 paa Haiti, 30 paa Portorico og Vieques, 50 paa Öerne Syd og Öst derfor. Der er altsaa i denne Gruppe en meget rask Aftagen, naar man følger Retningen fra Vest til Öst og derfra til Syd. Af de 21 herhen hörende Slægter ere de 11 fælles med Fastlandet, (4 med Nord-, 5 med Nord- og Syd-, 2 alene med Sydamerika), men de 9 derimod eiendommelige for Vestindien, og de fleste af disse findes kun paa de store Antiller Vest for Portorico, saaledes *Geomelania* med 25 Arter alene paa Jamaica, *Lucidella*, *Jamaicia* og *Licina* hver med 2 Arter ligeledes paa Jamaica, hvor ogsaa adskillige af de andre Slægter have deres Maximum. Af samtlige vestindiske Arter opregner Bland kun 108, som enten forekomme paa mere end een Ö (i dette Ords strænge Betydning), eller paa en eller flere af Antillerne og paa Fastlandet; 21 af disse findes i Nordamerikas sydlige Deel, 19 i Sydamerika Nord for Ækvator, kun 2 findes baade i Nord- og Sydamerika og i Vestindien, de övrige 66 ere altsaa vel fælleds for 2 eller flere Öer, men gaae ikke over paa Fastlandet. Af hine nordamerikanske Arter forekomme kun 7 paa de smaa Antiller Öst og Syd for Vieques, 6 paa Portorico og Vieques, 18 paa Öerne Vest derfor (4 paa Haiti, 6 i Jamaica, 15 paa Cuba samt Bahama og Pinos, 2 paa Bermuda); omvendt er der af de sydamerikanske ingen paa Bermuda, Bahama, Cuba og Pinos, 1 paa Jamaica, 2 paa Haiti, 3 paa Portorico og Vieques; derimod 18 paa Öerne Syd og Öst derfor. Af Portoricos og Vieques's vestindiske Arter findes 10 paa de vestligere, 21 paa de sydligere og östligere Öer. Af de laagbærende er der kun 1 Art, som ogsaa findes paa Fastlandet, og kun 9 som findes paa mere end een Ö, nemlig St. Thomas og St. Jan, eller Portorico og een eller flere af Jomfru-Öerne. Man kan saaledes dele den vestindiske Fauna i 2 Hovedgrupper: Öerne Öst og Vest for Portorico, saaledes at denne Ö danner det for-

Vil man undersöge, om de Familier af Padde- og Krybdyrklassen, som Vestindien har tilfælles med Amerikas Fastland, ere repræsenterede der i et lignende Forhold, eller om nogle af dem maaskee der spille en forholdsviis mindre, andre en större Rolle end paa Fastlandet, vil man komme til de i följende Tavle*) sammenstillede Resultater, der dog selvfölgelig kun kunne være tilnærmelsesviis nöiagtige:

Der kjendes

	i hele Amerika:	i Vestindien:	Forholdet er altsaa:
af ægte Padder . .	c. 250,	c. 19,	0,08.
Halepadder . . .	c. 50,	0,	0,00.
Ormpadder . . .	c. 10,	0,	0,00.
Giftslanger . . .	c. 70,	3,	0,04.
Snogeformer . . .	c. 380,	50,	0,13.

---

bindende Mellemled, men dog snarest hörer til de förste; men dernæst danne Cuba (med Pinos og Bahama-Öerne), Jamaica og Haiti hver sin zoologiske Provinds for sig; af de kubanske 430 Arter findes 17 paa Jamaica, 8 paa Haiti, 15 paa Portorico og 13 paa Öerne Syd og Öst derfor; af Jamaicas 385 (for en Deel henhørende til eiendommelige jamaicanske Slægter) findes 17 paa Cuba, 4 paa Haiti, 10 paa Portorico og 10 paa de øvrige Öer; af Haitis 141 8 paa Cuba, 4 paa Jamaica, 8 paa Portorico og 8 paa de övrige Öer; dog er Haiti mere beslægtet med Cuba og Portorico, end Jamaica er med Cuba eller Haiti. Portorico danner en fjerde Gruppe med Jomfru-Öerne samt Anguilla og St. Barthelemy. De øvrige smaa Antiller ere nær beslægtede indbyrdes og med Sydamerika, og danne en femte Gruppe, udmærket ved talrige *Bulimi* og faa *Pulmonata operculata*. Mærkeligt er det, at de franske Antiller og det franske Guiana have flere Arter tilfælles, som mangle paa de mellemliggende Öer; ligeledes have de 2 spanske Öer, Cuba og Portorico, flere Arter tilfælles end hver af disse har med det mellemliggende Haiti, hvilket giver Bland Anledning til at opkaste det Spörgsmaal, om disse Faunaers partielle Fælledskab maaskee hidrører fra det stærke Samkvem mellem Öernes Beboere i en forholdsviis meget ny Tid, og han tilföier, at flere af de Arter, som ere fælleds for flere Öer eller for en eller flere af disse og Fastlandet, ere saadanne, hvis Störrelse og Levemaade gjöre det sandsynligt, at de kunde være blevne udbredte gjennem menneskelig Virksomhed.

*) I denne Tavle er Antallet af de vestindiske Arter reduceret ved at udskyde de meget tvivlsomme og dem, som alene kjendes fra Trinidad, saavelsom dem, for hvilken ingen særlig vestindisk Lokalitet er angivet.

	i hele Amerika:	i Vestindien:	Forholdet er altsaa:
Kvælerslanger . . .	c. 20,	10,	0,50.
Ormslanger	c. 13,	4,	0,31.
Ormögler	c. 20,	3,	0,15.
Ringögler	c. 40,	0,	0,00.
Snogögler.	c. 46,	12,	0,26.
Fiirbeen.	c. 60,	13,	0,22.
Leguaner	c. 270,	51,	0,19.
Gekkoner	c. 46,	15,	0,33.
Krokodiler	c. 11,	2,	0,18.
Havskildpadder . .	5,	5,	1,00.
Flodskildpadder . .	6,	0,	0,00.
Sumpskildpadder .	c. 70,	5,	0,07.
Landskildpadder .	6,	1,	0,17.
ialt . . .	c. 1370,	193,	0,14.

Det fremgaaer heraf, at de Grupper, som i Vestindien tælle det störste Antal af Arter, nemlig Leguanerne og Snogene, ere de samme, som overhovedet i Amerika spille den störste Rolle, men at der dog er andre Familier, som skjöndt absolut mindre talrige end disse, dog forholdsviis ere rigere repræsenterede i Vestindien end Snogene og Leguanfamilien; Kvælerslangerne, Gekkonerne og Scincoideerne kunne afgive Exempler derpaa. Omvendt er der hele Familier, som mangle i Vestindien, saaledes savnes Halepadderne, Cæcilierne, Ringöglerne og Flodskildpadderne, med enkelte Undtagelser ogsaa Landskildpadderne og Giftslangerne. Derimod ere selv saa smaa og lidet betydende Familier som Ormslangerne og Ormöglerne repræsenterede i flere Arter.

Betragte vi nærmere de i foranstaaende Fortegnelse nedlagte Kjendsgjerninger, disse være nu meer eller mindre paalidelige og fuldstændige, vil man endnu komme til följende mere almindelige Betragtninger over den vestindiske Krybdyrfaunas Charakteer.

Af Paddernes Klasse savnes aldeles: 1) Ormpadderne (Cæcilierne), hvis Udbredning paa Amerikas Fastland gaaer fra Mexiko til Buenos-Ayres; 2) Öglepadderne (Salamanderne og

Fiskepadderne), uagtet disse endnu ere repræsenterede saavel i de sydligste forenede Stater, f. Ex. Florida og Texas, som i Mexiko og Centralamerika og maaskee endnu sydligere, dog uden Tvivl söndenfor Vendekredsen kun i betydelig Höide over Havet*). De ægte Padder ere derimod repræsenterede, men paafaldende svagt; dog maa bemærkes, at netop denne Gruppe ofte unddrager sig Opmærksomheden ved skjult Opholdssted og natlig Levemaade, og at den derfor hörer til dem, hvorom der er Haab, at fortsatte Undersögelser ville foröge Artsfortegnelsen endeel. Alle 3 Hovedgrupper — Fröer, Lövfröer og Tudser — ere iövrigt repræsenterede i Vestindien. Slægten *Rana*, der i Nordamerika træder op med en lang Række af Arter og mod Nord er udbredt til Puget Sound, Winnipeg- og Store Björne-Söen samt Canada, mod Syd til Mexiko (*R. Montezumæ*) og Guatimala (*R. halecina*, ifölge Salvin), ja ifölge Peters til Venezuela (*R. affinis* **), og ifölge Tschudi til Peru (*R. juninensis*, i 13,000 Fods Höide over Havet), fattes aldeles i Vestindien; derimod findes Slægten *Cystignathus* der, som i Sydamerika optræder med et lignende Antal af Arter som *Rana* i Nordamerika og med en Udbredning fra Nicaragua (*C. melanotus* Hall.) til Chile og Buenos-Ayres, men i Vestindien kun med faa Arter, der ere indskrænkede til de östlige Antiller (de karaibiske Öer og Jomfru-Öerne). Af den sydamerikanske Slægt *Leiuperus*, som rigtignok mere sammenholdes ved negative end ved positive Charakterer, men hvortil der for Tiden henföres 5 Arter fra Ny Granada, Bolivia, Peru, Chile og Buenos-Ayres, skal den fra Chile, Peru og Bolivia bekjendte

---

*) I Musæet i München findes en Salamander *(Bolitoglossa mexicana)*, hjembragt af M. Wagner fra Ecuador. Tschudi (*Fauna peruviana)* vilde endogsaa have faaet ubestemte Efterretninger om et salamanderagtigt Dyr i Perus Höiland. Naar *B. bilineata* derimod angives at være hjemsendt fra Martinique af Plée (Erpet. génér. t. IX. p. 93, Fauna Japonica, Reptilia p. 119), da er dette saa usandsynligt, at vi have troet os berettigede til at see aldeles bort fra denne, iövrigt ogsaa kun spörgsmaalsviis fremsatte Angivelse.

**) »maaskee kun en lokal Varietet af *R. temporaria.*« (Monatsbericht d. Berl. Acad. d. Wissensch. 1859 pag. 403).

L. marmoratus ifölge Günther forekomme paa Haiti, hvilket rigtignok synes lidet troligt, da den ikke er bekjendt paa noget mellemliggende Sted; der er vel derfor Grund til at formode, at Haiti-Formen vil vise sig at være en fra *L. marmoratus* forskjellig Art. — Tudserne repræsenteres udelukkende af den cosmopolitiske *Bufo*-Slægt, paa flere Öer af den over hele det tropiske Amerika fra Mexiko og Texas (?) til Buenos-Ayres udbredte, rimeligviis collective Art *B. marinus**), paa Cuba derimod af den for denne Ö charakteristiske *B. peltocephalus*, paa Haiti af *B. gutturosus*, der ligerviis synes at være indskrænket til denne Ö alene; fra Barbados angives den i Sydamerika hjemmehörende *B. ornatus*. Rigeligere end Tudserne og Fröerne ere Lövfröerne repræsenterede i Vestindien; der findes neppe nogen större eller middelstor Ö, uden at den beboes af en eller to Arter af denne Gruppe; alligevel savnes ganske den egenlige *Hyla*-Slægt, som har sit Centrum og Maximum i Sydamerika, hvorfra der kjendes c. 40 Arter, og som endnu i de forenede Staters Territorium i Nordamerika skal tælle over 10 Arter. Derimod kjender man fra de store Antiller 3 Arter af den nærstaaende Slægt *Trachycephalus*, som her netop har sit Centrum og Maximum; udenfor Vestindien kjendes kun en fjerde Art, som har hjemme i Brasilien. Af de 3 vestindiske Arter angives de 2 at leve paa mere end een af de store Antiller, hvilket det dog vilde være önskeligt at see bekræftet igjen ved Undersögelser paa Stedet selv og gjentagen Sammenligning af Individer fra de forskjellige Öer, hvorfra de angives. Slægten *Hylodes* kan ligeledes siges at have sit Centrum i Vestindien; derfra angives ikke mindre end 6 Arter, som rimeligviis beboe hver sin större Ö eller Gruppe af Smaaöer; mod Nord skal Slægten gaae til Carolina (*H. ocularis*)**), eller endog til Over-

---

*) Paa Jamaica er denne Art indfört. See Gosse l. c. p. 430.

**) Er ifölge Le Conte en ægte *Hyla*. Om *Hylodes maculatus* Ag. er os Intet bekjendt uden Navnet.

Söen (*H. maculatus*), mod Syd til Chile (*H. leptopus*) og Rio Janeiro (*H. parvus*); desuden er den bekjendt fra Yucatan, Ny Granada og Ecuador. *H. lineatus* angives af Günther baade fra Haiti og Ecuador, men med den Tilföielse, at nærmere Undersögelse her vistnok vil paavise en Artsforskjellighed, hvilket vel ogsaa har al Sandsynlighed for sig. Slægterne *Phyllobates* og *Hylaplesia* (*Dendrobates*) optræde hver med een Art, hiin paa Cuba, denne paa Haiti; begge disse afvigende Lövfröslægter ere amerikanske; de 3 andre *Phyllobates*-Arter have hjemme i Ny Granada; *Hylaplesia*-Arterne gaae fra Panama gjennem Guiana, Brasilien og Ny Granada til Chile. At *Hylaplesia picta* forekommer paa Haiti, er en af de Angivelser, som kun kunne vække Mistro, da den ikke er funden paa nogen af de mellem Fastlandet og Haiti liggende Öer; Sandsynligheden er derfor for, at der her enten foreligger en urigtig Bestemmelse eller en urigtig Lokalitetsangivelse. I det Hele er der af de 20 vestindiske Padder ikke mindre end 9, som tillige opföres for Sydamerikas Fastland; med Hensyn til de fleste af disse 9 Arter tvivle vi dog kun lidet om, at det beroer enten paa urigtige Localitetsangivelser eller paa en Forvexling af nærstaaende Arter; for enkelte andres Vedkommende har Sagen derimod vistnok sin Rigtighed, men Arten er da efter al Sandsynlighed bleven indfört fra Fastlandet, saaledes som det f. Ex. med Bestemthed vides om *B. marinus* paa Jamaica. Med Nordamerika vides Antillerne ikke at have nogen Art tilfælleds, ikke engang med Florida; med Mexiko kun 2, nemlig *Hyla Baudinii*, som i Vestindien dog kun findes paa Trinidad og i Sydamerika er udbredt lige til Brasilien, og *Bufo marinus*, forudsat at denne Art virkelig forekommer i Mexiko, og at den er oprindelig hjemme i Vestindien, hvilket maaskee er tvivlsomt.

I Sammenligning med Padderne ere Slangerne stærkt repræsenterede i Vestindien, og dette Örige maa i Forhold til sit Fladeindhold siges at være rigt paa disse Dyr. I sit almindelige Præg viser den derlevende Slangefauna en betydelig Overeensstemmelse med Mexicos, Centralamerikas og Sydamerikas Fau-

naer, og adskillige af de i Vestindien forekommende Arter tilhöre ogsaa disse Lande. Derimod har Vestindiens Slangefauna, mærkeligt nok, kun ringe eller ingen Lighed med den i de sydlige Forenede Stater eller overhoved med den nearctiske Fauna, skjöndt Afstanden mellem Florida paa den ene Side og Bahamaöerne og Cuba paa den anden Side jo dog ikke er synderlig stor. Det er, som den foran meddeelte Fortegnelse udviser, kun meget faa (6) Arter, som Vestindien har tilfælleds med de Forenede Stater, og disse faa ere paa een nær ikke indskrænkede til disse Lande alene, men udbrede sig fremdeles ogsaa over Mexico og Centralamerika og fortjene derfor, strengt taget, neppe at komme i Betragtning, naar Talen er om en Lighed særlig med den egentlige nearctiske Fauna; hvad endelig den enkelte Art angaaer, som fra de forenede Stater skal udbrede sig til Vestindien, men ikke tillige til andre Dele af det tropiske Amerika (*Cyclophis æstivus*), da er dennes vestindiske Forekomst neppe engang aldeles utvivlsom.

Trods den Lighed, som Vestindiens Slangefauna i sine större Træk frembyder med Mexicos og Sydamerikas, mangler det den imidlertid ikke paa en vis Selvstændighed i det Enkelte. Adskillige af de der optrædende Slægter, saasom *Arrhyton*, *Cryptodacus*, *Hypsirhynchus*, *Girarda*, *Hipistes*, *Alsophis*, *Jaltris*, *Colorhagia*, *Chilabothrus*, *Homalochilus*, *Notopholis* og *Dendrophilus*, synes saaledes at være indskrænkede til dette Örige; fremdeles ere ikke færre end 46 Arter, altsaa omtrent Halvdelen af det hele Antal, eiendommelige, kun der forekommende Former, og dette Forhold vil sandsynligviis med Tiden endog snarere forandre sig endnu mere til Fordeel for den vestindiske Faunas Selvstændighed end omvendt. Thi det er navnlig ved Hjælp af de neotropiske Arter, der siges at forekomme paa Trinidad og Martinique, men for hvilke man forresten ikke kjender nogen anden vestindisk Localitet, at Tallet paa de for Sydamerika og Vestindien fælleds Slangearter bringes op til en saadan Höide, at det omtrent kan maale sig med Antallet af de eiendommelige Arter; men med

Hensyn til Trinidad er det allerede fremhævet, at denne Ö i faunistisk Henseende neppe bör regnes med til Vestindien, og hvad dernæst Martinique angaaer, da er det derfra opförte Antal af Slanger saa stort (19) saavel i Forhold til Öens Störrelse, som i Sammenligning med det Antal Arter, der kjendes fra hver enkelt af de andre Öer (de saamange Gange större store Antiller ikke undtagne), at man nödvendigviis maa betragte det med nogen Mistro. Lades de kun paa disse 2 Öer forekommende Slanger ganske ude af Betragtning, stiller Forholdet mellem de eiendommelige Arter og det hele Antal sig som 46 til 72, og et nogenlunde lignende Forhold faaer man ud, naar man holder sig til de Store Antiller alene; thi af de paa disse forekommende 37 Slanger ere de 27 eiendommelige for Vestindien.

Særlig charakteristisk for den vestindiske Slangefauna er den Formrigdom, hvormed Boagruppen optræder. Der findes nemlig ikke færre end 8 Slægter af denne Gruppe i Vestindien, og deriblandt 4, som kun forekomme der, medens der fra det saa mange Gange större Sydamerika ikke kjendes flere end 6 Slægter (hvoriblandt blot 2 eiendommelige), og paa hele Amerika tilsammen ikkun 10 Slægter ialt*). Vender man sig fra Slægterne til Arterne, bliver Resultatet af Sammenligningen ligeledes til Vestindiens Fordeel; thi af de 18 Arter, der hidtil ere fundne i Amerika af denne Gruppe, besidde Mexico og Centralamerikà höist 3 og det egentlige Sydamerika 10, hvorimod hele 15 ifölge de foreliggende Angivelser skulle have hjemme i det vestindiske

*) Ifølge en venskabelig Meddelelse fra Professor Jan til den ene af Forfatterne i et Brev af 23de Dec. 1861 skal den af J. E. Gray opstillede Slægt *Chrysenis* ikke kunne bibeholdes, da Typen for den ikke er andet end en Unge af en *Xiphosoma caninum;* den er derfor ikke regnet med her. Heller ikke den afvigende, for ikke længe siden i Guatemala opdagede *Loxocemus bicolor* er talt med, da Cope rimeligviis har Ret i, at denne Slange maa danne en særegen fjerde Gruppe indenfor Familien *Boidæ* (Pythoniens DB.), ligeberettiget med hver af de tre ældre, Pythonerne, Boaerne og Eryxerne.

Örige. Nu er det vel saa, at der blandt disse 15 er nogle (*Boa constrictor*, *B. imperator*, *Xiphosoma hortulanum*, *Epicrates cenchria* og *Eunectes murinus*), hvis Adkomst til at gjælde for vestindiske af flere Grunde kan være tvivlsom, og som derfor maaskee bedst lades ude af Beregningen; men selv om vi derfor reducere de vestindiske Kvælerslanger til 10, er der jo dog ikke nogen anden Deel af Amerika, som, hvad denne Slangegruppe angaaer, overtræffer Vestindien i Arternes Mængde, og ingen, som naaer det i Slægternes Antal. Selv om man kun regner 10 vestindiske Kvælerslanger og derimod tæller Antallet af alle de övrige giftlöse Slanger i dette Örige saa höit som muligt ved for deres Vedkommende at tælle med selv saadanne Arter, hvis vestindiske Herkomst kan være tildeels endog meget tvivlsom, vil man dog finde, at de förstnævnte forholde sig til de sidste omtrent som 1 til 8, hvorimod Kvælerslangerne i Sydamerika kun uddjöre en Syttendedeel og i Mexico og Centralamerika endog kun henved en Syv-ogfyrgetyvendedeel af alle de der forekommende giftlöse Slanger, og det er saaledes neppe formeget at sige, at Boagruppen har sit Hovedhjem netop paa det vestindiske Archipelag.

Ikke mindre betegnende for Vestindiens Fauna er dens Rigdom paa saadanne Slanger, som danne en Overgang mellem de ret typiske Slægter af Familierne *Coronellidæ* og *Dryadidæ*, 2 Afdelinger, hvis indbyrdes Forhold og rette Begrændsning endnu neppe kan siges at være bragt paa det Rene. Som saadanne Slægter kunne nævnes *Jaltris*, *Colorhogia*, *Alsophis*, *Dromicus*, *Liophis* og maaskee *Lygophis*, dersom det virkelig bekræfter sig, at *Lygophis lineatus* (Lin.) udbreder sig til Vestindien, og navnlig til Haiti, saaledes som Günther angiver*); og iblandt disse spille da atter *Dromicus* og *Alsophis* en fremragende Rolle paa Grund af det betydelige Antal Arter de tælle, idet disse udgjöre mellem Trediedeel og en Fjerdedeel af den hele Fauna, naar vi indskrænke denne saaledes, som det Side 182 er antydet, og selv

*) Catal. Colubr. Snakes p. 134.

om vi regne alle de tvivlsomme Arter med, udgjöre *Dromicus-* og *Alsophis*-Arterne dog endnu stedse henved en Femtedeel af det hele Antal.

Endelig maae vi endnu fremhæve en rigtignok negativ, men i höi Grad paafaldende Eiendommelighed ved Vestindiens Slangefauna, nemlig dens Fattigdom paa Giftslanger. I den foran meddeelte Liste ere ialt 9 saadanne anförte; men af disse bör rimeligviis for det förste *Crotalus horridus* atter udgaae. Vi have kun optaget den, fordi J. E. Gray i Cataloget over Slangerne i det Britiske Musæum blandt de der opbevarede Exemplarer af denne Klapperslange ogsaa anförer et med den vage og kun spörgsmaalsviis givne Lokalitet: „West-Indies“ *); men der foreligger, saavidt os bekjendt, ingen anden Angivelse om Forekomsten af Klapperslanger paa nogen vestindisk Ö, Trinidad end ikke undtagen, og skjöndt vi ikke have anseet os for berettigede til ganske at forbigaae Grays Angivelse, frygte vi dog rigtignok meget for, at der ligger en Feiltagelse til Grund for den. Med Hensyn til *Bothrops bilineatus var. unicolor* Jan, der skal have hjemme paa St. Thomas**), da kunne vi med Bestemthed forsikkre, at denne Lokalitet ialfald er urigtig, selv om Slangen ogsaa skulde være vestindisk; der findes nemlig paa de dansk vestindiske Öer sikkerlig ikke nogensomhelst giftig Slange, og det er gaaet Professor Jan med denne *Bothrops* ligesom med *Elaps Riisei*, der ogsaa feilagtigen af ham er sagt at have hjemme paa St. Thomas. Uheldigviis siger Prof. Jan ikke, fra hvem han har modtaget sin *Bothrops bilineatus var. unicolor*; vi kunne saaledes kun fremsætte det som en Formodning, at den kunde være ham skjænket af Hr. Riise, hvem han ogsaa skylder sin *Elaps Riisei*; under denne Forudsætning turde den ligesom denne sidste være tilsendt Hr. Riise fra Trinidad uden at det dog dermed er givet, at den

*) Catal. of the Spec. of Snak. in the Coll. of the Br. Mus., p. 20.

**) Prodrome d'une Iconographie descriptive des ophidiens p. 29 (Extr. d. Rev. & Mag. de Zool. 1859).

virkelig har hjemme paa denne Ö og ikke maaskee snarere er bragt dertil fra Terra firma, og i ethvert Tilfælde er der neppe tilstrækkelig Grund til allerede nu at give den Borgerret som vestindisk. Vi tilstaae, at vi fremdeles betvivle Forekomsten af *Elaps fulvius* paa Martinique; det forekommer os mindre sandsynligt, at denne nordamerikanske Art skulde, uden at forekomme paa den mellemliggende Deel af det vestindiske Örige, pludselig atter optræde paa den nævnte saa langt Syd paa liggende Ö, og selv om der forekommer en *Elaps* paa Martinique, maa det dog snarere være en af de Arter eller Varieteter, der ogsaa forekomme paa den nærliggende St. Vincent eller paa Trinidad, end den ovennævnte *E. fulvius*. Der bliver saaledes kun tre Giftslanger tilbage, *Bothrops lanceolatus*, *Elaps corallinus* (i et Par Varieteter) og *Elaps lemniscatus*, hvis Forekomst paa det vestindiske Archipelag tör ansees for vel constateret, og af disse forekommer ingen nordligere end paa Martinique (*Bothrops lanceolatus*); de Nord for denne Ö liggende smaa Antiller, Jomfruöerne og de store Antiller samt Bahamaöerne huse, saavidt man veed, ikke en eneste Giftslange, en Fordeel, hvilken intet andet tropisk Land, maaskee med Undtagelse af Madagascar, kan rose sig af, og som er saa meget mere overraskende, som det Vestindien saavel mod Nord som mod Vest og Syd omgivende Fastland sikkerlig hörer til de paa Giftslanger rigeste Egne, idet disse Slanger i det egentlige Sydamerika udgjöre omtrent en Syvendedeel, i Mexiko og Centralamerika endog en Femtedeel og endelig i Nordamerika mellem en Sjettedeel og en Syvendedeel af alle de i hvert af disse forskjellige Lande forekommende Arter.

Antallet af Ö g l e r er forbausende stort, hvad enten man vil sammenligne det med Paddernes eller man vil sammenligne Vestindien i denne Henseende med andre Dele af det tropiske Amerika f .Ex. med Brasilien. Det vil være bekjendt af vor tidligere Afhandling om Brasiliens Ögler og Padder, at saavel i Urskovsfaunaen som i Camposfaunaen ere Padderne Öglerne overlegne i Antal; i Vestindien lever der derimod næsten 5 Gange saamange Ögler som Padder og næsten 3

Gange saamange Ögler som i den hele brasilianske Urskovsstrækning fra Bahia til Rio. Vestindien er saaledes en af de paa Ögler rigeste zoologiske Provindser, som kjendes. Af de amerikanske Öglefamilier mangle Ringöglerne rimeligviis aldeles, uagtet de i Nord- og Mellem-Amerika spille en betydelig Rolle *(Gerrhonotus, Elgaria)* og i Syd-Amerika træde op med en halv Snees Slægter, og uagtet deres Udbredning strækker sig lige fra Puget Sound til Chile og Buenos-Ayres. Vi fæste nemlig kun ringe Lid til den aldeles ubestemte Angivelse af Gray at *Chalcides Cuvieri* skulde forekomme i „Vestindien", og end mindre til, at den nordamerikanske *Ophisaurus ventralis* virkelig skulde forekomme paa Martinique, uagtet den ikke er kjendt fra nogen af de andre Antiller, som forbinde denne Ö med det nordamerikanske Fastland. Det samme gjælder om *Plestiodon laticeps*, som hörer til Snogöglerne. — Ormöglerne, som paa Fastlandet gaae fra Florida *(Lepidosternon floridanum)* til Montevideo og Buenos-Ayres, repræsenteres i Vestindien af 3 typiske Amphisbæner, som hver beboe sin Ö eller mindre Ögruppe. — Snogöglerne höre som bekjendt til de Familier, hvis Slægter ofte ere cosmopolitiske, saaledes, for at holde os til de i Nord-Amerika repræsenterede, *Eumeces*, *Euprepes*, *Plestiodon og Lygosoma*, der alle tælle Arter saavel i den nye som i den gamle Verden; af disse forekommer i Vestindien, naar vi udskyde *Plestiodon laticeps* som mere end tvivlsom, kun den förstnævnte Slægt med 3 eller 4 Arter, hvis indbyrdes Forhold og Udbredning endnu ikke ere ganske klare, men af hvilke dog de 3 ogsaa angives fra Brasilien, *E. agilis* fra næsten hele Sydamerika. *Eumeces æneus* er imidlertid en tvivlsom Art, og hvorledes det hænger sammen med *E. Sloanei* er heller ikke klart.*) Særdeles betegnende for Vestindien er derimod Slægten *Diploglossus*, af hvis 8 Arter de 7 ere fra Vestindien (Jamaica, Cuba, Martinique), kun den ottende fra Brasilien. Om *D. jamaicensis* virkelig forekommer i Ecuador, saaledes som det

*) Herom mere i det Följende.

angives af Günther, synes ogsaa at kunne trænge til Stadfæstelse; for 2 Arter af denne Slægt kjender man egenlig ikke endnu Findestedet, da de kun angives at være fra „Vestindien“ uden nærmere Stedbestemmelse (*D. striatus* og *macrolepis*), men da Slægten aabenbart har sit Centrum i Vestindien, er der dog en vis Sandsynlighed for, at Angivelsen i og for sig er rigtig. Slægten *Gymnophthalmus* er indskrænket til nogle af de karaibiske Öer, Venezuela og Brasilien, men om virkelig en af Fastlandets Arter findes i Vestindien, turde dog endnu være uvist, hvorom mere i det följende. *Sauresia scincoides* er eiendommelig for Haiti. — Af de ægte Firbeen er Slægten *Ameiva* maaskee den eneste, der virkelig forekommer i Vestindien, hvorfra man nu kjender en halv Snees Arter, hvis Udbredning rimeligviis er bunden temmelig bestemt til visse Öer eller Ögrupper. Seer man bort fra de trinidadske Arter (*A. major* og *vulgaris*), er der kun 3 af disse Arter, som ogsaa angives fra Fastlandet, nemlig *A. undulata*, der angives fra Central-Amerika, Mexiko og Cuba, men ikke er optagen i Ramon de Sagras Værk over denne Öes Krybdyr, *A. Pleei*, som angives fra Mexico (hvad dog ligeledes turde trænge til Stadfæstelse), og *A. bifrontata*, som angives usikkert fra Ny Granada foruden fra S. Thomas, hvorfra den imidlertid er os ganske ubekjendt. For *Cnemidophorus murinus* og *Salvator Teguixin* mangler den nærmere Hjemmel, som Erfaringen viser at være nödvendig forat give dem Borgerret i den vestindiske Fauna; og naar *Cnemidophorus lemniscatus* og *sexlineatus* anföres fra Martinique, kan man vistnok ikke uden videre skyde disse Angivelser tilside som apokryphe, men de forekomme os dog meget tvivlsomme, selv om den sidstnævnte virkelig skulde findes paa Cuba; Lokaliteten „Martinique“ hörer jo nemlig, som det alt oftere er sagt i det Foregaaende, til dem, der maae modtages med megen Mistillid. Der kjendes saaledes maaskee kun 10 Arter af denne Familie fra det egenlige Vestindien, alle af Slægten *Ameiva*, og af dem er der neppe nogen, som med Sikkerhed kan opföres for Fastlandet. — Over Halvdelen af samtlige vestin-

diske Ögler hörer derimod til Leguanfamilien, til hvilken ogsaa paa Fastlandet den större Halvdeel af de amerikanske Ögler hörer, og som bekjendt alle til *Iguanini pleurodontes.* *) Derimod er det sædvanlige Forhold mellem Træleguaner og Jordleguaner forrykket, idet de förstnævnte ere 10 Gange saa hyppige i Vestindien som de sidstnævnte, der rimeligviis kun repræsenteres af Slægten *Leiocephalus (Holotropis)*, af hvilken 5 Arter kjendes fra Vestindien, 4 fra det nordvestlige Sydamerika (Ny Granada og Ecuador) og 1 fra Galapagos-Öerne; ingen af hine 5 Arter (som dog maaskee maae reduceres til 3) forekommer paa Fastlandet. Af Træleguanerne spiller den store *Anolis*-Slægt den störste Rolle i Vestindien; af dens henved 70 Arter forekomme omtrent 40, altsaa over Halvdelen, netop i Vestindien, og det er en sjelden Undtagelse, at en Art af denne Slægt forekommer paa mere end een Ö eller Gruppe af Smaaöer; den afgiver derfor meget gode Exempler paa insulær Udbredning **); fra Cuba angives ikke mindre en 14 *Anolis*-Arter! Enkelte af de vestindiske Arter angives fra Fastlandet, men der er god Grund til at tvivle om, at de virkelig leve der, naar man undtager *A. principalis*, der er fælleds for Cuba og de sydlige Fristater. *Cyclura*, *Iguana og Basiliscus* kunne ogsaa siges at have deres Centrum i Vestindien, da deres Udbredning saa temmelig concentreres om den mexikanske Havbugt; af *Cyclura*-Arter angives der mindst 4 fra Vestindien; to andre have hjemme i Mexico, en tredie skal være udbredt fra Californien (?) til Central-America, en fjerde være fra Carolina (?) Alle 3 *Iguana*-Arter angives fra flere eller færre af de vestindiske Öer, men tillige fra Fastlandet Syd

---

*) De eneste bekjendte Undtagelser fra den Regel, at alle Leguaner med sidestillede Tænder höre hjemme i Amerika, afgive *Brachylophus fasciatus* paa visse Sydhavsöer samt *Oplurus Sebæ* og *Centrura quadrimaculata* paa Madagaskar. Ingen amerikansk Leguan er acrodont; thi »*Leiolepis*« *Auduboni* Hall. fra Columbia tör vel antages at være henfört til en urigtig Slægt.

**) See nærmere i det Følgende om *Anolis*-Slægten i Almindelighed.

og Vest derfor, saaledes som det p. 171 er anfört; den Art af *Basiliscus*, som angives fra to Steder i Vestindien, lever tillige i Mexiko og Guiana; Slægtens andre Arter have hjemme i Mexiko, Central-Amerika, Ny Granada og Ecuador. — Slægterne *Aloponotus* og *Metopoceros* ere derimod ikke alene indskrænkede til Vestindien, men endog til Haiti, hvor de dog kun optræde hver med en Art. Seer man bort fra Trinidad, bortfalder *Hypsibatus agamoides*, og *Polychrus marmoratus*, en anden sydamerikansk Leguanform, angives aldeles ubestemt som vestindisk og bör derfor vistnok ogsaa stryges; med *Tropidolepis undulatus* forholder det sig som med *Ophisaurus ventralis* eller *Plestiodon laticeps*, og Forekomsten af *Cyclura Harlani* i Carolina er vistnok yderlig tvivlsom. Af samtlige vestindiske Leguanformer er der altsaa kun 5, som kunne siges med Sikkerhed at være fælleds for dette Örige og Fastlandet, nemlig 1 med de sydlige Fristater, de andre med Mexiko og Sydamerika. Disse 5 Arter ere: *Iguana delicatissima*, *tuberculata* og *rhinolopha*, *Basiliscus americanus* og *Anolis principalis*. — Gekkofamilien har ligesom Scincoideerne en vis kosmopolitisk Charakteer, ligesom de enkelte Arter ofte have en meget stor Udbredning, maaskee fordi de igjennem Samfærdslen overflyttes fra en Ö til en anden. To af de almindeligste Gekkoner i Vestindien ere *Platydactylus rapicauda* og *Hemidactylus mabouia*, af hvilke den förste ogsaa forekommer i Venezuela og Guiana, den anden tillige i Brasilien og Ny Granada. *Gymnodactylus*-Slægten er vel ogsaa repræsenteret udenfor Amerika, men har dog der sine fleste Arter, fordeelte over samtlige Amerikas Provindser fra Californien til Patagonien; i Vestindien findes 4 Arter, af hvilke den ene (*G. albigularis*) ogsaa forekommer i Venezuela og Ny Granada. De 11 eller 12 bekjendte Arter af *Sphæriodactylus**) forekomme derimod udelukkende i Vestindien og de dette

---

*) Nemlig foruden de p. 174 opförte endnu följende 3: S. *notatus* Bd. (Florida), *S. lineolatus* M. B. (Veragoa) og *S. nigropunctatus* Gr. (»Syd-America.«) Men de fleste af disse Arter ere endnu kun meget

Örige umiddelbart omgivende Fastlandsprovindser (Florida, Mexico, Centralamerika og Venezuela); i Vestindien leve 8 Arter, af hvilke een eller to ogsaa angives fra Fastlandet Vest og Syd derfor; for de andres Udbredning raader idetmindsle tildeels det insulære Fordelingsprincip. Selv i Gekkofamilien er altsaa det overveiende Antal af Arter eiendommeligt for dette Örige og ingen Art fælleds med Nordamerika. Af Krokodiler angives baade ægte Krokodiler og Alligatorer, disse sidste kun fra de franske karaibiske Öer; det er alle Arter, som have deres egenlige Hjem paa Fastlandet, ja man har endog antaget, at de först i en nyere Tid skulde have bosat sig f. Ex. paa Cuba. De nævnte *Alligator*-Arters Forekomst paa Martinique og Guadeloupe turde iövrigt trænge til at stadfæstes paany i Betragtning af den Forvirring, hvori vore Knndskaber om Martiniques Herpetologie for Tiden befinde sig.

Naar man seer bort fra Havskildpadderne, der, som bekjendt, have et Yndlingsopholdssted og talrige Yngleplads i Havet omkring Antillerne, og som der optræde med ikke færre end fem Arter, maa Skildpaddernes Orden forresten siges kun at være sparsomt repræsenteret paa det vestindiske Archipelag. Flodskildpadder *(Trionychidæ)* mangle ganske, og skjöndt man rigtignok hos forskjellige Forfattere vil kunne finde 9 eller 10 Sump- og Land-Skildpadder *(Emydidæ* og *Testudinidæ)* opförte som vestindiske, er dette Antal dog sikkerligt for höit. Navnlig kan der ingen Tvivl være om, at ialfald *Kinixys Homeana* og *Belliana**), som begge ere angivne at forekomme paa Guadeloupe,

---

ufuldstændigt kjendte, og man kan ikke vide, om ikke nogle af dem falde sammen med andre, ligesom det ogsaa er muligt, at nogle af dem indbefatte flere Arter. (See det Følgende.)

*) I „Erpétologie Générale" (t. II p. 167) siges fremdeles ogsaa *Kinixys erosa* (Schw.) at være fra Amerika, og Forfatterne bemærke udtrykkeligt, at de med Hensyn til denne Angivelse stötte sig til en Forsikkring af J. E. Gray. Heri maa der dog formodentlig finde en Misforstaaelse Sted; thi Gray selv har ikke i noget af de Værker, hvori han omtaler denne Skildpadde, anfört Amerika som dens Fædreland. I Synopsis Reptilium,

ikke kunne gjöre Fordring paa en Plads blandt Vestindiens Skildpadder, og disse have vi derfor udeladt af Fortegnelsen. Efter at det nu fra flere Sider er fuldstændigt oplyst, at alle *Kinixys*-Slægtens Arter have hjemme i Afrika og fortrinsviis tilhöre Vestkysten af dette Continent, kan den Omstændighed, at Pariser-Musæet for en 30 Aar siden har faaet 2 Exemplarer af *Kinixys Homeana* tilsendt levende fra den nævnte Öe, end ikke bevise noget for disse Individers amerikanske Herkomst. Den livlige Skibsfart, som endnu nogle Decennier tilbage i Tiden fandt Sted mellem Vestindien og Kysten af Afrika, forklarer let, hvorledes vestafrikanske Dyr leilighedsviis kunne være komne til de europæiske Musæer over Vestindien, og der er neppe tilstrækkelig Grund til den af J. E. Gray fremsatte Hypothese, at disse *Kinixys*-Arter skulde være blevne indförte og naturaliserede paa Guadeloupe ligesom ogsaa i Mexico og Demerara*): Hvis det virkeligt var saa, vilde der sikkerligt forlængst have foreligget nöiere Oplysninger desangaaende, og disse saa mærkværdige Former vilde isaafald allerede i længere Tid og i större Antal fundet deres Vei til de europæiske Musæer, i hvilke de som bekjendt indtil de allerseneste Aar have været yderst sjeldne.

Men de 2 *Kinixys*-Arter ere neppe de eneste Skildpadder, som med Urette have faaet Plads mellem de Vestindien tilhörende Arter; selv iblandt dem, som vi have optaget i den ovenfor meddeelte Liste, er der enkelte, som rimeligviis tidligere eller senere

---

der er 4 Aar ældre end andet Bind af „Erpétologie Générale," siges dens Fædreland at være ubekjendt, og i de tvende Cataloger over Skjoldkrybdyrene (Shield Reptiles) i det britiske Musæum fra 1844 og 1855 angives det rigtigt at være Vestafrika (Gambia).

*) Hvad angaaer den supponerede Indförelse af *Kinixys Homeana* i Demerara, da taler derimod fremdeles den Omstændighed, at Richard Schomburgk aldeles ikke omtaler den som forekommende der, skjöndt den dog vel neppe kunde være undgaaet hans Opmærksomhed, dersom den virkelig havde været indfört i dette Land, cfr. Reisen in Britisch Guiana, 3ter Theil, Versuch einer Fauna und Flora von Britisch Guiana p. 645.

atter ville blive udslettede af den. Navnlig gjælder dette med Hensyn til *Emys scabra* (L.) (*Testudo serrata* Daud.); thi efterat Agassiz's omfattende Undersögelser have lært os, at denne Art i de Forenede Stater ikkun udbreder sig over begge Carolinaer og Georgia*), men ikke forekommer i de sydligste Stater langs den mexicanske Bugt, er det kun lidet rimeligt, at den atter skulde optræde meget længere sydpaa paa den lille Ö Dominique, hvorfra den anföres i Parisermusæets „Catalogue méthodique de la collection des Reptiles“**). Ogsaa Forekomsten af *Cistudo carolina* (L) paa Martinique forekommer os höist tvivlsom; thi, omendskjöndt denne (som det synes) collective Art gaaer heelt ned til Florida, Alabama og Missisipi, er det dog mindre sandsynligt, at den skulde findes paa den nysnævnte Ö uden tillige at forekomme paa Cuba eller de andre store Antiller, og der er den hidtil ikke funden. Selv den Berettigelse, hvormed *Podocnemis Dumeriliana* er optaget som forekommende paa Guadeloupe, maa man vistnok önske yderligere begrundet, förend der endeligen gives den Plads i Vestindiens Fauna, og hvad *Testudo tabulata* angaaer, da har allerede en tidligere Forfatter gjort opmærksom paa, at denne Art neppe har et oprindeligt Hjem der, men er bleven indfört fra Kysten af Sydamerika***).

Det er saaledes egentlig kun 4 af de hos de tidligere Forfattere anförte Arter, som man med fuld Tillid kan antage for virkelig at tilhöre Vestindien, nemlig *Emys jamao*, *decussata* og *vermiculata* samt *Malacoclemmys palustris*, og til disse have vi föiet en femte, *Emys concinna*, idet Hr. Riise har tilsendt Universitetsmusæet 2 smaa Unger af en Skildpadde, som vi mene at kunne henföre til denne Art, og som han har Grund til at antage at være bragte fra Portorico. — To af disse Arter, *Emys jamao* og *E. vermiculata*, synes at være eiendommelige for Vestin-

*) Agassiz, L. Contributions to the nat. hist. of the United States vol. I p. 434.

**) Première Livraison, p. 10.

***) Gosse a naturalists Sojourn in Jamaica. London 1851 p. 421 sequ.

dien, og alle fem höre til de egentlige Sumpskildpadder i indskrænket Forstand, Duméril og Bibrons „Élodites cryptodères.“ I Modsætning til hvad der gjælder for de övrige Krybdyr-Ordener slutter Vestindien sig altsaa med Hensyn til Skildpadderne nærmere til Nordamerika end til Sydamerika; thi om det end kan være paafaldende nok, at Flod-Skildpadderne, som jo forekomme i alle de sydlige Forenede Stater, end ikke have udbredt sig til det nærliggende Cuba, kan den negative Lighed med Sydamerika som derved kan fremkomme, ikke veie op mod den Overeensstemmelse med den nordamerikanske Skildpaddefauna, der viser sig deri, at Vestindiens Sumpskildpadder ligesom Nordamerikas henhöre til de saakaldte „Élodites cryptodères“ og at „les Élodites pleurodères,“ som jo netop danne Hovedmassen af Sydamerikas Skildpadder, i Vestindien höist ere repræsenterede af en eneste Form *(Podocnemis Dumeriliana)*, hvis det virkelig mod Forventning skulde bekræfte sig, at denne Art forekommer paa Guadeloupe.

Et Tilbageblik paa hvad her er fremsat vil vise, at just ikke mange Slægter ere indskrænkede til Vestindien alene, men at der er ikke faa, som kunne siges at have deres rette Hjem og Udbredningsmidtpunkt der eller tillige i Landene om den mexikanske Havbugt, saasom *Trachycephalus*, *Hylodes*, *Diploglossus*, *Sphæriodactylus*, *Anolis*, *Leiocephalus*, *Cyclura*, *Iguana*, *Basiliscus*, *Dromicus*, *Alsophis*. Som sydamerikanske Typer maae betragtes Arterne af *Cystignathus*, *Leiuperus*, *Phyllobates*, *Hylaplesia*, *Ameiva* og *Gymnophthalmus*; som mere almindeligt amerikansk *Elaps*-Slægten; som cosmopolitiske Typer Arterne af *Typhlops*, *Amphisbæna*, *Eumeces*, *Platydactylus*, *Hemidactylus*, *Gymnodactylus*, *Crocodilus* og *Emys*. Spörger man endelig, med hvilken anden Fauna har Vestindiens meest Lighed, da ligger det vistnok nærmest at udhæve dens Overeensstemmelse i mange Punkter med de Dele af Amerikas Fastland, som omgive den mexikanske Havbugt, men dernæst fortjener ogsaa at fremhæves den Lighed, som der i enkelte Træk synes at være mellem den vestindiske Krybdyrfauna og den, som charakteriserer Sydamericas Höiland (Ny-Granada, Ecuador,

Peru og Bolivia), og som navnligen synes at være udtalt i Slægterne *Leiuperus*, *Hylaplesia*, *Phyllobates*, *Hylodes*, *Diploglossus* og *Leiocephalus*. Men alligevel er Vestindiens Fauna vistnok en af de selvstændigste og skarpest udprægede, som der gives; det Antal af Arter, som den har fælleds med Fastlandet, og som ikke kunne antages at være indförte, er kun ringe i Sammenligning med den aborigine Fauna. Faunaens hele Præg er iövrigt aldeles sydamerikansk (neotropisk); kun ganske enkelte af de ægte og sikkre vestindiske Former minde om Nordamerika (*Emys*-Arterne, *Anolis principalis*), og de findes endda kun paa de vestlige Antiller.

Vi have med Forsæt behandlet den almindelige Side af Vestindiens Herpetologie saa udförligt, fordi vi mene at Studiet af en saadan Fauna kan före til almindeligere Resultater af stor Betydning. Netop en Öfauna som den vestindiske fortjener en speciel kritisk Behandling med Hensyn til Arternes Udbredning til flere Öer og de hinanden repræsenterende Arters indbyrdes Forhold. Det er i saadanne Forhold, at den Darwinske Theorie om Arternes indbyrdes Sammenhæng og fælleds Udspring kan söge og söger et af sine Stöttepunkter. Der er unægtelig en paafaldende Modsætning mellem de continentale Arters ofte saa vidtstrakte Udbredning og denne Vrimmel af insulære o: nærstaaende, men geographisk sondrede og indenfor snevre Grændser indskrænkede, hinanden repræsenterende Former. Det maa ganske vist indrömmes, at af dette Forhold giver Darwins Theorie en let og simpel Forklaring: Individernes insulære Isolation har givet Anledning til, at der dannede sig Afarter, som i Tidernes Löb have udviklet sig til Arter. Men vil man ogsaa see bort fra de Vanskeligheder, som en conseqvent Gjennemförelse af Theorien vilde frembyde — f. Ex. at man da vistnok maatte forudsætte, at Vestindien först havde udgjort en Enhed, et sammenhængende Landströg, som först senere ved Jordrevolutioner, Sænkninger osv. var splittet i en Kjæde af iso-

lerede Öer; — vil man end lade det staae uforklaret hen, hvorfor Cuba og Haiti ere de eneste, der f. Ex. kunne opvise nogen *Phyllobates* eller *Hylaplesia*, hvilke Slægters Urform maatte antages at have levet etsteds i Sydamerika; — vil man end gaae ud fra den vistnok begrundede Hypothese, at de faktiske Udbredningsforhold maaskee stemme endnu bedre med, hvad der måatte antages at være Conseqvensen af den Darwinske Theorie, end det efter de for Öieblikket foreliggende Angivelser synes at være Tilfældet; vil man end antage, at navnlig Slægternes Udbredning i Virkeligheden er videre, Arternes derimod snevrere end det nu synes, og at de forskjellige Öer og Ögrupper, som danne det vestindiske Örige, i Virkeligheden kun have ganske faae Arter tilfælleds, som maaskee endog tildeels i en forholdsviis seen Tid ere overförte fra Fastlandet eller fra den ene til den anden (hvad der f. Ex. kunde være Tilfældet med visse Gekkoner og Skildpadder, med *Bufo marinus, Eumeces agilis*, muligviis ogsaa med den almindelige Leguan osv.); saa maa det dog ialfald indrömmes, at Vestindiens Krybdyrfauna endnu ingenlunde er saa tilstrækkelig oplyst i alle sine Enkeltheder, at noget sikkert Resultat derpaa kan bygges. Kun faa af Antillerne (Cuba, Jamaica, de danske Öer, maaskee St. Vincent) ere blevne planmæssigt gjennemsögte i denne Retning; kun sjeldent har en omhyggelig Sammenligning, stöttet paa et rigeligt Materiale, af de tilsvarende Former fra de forskjellige Öer kunnet finde Sted, og mange ere vistnok de Feil i Angivelserne af Arternes Forekomst, der kun ved omhyggelig Eftersögning i Naturen selv kunne rettes, men som nu forstyrre det almindelige Indtryk og forhindre Opfattelsen af de virkelige Forhold. Vi kunne imidlertid ikke troe andet, end at Vestindien er en af de Dele af Jorden, der lettest vil kunne underkastes en tilnærmelsesviis udtömmende Undersögelse, og vi troe derfor, at fortsatte Bestræbelser i denne Retning ville have en stor direkte Betydning for Videnskaben foruden den i og for sig store Betydning som Artsstudiet altid har som Zoologiens Stötte og Grundvold.

Efter denne Digression vende vi tilbage til vort Hoved-Emne, de paa de dansk-vestindiske Öer levende Krybdyr; de ere efter vore Undersögelser följgende*).

A. Padder.

1. *Cystignathus albilabris* Günth.
2. *Hylodes antillensis* Rhdt. & Ltk.
3. *Hylodes* Riisei Rhdt. & Ltk.**).

B. Slanger.

4. *Dromicus exiguus* Cope.

---

*) West (Bidrag til Beskrivelse over St. Croix, Kbhvn. 1793, p. 317) omtaler kun 10 Arter, som, naar de for Øieblikket gjældende Navne indsættes, synes at være *Chelonia viridis*, *Ch. caretta*, *Ch. imbricata*, *Testudo tabulata*, *Anolis acutus*, *Iguana tuberculata*, *Eumeces agilis*, *Platydactylus rapicauda* og en eller to *Ameiva*-Arter. I »Erpétol. générale« nævnes kun *Eumeces Sloanei(?)*, *Hemidactylus mabouia*, *Anolis cristatellus*, *Typhlops Richardii* og *Alsophis antillensis* fra de danske Antiller. I den lille Samling af Krybdyr fra St. Croix, som A. og E. Newton bragte til British Museum, og som Günther undersögte (on the reptiles from St. Croix, West Indies, collected by Mssrs. A. and E. Newton, Annals of natural history. Septbr. 1859) var der kun 5 Arter, nemlig (ligeledes med Indsættelse af de her brugte Navne) *Alsophis sanctcrucis*, *Platydactylus rapicauda*, *Eumeces agilis* (?) (under Navn af *Mabouia ænea)*, *Anolis acutus* og *Sphæriodactylus macrolepis;* desuden omtales en ubekjendt Frö og *Jguana tuberculata;* endelig beskrives *Cystignathus albilabris* fra St. Thomas. Senere har Cope omtalt *Anolis cristatellus*, *stratulus* og *acutus*, *Ameiva Pleei* (ɔ: *Riisei* nob.), *A. polops* (ɔ: *A. Örstedii* nob?) og *A. bifrontata* (?) samt de 3 *Dromicus-* og *Alsophis*-Arter, som forekommende paa de danske Antiller. Af disse Former ere *Eumeces Sloanei*, som opföres i Erpét. génér., og Copes *Ameiva bifrontata* fra St. Thomas (?) os ubekjendte. *Anolis Richardii* opföres fra Tortola i Erpét. gén. og kunde derfor formodes ogsaa at forekomme paa de danske Antiller, men er os ligeledes ubekjendt. Om *Elaps Riisei* og *Bothrops bilineatus var. unicolor*, hvilke Jan urigtigen opförer som værende fra St. Thomas, er der talt i det Foregaaende. Ved nærværende Arbeide föröges altsaa Fortegnelsen over de dansk-vestindiske Krybdyr mindst med 5 sikkre Arter, for ikke at omtale dem, hvis Forekomst endnu trænger til Stadfæstelse.

**) Af *Bufo marinus* og *Phyllomedusa bicolor* findes der i vore Musæer Exemplarer, som ere opgivne at være fra de dansk-vestindiske Öer. Den sidstnævnte er Hr. Riise aldeles ubekjendt som vestindisk, og da den heller ikke nogetsteds i Litteraturen opföres som vestindisk, beroer hiin Angivelse vistnok paa en Feiltagelse. *B. marinus* bringes derimod undertiden dertil med Tömmer fra Vieques og Haiti.

5. *Alsophis antillensis* (Schl.)
6. *Alsophis sancticrucis* Cope.
7. *Typhlops Richardii* D. B.

C. Ögler.

8. *Amphisbæna antillensis* Rhdt. & Ltk.
?9. *Gymnophthalmus nitidus* Rhdt. & Ltk.
10. *Eumeces agilis* (Raddi).
11. *Ameiva Riisei* Rhdt. & Ltk.
12. *Ameiva Örstedii* Rhdt. & Ltk.
13. *Iguana tuberculata* Laur.
?14. *Anolis velifer* Cuv.
?15. *Anolis marmoratus* D. B.
16. *Anolis cristatellus* D. B.
17. *Anolis acutus* Hall.
18. *Anolis stratulus* Cope.
19. *Anolis pulchellus* D. B.
20. *Platydactylus rapicauda* (Houtt).
21. *Hemidactylus mabouia* Mor. de Jonn.
22. *Sphæriodactylus macrolepis* Gthr.
?23. *Sphæriodactylus microlepis* Rhdt. & Ltk.

D. Krokodiler*).

E. Skildpadder.

?24. *Testudo tabulata* Wahlb. (indfört.)
25. *Chelonia imbricata* (Lin.)
26. *Chelonia viridis* (Schn.)
?27 *Chelonia caretta* (Lin.)
28. *Sphargis coriacea* Merr.

For de med et Spörgsmaalstegn betegnede Arters Vedkommende er det tvivlsomt, hvorvidt de virkelig forekomme paa de danske Antiller. See derom i det följende ved de enkelte Arter.

---

*) Krokodiler forekommer ifölge Meddelelse fra Hr. Riise aldeles ikke ved de danske vestindiske Öer.

Med Hensyn til disse Arters Udbredning paa de danske Antiller, paa den Ögruppe, hvortil disse höre (Jomfru-Öerne), paa de övrige vestindiske Öer og endelig udenfor Vestindien henvise vi ligeledes til de i det Följende meddeelte Oplysninger om de enkelte Arter, hvor Udbredningsforholdene, forsaavidt disse hidtil ere blevne os bekjendte, ville findes fremstillede. Det vil deraf fremgaae, at de fleste af hine Arter forekomme ikke alene paa alle tre dansk-vestindiske Öer*), men ogsaa paa de andre saakaldte Jomfru-Öer (Tortola, Vieques eller Krabben-Eiland, Just van Dyck osv.), adskilige af dem tillige paa Portorico (*Anolis pulchellus*, *stratulus* og *cristatellus*, *Ameiva Riisei* og *Alsophis antillensis*); enkelte have de tilfælles med Martinique (*Anolis pulchellus* og *cristatellus*, *Typhlops Richardii*, maaskee ogsaa *Anolis marmoratus*); en endnu videre Udbredning have de to store Gekkoformer, den almindelige Leguan, *Eumeces agilis* og selvfölgelig Havskildpadderne. Det er Gekko- og Leguanfamilien samt Havskildpadderne, som spille Hovedrollen paa de dansk-vestindiske Öer; Padderne repræsenteres kun af 3 Arter, *Dromicus*-Gruppen ligeledes af 3, Ormslanger og Ormögler kun af 1, Fiirbeen og Snogögler hver af 1 eller 2 Arter.

Af de af disse Arter, som vi have Grund til af ansee for nye (*Hylodes Riisei* og *antillensis*, *Amphisbæna antillensis*, *Gymnophthalmus nitidus*, *Sphæriodactylus microlepis*, *Ameiva Riisei* og *Örstedii*) give vi fuldstændige Beskrivelser og Diagnoser; om de andre meddele vi mere eller mindre kortfattede Bemærkninger, stundom udförlige Beskrivelser, alt efter som Omstændighederne syntes at kræve det. Tillige meddele vi Beskrivelser af eller Bemærkninger om adskillige andre nye eller hidtil kun ufuldstændigt kjendte Krybdyr og Padder fra Cuba, Jamaica, Haiti, Portorico, Martinique, Sombrero, Trinidad osv., nemligen om *Hylodes Ricordii*, *Hyla Baudinii*, *Liophis Andreæ* (n. sp.), *Alsophis portoricensis* (n. sp.), *Sphæriodactylus fantasticus*, *elegans* og *punctatissimus*, *Gymno-*

*) *Anolis acutus*, *Alsophis sanctcrucis* og *Ameiva Örstedii* kjendes dog hidtil kun fra St. Croix, *Hylodes Riisei* kun fra St. Thomas osv.

dactylus vittatus og *notatus* (n. sp.), *Ameiva Auberi*, *Plecі* og *corvina*, *Leiocephalus vittatus* og *microlophus*, *Anolis Trinitatis* (n. sp.), *alligator*, *Riisei* (n. sp.), *dominicensis* (n. sp.), *chlorocyanus* og *maculatus*, af hvilke Arter ogsaa de nye ere optagne paa deres Sted i foranstaaende Fortegnelse over Vestindiens Krybdyr og Padder. — Ligeledes meddele vi paa deres Sted de Oplysninger om de paa de dansk-vestindiske Öer levende Arters Levemaade, som vor höitærede Correspondent, Hr. Riise har kunnet samle, og som han godhedsfuldt har stillet til vor Raadighed.

A. Padder (Batrachia).

Cystignathus albilabris Günther*).

Efter Hr. Riises Meddelelser og Sendinger forekommer denne Art paa St. Thomas, St. Croix og Just van Dyck, men er endnu ikke indsendt fra St. Jan**).

Af de talrige Exemplarer, som foreligge af denne Art, har intet mere end lidt over $1^1/_2$″ fra Snudespidsen til Anus, og större blive de, efter Hr. Riises Forsikkring, ikke. Deres Physionomie er aldeles fröagtigt, som hos vore almindelige brune Fröer; Hovedet er mere kort og but end hos *C. ocellatus* og *C. typhonius*, men viser mere eller mindre tydeligt en lignende, undertiden endogsaa meget skarp Kant fra Snudespidsen indtil hen under Öiet og Trommehuden, som hos *C. typhonius*. Tandgrupperne forholde sig væsentligen som hos *C. ocellatus* saavel i Henseende til Form som til Stilling, selv om de, hver for sig, under-

*) Annals of natural history. Septbr. 1859. Det er vel denne Frö, som omtales af Dhrr. Newton sammesteds som forekommende paa St. Croix, men holdende sig saa skjult, at det aldrig lykkedes dem at faae den at see, skjöndt den ofte nok lod sig höre.

**) I Günthers Catalogue of Batrachia opföres Exemplarer af *C. ocellatus* fra den karaibiske Ö Dominique; netop derfra har Universitetsmuseet et udstoppet Exemplar af en stor Cystignath, som det skylder Hr. Riise. At det er *C. ocellatus* forekommer os imidlertid meget tvivlsomt, men lader sig ikke afgjöre med Sikkerhed af det törre Skind.

tiden snarere danne en svag Krumning med Convexiteten fortil end en aaben, Vinkel; de ere adskilte i Midtlinien, men forresten stillede i en og samme lige eller kun svagt brudte Tværlinie tæt bagved Mellemrummet mellem de indre Næsebor; til Siderne naae de ikke forbi Midten af disse Aabninger. Tungen er stor, oval, bagtil lidt udrandet eller indbuet. En ophöiet Hudfold kan forfölges langs med Grændsen mellem Kroppens Ryg og Sider fra Öiet til Bagbenenes Udspring, og paa Bugen begrændses et skjoldformigt Partie af en særegen Tverfold mellem Armene og en stærkere Fold af Form som en Parabol, hvis Endepunkter ligeledes ligge i Armhulerne. En ophöiet Linie kan ogsaa forfölges langsmed Tarsens indre Bagrand; ved Enden af den findes en aflang Fodrodsknude og ligeoverfor den en mindre, rundagtig; de lange og tynde Tær, som ved deres Grund i det höieste besidde et Rudiment af en Bindehund, ere lidt opsvulmede i Enden; de have ikkun yderst svage Spor til en fri Hudrand og ere udstyrede med respective 1, 1, 2, 3 og 2 meget tydelige Ledknuder. Femte Taa naaer til fjerdes tredjesidste Led, tredje midt ind paa samme Led. Meget fine Smaavorter ere ordnede i Række under Mellemfoden og spredte paa Undersiden af Fodroden og Ydersiden af Skinnebenet. Af Fingrene er hveranden kortere; den inderste er ikke lidt længere end anden og fjerde (som naae til tredje Fingers næstsidste Led), men et Led kortere end tredje. Foruden de to större Haandrodsknuder ved Siden af hinanden og nogle Smaaknuder under Mellemhaanden findes en större Knude under hver af de to förste Fingre og en mindre under hver af de andre; ligesom Tæerne ere Fingrene lidt opsvulmede i Spidsen. Hist og her er der Spor til Vorter i Huden, især dog paa Siderne, hvor de vise en vis Tilböielighed til at ordne sig i Længderækker.

Farven er mörkebrun eller lysebrun paa Ryggen — naar den er lysere med utydelig mörkere Tegning — og hvidagtig paa Bugen, skjöndt uden skarp Overgang, saaledes at en fiin Marmorering af begge Farver indtager Kroppens Sider og mere eller

mindre af Bugsiden, navnlig paa Struben. En mörk Stribe löber fra Snudespidsen til Skulderen, kun afbrudt af Öiet og Trommehinden, og en hvid, mörk indfattet, mere eller mindre kjendelig, men dog især bagtil tydelig Stribe löber parallelt med den langs med Overlæben fra Snudespidsen til Overarmens Udspring. Ryggens to Kjertelvalke ere lyse med mörk Indfatning; Baglemmerne have mörke Tverbaand paa lysebrun Grund; paa Laarenes Bagside löber Tegningen sammen til en uregelmæssig Marmorering. Armen har en mörk Stribe — paa Underarmen tildeels indfattet af hvidt — langs med sin Bagrand. — Den hvide Stribe paa Overlæben er især meget tydelig hos Ungerne.

Udmaaling af et större Individ:

Hoved og Krop	42mm
Bagbenene	56 —
Forbenene	22 —
Bagfoden	37 —

Hyla Baudinii D. B.

Der foreligger et Individ af denne Art fra Trinidad*), meddeelt af Hr. Riise: vi have dermed kunnet sammenligne et mexikansk Exemplar, som det Kongelige Musæum har erhvervet fra Parzudaki i Paris. Til Beskrivelsen i „Erpétologie générale“ skulle vi föie følgende Bemærkninger:

H. Baudinii hörer til de Arter, hvis to smaa ovale Tandgrupper ere stillede paa tvers i en og samme Tverlinie mellem de indre Næsebor. Naar Tungen beskrives som kredsrund og middelstor, passer dette mindre godt; den er nemlig meget bred, ikke lidet bredere end den er lang og afrundet rudeformig med en svag Bugt bagtil; ved hver Side af den, men tæt ved Kjæbeleddet, findes hos Hannen en lille Strubespalte. Hovedet er kort, Snuden

*) Ifölge Günthers Catalog besidder British Museum samme Art fra meget forskjellige Steder ligefra Vera Cruz til Pernambuco.

spids, Rostralkanterne indbuede og Frenalregionerne hule. Næseborenes indbyrdes Afstand er kun lidet mindre end deres Afstand fra Öinene. Huden er hos det trinidadske Individ aldeles glat (hos det mexikanske er Ryghuden derimod svagt vortet), med Undtagelse af Laarenes Bagside og Bugen, hvis Granulation fortsætter sig, om end svagere, til Underlæbens Rand. En ophöiet Hudfold löber fra Öiet hen ovenover Trommehinden. Fingrene ere brede og flade paa Grund af, at den forresten korte Bindehud, som findes mellem de tre ydre Fingre, forlænger sig langs med Fingrenes Sider som en ganske smal Bræmme; saavel denne Bindehud som Haandfladen ere kornede underneden, og der findes de sædvanlige Ledknuder, hvorved dog maa særligt fremhæves, at den ydre Ledknude paa fjerde Finger her er dobbelt (to ved Siden af hinanden); under Tommelen har Hannen en stor, sort pigmenteret Opsvulning, som mangler hos Hunnen. Fodrodsknuderne ere meget utydelige, især den ydre, der er næsten forsvunden. Svömmehinden naaer lige til Taaskiven paa femte Taa, og det samme er Tilfældet paa Ydersiden af anden og tredie; derimod naaer den paa Indersiden af disse to Tæer saavelsom paa begge Sider af fjerde Taa kun til den yderste Ledknude; dog fortsætter den sig paa begge Sider af samtlige Tæer ligetil Taaskiven som en smal Hudbræmme, forsaavidt den ikke, som anfört, allerede stöder umiddelbart op dertil. Paa femte Bagtaa er den ydre Ledknude dobbelt hos det ene Exemplar (det trinidadske), men ikke hos det andet.*)

*) Hos *Trachycephalus marmoratus*, som har megen Lighed med *Hyla Baudinii*, er den omtalte Ledknude vel klövet paa fjerde Finger, men ikke doppelt, paa femte Taa derimod enkelt. — Af *Trachycephalus dominicensis* Tsch. synes de 2 Kjön at være temmelig forskjellige i Störrelse, i det mindste var af 8 Individer, som rimeligviis ere tagne paa samme Sted og til samme Tid, de 4 Hanner alle betydelig mindre end de 4 Hunner, der opnaae en Længde af indtil 85mm, medens ingen af Hannerne var længere end c. 50mm. Hannerne erkjendes let ved Strubespalten, den mere udvidelige Strubehud samt ved Tommelknuden; ogsaa synes Undersiden, navnligen af Baglemmerne, at være mere plettet hos Hannerne.

Farven af det i Spiritus opbevarede Individ fra Trinidad er lys graaagtig med temmelig store noget mörkere Pletter saavel paa Ryggen som paa Lemmerne, hvor Pletterne dog antage Form af Tverbaand; det mexikanske Individ er mörkere (mindre afbleget?). I Henseende til Farvetegningen er der endeel Lighed med *Trachycephalus marmoratus.*

Udmaaling af det trinidadske Individ.

Hoved og Krop 42^{mm}.
Baglemmerne . 62^{mm}.
Bagfoden . . . . 28^{mm}

Hylodes antillensis Rhdt. & Ltk.

Hylodes ventre verrucoso, dentibus palatinis medio late sejunctis, singula serie cuneiformi, inter se angulum antice apertum formantibus, a labro late sejunctis; discis digitorum majusculis.

Af denne Art findes der i vore Musæer nogle Exemplarer, som opgives at være fra alle tre danske Antiller: St. Croix, St. Thomas og St. Jan; dog er herved at bemærke, at Hr. Riise, som gjennem en længere Aarrække af yderste Evne har bestræbt sig for at udbrede saa meget Lys som muligt over de danske Antillers Fauna, har meddeelt os, at han kun har faaet den fra St. Thomas. Dens Forekomst paa de andre Öer kunde derfor trænge til Stadfæstelse, skjöndt den jo i og for sig er rimelig nok. Maaskee findes den ogsaa paa de andre Jomfru-Öer; en af Hr. Riise indsendt *Hylodes*-Unge fra Vieques synes i det mindste at höre herhen. Meget almindelig er den iövrigt ikke; „da det i Almindelighed er saa tört paa St. Thomas," skriver Hr. Riise, „findes den kun tilfældigt og sjeldent; jeg har flere Gange sendt Folk ud at söge efter den uden at faae et eneste Exemplar."

Vi have længe været i Tvivl om den foreliggende Form

virkelig er forskjellig fra *H. martinicensis*, og ganske er denne Tvivl ikke hævet, uagtet den Sammenligning med et af Pariser-Museet meddeelt Exemplar af *H. martinicensis*, som vi have kunnet anstille, har viist os, at dette i det mindste er ikke lidet mere langbenet og langfodet. Da vi ikke have kunnet sammenligne en större Suite af b e g g e Former, er det for Öieblikket umuligt at afgjöre med fuldkommen Sikkerhed, om denne Forskjel er constant, og om der til den muligviis knytter sig andre, men vi have dog troet at være mindst udsatte for at feile ved at opstille St. Thomas-Formen som ny. Hos det foreliggende Exemplar af *H. martinicensis* forholder Kroplængden sig til Baglemmernes Længde som 3 til $4^1/_2$, hos *H. antillensis* derimod som 3 til $3^1/_2$; böies Baglemmerne fremad langs Legemets Sider, rager Halvdelen af Tarsen udenfor Snudespidsen hos *H. martinicensis*, men kun selve Foden hos *H. antillensis.* Iövrigt have de megen Lighed med hinanden; Hovedet er temmelig bredt og fladt, navnligen gjælder dette om Panden, Snuden er but afrundet, Rostralkanterne skarpe og Frenalregionerne næsten lodrette. Trommehinden er tydelig og omgiven af en ophöiet Rand, Tungen langagtig, spateldannet, bredere bagtil og fri i sin bageste Halvdeel. Tandgrupperne danne ligesom hos *H. martinicensis* to fortil meget stærkt divergerende, i Midten vel adskilte, langagtige Grupper, foran hvis ydre tykkere Ender de indre Næsebor ere anbragte. Tæer og Fingre ere meget nedtrykte og deres Hefteskiver af ret anseelig Störrelse; Bindehud mangler aldeles. Fjerde Finger er ubetydeligt længere end anden, tredie en Deel længere og förste noget kortere end samme; Undersiden af Haanden er udstyret med adskillige Smaaknuder. Den indre Fodrodsknude er meget lille, den ydre mangler. Mellemfodens Smaaknuder ere ordnede i Rækker, hvoraf Tærnes Ledknuder danne en umiddelbar Fortsættelse. Femte Taa er lidt længere end tredie. Huden er glat med Undtagelse af Granulationen paa Bugen og paa Laarenes Bagside; ogsaa Siderne ere imidlertid kornede, og selv paa Ryggen kan der findes enkelte Smaavorter.

Farven varierer en Deel; nogle ere lysere brunlige eller graalige, andre mörkere. Forsiden og Bagsiden af Laarene ere marmorerede af mörkebrunt og lyst, og denne Marmorering fortsætter sig ned paa Undersiden af Skinnebenene. Der findes altid en mörk Linie hen under Rostralkanten og ovenover Trommehinden; ogsaa Undersiden af Tarsen og Foden ere mörke.

Til Sammenligning meddeles Udmaalinger af begge Arter.

	hos *H. martinicensis*;	hos 2 Exemplarer af *H. antillensis*
Længde af Hoved og Krop	33mm;	30 — 31mm.
— - Bagbenene . . .	49mm;	35 — 37mm.
— - Bagfoden alene	23mm;	16 — 16mm.

Hylodes Riisei Rhdt. & Ltk.

H. ventre glabro, dentibus palatinis medio fere contiguis, lineam fractam transversalem, labrum fere attingentem, formantibus, discis digitorum minutis.

Det er först for kort Tid siden, at vi ere komne til Kundskab om denne hidtil overseete Art, som iövrigt er indsendt fra St. Thomas i et temmelig anseeligt Antal af Exemplarer af forskjellig Störrelse og Alder. Dens Taa- og Fingerspidser ere tydeligt udvidede i Lövfröform, om end ikke saa stærkt som hos en ægte *Hyla*, ja end ikke saameget som hos *Hylodes antillensis*, men dog ikke blot opsvulmede som hos Cystignatherne; derimod minder den om disse sidste derved, at Bugen ikke er vortet som hos *Hylodes antillensis* og *martinicensis*, men aldeles glat og begrændset af en parabolisk Hudfold ligesom hos *Cystignathus albilabris*. *Hylodes Riisei* er saaledes i flere Henseender en Mellemform mellem begge disse Typer, men adskiller sig i Henseende til Ganetandgruppernes Form og Stilling skarpt fra dem begge. Legemsformen har ikke noget særdeles udmærket. Strækkes Baglemmerne fortil, naae Fodrodsknuderne til Næseborene eller lidt forbi disse. Hovedet er bredt

og fladt, men Snuden er dog temmelig spids og springer noget frem foran Underkjæben. Trommehinden er tydelig, middelstor, tynd og begrændset af en ophöiet Ring. Huden er aldeles glat, naar undtages det kornede Parti bagpaa Laarene og undertiden nogle Smaagryn paa Kroppens Sider. Den inderste Finger er ubetydeligt kortere eller ialfald ikke længere end anden, som er lige lang med fjerde, men begge ere halvandet Led kortere end tredie. Haandens Udstyr med Knuder er som hos *Cystignathus albilabris*. Tredie Bagtaa er ganske lidt længere end femte og næsten tre Led kortere end fjerde; der findes to smaa Fodrodsknuder og de sædvanlige Ledknuder (1, 1, 2, 3, 2) foruden en Række af Smaaknuder under Mellemfodsbenene. Tungen er fri i sin bagre Halvdeel og bredere der end fortil, men uden Indsnit. Ganetandgrupperne indtage en meget betydelig Deel af Mundens Brede; hver af dem danner en Vinkel med Spidsen fortil, men som dog er saa aaben, at den nærmer sig til den lige Linie; de stöde næsten sammen i Midtlinien og strække sig saa langt til Siderne henimod Overkjæberanden, at de naae et Stykke forbi de indre Næsebor i Retningen udad mod Læberne og næsten heelt hen til disse; tilsammen danne de paa det nærmeste Figuren: —⌣—.

Farven af de i Spiritus opbevarede Individer er i Reglen rödgraa, sjeldnere bruun, altid med en tæt og fiin, eensartet Marmorering af mörkere Farve paa Hoved, Ryg, Sider og Lemmer. Dog er Snuden oventil, Öielaaget og en lys Stribe langs med Grændsen mellem Kroppens Ryg og Sider altid frie for mörke Pletter og af en mere rödlig Farve, ligesom ogsaa en mörk Stribe paa hver Side af Hovedet fra Snudespidsen til Skulderen synes at være constant.

Et af de större Exemplarer frembyder följende Maal:

Længde af Hoved og Krop 38^{mm}.
— - Baglemmerne . 54^{mm}.
— - Bagfoden . . . . 25^{mm}.

Vi skulle endnu tilföie, at vi have kunnet sammenligne denne Art med et enkelt, rimeligviis temmelig ungt Exemplar af *H. Ricordii* D. B., som Captain Andréa har bragt med sig fra Cuba. Saavidt vi kunne dömme efter dette enkelte Exemplar, ere disse to Arter vel temmelig nær beslægtede og staae hinanden nærmere end nogen af dem gjör *H. martinicensis* og *H. antillensis*, men ere dog ganske sikkert vel adskilte fra hinanden. *H. Ricordii* har meget smaa Hefteskiver ligesom *H. Riisei*, men dens Ryg og Sider ere temmelig stærkt udstyrede med Vorter, og dens Bug er ingenlunde fri derfor, naar undtages dens midterste Deel, som er glat; Panden er mindre bred end hos *H. Riisei*, og Ganetandgrupperne forholde sig som hos *Cystignathus albilabris* og forlænge sig ikke til Siden ud over de indre Næsebor. Ogsaa Farvetegningen er forskjellig: vel findes ogsaa her den lyse Snude og de lyse Striber mellem Ryggen og Siderne, men hele den mellemliggende Deel af Rygbuden fra Öinene til Gattet er hos det foreliggende Exemplar eensartet mörkegraa uden den livlige Marmorering, som udmærker *Hylodes Riisei.*

B. Slanger (Ophidii).

Hydrops Martii Wglr.

Da denne Slange ikke vides tidligere at være funden paa nogen vestindisk Ö, skulle vi anföre, at vi have givet den Plads i den foranstaaende Liste, fordi vi gjennem Hr. Riise have modtaget et middelstort Exemplar fra Öen Trinidad. Grundfarven er i Spiritus maaskee lidt lysere end den sædvanlig er hos Individer fra Sydamerikas Fastland, og de mörke Pletter falde derfor saameget mere i Öinene, men den afviger forresten ikke i nogen Henseende fra disse, og der er derfor ingen Anledning til at dvæle længere ved den.

Liophis Andreæ Rhdt. & Ltk.

supra piceus, vitta dilutiore per series squamarum duas infimas decurrente; subtus albescens, creberrime fusco adspersus, scutis singulis fusco marginatis. Linea flava a scuto rostrali supra oculos in collum producta; series squamarum 17.

Dhrr. Skibscapitainer Hygom og Andréa have til forskjellig Tid fra Havanna hjembragt tvende Exemplarer af en lille dromicusagtig Slange til Universitetsmusæet. De ere tagne i Byens nærmeste Omegn, og man skulde derfor formode, at det maatte være en eller anden af de allerede tidligere fra Cuba bekjendte Former; det er imidlertid ikke lykkedes os at erkjende nogen af disse i vor Slange, og da vi heller ikke have formaaet at henföre den til nogen anden os bekjendt Art, maae vi antage den for hidtil ubeskreven.

Det er en diacranterin Slange af temmelig langstrakt, smækker Form, med en næsten flad eller dog kun svagt tilrundet Bug; Halen udgjör paa det nærmeste en Trediedeel af den hele Længde; Skjællene ere rhomboidale, glatte, eenprikkede og ordnede i 17 Rader; Analskinnen er deelt; Halen nedenunder beklædt med to Rader Skinner; Hovedet kjendeligt, men dog ikke meget, bredere end Halsen. Næseborene sidde i Sömmen mellem to Næseskjolde, og Töileskjolde findes. Disse Charakterer anvise den ubetinget Plads i *Liophis*-Slægten, saaledes som denne nu er begrændset efter den Revision, som Cope for nyligt har underkastet de forskjellige Former, der tidligere sædvanlig indordnedes i Slægterne *Dromicus* og *Liophis*, men som virkelig synes at danne en lille Gruppe af rigtignok nærstaaende, men dog ret vel adskilte Slægter.*) Af Gruppens övrige Slægter kunne *Ophiomorphus* og *Dromicus* ikke komme i Betragtning paa Grund af deres plumpe Legemsform, korte Hale og uprikkede Skjæl; og vor Slanges een-

*) Synopsis of the species of Holcosus and Ameiva with diagnoses of new West Indian and South American Colubridæ i Proceed. Acad. Nat. Hist. Philad. Febr. 1862.

prikkede Skjæl udelukke den fremdeles paa den ene Side fra *Lygophis*, hos hvilken Skjællene ere uprikkede, og paa den anden Side fra *Alsophis*, der har toprikkede Skjæl. I nogen af de övrige paa Cuba forekommende diacranterine Slægter, saasom *Urotheca*, *Colorhagia*, *Arrhyton* og *Cryptodacus*, vilde den, som de ovenanförte Særkjender udvise, ligesaa lidt kunne finde Plads, og det er neppe nödvendigt nærmere at fremhæve de Forhold, i hvilke den afviger fra disse.

I Overkjæbebenet findes 10 eller 11 Tænder foruden de to forlængede, paa Afstand fra de övrige staaende bageste; i Underkjæben 14 til 15.

Til hvad der allerede er anfört med Hensyn til Hovedets Skjoldbeklædning skulle vi endnu föie, at der kun findes eet forreste Öieskjold, som oventil böier sig om paa Oversiden af Hovedet uden dog at naae hen til det uparrede Pandeskjold, eller, som det ogsaa kaldes, Verticalskjoldet. Töileskjoldet er kun lille og har en nogenlunde quadratisk Form; begge Næseskjoldene ere omtrent ligestore. Af de tvende bageste Öieskjolde er det överste det störste; bag dem findes först et Tindingskjold, der udfylder Rummet mellem Nakkeskjoldene og det sjette og syvende Overlæbeskjold; derpaa följe endnu to mindre Tindingskjolde, det ene ovenover det andet; men den övrige Deel af Tindingregionen dækkes med Skjæl, som neppe mere fortjene Navn af Tindingskjolde. Overlæbeskjoldene ere 8 i Tallet, det tredie, fjerde og femte stöde op til Öiet, hvis Pupil som sædvanlig er rund. Af Underlæbeskjolde ere der 9; det förste stöder bagved det midterste uparrede sammen med det tilsvarende paa den anden Side.

Farven er (i Spiritus) langs den störste Deel af Rygsiden, snart lidt lysere snart lidt mörkere tjærebruun eller sodbruun; paa de to nederste Skjælrækker bliver den imidlertid pludselig betydelig lysere, og der fremkommer derved langs hele Kroppen et smalt lysbruunt Baand mellem den mörkere Deel af Rygsiden og Bugen, som har en smudsig graa Farve, der bliver stedse mörkere bagtil, og som

fremkommer derved, at Bugskinnerne ere forsynede med en smal mörkegraa Bræmme langs deres fri Bagrand og desuden ere tæt stænkede paa en hvid Grund med fine mörkegraae Stænk, som bagtil næsten ganske fortrænge Grundfarven. Hovedet er nedenunder hvidt; den samme hvide Farve udbreder sig fremdeles over den större Deel af Snudeskjoldet samt over Overlæbeskjoldene; iövrigt har Hovedet den samme brune Farve som Rygsiden, men fra Snudeskjoldet löber der paa hver Side en hos forskjellige Individer forskjelligt udviklet guulhvid Streg hen til og over Öiet, og fortsætter sig dernæst hen langs Yderranden af Isseskjoldene og et lille Stykke ud paa Halsen, men er undertiden afbrudt hist og her og oplöst i smaa Pletter eller Stænk.

Udmaaling:

Hele Længden . . . . . 314^{mm}.

Halens Længde . . . . . 158^{mm}.

Bugskinner 146, Haleskinnepar 85.

Denne Slange er den eneste *Liophis*, der hidtil er funden paa Cuba.

Dromicus exiguus Cope.

Hr. E. D. Cope har i den allerede citerede Afhandling gjort opmærksom paa, at Öerne St. Thomas og St. Jan foruden *Alsophis antillensis* eie endnu en anden Slange, en lille *Dromicus*, af hvilken han har havt 5 Exemplarer til Undersögelse, og som han beskriver under det ovenanförte Navn. Vi kunne ganske bekræfte denne nye Art, som ogsaa de herværende Samlinger besidde i 5 Exemplarer, af hvilke to ere fra St. Jan og i dette Aar indsendte af Hr. Riise; et tredie, ligeledes skjænket af den samme utrættelige Samler, er fra St. Thomas; de tvende sidste derimod vides kun overhovedet at være fra de dansk-vestindiske Öer uden at det lader sig nærmere oplyse, fra hvilken af dem de hidröre.

Hvad vi kunne have at föie til Copes Beskrivelse er kun

lidet. Det største af hans Exemplarer havde kun en Længde af 17″ 1‴ (E. M.); Störrelsen af vore Exemplarer vexler mellem 5½ og 17¼″ (D.M.) eller 143 og 458^{mm}; vort største Exemplar er saaledes blot ubetydeligt længere end Copes største, og da der jo dog nu foreligger ialt et ikke ganske ringe Antal Exemplarer af denne Art, er der vistnok Grund til at antage, at den virkelig ikke nær naaer den Störrelse, som de tvende *Alsophis*-Arter fra vore Öer have. At den, som Cope mener, tidligere kan være blevet forvexlet med smaa Exemplarer af *Alsophis antillensis* og derfor overseet, er muligt; men vist er det, at selv ved en temmelig flygtig Sammenligning burde en slig Forvexling ikke kunne finde Sted; thi ganske afseet fra, at man nu i de hos *Alsophis* forekommende Skjælprikker har et ligesaa letopfatteligt som sikkert Skjelnemærke mellem dem, saa er *Dromicus exiguus* betydelig plumpere bygget og i Forhold til Förligheden meget kortere end *Alsophis antillensis*, en Forskjel, der navnlig er iöinefaldende, naar man holder Exemplarer af begge Arter med omtrent ligestort Hoved ved Siden af hinanden. Fremdeles er Hovedet mindre tydeligt skilt fra Halsen end hos *Alsophis antillensis*, og Öiet lidt mindre end hos denne. Copes Beskrivelse af Hovedets Skjolde have vi i det Hele fundet rigtig; kun skulle vi bemærke, at selv om Sömmen mellem Occipitalskjoldene virkelig skulde være kortere end Frontalskjoldet (Verticalskjoldet), saaledes som han angiver, er Forskjellen i ethvert Tilfælde höist ubetydelig; fremdeles er Töileskjoldet ikke blot lidet, men sædvanligt endog meget lille, næsten rudimentært, og hos det største af vore Exemplarer er det endog paa venstre Side ganske forsvundet og fortrængt af det forreste Öieskjold, som her stöder umiddelbart op til det bageste Næseskjold.

Kroppens uprikkede Skjæl have vi, ligesom Cope, stedse fundet ordnede i 19 Rækker; derimod have vi fundet et noget

*) Proceed. of the Acad. of Nat. Sciences of Philad. Febr. 1862, Synopsis of the Species of Holcosus and Ameiva with Diagnoses of new West Indian and South American Colubridæ.

større Antal af Bugskinner end han, idet vi hos 3 Exemplarer have talt respective 141, 145 og 146; Analskinnen er deelt.

Udmaaling af 2 Individer:

Totallængde	458mm	— 314mm.
Halens Længde	147mm	— 130mm.
Bugskinner	146	— 145.
Haleskinne-Par	84	— 85.

Da de ovennævnte 5 Exemplarer er Alt, hvad vore Musæer gjennem en længere Aarrække have faaet tilsendt af denne Art, medens der derimod er bleven indsendt omtrent 60 Exemplarer af de tvende Alsophiser, maa man formode, at den er mindre hyppig end disse. Om den virkelig er indskrænket alene til St. Thomas og St. Jan eller ogsaa forekommer paa den nærliggende Ö Vieques, eller vel endog paa St. Croix, kunne vi for Tiden ikke afgjöre.

Alsophis sanctícrucis Cope og **A. antillensis** (Schl.).

Efterat Günther allerede i 1859 havde gjort opmærksom paa, at den paa St. Croix forekommende *Alsophis* (eller efter den da gjældende Nomenclatur: *Dromicus*) afviger fra den paa St. Thomas forekommende ved et ringere Antal Skjælrader (17) samt en noget forskjellig Farvetegning*), har Cope iaar i sin allerede forud citerede Afhandling i Februarheftet af Philadelphia Academiets Proceedings benyttet de af Günther fremhævede Forskjelligheder til derpaa at grunde Opstillingen af den paa St. Croix hjemmehörende Form som en fra den ægte *Alsophis antillensis* forskjellig, selvstændig Art, som han giver Navnet *Alsophis sanctícrucis*.

---

*) On the Reptiles from St Croix, West Indies, collected by Messrs. A. and E. Newton i the Annals and Magazine of Nat. Hist. for September 1859, p. 209 sequ.

Vi have i begge de herværende Musæer kunnet undersöge et anseeligt Antal Exemplarer (henimod 60) af begge disse Former fra vore egne Öer foruden et Par Exemplarer fra Vieques, og vi troe saavel at kunne udtale os for den nye Arts Berettigelse, som ogsaa at kunne stadfæste den for begge Arter angivne geographiske Udbredning, idet vi, forsaavidt de foreliggende Exemplarer overhovedet vare forsynede med nærmere Angivelse af Öen, fra hvilken de hidrörte, ikke have fundet et eneste Exemplar med 19 Skjælrader (*A. antillensis*), der var kommet fra St. Croix, og ikke et eneste med 17 Skjælrader (*A. sancticrucis*), der var indsendt fra St. Thomas eller St. Jan.

Det sikkreste Kjendetegn for den nye Art er ganske vist det ringere Antal Skjælrader; men der kan imidlertid ogsaa fra Farvetegningen hentes Særkjender for den; dog maae disse snarere söges i Tegningen end i den af Günther og Cope særlig fremhævede mörke Grundfarve; thi denne er paa ingen Maade altid saa sortebrun hos den med 17 Skjælrader forsynede Form, som de tvende nysnævnte Herpetologer have fundet den hos de 6 Exemplarer, der ialt have staaet til begges Raadighed. Det er endog langtfra sjeldent at træffe Exemplarer af *A. sancticrucis*, der slet ikke ere mörkere end *A. antillensis*, og hvis brune Farve höist afviger fra dennes ved en lidt mere guulagtig Nuance i Farven; tildeels kan denne lyse Farve være en Følge af Alderen; thi den meget unge Slange er stedse lys; men den hidrörer paa ingen Maade i alle Tilfælde derfra, og man finder lystfarvede Individer, som næsten have naaet Artens sædvanlige Störrelse, og som ere betydeligt större end andre, der have en saa mörk Farve, som Slangen overhovedet faaer. Derimod er der noget charakteristisk og constant i de mere eller mindre uregelmæssige gule reticulate Tverbaand, som findes hos *A. sancticrucis*, og som navnlig ere tydeligt udviklede paa Halsen og den forreste Deel af Kroppen, medens de længere bagtil oplöses i smaa korte gule Streger, der dannes af Skjællenes Rande og frembringe en uregelmæssig noget netformig Tegning. Skjöndt de ere mindre iöine-

faldende paa de lystfarvede Individer, have vi dog ikke fundet noget Exemplar, hos hvilket der ikke, ialfald paa Halsen, var Spor af dem at see, og paa den anden Side synes de aldrig at forekomme hos de fra St. Thomas, St. Jan og Vieques indsendte Exemplarer af *Alsophis antillensis*. Fremdeles er ogsaa den mörkegule Stribe, som fra Snudeskjællet löber langs *Canthus rostralis* hen over Öiet og en Deel af Isseskjoldene for at tabe sig paa Tindingregionen, aldeles charakteristisk for den nye Art. Det er naturligt, at den hos de lystfarvede Individer falder mindre i Öinene, men naar man seer nöiere efter, vil man ogsaa hos disse finde den, hvorimod vi aldrig have bemærket den hos *A. antillensis*.

Saavidt vor Erfaring gaaer synes *A. sancticrucis* at blive vel saa stor som den anden Art; vi have af den faaet tilsendt flere Exemplarer, der vare noget over 4 Fod lange; hvorimod den störste *A. antillensis**), som vi have seet, kun havde en Længde af 3′ 2″ og dog var ikke lidet större end nogetsomhelst af de mange andre vore Musæer besidde. Ogsaa hvad Antallet af Bug- og Haleskinner angaaer, synes *A. sancticrucis* i det Hele taget at bære Prisen fremfor *A. antillensis* eller ialfald for den Form af denne Art, som forekommer paa St. Thomas og St. Jan; men Forskjellen er dog ikke saa stor, at den i de enkelte Tilfælde kan blive af videre Betydning, idet der gives Individer af *A. sancticrucis*, hos hvilke Skinnerne ei ere talrigere end hos visse Exemplarer af *A. antillensis*. Vi tilföie til yderligere Oplysning Antallet af Bug- og Haleskinnerne hos 4 Exemplarer af hver Art:
A. sancticrucis: 198 + 142, 190 + 136, 192 + 143, 188 + 145;
A. antillensis: 187 + 142, 186 + 140, 182 + 133, 179 + 129.

Efter vor Erfaring er *A. sancticrucis* aldeles almindelig paa St. Croix, og vi troe, at det maa være et tilfældigt Uheld, naar

---

*) Dette Exemplar mangler den alleryderste Halespids; i det ovenanförte Maal er dette manglende Stykke imidlertid regnet med og beregnet at være omtrent 2 Tommer, hvad der ialfald ikke vil fjerne sig meget fra det Rigtige.

DHerr. Newton under deres Ophold paa Öen aldrig have truffet den levende, saaledes som det siges i Günthers allerede citerede lille Afhandling.

Alsophis antillensis forekommer paa St. Thomas og St. Jan i forskjellige Farve-Varieteter, mellem hvilke der dog ikke kan trækkes skarpe Grændser; undertiden forsvinde de mörkere Striber aldeles, og Rygsidens eensformige brune Farve afbrydes kun af Skjællenes mörke Spidser og Rande, som navnlig bagtil blive stedse bredere og tydeligere. Til denne Varietet hörer ogsaa det ene af de af Hr. Riise fra Öen Vieques indsendte Exemplarer.

Alsophis portoricensis Rhdt. & Ltk., n. sp.?

Color (in specim. spir. vin. servatis) supra rufescente brunneus, squamis singulis nigro-limbatis, subtus flavescens, scutis abdominalibus scutellisque caudalibus nigro-marginatis; squâmæ per 17 series dispositæ.

Hr. Riise har for nogle Maaneder siden indsendt to Exemplarer af en *Alsophis* fra Portorico, som hvad Farven angaaer slutter sig meget nær til den ovenfor omtalte Varietet af *A. antillensis* med sortrandede Skjæl fra St. Thomas, St. Jan og Vieques. Den har nemlig paa Rygsiden en rödligbruun Farve, hvorhos de enkelte Skjæl ligesom hos den nysnævnte Varietet have sortebrune Spidser og Rande, som bagtil paa Kroppen blive bredere. Undersiden er (i Spiritus) blegguul, hvorhos der i nogen Afstand fra Hovedet begynder at vise sig Spor til en mörk Bræmme langs Skinnernes bageste frie Rand, som derpaa hurtig bliver tydeligere og uden Afbrydelse optræder ikke blot paa Resten af Bugskinnerne, men fremdeles ogsaa paa alle Haleskinnerne lige ud til den yderste Halespids.

Ogsaa i det hele Physiognomie og navnlig i Hovedets Squamification ligner Slangen fra Portorico særdeles meget *A. antillensis*, og det turde være meget vanskeligt, for ikke at sige mere, at paavise noget derfra hentet positivt Skjelnemærke mellem dem: har man imidlertid to ligestore Individer af begge Former for

sig, vil man ved en nöiagtig Sammenligning nok bemærke, at Hovedet er forholdsviis lidt kortere og lidt bredere hos Portorico-Slangen end hos den ægte *A. antillensis*, og at i Overeensstemmelse hermed Internasalskjoldene ere noget mindre i Forhold til Præfrontalskjoldene, og det uparrede Pandeskjold forholdsviis lidt kortere og bredere. Ogsaa i Hovedets Beenbygning viser Forskjellen sig, og navnlig er Overkjæbebenet lidt kortere og dertil maaskee lidt kraftigere og sværere end hos *A. antillensis*.

Hvad der imidlertid især har bevæget os til at ansee vor Slange for at være forskjellig fra *A. antillensis*, er den Omstændighed, at den kun har 17 Skjælrader, altsaa 2 færre end denne. Erfaringen har viist os, at de 19 Skjælrader ere en aldeles constant Charakteer hos denne sidstnævnte Slange, og den nysnævnte Forskjel kan derfor ikke andet end veie betydeligt. I Henseende til Skjælradernes Antal stemmer vor nye Art med *A. sancticrucis*, men fra denne er den allerede ret vel adskilt ved sin Farve og Tegning; dertil kommer endnu, at den samme Forskjel i Hovedets Præportioner, som skiller vor ny Art fra *A. antillensis*, ogsaa skiller den fra *A. sancticrucis*, og endelig at den har et ringere Antal af Bug- og Haleskinner, end der sædvanlig forekommer hos denne Art. Vi troe derfor, skjöndt vi forresten indrömme det Mislige, der ofte kan være i at opstille en ny og nærstaaende Art paa et Par Individer, dog ikke at udsætte os for at feile ved at sondre mellem den af Hr. Riise fra Portorico sendte Slange og de tvende Alsophiser fra vore vestindiske Öer. Der er imidlertid endnu en tredie Art, den af Cope opstillede *Alsophis melanichnus* fra Haiti*), som vor Slange kommer meget nær; og skjöndt vi rigtignok ere tilböielige til at troe, at den ogsaa er artsforskjellig fra denne, maae vi dog indrömme, at vi, hvad den angaaer, ikke formaae at udtale os med lignende Sikkerhed som om de tvende andre Arter; thi vi kjende ikke denne *A. melanichnus* uden af

*) Synopsis of the species of Holcosus and Ameiva etc. etc. i Philadelphia Academiets Proceedings for Februar 1862.

Copes meget korte Diagnose, og denne er neppe tilstrækkelig til at löse alle Tvivl. Saameget fremgaaer dog af den, at *A. melanichnus* ligesom vor Slange kun har 17 Skjælrader*) og fremdeles ligner den i, at Skjællene ere kantede med sortebruunt, og at Bug- og Haleskinnerne ere sortrandede; men derimod passer Copes Ord om Grundfarven paa Rygsiden: „yellowish olivaceous" kun daarlig paa vor Slanges rödligbrune Farve; de tre mörke Baand, som udgaae fra Isseskjoldene hos *A. melanichnus*, finde vi ikke hos vor Slange, og vi maae betvivle, at Nogen vilde kalde Bugens Farve „olivaceous yellowish" hos vor Slange, saaledes som det hos Cope hedder om hans. Da nu Copes *A. melanichnus* tilmed er fra en anden Ö, have vi troet hellere at burde, ialfald foreløbig, opstille vor Slange som en egen Art, end at henföre den til en allerede beskreven, uden at kunne godtgjöre dens Identitet med denne; men vi indrömme, at den med Tiden muligviis kan vise sig dog at falde sammen med den.

Udmaaling:

Hele Længden	798mm.
Halens Længde.	225mm.
Hovedets Længde maalt til den bageste Ende af Sömmen mellem Isseskjoldene	$18\frac{1}{2}$mm.
Hovedets Længde maalt til Mundvigen . . .	21mm.

Bugskinner 175, Haleskinne-Par 122.

*) Det hedder hos Cope: »Squamation as in *A. sanctlcrucis;* seventeen rows of rather broad scales, two more than *antillensis*;« heri er der unægtelig en Modsigelse; men da Arten först sammenlignes med *A. sanctlcrucis*, kan der vel neppe være Tvivl om, at Skjælraderne ere rigtigt angivne, og at Feilen stikker i, at der er sat »more« istedetfor »less«.

C. Ogler (Saurii).

Amphisbæna antillensis Rhdt. & Ltk.

Corpore gracili, capite acuto, cauda brevi, verticillis squamarum 15, squamis corporis latiusculis, mediis ventris latissimis, scutellis nasalibus omnino sejunctis, rostrali frontonasalia attingente, frontalibus frontonasalibus minoribus, postocularibus duobus vel uno, ante-, sub- et supraocularibus nullis, labialibus superioribus et inferioribus ternis; oculis sat distinctis.

Denne lille Ormögle er hidtil kun indsendt fra St. Thomas og St. Jan. Den har en smækker Legemsform, et spidst Hoved, temmelig tydelige Öine og paafaldende brede Skjæl. Rostralskjoldet forlænger sig saa höit op, at det aldeles adskiller Nasalskjoldene og stöder sammen med de store, langagtige Frontonasalskjolde. Pandeskjoldene ere smaa og danne tilsammen en Figur som en skjæv Rude. Af de tre Overlæbeskjolde er det andet det störste og det förste det mindste; bagved Öieskjoldet (mellem Pandeskjoldet og det tredie Overlæbeskjold) ligger der i Reglen to, undtagelsesviis kun eet, stort Tindingskjold, og bagved det eller dem en Tverrække af 4 Skjolde paa hver Side, af hvilke det överste dog kan være tvedeelt. Paa Underkjæben findes: et rectangulært Hageskjold, tre Læbeskjolde paa hver Side, af hvilke det andet er meget stort, et aflangt bagtil meget tilspidset Skjold bagved Hageskjoldet, og bagved det igjen en Gruppe af 7 Smaaskjæl, 3 i förste og 4 i anden Række; paa hver Side af denne Gruppe findes, som sædvanligt, et stort trekantet Skjold og bagved alle disse Skjolde en Tverrække af 10 Smaaskjæl. Ryggens Skjæl ere forholdsviis brede, skjöndt deres Længde altid overgaaer deres Brede; Skjællene tiltage som sædvanligt i Brede fra Midten af Ryggen til Midten af Bugen, hvis to midterste Rækker endogsaa ere dobbelt saa brede som lange; dog gjælder dette kun om Kroppens midterste Stykke; længere fortil ere Bugens Skjæl igjen smallere, og paa Halsen og Halen ere de ikke bredere

end paa Ryggen. Da Halens Skjæl i det Hele ere större, svarer Længden af fem Haleringe omtrent til sex Kropringe. Der er 6 Analskjæl og 4 Analporer; Analspalten ligger mellem to Ringe. Antallet af Kropringe er omtrent 242, af Haleringe 15. Dyrets Totallængde er c. 250^{mm}, hvoraf Halen udgjör de 16 eller c. $^1/_{16}$.

Farven af de i Spiritus opbevarede Individer kan beskrives som bruunlig med regelmæssigt fordeelte mörke Punkter paa Ryggen, hvidlig med svag Punktur paa Bugen. Dette hidrörer derfra, at hver af Ryggens Skjæl har en mörkere firkantet Plet, omgiven af en lysere Ramme; paa Bugen er denne Tegning svagere, og en Deel af Skjællene i Bugens to midterste Rækker mangle aldeles hine Pletter.

Om denne Arts Opholdssted og Forekomst meddeler Hr. Riise os följende: „den lever som *Typhlops* og findes paa St. Jan i Almindelighed under de törre Sukkerrörsblade, som i Höstens Tid meies af Rörene, naar disse afskjæres og i længere Tid bedække hele Sukkermarken, indtil man faaer Tid til at hente dem hjem til Ströelse. Jeg har ialt seet henved 20 Exemplarer fra St. Jan. Paa St. Thomas, hvor der ikke længere dyrkes Sukkerrör, findes den under Steen, i Smaahuller paa fugtige Steder: her er den meget sjelden, og jeg har kun seet 3 eller 4 Exemplarer ialt."

A. antillensis synes i flere Henseender at kunne betegnes som en Mellemform mellem de to andre vestindiske Arter, *A. punctata* fra Cuba og *A. coeca* fra Martinique. Af *A. punctata* have vi kunnet undersöge et Exemplar, som er meddeelt af Berliner-Museet; den kommer *A. antillensis* nær i Henseende til Antallet af Skjælringene, Halens relative Længde samt Formen af Rostralskjoldet og Nasalskjoldenes fuldstændige Adskillelse, men afviger derved, at der paa hver Side mellem Frontal- og Frontonasalskjoldene og det lille Öieskjold ligger to Smaaskjolde, et forreste, som er mere langt og smalt, og et bageste kortere: fremdeles ved Frontonasalskjoldenes indbyrdes Sammenvoxning og ved den plettede Tegning, som fremkommer ved, at enkelte Skjæl have en

mörkere Farve end de andre. Derimod ere det förste Overlæbeskjold og Nasalskjoldet ikke sammenvoxne, saaledes som det beskrives, (at Sömmen paa den ene Side er udslettet et lille Stykke, er i det allerhöieste en svag Antydning dertil), og der maa derfor ogsaa her tælles tre Overlæbeskjolde. At hos det foreliggende Exemplar mange af Bagryggens Skjælrækker ere dobbelte, er rimeligviis kun en individuel Abnormitet. *A. coeca* kjende vi desværre ikke, men efter Beskrivelsen afviger den fra *A. antillensis* ved et mindre Antal af Skjælringe (226—29) paa Kroppen, ved det lille lodrette Rostralskjold, som ikke adskiller Nasalskjoldene (hvilke endog beskrives som „soudées ensemble"), ved at Öinene ikke ere synlige, samt maaskee ved et andet Forhold mellem Halens og Kroppens Længde*).

Gymnophthalmus nitidus Rhdt. & Ltk.

*G. scuto supraoculari singulo maximo, frontonasalibus frontali majoribus, frontoparietalibus nullis, nasalibus indivisis, postmentalibus quinque, seriebus squamarum lævium corporis 15, media dorsi impari angustiore, lineis longitudinalibus albis quatuor.***)

Der findes i det Kongelige naturhistoriske Musæum to smaa Exemplarer af denne Art, som angives at være fra de danske vestindiske Öer; de ere forærede af Hr. Hoskjær med den Oplysning, at dette Dyr i Vestindien kaldes „Woodslave." Dette Navn bruges iövrigt i Vestindien snart om Gekkoner, snart om Scincoideer; Gosse bruger det saaledes om *Eumeces agilis*, som ifölge Meddelelse af Hr. Riise benævnes, „Slippery-Back"

---

*) Der er i denne Henseende og i Henseende til Antallet af Halens Skjælringe nogen Modsigelse mellem Diagnosen, Beskrivelsen og Maalene i »Erpétologie générale.«

**) Dignosen tager væsentligen Hensyn til *G. Maximiliani* nob., mindre til *G. quadrilineatus* D. B., som kun er os bekjendt af Beskrivelsen.

paa de danske Öer, hvorimod Negrene der ved „Woodslave“ altid forstaae de större Gekkoner, *Platydactylus rapicauda* og *Hemidactylus mabouia*): derimod forvexles Navnene ofte af Plantere, Læger o. s. v. Hidtil har H. Riise imidlertid ikke stödt paa nogen *Gymnophthalmus* i Vestindien, og det trænger derfor til Stadfæstelse, om den forekommer paa de dansk-vestindiske Öer eller ikke.

Störrelsen er ikke betydelig og Formen meget smækker. Næseborene ligge omtrent midt i det langagtige Nasalskjold. Öiehulen omgives fuldstændigt af en Kreds af Skjæl, af hvilke det, som i „Erpétologie générale“ beskrives som „Supraocularskjoldet,“ men som vistnok rigtigere betegnes som et Supraciliarskjold, er meget stort, af en tilnærmelsesviis trekantet Form og strækker sig lidt op paa Hovedets Overflade. Som sidste Spor til et Öielaag sees hos det ene Exemplar en yderst svag Hudfold fortil under Öiet. Bagved Rostralskjoldet ligger et stort syvkantet Internasalskjold; det efterfölges af to skjævt mod hinanden stillede kantede Frontorostralskjolde; efter dem kommer det smalle Frontalskjold, som er mindre end hvert enkelt af Frontorostralskjoldene; Mellemrummet mellem Frontalskjoldet og det för omtalte store Supraciliarskjold udfyldes af et stort, uregelmæssigt kantet Supraocularskjold („Frontoparietalskjold,“ som det mindre rigtigt kaldes hos Duméril og Bibron). Derefter komme to kantede Parietalskjolde og mellem dem et Interparietalskjold, som gjentager Frontalskjoldets Form, men er meget större end dette og end Parietalskjoldene. Frontoparietalskjoldene mangle altsaa her ligesom Frontorostralskjoldene hos *G. Maximiliani*. Der tælles 8 Læbeskjolde foroven, 7 forneden og mellem disse sidste 5 store, kantede Skjolde foruden det anseelige Hageskjold. Halsens Underside er beklædt med Skjæl, som ere paafaldende smaa i Sammenligning med Kroppens; denne sidstes ere alle fuldkommen glatte og ordnede i 15 Rækker, saa at der midt ned ad Ryggen bliver en uparret Række; i denne ere Skjællene regelmæssigt sexkantede og följelig smallere end i de to tilstödende Rækker, hvor de ere bredt sexkantede; de övrige aftage först, men

tiltage derefter igjen i Brede, saaledes at Bugens to midterste Skjælrækker igjen ere ligesaa brede som de, der ligge nærmest ved Ryggens Midtrække. Hvor Bugens nysnævnte midterste Skjælrækker mödes med Halsens finere Skjældække, vige de fra hinanden i Midtlinien og give Plads for et större uparret Skjold af langagtig Form. Paa det ene af de to foreliggende Exemplarer mangler Halespidsen; dog viser det, at Skjælkjölene först begynde i nogen Afstand fra Haleroden, og at de findes paa alle Halens Sider. Paa det andet synes störste Delen af Halen at være reproduceret, og paa hele denne Deel af Halen har Skjælklædningen den fra *Heterodactylus* og andre Ringögler bekjendte skavgræsagtige Charakteer.

Farvetegningen kan beskrives saaledes: en brunn Stribe, der begynder med Snudespidsen og först bliver svagere paa Halen, optager den midterste af Ryggens Skjælrækker og Halvdelen af den tilstödende paa hver Side; den anden Halvdeel af disse to Skjælrækker samt Halvdelen af den tredie Skjælrække paa hver Side fra Midten at regne optages af et ligesaa skarpt begrændset, forholdsviis bredt, guulhvidt Baand, som begynder paa Snudespidsen og först taber sig paa Halen; derefter följer en skarpt begrændset bruun Stribe og saa igjen en smal hvid Linie, som indtager Randen af begge Læber og löber neden om Öret og Forlemmernes Udspring til Baglemmernes. Derpaa kommer endelig igjen et bruunligt Strög, som dog efterhaanden gaaer over i Bugens lyse Farve. Ogsaa hen ad de bruunlige Forlemmer findes der en hvid Stribe, og selv paa Baglemmerne kan der være Spor dertil. Undersiden af Halsen er stænket med mörke Plettes, saa at Farven der stikker kjendeligen af mod Strubens og Bugens lyse Farve.

Udmaaling af det ene Exemplar, hvis Hale er reproduceret:

Hoved og Hals tilsammen	8^{mm}
Kroppen alene	16^{mm}
Halen	27^{mm}
Totallængden	51^{mm}

Naar vi her have beskrevet denne *Gymnophthalmus* som ny, er det ikke undgaaet os, at det muligviis er den under Navn af *G. quadrilineatus* af Gravenhorst*) beskrevne og afbildede Form; thi om end denne Forfatter tillægger sin Art 5 tydelige Femoralporer paa hver Side, hvilke vi ikke have iagttaget, saa kunne jo hos denne Slægt disse Porer maaskee kun optræde hos det ene Kjön? Men selv om den foreliggende Form falder sammen med Gravenhorsts Art, maae vi dog ansee den for at være aldeles forskjellig fra den, som Duméril og Bibron beskrive under Navn af *G. quadrilineatus*, skjöndt den Omstændighed, at denne netop angives fra to andre vestindiske Öer, Martinique og St. Lucie let kunde vække Formodning om dens Identitet med vor; thi ifölge „Erpétologie générale“ skal Pandeskjoldet være ligesaa stort som Frontorostralskjoldene, Læbeskjoldenes Antal kun være 5 foroven og 3 forneden, Skjællene paa Halens Underside være glatte, Ryggens derimod kjölede! Det er navnlig det sidste Forhold, hvorpaa vi lægge Vægt; thi det er dog neppe tænkeligt, at de franske Herpetologers Beskrivelse skulde være urigtig i et saa vigtigt Punkt. Om det nu snarest er Pariser-Musæets eller Gravenhorsts *Gymnophthalmus quadrilineatus*, der er Linnés *Lacerta quadrilineata*, eller om denne maaskee er forskjellig fra begge, er vel ikke let at afgjöre; men som Sagen stod syntes det os rigtigst at lade Navnet forelöbig blive ved den af Duméril og Bibron beskrevne Form og tildele vor formeentlig derfra forskjellige Art et nyt Navn.

Gongylus (Eumeces) agilis (Raddi.)
(*G. Spixii* D. B.)

Af den paa de danske Antiller levende *Gongylus*-Art, som efter Hr. Riises Meddelelse der er bekjendt under Navn af „Slippery-Back,“ findes der i vore Musæer endeel Exemplarer fra St. Thomas og St. Jan samt fra den lille Ö Just van Dyck; efter Hr. Riises Sigende forekommer den tillige paa St. Croix

*) Nova Acta Ac. Cæs. Leop. Nat. Cur. t. XXIV (15) p. 354 tab. 36.

og Vieques. Hvis det er *G. agilis*, som vi antage, da Beskrivelsen i „Erpétologie générale“ aldeles stemmer med den, har den en stor Udbredning paa Amerikas Fastland, hvor den angives baade fra Venezuela, Ny Granada, Guiana, Brasilien, Chile og Buenos-Ayres; derimod synes den ikke tidligere at være bekjendt fra Vestindien, medmindre Gosses *Mabouia agilis* fra Jamaica*) virkelig er denne Art, saaledes som det ifölge Navnet skulde formodes at være Tilfældet. Hvad der har gjort os noget vaklende i dens Bestemmelse er paa den ene Side, at „Erpétologie générale“ netop angiver *G. (E.) Sloanei* som hjembragt fra S. Thomas af Richard**), og paa den anden Side, at Günther***) opförer „*Mabouia ænea* Gr.“ (*G. (E.) Mabouia* D. B.) som levende paa S. Croix. Vi kjende kun een Art fra de danske Antiller, og den er efter vor Mening hverken *G. (E.) Sloanei* eller *G. (E.) mabouia*, forsaavidt man ved disse Navne tænker paa de i „Erpét. Gén.“ beskrevne Arter, og forsaavidt disse virkelig ere gode og holdbare Arter, men *G. (E.) Spixii* D. B., altsaa *G. (E.) agilis* Raddi; kun en fornyet Sammenligning af samtlige vestindiske Arter af denne Slægt vil kunne hæve den Usikkerhed, som endnu finder Sted med Hensyn til disse Formers indbyrdes Begrændsning og Udbredning.

Som Bidrag dertil ville vi ikke undlade at bemærke, at *G. (E.) agilis* og *mabouia* (som skulle stemme overeens i Henseende til de to Frenalskjolde og to Frontoparietalskjolde samt det rudeformige Internasalskjold) ikke kunne adskilles derved, at Pande-

*) A naturalists sojourn etc. p. 75. Proceedings of the Zoological Society 1848 p. 59. Ogsaa Gray anförer den fra Jamaica (Catal. of Lizards p. 94). At den jamaicanske Form i Erpét. Gén. henföres til *E. Sloanei* (som skal være fra S. Thomas), er kun i Kraft af den Hypothese, at det var den af Sloane omtalte Form, hvilken Formodning imdlertid har givet Anledning til det den tildeelte Navn.

**) Dette af Richard fra S. Thomas hjembragte Individ (Pariser Musæets eneste) er netop Typen for Daudins *Scincus Sloanei* og for Erpétologie générale's *Eumeces Sloanei*. Vi kjende, som anfört, ingen saadan Form fra Dansk-Vestindien.

***) On Reptiles from S. Croix, West-Indies. Annals of natural history Septbr. 1859.

skjoldet hos *G. (E.) agilis* fortil er begrændset ved to, hos *G. (E.) mabouia* ved tre Linier, som Følge af hvilket det altsaa hos den sidstnævnte Art skulde være ligesom afskaaret eller afstumpet fortil, da der hos de foreliggende Exemplarer af *G. (E.) agilis* findes begge Forhold samt alle Overgange imellem dem. Man maa vistnok hellere holde sig til Antallet af Supraorbitalskjoldene, som hos *G. (E.) agilis* altid ere 4, selv om man ikke vil medregne det femte lille, som slutter Rækken bagtil og tildeels ligger bagved Öiet. Af större Frenoorbitalskjolde findes der tre, som ere meget mindre end de egenlige Frenalskjolde; det sjette Overlæbeskjold, som ligger midt under Öiet er det længste af dem alle og saa langt som de to foregaaende tilsammen. — Med Hensyn til Farven kan bemærkes, at alle vore vestindiske Individer have fire mörkebrune Striber paa en grönlig eller bruunlig Bund; de to midterste, som udspringe paa Hovedets Rygflade, tabe sig i Form af en eller flere Rækker af Punkter midt paa Ryggen eller fortsætte sig som enkelte mörke Punkter endogsaa heelt ned paa Halen. De to ydre Striber, der löbe hver paa sin Side af Hovedet, gjennem Öiet og over Öret, tabe sig i Reglen noget foran Baglemmerne. Hos et enkelt af de foreliggende Exemplarer ere de fire mörke Bælter indskrænkede til Hovedet og Halsen og tabe sig i Linie med Forlemmerne. Af lysere, næsten hvide Striber, findes der fire, to paa hver Side, mellem og nedenfor de mörke, men de ere ikke rigtig tydelige uden hos yngre Individer.*)

Et af de större vestindiske Exemplarer maaler $3^1/_4''$ (85^{mm}) fra Snudespidsen til Anus.

Ifølge dHrr. Newtons af Günther meddeelte Erfaring er denne Snogögle hyppigere paa St. Croix end den store Gekko *(Platydactylus*

*) Den beskrevne Farvetegning stemmer iövrigt bedre med Beskrivelsen af *G. (E.) Sloanei* end med hvad derom siges i »Erpétologie générale» med Hensyn til *G. (E.) Spixii.* Til *G. (E.) Sloanei* kan den paa de danskvestindiske Öer forekommende Art imidlertid ikke henföres, da Internasalskjoldet ikke er halvkredsformet, men rudeformet, og da der findes to Frenalskjolde. See Bidrag til Kundskab om Brasiliens Padder og Krybdyr, I. p. 209.

rapicauda), men dog ikke meget hyppig. Af Sammes Bemærkninger fremgaaer det, at Negerne tildeels forvexle den med den nysnævnte Gekko og at de paa den overföre den overtroiske Rædsel, som de nære for denne.*)

Ameiva Riisei Rhdt. & Ltk. og **A. Örstedii** Rhdt. & Ltk.

Fra de dansk-vestindiske Öer er der hidtil bleven indsendt til vore Musæer to *Ameiva*-Arter, der vel staae hinanden overmaade nær, saa nær, at de lige til den seneste Tid have været opstillede som een Art i begge Samlinger, men som dog afvige fra hinanden ved constante, om end minutieuse Charakterer. I Analogi med de allerede efter Auber, Sloane og Plée opkaldte vestindiske Arter have vi troet ved Valget af deres Artsnavne at burde erindre om de to Mænd, fra hvem de foreliggende Exemplarer for en meget stor Deel hidröre, og hvem Kundskaben om Faunaen paa de danske Antiller overhovedet skylder saa meget. *Ameiva Riisei* er indsendt saavel fra St. Thomas, St. Croix og St. Jan som fra Water Island, Vieques og Portorico, *A. Örstedii* derimod kun fra S. Croix.

Ameiverne ere ifölge Hr. Riises Meddelelse temmelig almindelige i Haver og paa Kirkegaarde.**) Den raslende Lyd, som de frembringe, naar de med Halen feie de törre Kviste og Blade tilside, gjör at man let bliver opmærksom paa dem. Deres Æg har Hr. Riise fundet nogle Tommer indtil en halv Fod under Jorden paa tör og leret Grund. Et saadant, der ligger for os, er 22^{mm} langt og 11^{mm} bredt, altsaa forholdsviis meget aflangt, og omgivet af en aldeles blöd hudagtig Skal; det indesluttede Foster synes at være af A. Riisei. Ameivernes vestindiske Navn er „Ground-Lizard“ (Jordögler), nærmest vel i Modsætning til Anoliserne, der simpelthen benævnes „Lizards.“

*) Om den jamaicanske Forms Levemaade see Gosses Bemærkninger paa de anförte Steder.

**) Noget udförligere Oplysninger om Ameivernes Levemaade findes hos Gosse paa de ovenanförte Steder, Sojourn p. 74 og Procc.: Zool. Soc. 1848 p. 24.

I en i „Proceedings of the Academy of natural Sciences of Philadelphia, Febr. 1862," indrykket Oversigt over *Ameiva*-Slægtens Arter har den nordamerikanske Herpetolog Cope beskrevet 3 *Ameiva*-Arter fra de danske Antiller under Navn af *A. Pleei* (med Hensyn til hvilken det dog lades uafgjort, om det virkelig er den fra Martinique bekjendte Art), *A. polops* og *A. bifrontata*. I den förste af disse troe vi at gjenkjende vor *A. Riisei*, i den anden vor *A. Örstedii*; vil man imidlertid sammenholde Udtrykkene i den af begge Former givne Charakteristik, kan man ikke andet end finde denne deels temmelig ubestemt og svævende, deels ligefrem forfeilet; det vilde udkræve en större Vidtlöftighed end Sagen maaskee fortjener at godtgjöre denne Dom ved en Kritik af de enkelte Udtryk; vi indskrænke os derfor til at bemærke, at naar vi have troet at gjenkjende vore to Arter i Copes, da er det tildeels paa Grund af Overeensstemmelsen i de Localiteter, hvorfra han havde sine (*A. Pleei* nemlig fra S. Croix, S. Thomas, Portorico og Water-Island, *A. polops* fra S. Croix*), men fornemmeligen paa Grund af det af Inder- og Ydertaaens indbyrdes Længdeforhold laante Kjendemærke, som virkelig passer paa de to foreliggende Former; hvad der ellers er optaget i Copes korte Beskrivelser, afgiver i Virkeligheden ikke noget Skjelnemærke uden maaskee Farvetegningen, men den er, som bekjendt, kun til en vis Grad at stole paa i denne Slægt. Vi skulle senere angive, hvorfor vi ikke kunne antage nogen af dem for at være den ægte *A. Pleei* D. B.; Navnet *A. polops* have vi ikke villet optage, da vi dog ikke have fuld Sikkerhed for, at det virkelig er vor *A. Örstedii*. Hvis Copes *A. bifrontata* virkelig er fra S. Thomas — hvorom vi ikke kunne andet end nære nogen Tvivl — findes der ialfald een os ubekjendt *Ameiva*-Art paa de danske Öer; thi en *Ameiva* med to Pandeskjolde, det ene bagved det andet, med Ganetænder og med Ydertaaen kortere end Inder-

*) De af Cope undersögte Exemplarer hidrörte, som vi senere have bragt i Erfaring, netop fra Hr. Riise ligesom en stor Deel af vore.

taaen samt med en lys Stribe midt ned ad Ryggen er endnu ikke bleven indsendt til de kjöbenhavnske Musæer.

Vi ville först anföre, hvori vore Arter stemme overeens; for det förste er Hovedets Skjoldbeklædning den samme; dernæst findes der langs med Overarmens Forside en Række af brede Tverskjolde eller Tverskinner, som paa hver Side ledsages af en Række af Skjæl, der ere lidt större end de andre paa Overarmen; gjennem lignende kantede Smaaskjæl i Albuhulen gaae disse Overarmens Skinner jævnt over i Underarmens Række af Tverskinner, som tilbage i Brede ned mod Haanden; gjennem Mellemformer (brede Skjæl, deelte Skinner) gaae endelig disse Underarmens Skinner paa Haanden over i de mindre, som danne Fortsættelsen af Fingrenes endnu smallere. Uagtet dette hele Parti er væsentligen eens hos begge Arter, er der dog den Forskjel, at Overarmens Skinner i det hele ere lidt bredere hos *A. Örstedii*. Antallet af Bugens Skjælrækker er 10, paa Indersiden af Laarene findes ligeledes henved 10, Femoralporernes Antal varierer fra 13 til 20, (hos *A. Örstedii* er det i Reglen 16—18), og Analskjoldenes er i Reglen 3, sjelden 2 eller 4. De Skjælrosetter, som omgive Femoralporerne, bestaae i Reglen af tre Skjæl, hos store Exemplarer af *A. Riisei* undertiden af fire i de inderste Rosetter. Skinnebenet dækkes indvendigen egentlig kun af to Rækker af Skjolde, af hvilke den yderste og navnlig dennes andet og tredie Skjold aldeles have Overvægten over de andre. Den ydre Side af Bagfoden beklædes fuldstændigt af flere Rækker polygone Skjolde, som ere Fortsættelser af dem, som beklæde Fingrene.

A. Riisei opnaaer en betydelig Störrelse, indtil 19″, hvoraf Halen dog udgjör de 13″. De Skjolde, som ledsage de egentlige Underlæbeskjolde (vi kunne vel kalde dem „Sublabialskjoldene"), er meget mindre end hos *A. Örstedii*, og det Par af dem, som följer umiddelbart efter det uparrede Postmentalskjold, stöder vel sammen i Midtlinien, men kun med sin forreste Halvdeel, aldrig fuldstændigt. Mellem Underlæbe- og Sublabialskjoldene er

der indskudt en Kile af Smaaskjæl, bestaaende af mindst 2, ofte 3, undertiden 4 Rækker, hvor Kilen er bredest; den fortsætter sig fortil lige til eller næsten til Hageskjoldet. Efter Sublabialskjoldene följer först en Række Skjæl, som ere en Deel större end Strubens övrige meget fine Skjæl; midt paa Struben blive disse dog en Deel större, saa atter finere, og tilsidst optræder der igjen et Par Tverbælter af större Skjæl mellem de bageste Halsfolder. Ryggens Skjæl ere meget fine og ikke kjendeligt större end paa Kroppens Sider; kun hos meget store Exemplarer kan man erkjende en lille Forskjel i denne Henseende. Over Albuen, paa Armens Bagside, findes en lille Gruppe af större polygone Skjæl; men undertiden blive enkelte af disse bredere, saa at de kunne faae Navn af Skinner, og dette Forhold afgiver derfor kun et mindre godt Skjelnemærke mellem de to foreliggende Arter. Haleskjællene ere meget smallere og som Fölge deraf talrigere hos *A. Riisei* end hos *A. Örstedii*; i den femtende Skjælkrands f. Ex. fra Haleroden er deres Antal noget over 40; deres Sider og Kjöle löbe parallelt med Halens Axe. Den ydre Bagtaa er endelig kun ganske lidt længere end den indre. — Farven viser de sædvanlige Variationer fra det plettede til det stribede; de större Exemplarer og selv adskillige af de mindre ere askegraae med talrige lyse Draabepletter især paa Halen, Baglemmerne og Kroppens Sider; hos andre slutter der sig dertil sorte Schatteringer paa Kroppens Sider; alle disse ere rimeligviis Hanner. Saa kommer der Former med svage Spor til to lyse Længdestriber löbende langsmed Grændsen mellem Ryggen og Siderne; fremdeles unge Individer, hvor disse Striber endnu ere meget tydelige, men hvor Draabepletterne ligeledes ere meget iöinefaldende (unge Hanner ?), og endelig Former, hvor Pletterne forsvinde aldeles eller ialfald blive meget svage, men hvor der findes en skarp hvid Stribe paa mörk Grund paa hver Side fra Öiet til Haleroden, og nedenfor denne, mellem For- og Baglemmerne, undertiden en eller to finere og

svagere, hvilke synes med Alderen at omdannes til en Række af lyse Pletter og at tabe sig mellem de andre Draabepletter.

A. Örstedii synes, efter det foreliggende rigtignok mindre betydelige Materiale, ikke at opnaae saa betydelig en Störrelse; vort störste Exemplar er kun 9″ langt, hvoraf Halen udgjör de 6. Sublabialskjoldene ere her lidt större, og det förste Par af dem berörer hinanden fuldstændigt i Midtlinien; Skjælkilen mellem dem og de egenlige Underlæbeskjolde er meget mindre udviklet; den bestaaer kun af een Skjælrække og naaer i det höieste til Öiets Forrand, ja mangler undertiden ganske. Strubeskjællene ere i det hele grovere, og Modsætningen mellem dem og den Skjælrække, som ligger nærmest ved Sublabialskjoldene, derfor mindre udpræget. Ryggens Skjæl ere ligeledes grovere end hos *A. Riisei* og tillige meget grovere end Sidernes, og Albuskjællene danne her altid en lille Række af Tverskinner. Halens Skjæl ere bredere, följelig ogsaa færre — i den femtende Krands fra Haleroden knap 30 — og ligesom deres Kjöle mere skraatstillede, saa at de af dem dannede Linier tydeligt divergere fra Midtlinien ud til Siderne. Endelig er den ydre Bagtaa næsten et heelt Led længere end den indre. — Intet af de foreliggende Exemplarer er plettet, de ere alle stribede, hvori dog maaskee deres Alder eller Kjön kunde være Skyld. Midten af Ryggen er bruungraa, derefter följer paa hver Side et bredt, næsten sort Bælte med 3 lyse Striber, af hvilke den överste gaaer fra Öiet til Haleroden, paa Grændsen af det graa og sorte Parti, de to andre fra Öret til Baglemmerne; den underste af dem fortsætter sig ofte paa Skinnebenets Forside og træder igjen op paa Bagbenets Bagside og Halens Sider.

Vi ansee det for rigtigt her ogsaa at meddele Resultatet af en Sammenligning med to temmelig nærstaaende Arter, nemlig *Ameiva Auberi* Coct. og *A. vulgaris* Licht., paa hvilke vi have havt yderligere Leilighed til at pröve de for de to beskrevne vestindiske Arter benyttede Kjendemærkers Værdi. Af den sidstnævnte

Art have vi kunnet undersöge flere sydamerikanske (især brasilianske) Exemplarer, af den förstnævnte et ungt Exemplar, som Hr. Capt. Andréa har bragt med sig fra Cuba. Vi maaae dog forudskikke den Bemærkning, at hvis man med Cope (l. c.) vil fastholde en Adskillelse mellem *A. Auberi* og *A. trilineata* Gray, hörer vort Exemplar til denne sidste; men Cope indrömmer selv, at hans Charakteristik af begge Former ikke indeholder noget holdbart Skjelnemærke: thi Farven alene afgiver intet saadant, og vi maa derfor vedkjende os den Anskuelse, at *A. trilineata* er deels Hunnen, deels Ungerne af *A. Auberi* Coct.

Ameiva Auberi stemmer i Henseende til Skjælbeklædningen nærmest overeens med *A. Riisei*; denne har nemlig omtrent samme Grad af Fiinhed paa Ryggen og Siderne. Halens Skjæl ere ligeledes smalle og parallele, Strubeskjællene forholde sig ogsaa nærmest som hos *A. Riisei*, dog mangler her en tydelig Gruppe af större Skjæl midt paa Struben; det förste Par Sublabialskjolde er derimod her fuldstændigt adskilt fra hinanden, og Skjælkilen mellem Underkjæbens to Skjoldrækker er endnu mere udviklet end hos *A. Riisei*, sammensat af 4—5 Skjælrækker og rækker næsten lige til selve Hageskjoldet. Overarmens Skinner gaae umiddelbart over i Underarmens; ogsaa Albuen har her sit lille Skinneparti; Antallet af Bugens Skjælrækker er höist 10; Analskjoldene ere 9 (1 stort og 8 middelstore), Femoralporerne 14 i Tallet; Baglemmernes Beklædning er væsentlig den samme som hos *A. Riisei* og *Örstedii*, naar undtages de, rigtignok ikke meget iöinefaldende, Hælknuder, som udmærke *A. Auberi*. Derimod gjenfindes et Par Knuder under Haanden, hen imod dennes ydre Side, saavel hos de to dansk-vestindiske Arter som hos *A. vulgaris*. Bagfodens Ydertaa er kjendelig længere end Indertaaen, omtrent som hos *A. Örstedii*. Det foreliggende Exemplar har fem lyse Længdelinier, af hvilke en löber midt ned ad Ryggen; mellem det underste Par paa hver Side findes en mörk Schattering.

Ameiva vulgaris have vi allerede tidligere paa et andet Sted

gjort til Gjenstand for Omtale*), og antydet, at der indenfor denne Art viser sig en vis Mangel paa Bestandighed i Forhold, som hos andre ere constante nok, saa at man, naar et mindre Materiale forelaae, kunde forledes til at klöve Arten i flere; den undersögte Række af Exemplarer fra een og samme Lokalitet (Lagoa Santa) overbeviste os imidlertid om, at disse Forhold deels ere forbundne ved Overgange, deels krydse hinanden i deres Forekomst og följelig ikke have saa stor en Betydning, som man kunde være tilböielig til at tillægge dem. Til Sammenligning med de nysbeskrevne vestindiske Arter skulle vi her endnu föie följende: *A. vulgaris* forholder sig i Henseende til Eensartetheden af Ryggens og Sidernes Skjæl og i Henseende til Haleskjællenes Form og Beskaffenhed nærmest som *A. Riisei*. i Henseende til Strubeskjællene nærmest som *A. Örstedii*. Skjælkilen mellem Underkjæbens Skjoldrækker er aldeles rudimentær eller mangler ganske, og det förste Par Sublabialskjolde berörer hinanden fuldstændigt eller næsten fuldstændigt. Antallet af Bugens Skjælrækker er 10 eller 12, af större Analskjolde 3 eller 4, af Femoralporer fra 19 til 22, af Skinnebenets Skjoldrækker 3 til 4, hvoraf följer, at de to Skjolde af den ydre Række, som hos de i det foregaaende omtalte Arten spille saa stor en Rolle, her træde betydeligt tilbage; dog er der i denne Henseende en betydelig Variation indenfor Arten; Skjoldene i den ydre Række ere hos nogle Individer dobbelt saa brede som hos andre. Der findes ingen Skinnerække paa Overarmen, men kun flere Rækker af större, kantede Skjæl eller Smaaskjolde, af hvilke kun enkelte undtagelsesviis ere lidt mere brede end lange; dog træffes ogsaa Individer, hvor en Skinnerække tydeligere lader sig forfölge. Albuskjællene ere derimod hverken i Form eller Störrelse sönderlig forskjellige fra Armens övrige Smaaskjæl.

---

*) Bidrag til Kundskab om Brasiliens Padder og Krybdyr. I, i dette Tidsskrifts forrige Aargang p. 230.

Ameiva Pleei D. B.

Vi skylde endnu at gjöre nærmere Rede for, hvorfor vi ikke med Cope kunne betragte nogen af de foreliggende Former fra de dansk-vestindiske Öer, og navnligen ikke *A. Riisei*, som identisk med *A. Pleei*, der angives baade fra Martinique og fra St. Domingo, og som det derfor kunde være rimeligt nok at træffe paa Jomfru-Öerne. Vanskeligheden ved fuldstændigt at afgjöre dette Spörgsmaal forögedes ved adskillige Uovereensstemmelser mellem Beskrivelsen og Diagnosen af den nævnte Art i „Erpetol. générale", saa at man ikke retvel kunde vide, hvad man skulde holde sig til; saaledes angives Bugens Skjælrækker det ene Sted til 10, det andet til 12, Laarets Skjoldrækker snart til 7, snart til 9; Skjællene over Albuen siges de to Steder at være „dilatées transversalement" (i Modsætning til „cyclohexagones"), paa det tredie beskrives de som „une réunion de cinq á sept scutelles plus grandes que les autres écailles sousbrachiales", hvilket dog er noget heelt andet. — Der var imidlertid enkelte Forhold, som syntes bestemtere at udelukke den Mulighed, at de foreliggende Former kunde henföres til *A. Pleei*, saasom, at Overarmens större Skjæl beskrives som „en eller to korte Rækker af sexkantede Skjæl, der neppe ere mere brede end lange, men större end de ved Siden af dem", medens de saavel hos *A. Riisei* som hos *A. Örstedii* er betydelig bredere end lange og ganske have Charakteren af Tverskinner; at Skinnebenets Skjoldrækker angives til „tre, hvoraf den inderste er meget lille", lod sig bedre forsvare om de foreliggende Former, skjöndt det er naturligst kun at regne to, da den inderste som oftest er meget uregelmæssig og ufuldstændig og under alle Omstændigheder kun bestaaer af Skjolde, som ere overmaade ubetydelige i Sammenligning med de to andre Rækkers. Femoralporernes Antal (indtil 24) er ogsaa större end hos noget af de foreliggende Exemplarer, men afgiver maaskee ikke noget sikkert Kjendemærke. Vi maatte ogsaa ansee det at være ikke uvæsentligt, at der hos den stribede Form

af *A. Pleei* omtales et umage Antal af Striber (5 eller 7), hvoraf en midt ned ad Ryggen; denne uparrede Midtstribe, som ogsaa udmærker *A. Auberi*, findes nemlig ikke hos noget Exemplar fra de danske Öer, som vi have seet. — Endelig maae vi tilföie, at kunde vi end gaaet ind paa at henföre en af de foreliggende Former til *A. Pleei*, kunde det lige saa godt været den ene som den anden, og dette har ogsaa bidraget til, at vi opgave denne Henförelse for begges Vedkommende. Heldigviis have vi for ganske kort Tid siden, ved vor utrættelige Correspondent Hr. Riise, erholdt et Exemplar fra St. Domingo af en *Ameiva*, som maa ansees for at være den ægte *A. Pleei*, ialfald St. Domingo-Formen af denne Art*); det viste sig derved, at denne er ganske forskjellig fra de andre i denne Afhandling beskrevne *Ameiva*-Arter og navnligen fra *A Riisei*; Forskjellighederne ere följende:

Hovedets Beklædning er i det hele den samme, naar undtages enkelte Smaatræk, som muligviis ikke engang ere constante, f. Ex. at Nasofrontalskjoldet forlænger sig med en Spids tilbage lige til Frontalskjoldet og derved adskiller Præfrontalskjoldene fra hinanden; at der bagved Interparietalskjoldet ligger ikke 2, men 3 Smaaskjolde; at det förste Frenoorbitalskjold ikke forlænger sig ned til Overlæbeskjoldet o. s. v. Mellem Underkjæbens 2 Rækker af större Skjolde findes 2 eller 3 Rækker af Smaaskjæl ligesom hos *A. Riisei*, og Strubens og Halsens Beklædning er ligeledes den samme som hos denne Art, dog med den Forskjel, at de större Skjæl midt under Struben brede sig over et större Omraade og ere mindre skarpt afgrændsede fra de omgivende Smaaskjæl. Ryggens, Bugens og Halens Beklædning er ligeledes den samme hos begge Arter, men Lemmernes er temmelig forskjellig. Paa Overarmen findes der ikke en enkelt skarpt udpræget Række af brede Tverskinner, som næsten umiddelbart gaaer over i Underarmens, men flere (4—5) Rækker af större kantede Skjæl,

*) Det fortjener nemlig nærmere Undersögelse og Stadfæstelse, om virkelig denne Art har hjemme baade paa St. Domingo og paa Martinique.

af hvilke en eller to ere större og bredere end de andre; paa lignende Maade forholder det sig med Underarmen: Skinnerne ere kun udviklede i dens nedre Halvdeel; de ere derhos mindre brede og mindre skarpt adskilte fra de omgivende större og mindre Skjæl; de fortsætte sig ikke saa tæt hen til Haandens smaa Tverskinner, ligesom de ved et stort Parti af Smaaskjæl ere adskilte fra Overarmens. Der er 12 Skjælrækker paa den bredeste Deel af Bugen. Paa Laarets Underside ere Skjoldrækkerne noget talrigere end hos *A. Pleei*, de enkelte Skjolde derfor noget mindre, hvilket navnligen sees ved at sammenligne de to næstyderste Skjoldrækker. Femoralporernes Antal er 17—18, hver er omgiven af et större og 3 mindre Skjæl. Skinnebenets Underside dækkes af ikke mindre end 4 tydelige Skjoldrækker, og de enkelte Skjolde i de to ydre Rækker ere derfor mindre og talrigere end hos *A. Riisei*, Misforholdet mellem de to störste af dem og de andre langtfra saa stort som hos denne. Analskjoldene ere smaa og talrige. Fodens Rygside dækkes hos *A. vulgaris*, *Riisei* og *Örstedii* næsten fuldstændigt af större Skjolde, idet der fra de 4 yderste Tæer löber Rækker af Skjolde eller Skinner op ved Siden af hinanden næsten til Fodleddet; hos *A. Pleei* derimod findes kun 3 saadanne Rækker af Skjolde paa Fodens ydre Side: den, der skulde svare til den lange Taa, mangler og istedenfor den findes der en fiin Skjælbeklædning paa den indre Deel af Fodens Rygflade. — I flere Henseender danner *A. Pleei* Bindeleddet mellem *A. Riisei* og *A. corvina*, fra hvilken den dog er meget vel adskilt. Fra *Ameiva vulgaris* vil den kunne skjelnes ved en finere Skjælbeklædning paa Ryg og Strube, mindre og talrigere Analskjolde, ved den ufuldstændige Skjoldbeklædning paa Bagfodens Rygside, ved at Postmentalskjoldene ere heelt adskilte fra hinanden, ved en noget anden Form af Forlemmernes Beklædning, ved de to mellem Underkjæbens Skjoldrækker indkilede Skjælrækker m. m.

Det foreliggende Exemplar er c. 15″ langt, hvoraf Halen udgjör lidt over $^2/_3$.

Farvetegningen er hos det foreliggende Individ omtrent som hos det andet i „Erpét. générale“ omtalte. paa een Gang plettet og stribet. De lyse Pletter sprede sig over Kroppens og Halerodens Sider og Lemmernes Rygside. Kropsidernes Grundfarve er sort; af lyse Striber kan der erkjendes 8, af hvilke den underste ligger heelt nede paa Kroppens Sider; til Nöd kan man erkjende en niende uparret midt ned ad Ryggen; den fremkommer derved, at de to nærmeste lyse Linier ere indfattede af et svagt sortagtigt Baand, i Modsætning til hvilket det mellemliggende smalle Parti viser sig som en lys Stribe. Ogsaa her er Strubefolden farvet af et sort Tverbælte, saaledes som det beskrives i „Erpét. génér.“

Ameiva corvina Cope*).

Af denne Art har Hr. Riise tilsendt os 3 Exemplarer fra Sombrero, den nordligste af de karaibiske Öer, netop den samme Lokalitet, hvorfra Cope havde sine. Da Copes Beskrivelse ikke er aldeles udtömmende, skulle vi her meddele en ny Beskrivelse af denne fra de i det foregaaende omtalte temmelig forskjellige Art.

Hovedets Beklædning synes ikke at frembyde noget særdeles mærkeligt; dog kan mærkes, at medens ellers Nakkeskjoldet pleier at være det mindste af fem, som danne en Tverrække, danne disse Skjolde her snarere en Gruppe med Nakkeskjoldet i Midten, paa Grund af, at dettes Naboskjolde ved en Tverlinie ere deelte i to. De Smaagryn, som ogsaa hos andre Arter tildeels omkrandse Supraorbitalskjoldene bagtil og paa Siderne, naae her lidt længere fortil paa disses indvendige Side end hos *A. Riisei* og *Örstedii*. Skjælkilen mellem Underkjæbens to Skjoldrækker er kun lidet udviklet og dannet af en enkelt Skjælrække ligesom hos *A. vulgaris* og *Örstedii*, og det förste Par Sublabialskjolde berörer hinanden fuldstændigt. Tindingskjællene ere fine, men

*) Proc. Acad. Nat. Sc. of Philadelphia. Febr. 1862.

omgivne af Smaaskjolde. Strubens Beklædning bestaaer af fine Smaaskjæl med en Gruppe af större i Midten og et Bælte af lignende mellem Halsfolderne. Paa Rygsiden af Kroppen og Lemmerne er Skjælbeklædningen ligeledes fiin og eensartet som hos *A. Riisei*; Antallet af Bugens Skjælrækker er höist 12. Men paa Overarmen findes ingen Skjæl, som udmærke sig paafaldende ved deres Störrelse; vel tiltage de lidt i Störrelse mod Armens Yderrand, saaledes at de der ere ubetydeligt större og af en tydeligere kantet Form, men disse Skjæl ere dog saa lidt iöinefaldende, at man slet ikke vilde blive opmærksom paa dem, naar man ikke fra andre Arter var henviist til at söge dem. Armskinnerne begynde her först midt paa Underarmen og ere ved Smaaskjæl adskilte saavel fra Overarmen som fra Fingrenes Smaaskinner. Paa Laarenes Underside kan man tælle 13—14 Skjoldrækker og paa Skinnebenet 4, af hvilke den ydre Række og navnlig 3 af dennes Skjolde som sædvanligt ere de störste, medens den femte er uregelmæssig og ufuldstændig, ligesom den tredie hos *A. Riisei* og *Örstedii*. Femoralporernes Antal er meget stort, indtil 34 (Cope angiver 32 hos Hunnen og 36 hos Hannen), og Analskjoldene forholdsviis smaa og talrige. Bagfodens Rygside dækkes kun for en mindre Deel af et sammenhængende Pandser af större kantede Skjæl, men forresten deels af smaa i Rækker ordnede Skinner, som ere at betragte som Fortsættelse af Tærnes, deels af Smaaskjæl, som udfylde Mellemrummene mellem hine, og paa samme Maade forholder det sig med Rygsiden af Hænderne. Halens Beklædning er ikke væsentlig forskjellig fra den hos *A. vulgaris*, *Riisei* o. s. v. Ydertaaen er i Forhold til Indertaaen længere end hos *A. Riisei*, men kortere end hos *A. Örstedii*. — Det störste af de foreliggende Exemplarer er 14″ langt, men Halen er reproduceret og udgjör kun 6″; dets Totallængde skulde derfor vistnok egenlig være 16″, (Cope angiver Totallængden til 16″ 2‴, hvoraf Halen 11″ 4‴). Farven er hos de foreliggenne Exemplarer aldeles sort, men dette er sikkert kun Følgen af den mindre heldige Conservations-

tilstand, hvori de befinde sig; dog beskriver ogsaa Cope den som sort, Undersiden af Bugen og Halen som blaalig-grön, („glaucous green"), undertiden med et gaulagtigt Anströg („tinged yellow").

Til lettere Orientering i de sex os nærmere bekjendte *Ameiva*-Arters Hovedskjelnemærker ville vi endnu meddele följende Oversigt:

A. *Brachium (Humerus) serie singula squamarum dilatatarum, quarum latitudo longitudinem bis vel pluries superat; scutella subtibialia seriebus duabus disposita; pori femoroles* ***13—20.***

α. Series squamularum ***2—5*** *inter scutella majora maxillæ inferioris utrinque interpositæ.*

1. **A. Auberi;** *squamæ tuberculiformes in calce adsunt; scutella sublabialia paris primi inter se plane disjuncta sunt.*

2. **A. Riisei;** *squamæ tuberculiformes in calce nullæ; scutella sublabialia primi paris pro parte inter se contingentia.*

β. Series squamularum unica vel nulla inter scutella majora maxillæ inferioris.

3. **A. Örstedii;** *squamæ tuberculiformes in calce nullæ; scutella sublabialia primi paris pro parte contingentia; squamulæ dorsi lateralibus majores.*

B. *Brachium seriebus pluribus squamarum majorum polygonarum, haud vero forte dilatatarum; scutella subtibialia seriebus* ***3*** *vel* ***4****; pori femorales* ***17—24.***

4. **A. vulgaris;** *series squamularum inter scutella maxillæ inferioris utrinque unica vel nulla; scutella analia pauca majora; pedes postici supra scutellati.*

5. **A. Ptcei;** *series squamularum inter scutella maxillæ inferioris utrinque duæ vel tres; scutella analia plura minora; pedes postici supra pro parte modo scutellata.*

C. *Brachium squamis majoribus vel scutellis omnino nullis; scutella tibialia seriebus* ***4****; pori femorales usque ad* ***36.***

6. **A. corvina;** *squamulæ maxillæ inferioris interscutellares ut in A. vulgari; scutella analia plura minora; pedes postici supra pro parte modo scutellis majoribus obtecta.*

Iguana tuberculata Laur.

„Den almindelige Leguan" er indsendt fra St. Croix, St. Jan, St. Thomas og Tortola. Den angives desuden fra Tobago, St. Domingo og Martinique, og for Fastlandet fra Mexiko (?), Venezuela, Guiana, Brasilien og Peru. Den vestindiske Form frembyder ingen Forskjelligheder fra den sydamerikanske.

„*Iguana tuberculata* er ikke ualmindelig paa St. Thomas," skriver Hr. Riise; „jeg har seet over hundrede Exemplarer her i de sidste tyve Aar. Enkelte af de franske Indvaanere her paa Stedet spise dem. Ungerne udmærke sig ved en ualmindelig smuk, livlig lysegrön, Farve, og enkelte Individer kunne beholde denne smukke grönne Farve, indtil de ere ½ eller ¾ Alen lange fra Hoved til Halespids, hvorimod andre allerede have antaget de ældres smudsige graa Farve, förend de opnaae denne Störrelse. Den smukke Farve, som Ungerne have, taber sig temmelig hurtigt i Spiritus og bliver mörk eller smudsig grön. Det störste Exemplar, som jeg har seet paa St. Thomas, var 1½ Alen langt*) fra Hoved til Halespids; det var fanget med Line paa en Fiskekrog med raat Kjöd som Madding. De fleste Exemplarer, som jeg har seet, vare fra en gammel Kirkegaard, som ligger paa et temmelig fugtigt Sted, og dens Omegn. Jeg har talt indtil 25 Æg i en gammel Hun."

Blandt de i det Foregaaende omtalte Krybdyr og Padder fra de danske Antiller har der været flere, om hvis Selvstændighed eller Forhold til andre Arter vi kun have kunnet udtale os med en vis Tvivl af Mangel paa det nödvendige Sammenlignings-materiale af de nærstaaende Arter. Med Hensyn til *Anolis*-Arterne have vi været heldigere stillede, og uagtet de Vanskeligheder, som ere forbundne med Studiet af denne Slægt, föle vi

*) DHrr. Newton omtale et, der var 4 Fod langt (Annals of nat. hist. Septbr 1859 p. 216).

derfor her færre af de Betænkeligheder og Tvivl om Rigtigheden af de vundne Resultater, som vi i det Foregaaende oftere have været nödte til at udtale.

Den artrige *Anolis*-Slægt har utvivlsomt sit Udbredningsmidtpunkt i Vestindien; af dens c. 70 Arter leve her c. 40 eller $^4/_7$, og af de øvrige c. 30 beboe de fleste Landene Vest og Syd for den mexikanske Havbugt, især Guiana og Ny Granada. Kun ganske faa, der ligesom antyde Slægtens Grændser mod Nord og Syd, forekomme i Bolivia og det östlige Brasilien samt i Californien og de östlige Fristater*).

---

*) Med Hensyn til de vestindiske Arters Udbredning kunne vi henvise til den p. 170 og flgd. meddeelte Oversigt af samtlige vestindiske Arter. Man vil deraf see, at der for flere af hine Arters Vedkommende foreligger Angivelser om, at de ogsaa skulde findes paa Fastlandet; at *A. principalis* ogsaa findes i de östlige Fristater, er vistnok utvivlsomt; men at en »*A. porcatus*« (forskjellig fra *A. principalis*) er fælleds for Texas og Cuba, at *A. equestris* forekommer i Sydcarolina, *A. Edwardsii* i Guiana, *A. refulgens* paa Cuba, *A. chrysolepis* i »Vestindien«, *A. alligator* i Nordamerika, *A. marmoratus* i Sydamerika, *A. cristatellus* i Guiana, *A. Sagræi* (*nebulosus* Gr.?) i Texas, er vistnok lutter upaalidelige Angivelser, som enten hidröre fra urigtige Artsbestemmelser eller fra feilagtige Lokalitetsangivelser, og som man gjör bedst i at lade staae hen, indtil de stadfæstes ad anden Vei. Forresten kjender man udenfor Vestindien i Nordamerika: *Anolis principalis* (Sydöstl. Stater), *A. Cooperi* (Californien) og *A. flavescens* Gr. (?). Fra Texas og Mexiko: *A. porcatus*, *A. serialis*, *A. biporcatus*, *A. læviventris*, *A. Schiedei* og *A. nebulosus;* fra Centralamerika: *A. refulgens*, *longicauda*, *cupreus*, *bivittatus* og *Sallei*; fra Sydamerika (Ny Granada, Venezuela, Guiana og Brasilien): *A. nasicus*, *punctatus*, *auratus*, *chrysolepis*, *refulgens*, *Grahami*, *heterodermus*, *transversalis*, *latifrons*, *Bibroni* (ubeskreven), *tropidogaster*, *lemurinus* og *lionotus* samt *fuscoauratus*, *Fraseri* og *æneus* (de 3 sidste i Ecuador og Bolivia); endelig en Art, hvis Lokalitet ikke er angiven (*A. reticulatus* Gr.). De ikke-vestindiske Arter vilde altsaa være henved 30, af hvilke de fleste vilde have hjemme i den nordlige Halvdeel af Sydamerika (16); derefter kommer Texas og Mexiko med mindst 6, Centralamerika med 5 og Nordamerika med 2 eller 3 Arter. Det er naturligviis kun en tilnærmelsesviis rigtig Optælling af Arterne, som her er meddeelt; der hersker endnu megen Forvirring i denne Slægt. Saaledes er, efter godhedsfuld Meddelelse af Prof. Peters i Berlin, *A. Nitschii* Wglr. samme Art som *Norops auratus* D. B., *Draconura 12-striata* Berth. og *Norops macrodactylus* Hall.!, *Anolis planiceps* Wiegm. = *A. chrysolepis* D. B., og *A. læviceps* Wiegm. = *A. chlorocyanus* D. B.!

Af de bekjendte c. 70 *Anolis*-Arter have vi dog kun havt Leilighed til at undersöge et mindre Antal, nemlig 16. Det er noksom bekjendt, med hvilke Vanskeligheder man har at kjæmpe i denne Slægt; er det allerede i og for sig vanskeligt nok paa en tilfredsstillende Maade at diagnostisere Arter, hvis Forskjelligheder vel kunne opfattes med Öiet, naar man har dem ved Siden af hinanden, men alligevel ere yderst vanskelige at udtrykke tydeligt i Ord, saa foröges disse Vanskeligheder her ved den Ubestemthed, hvormed mange ellers vigtige Forhold træde op, og ved den i denne Slægt saa betydelige Kjöns- og Aldersforskjel. Undersögelsen og Bestemmelsen af de i vore Musæer opbevarede vestindiske Former vilde derfor neppe have fört til noget afgjörende og paalideligt Resultat, hvis ikke navnligen Hr. Riises gjennem flere Aar fortsatte rigelige Indsamlinger af de forskjellige Kjön og Aldere af de paa vore Öer levende Arter havde sat os istand til efterhaanden at klare alle tvivlsomme Spörgsmaal med Hensyn til disse Arters Begrændsning. Vi have i det Följende sögt at levere nogenlunde udtömmende Beskrivelser og Diagnoser idetmindste af de Arter, hvoraf vi have kunnet undersöge mere end et enkelt Exemplar; man vil finde, at vi have taget Hensyn til enkelte Forhold, som ikke tidligere, idetmindste ikke i den Udstrækning, ere blevne benyttede som Skjelnemærker, men som afgive ligesaa gode Charakterer, som de sædvanligen anvendte. At opstille en Art paa et enkelt Exemplar, er i denne Slægt endnu mere misligt end i andre, selv om den beskrives nok saa omhyggeligt. Beskriveren vil her altid være udsat for at tage feil af det Væsentlige og det Uvæsentlige, naar han ikke kan sammenligne flere Exemplarer, og naar saa en Anden igjen skal sammenholde Beskrivelsen med et enkelt ham foreliggende Exemplar, er han i Uvished om han har samme Art for sig eller ikke, fordi han finder visse smaa Uovereensstemmelser, hvis Betydning han ikke kan bedömme. Med disse Bemærkninger om Kjendemærkernes Ubestemthed og Mangel paa Skarphed i *Anolis*-Slægten er det dog ingenlunde vor Mening at antyde, at Arts-

begrebet i denne artrige Slægt i Virkeligheden skulde have en mere vag Charakteer end i andre mindre artrige Slægter, at Arternes Grændser i Virkeligheden her skulde være usikkrere, mere udsatte for Overgange o. s. v. Vore Studier af Anoliderne, som omfatte Hundreder af Exemplarer, have tvertimod bibragt os den modsatte Anskuelse.

Den af flere Forfattere (Cocteau, Gray, Fitzinger*) forsögte Oplösning af *Anolis* - Slægten i flere, er efter vor Mening hverken naturlig eller blot praktisk mulig. De som Slægtscharakterer benyttede Forhold ere ofte ikke andet end Kjöns- eller Aldersmærker, ja undertiden ikke engang constante som saadanne, hvilket f. Ex. gjælder om Halekammen hos *A. cristatellus*, paa hvilken Slægten *Xiphosurus* er bleven opstillet.

Efter hvad Hr. Riise meddeler os, opholde Anoliserne sig deels paa dyrkede Steder, deels i og omkring Husene ved Udkanten af Byerne og paa Landet, deels paa Mure, större Urter og Buske, f. Ex. paa *Cajanus flavus*, den almindeligst dyrkede Plante i Negerhaverne ved Plantagerne**). Det er bekjendt, at de höre til de farveskiftende Ögler: *A. cristatellus* er saaledes i Almindelighed smudsiggrön, men undertiden mörkegrön, næsten sort. Efter nogle af Hr. Riise meddeelte Tegninger at dömme, sidde de paa Grene eller andre Gjenstande i en eiendommelig Stilling, med Lemmerne trukne ind til Kroppen og Halen stivt udstrakt i skraa Retning, rede til at springe, og samme Meddeler omtaler ogsaa deres lydlöse Spring fra Green til Green, i Modsætning til den raslende Stöi, som ledsager andre Öglers Bevægelser. Deres Æg ere temmelig almindelige paa dyrkede Steder, nogle

*) Cocteau har 4 Underafdelinger, Gray 6, Fitzinger ikke mindre end 20 Subgenera til 28 Arter.

**) Man sammenligne de smukke Iagttagelser om Anolisernes Levemaade paa flere Steder i Gosses oftomtalte Bog om Naturforholdene paa Jamaica, navnlig p. 57, 142 og 216; samt en Bemærkning af Hallowell i »Proc. Acad. Philad.« 1856 p. 232 og Newtons i Günthers Afhandling om Krybdyrene paa St Croix i Annals and Magazine of Nat. Hist. 1859, September.

Tommer under Jorden, i Urtepotter, o. s. v., og have en langagtig Form, en blöd, pergamentagtig Skal, og ligne i det Hele Ameivernes og Slangernes Æg; to for os liggende Æg af *A. pulchellus* have en Længde af 10^{mm} og en Brede af $5^1/_2{}^{mm}$. De af Günther*) undersögte Exemplarer af *A. acutus* havde kun et meget stort Æg hver, uden Spor til Foster, uagtet det syntes at være modent til at lægges; han antager derfor, at de yngle flere Gange om Aaret, hvilket i det Hele synes at gjælde om flere af de mindre Ögleformer i Vestindien.

Anolis cristatellus D. B.

Anolis capite brevi; carinis foveaque frontalibus sat distinctis, fovea occipitali vero minus distincta vel nulla; scutellis capitis lævibus, supraocularibus 8—12 carinatis exceptis, circumorbitalibus inter se sæpissime contingentibus, ab occipitali distincto vero sejunctis; squamis dorsi minutis graniformibus, mediis non vel paullo modo majoribus; plica dorsuali humili in maribus adultis; cauda compressa, in maribus fortiter serrato-dentata vel crista cutanea alta prædita; squamis ventralibus rotundatis lævibus, membrorum pro parte carinatis, femoralibus et antibrachialibus anterioribus dilatatis hexagonis unicarinatis, pedum unicarinatis.

Vi skylde fornemmelig DHrr. Riises og Örsteds Indsamlinger, at vi have kunnet sammenligne en stor Række af Exemplarer af meget forskjellig Alder fra St. Thomas, St. Croix, St. Jan, Just v. Dyck, Vieques, Water-Island, Tortola og Portorico. Ifölge ældre Angivelser forekommer den tillige paa Martinique, Guadeloupe og Marie-Galante og hörer altsaa til de forholdsviis vidt udbredte vestindiske Arter; dens Forekomst i Guiana tör man derimod vistnok indtil videre betvivle. Til Beskrivelsen i „Erpétologie générale" og til ovenstaaende Diagnose skulle vi endnu föie följende Bemærkninger:

Hovedet kan variere noget i Længde, men er dog altid at

*) Annals l. c. p. 214; denne Mening tiltrædes af Cope (Proc. Acad. Philad. 1861 p. 215).

kalde kort i Modsætning til de følgende Arters. Smaaskjoldene paa Snuden vise ikke nogen regelmæssig Anordning. Antallet af större Skjolde paa Supraocularregionen varierer betydeligt ligesom hos andre nærstaaende Arter, her fra 8 eller endnu færre til 12 eller endnu flere; de större af dem ere tydeligt kjölede. Skjöndt Reglen er, at de Rækker af större Skjolde, som omkrandse Öiehulerne, beröre hinanden paa Panden, ere de dog undertiden fuldstændigt adskilte ved en smal Skjælrække; derimod er Nakkeskjoldet altid adskilt fra dem ved idetmindste to Rækker af Skjæl eller Smaaskjolde. Ryggens ovale grynede Smaaskjæl kunne være omgivne hver af 6 Smaagryn, som udfylde Mellemrummene mellem dem, men disse ere kun synlige ved Lupens Hjælp og ofte temmelig utydelige; en lav Hudfold midt nedad Ryggen er altid tydelig hos de udvoxne Hanner, men savnes hos Ungerne og Hunnerne; den dannes af to Skjælrækker, som först mellem Baglemmerne eller paa Haleroden forene sig til een; i dens forreste Deel ere disse Skjæl ovale, men fra Midten af Ryggen blive de aflangt sexkantede; i Reglen ere de kjendeligt större end Ryggens andre Skjæl, men undertiden er dette egentlig ikke Tilfældet; selv hos Hunnerne og Ungerne erkjendes disse to Skjælrækker dog som oftest med Lethed mellem de andre. Halekammen hos Hannerne er af meget forskjellig Störrelse, og hos mange iövrigt fuldt udviklede Hanner er den ganske lav og knap erkjendelig som saadan, ja der synes at gives en lokal Varietet af *A. cristatellus* (paa Vieques og Portorico), hos hvilken den egentlig aldrig kommer til Udvikling*). Den afgiver derfor ikke noget godt Kjendemærke for Arten. Bugskjællene have ikke nogen tydelig Kjöl; de store sexkantede Skjæl paa Lemmernes Forside saavelsom paa Hændernes

*) De i temmelig Mængde foreliggende Exemplarer fra Vieques og Portorico mangle alle Halekammen; derimod findes den mere eller mindre tydeligt hos de ligeledes i temmelig Mængde indsendte Exemplarer fra Portorico og Just v. Dyck. Anden Forskjel formaae vi ikke at udfinde mellem disse to Afarter.

og Föddernes övre Side have hver i Reglen kun en enkelt Kjöl, naar undtages enkelte af de store Laarskjæl i Nærheden af Knæet, som have flere.

Hos de voxne Hanner er den graagrönne Grundfarve*) fiint prikket eller tegnet („*vermiculé*") af bruunt; hos Ungerne og Hunnerne er Tegningen livligere, og der findes i Reglen en iöinefaldende hvid Stribe midt nedad Ryggen, ofte krydset af eller ledsaget af 4 eller 5 mörke Pletter eller indfattet af en bred mörk Linie paa hver Side; hos Ungerne findes der tillige et mörkt Tverbaand paa Hovedet fra den ene Supraorbitalregion til den anden og et lignende, men mere bredt Baand over Nakken fra det ene Öie til det andet, og endelig en mere vandret Stribe paa hver Tinding bagved Öiet, men hos de Voxne er der kun sjeldent Spor til denne Tegning. Hunnerne og Ungerne kunne i det Hele have et fra de udvoxne Hanner saa forskjelligt Udseende, at man let kunde forledes til at ansee dem for at tilhöre en forskjellig Art. Vi have saaledes for os et Exemplar, som en kort Tid har været opstillet som *A. fasciatus*; dets Længde er $1^2/_3$" foruden Halen, det savner Rygfold, Halekam, Strubepose og Nakkegrube og har en temmelig trind Hale; en hvid Rygstribe, indfattet paa hver Side af et uregelmæssigt bruunagtigt Parti, kan forfölges fra Nakken til Halen, langs ud ad hvis Rygkjöl den ogsaa forlænger sig i Form af en hvid Linie. Bugskjællene ere her svagt kjölede, hvilket i det Hele oftere er Tilfældet hos Hunnerne og Ungerne, og de midterste Rygskjæl ere aldeles ikke större end de andre, ja kunne end ikke i störste Delen af Ryggens Længde erkjendes som dannende særegne Rækker. Undersögelsen af et större Antal Exemplarer af alle Aldere har imidlertid hævet enhver Tvivl om, at det omhandlede Individ kun repræsenterer deels Hunformen deels i enkelte Forhold en

*) Det vil ikke være overflödigt at bemærke, at Beskrivelsen af Farverne her i denne Afhandling altid er efter de i Spiritus opbevarede Exemplarer, hvor der ikke udtrykkelig siges, at den er efter det levende Dyr.

lidt afvigende Varietet af *Anolis cristatellus* *). I det Hele synes Hunnerne langt fra at opnaae den Störrelse som Hannerne; de have kun Spor til en Strubefold, men savne Rygfolden og enhver Antydning til en Halekam; Nakkegruben er ogsaa mindre tydelig. Den lyse Stribe midt ned ad Ryggen synes hos dem at holde sig gjennem hele Livet. Som unge ere Hanner og Hunner neppe til at kjende fra hinanden ved noget ydre Forhold; selv hos næsten voxne Hanner, hvor Rygfolden allerede er tilstede, og Strubefolden idetmindste er antydet, er Nakkegruben mindre tydelig og Halekammen mangler aldeles.

Anolis acutus Hallow. *).

(*Anolis Newtoni* Günther)**).

Anolis capite longiusculo; fovea carinisque frontalibus plus minus distinctis, fovea occipitali parum distincta vel nulla; scutellis capitis lævibus, supraocularibus carinatis exceptis, circumorbitalibus inter se et cum scutello occipitali vulgo contingentibus; squamis dorsualibus graniformibus minutis, mediis nonnihil majoribus et distincte carinatis; plica dorsuali humili vel indistincta; cauda

---

*) Hr. Riise, hvem vi havde tilbagesendt Exemplarer af begge Former og opfordret til at söge Forholdet oplyst ved Iagttagelser i Naturen, skriver til den Ene af os d. 29de Novbr. 1861: »min Samler er af samme Mening som De, at *A. fasciatus* er Hunnerne (og Ungerne) af *A. cristatellus*; men hvorledes forklarer De da, at den förstnævnte findes paa Steder, hvor den sidstnævnte ikke forekommer, f. Ex. paa St Croix og St. Jan? I en lille Blomsterhave, som jeg har i Gaarden ved Apotheket, findes altid en Masse af *A. fasciatus*, saa mange, at jeg kan tælle 10—12 Stykker paa een Gang, men aldrig har jeg seet et Exemplar af *A. cristatellus* i denne Have, hvor jeg har været daglig i de sidste 5 Maaneder.« Senere fik Hr. Riise imidlertid Anledning til at forandre sin Mening om dette Punkt; i Brev af 18de Mai 1862 meddeler han os, at han i bemeldte Have senere har seet et Exemplar af *A. cristatellus* (ɔ: Han med Halekam) af og til, og at han samme Dag havde seet den parre sig med en »*A. fasciatus*«. Vi anföre dette for at vise, at dette Forhold har været Gjenstand for Dröftelse fra begge Sider, men at vi ogsaa fra begge Sider ere komne til det samme endelige Resultat.

**) Proceed. Acad. Philad. 1856 p. 228.

***) Günther: Annals of natur. history Septbr. 1859 p. 212 tab. IV. fig. A.

compressa, serrato-dentata, squamis ventralibus indistincte carinatis, antibrachialibus et femoralibus anticis hexagonis ut pedalibus superioribus pro parte pluries carinatis.

I en Afhandling „Notes and Descriptions of Anoles" i „Proceedings of the Academy of Natural Sciences of Philadelphia" (Aug. 1861 p. 208) har den allerede i det Foregaaende oftere nævnte amerikanske Herpetolog Cope erklæret den af Hallowell nogle Aar iforveien beskrevne *Anolis acutus* for at være den samme Art, som Günther i 1859 opstillede som *A. Newtoni*, og da han har kunnet sammenligne Hallowells Originalexemplar med Exemplarer fra St. Croix, som vare meddeelte af Hr. Riise, kan der neppe være nogen Tvivl om, at det jo forholder sig saa, og at den Arten oprindelig tildeelte Lokalitet „Cuba?", er urigtig. Vi have, takket være Hr. Riise, kunnet undersöge en betydelig Række af Exemplarer, som dog paa faa Undtagelser nær alle ere Hanner. St. Croix er det eneste Sted, hvor Arten vides at leve*).

A. acutus staaer meget nær ved *A. cristatellus* i Habitus, Charakterer og Störrelse, men afviger fra den ved följende Forhold: Hovedet er længere; er *A. cristatellus* en kortsnudet Art, hörer *A. acutus* derimod til de mere langhovede eller spidssnudede Arter. Nakkeskjoldet stöder i Reglen umiddelbart op til de store Skjolde, som omkrandse Öiehulerne og stöde sammen paa Panden, eller der er i det höieste indskudt en enkelt lille Skjælrække mellem dem og Nakkeskjoldet**). Mellem Ryggens Skjæl er der ingen eller dog kun yderst svage Spor til grynede Smaaskjæl, og Rygfolden er mindre

*) Hr. Riise erklærer udtrykkelig i sine Breve, at denne Art ikke findes paa St. Thomas og ikke er ham bekjendt fra andre Steder end fra St. Croix, hvor den baade efter de indsendte Exemplarers Antal at dömme og efter Newtons udtrykkelige Angivelse er meget hyppig.

**) Saa sikker som denne Charakteer end er i de fleste Tilfælde, navnlig naar man har udvoxne Hanner for sig, kan den dog undertiden være tvivlsom, naar man kun kan undersöge yngre Exemplarer, hos hvilke Forholdet kan være mindre skarpt udpræget.

tydelig, uagtet de to Midtrækker af Skjæl her altid ere meget store, aflangt sexkantede og tydeligt kjölede; der findes ogsaa Kjöle paa de nærmest tilstödende Skjælrækker, som i Form og Störrelse danne Overgangen fra hine til Ryggens almindelige Skjælbeklædning. Fra Haleroden aflöses hine to Skjælrækker af en enkelt uparret. Halen er hos Hannen stærkt sammentrykket med savtakket Rand eller har endog i sin indre Halvdeel en lav savtakket Kam; hos Hunnen er den mindre sammentrykket og kun utydelig savtakket. Bugskjællenes Kjöle ere tydeligere end hos *A. cristatellus*. Lemmernes Skjæl ere rudeformige og kjölede, forsaavidt de ikke, som paa Laarenes Yderside, ere saa fine og kornede, ligesom Rygskjællene, at Kjölen ikke kan erkjendes; paa Overarmens Yderside ere de derimod temmelig store, paa Underarmens og Laarets Forside tildeels sexkantede og fleerkjölede ligesom paa den övre Side af Hænderne og Födderne; man træffer imidlertid ogsaa Individer, hvor samtlige Armens og Laarets Skjæl kun have en enkelt Kjöl. Paa den forreste Deel af Hovedet kunne Skjoldene være ordnede temmelig regelmæssigt paa begge Sider af en skarpt udpræget Midtlinie; der kan saaledes langs Snudens Midtlinie findes to Rækker af större Smaaskjolde, som bagtil kile sig ind mellem dem, der danne en Fortsættelse af de to Rækker af Circumorbitalskjolde, og som fortil, bagved Næseborene, aflöses af 2 eller 3 Rækker af Smaaskjæl. Hos andre Individer er Anordningen af disse Skjæl eller Skjolde imidlertid mindre regelmæssig. Man tæller 8 lave Læbeskjolde langs med begge Læber; de forreste „Sublabialskjolde" ere temmelig store, men allerede fra det andet eller tredie Underlæbeskjold adskilles de fra disse ved en indskudt Kile af Smaaskjæl. Af Supraocularskjolde er der 5—7 större, kjölede, anbragte i to Rækker, foruden nogle mindre i en tredie ydre Række. De Nakkeskjoldet omgivende Skjæl ere temmelig store og ofte bugede eller kjölede. Hunnen*) har kun Spor

*) »Hunnerne ere kun halv saa store som Hannerne,« Günther l. c. See sammesteds DHrr. Newtons Bemærkninger om dette Dyrs Farveskifte, dets Fjender af Fugleklassen (en Ugle- og en Heire-Art) og dets Föde (Myrer).

til en Hudfold paa langs hen under Halsen, og den har en noget livligere Tegning end Hannen, som næsten er uden al Aftegning; den kan saaledes have en lys Stribe og nogle mörke Pletter midt nedad Ryggen ligesom Hunnen af *A. cristatellus*.

Anolis stratulus Cope*).

Anolis capite longiusculo; carinis et fovea frontalibus parum distinctis, fovea occipitali nulla; scutellis capitis lævibus vel rugosis, circumorbitalibus contingentibus sed ab occipitali sejunctis; squamis dorsualibus graniformibus minutis, mediis haud majoribus; plica dorsuali nulla; squamis ventralibus lævibus, antibrachialibus et femoralibus anticis hexagonis lævibus vel indistincte carinatis, pedalibus superioribus unicarinatis; cauda in-fœminis tereti, in maribus subcompressa serrato-dentata, serie macularum quinque in dorso corporis.

Af denne lille Art, som har været opstillet i Universitets-Musæet under Navnet *A. dorsomaculatus* (under hvilket Navn den ogsaa har været meddeelt enkelte Musæer), indtil den blev beskrevet under ovenstaaende Navn af Cope, har Hr. Riise indsendt Exemplarer fra St. Thomas, Vieques, Tortola, Just v. Dyck og Portorico. Til Copes Beskrivelse skulle vi endnu föie Följende:

Uagtet Hovedet ogsaa her kan være af lidt forskjellig Længde, maa den dog henföres til de langhovede Arter ligesom *A. acutus*; fra denne adskilles den let derved, at Nakkeskjoldet altid ved to eller flere Skjælrækker er adskilt fra de to paa Panden, idetmindste i en kort Strækning, sammenstödende brede Skjoldrækker, som omkrandse Öiehulerne. Der findes ikke nogen ophöiet Linie eller Hudfold midt nedad Ryggen, hvis Skjæl ere meget fine, tætstillede, grynede og ikke större end Sidernes, men paa begge disse Steder ere Skjællene

*) l. c. p. 209. Ved en Tryk- eller Skrivefeil staaer der »*striatulus*« for »*stratulus*« af *stratus* (»saddled«).

betydelig mindre end Bugens flade, afrundet-kantede Skjæl. De to midterste af Ryggens Skjælrækker kunne vel forfölges i hele Ryggens Længde, men ere enten aldeles ikke eller kun meget lidt större end de tilstödende. Nakkegrube findes ikke og Pandegruben er ikke meget tydelig; Supraocularskjoldene ere temmelig talrige, de forreste Sublabialskjolde temmelig store; Snudens Smaaskjolde ere ikke regelmæssigt ordnede i Rækker. Hovedets Skjolde ere glatte eller svagt rynkede; de brede sexkantede Skjæl paa Lemmernes Forside ere i Reglen glatte, men kunne undertiden ogsaa fremvise en svag Kjöldannelse. Af de foreliggende Exemplarer ere de fleste Hanner; de have en stor Strubepose og en noget sammentrykket, savtakket Hale, men ingen Halekam. Hunnens Hale er mere trind og utydeligere savtakket; den synes ogsaa at være noget mindre end Hannen og at have et noget kortere Hoved; hos Ungerne er Hovedet forholdsviis endnu kortere*).

Farvetegningen er ret betegnende for denne Art; langs ned ad Ryggen findes en Række af fire eller fem (i Reglen fem) brede, brune, lyst indfattede Tverbaand eller Tverpletter; forresten er Dyret mere eller mindre tæt bruunspættet paa en graalig eller grönguul Bund. Udvikles disse Smaapletter meget stærkt, blive de charakteristiske Saddelpletter mindre tydelige. Hovedet er næsten altid mörkt eller næsten sort. Strubeposen hos Hannen har samme livlige orangeröde Farve som hos *A. pulchellus* f. Ex., Lemmerne mörke Tverbaand.

Udmaalinger:

	en Han:		en Hun:
Længden af Hovedet til Öiet	15mm	—	12mm.
— - Hoved og Krop til Anus	50mm	—	40mm.
— - Halen	75mm	—	51mm.
— - Forlemmerne	19mm	—	17mm.
— - Baglemmerne	32mm	—	27mm.

*) Paa Grund heraf, og da Ungerne af *A. cristatellus* ogsaa kunne have en Række af mörke Pletter nedad Ryggen, kan det undertiden være for-

Anolis pulchellus D. B.

Denne Art kjendes fra St. Thomas, hvor den er temmelig almindelig paa dyrkede Steder, fra St. Croix, hvorfra der findes Exemplarer i det Kongl. Musæum, fra Tortola, Just v. Dyck, Vieques, Portorico og Martinique. Vi ansee det for ufornödent at udarbeide en Diagnose af denne velbekjendte Art, men skulle dog til Beskrivelsen i „Erpétologie générale" föie följende Bemærkninger:

Hannerne have ogsaa her i Reglen en lav, mere eller mindre tydelig Hudfold midt nedad Ryggen fra Nakken til Halen; den dannes af en dobbelt Skjælrække, hvis Skjæl enten aldeles ikke eller kun i en meget ringe Grad ere större end Naborækkerne. Alle Hovedets Skjæl og Skjolde ere kjölede, de större have endog flere Kjöle, f. Ex. Sublabialskjoldene; ligeledes ere Overarmens Skjæl og de store Skjæl paa Underarmens og Laarets Forside forsynede med flere Kjöle. Den Gruppe af större Skjolde, som indtager en Deel af Supraocularregionen, bestaaer undertiden kun af 5—6 Skjolde. Den eneste foreliggende Hun har et noget kortere Hoved end de andre, som ere Hanner og hos hvilke Hovedets Længde iövrigt varierer endeel; den mangler Hudfolden langs ned ad Ryggen, og dens Hale er ikke höi, sammentrykket og savtakket som Hannens, men lavere og mere trind, med skarpt udprægede, ophöiede Linier, som dannes af Skjælkjölene; den er ogsaa mindre tydelig leddeelt end hos Hunnerne. Ifölge hvad Hr. Riise meddeler os, ere Hunnerne i det Hele lidt mindre end Hannerne, men uden nogen væsentlig Forskjel i Farve eller Tegning. En hvidlig Stribe, som oventil er skarpt begrændset, löber hos dem Alle hen under Öiet fra Snudespidsen til omtrent midt paa Kroppens Sider eller undertiden lige til Halen. Ovenover den löber, fra Öiet af, en mörkere Stribe, som

---

bundet med nogen Vanskelighed at skjelne mellem Ungerne af disse to Arter. Har man flere Exemplarer for sig, vil Hovedets forskjellige Physiognomie dog snart afgjöre Spörgsmaalet.

dog allerede taber sig lidt bagved Forlemmerne. Sorte Punkter og Smaarækker af Punkter eller Smaapletter af samme Farve findes hist og her paa Ryggen i större eller mindre Mængde; naar de optræde i stor Mængde som talrige afbrudte Smaastriber (hvad der er Tilfældet hos to Exemplarer fra Portorico), minder Tegningen endeel om *A. vermiculatus*. En eller to Rækker af hvide sortindfattede Smaapletter, som följe efter hinanden med forholdsviis betydelige Mellemrum, iagttages ofte langs med Kroppens Sider. Hannens Strubepose er, ligesom hos adskillige andre Arter, guulröd; selve Skjællene ere nemlig gule, men Huden mellem dem har en livlig zinnoberröd Farve.

Anolis marmoratus D. B.

Et Exemplar af denne Art, som opbevares i det Kongl. Musæum, er i sin Tid skjænket dette af Hr. Dr. Hornbeck; det antages at være fra St. Thomas eller fra St. Jan, men da denne Art ellers aldrig er bleven indsendt fra de danske Öer, tör man endnu ikke optage den i disses Fauna. Da det viser enkelte, om end mindre væsentlige Uovereensstemmelser med Beskrivelsen i „Erpétologie générale", ville vi meddele en kort Charakteristik af det.

Det er uden Strubepose, altsaa rimeligviis en Hun; Hovedet er ikke meget langt; dets störste Brede indeholdes kun $1^1/_2$ Gang i Afstanden mellem Snudespidsen og Öret; oventil er det ganske fladt, naar undtages de ikke meget fremtrædende Pandekjöle, som fortsætte deres buede Löb til henimod Snudespidsen. Rostralkanterne ere skarpe, Hovedets Smaaskjolde i det Hele flade, kantede og forholdsviis store; af de to Rækker, som begrændse Öiehulerne og bære Pandekjölene, berörer et Par Skjolde hinanden umiddelbart; de andre ere adskilte ved en mellem dem indkilet Skjælrække. Nakkeskjoldet er lille og derfor adskilt fra hine större Skjolde ved Smaaskjæl. Nakkegruben er ikke aldeles skarpt begrændset. Rygskjællene ere ovale, puklede eller kjölede; i Mellemrummene mellem dem findes enkelte tre-

kantede Skjælgryn; paa Siderne ere de meget mindre end paa Ryggen, men paa Bugen blive de atter större, ovale paatvers, taglagte og fuldkommen glatte. Paa Undersiden af Hovedet og Halsen ere Skjællene kornede; der er fem Rækker af Frenalskjæl og fire Rækker af Skjæl indskudte mellem Underlæbe- og Sublabialskjoldene, begge Dele dog kun hvor bemeldte Partier ere bredest. Paa det forresten fiintskjællede Supraocularparti findes en Gruppe af 7 eller flere större kantede og glatte Skjolde. Forlemmernes Skjæl ere rudeformige og kjölede, Baglemmernes deels kornede, deels (saasom flere Rækker langs med Laarets og Skinnebenets forreste Rand) bredt sexkantede og kjölede, deels (underneden) af lignende Form som Bugens. Ryggens to midterste Skjælrækker danne en lav Fold eller Kam uden Takker, som mellem Baglemmerne synker ned i Flade med den övrige Skjælbedækning og paa Halen erstattes af en enkelt Række forholdsviis store, tagformige, tilspidsede Skjæl, som danne en lav savtakket Kam paa den Deel af Halen, der ikke er reproduceret.

Farven er graablaa med rödligt Anströg paa enkelte Steder og med sortagtige Smaapletter paa Ryggen, Siderne, Lemmerne, paa Halen og under Struben. Hovedet er næsten sort med Undtagelse af de gule Læber og en guul Plet ovenpaa Hovedet foran hvert Öie samt en guul sortindfattet Stribe, som löber fra Öiets nedre Rand over Öret og taber sig paa Siderne af Halsen, og en lignende, der begynder under Öret og taber sig lidt bagved Midten af Kroppens Sider; en svagere, hist og her afbrudt Stribe af samme Farve udgaaer endelig fra Öiets Bagrand og taber sig over Skulderen. Med Undtagelse af Struben og Halsen, som ere graat anlöbne, har Bugen en lignende guulagtig Farve.

Hovedets Længde til Öret er 22^{mm}; derfra til Gattet er Afstanden 50^{mm}.

En Sammenligning mellem det beskrevne Dyr og et Exemplar af *Anolis alligator* fra Martinique viser följende Forskjelligheder: Hovedet er lidt kortere hos sidstnævnte, uagtet det foreliggende Exemplar er en Han (med Strubepose); de Skjolde, som omgive

Oiehulerne paa deres indre Side, ere her meget större og berøre derfor hinanden i hele Pandens Længde, adskilles ikke af nogen Skjælrække i Midten; de stöde ligeledes umiddelbart op til det temmelig store Nakkeskjold. Disse Skjoldrækker og de af dem dannede Kjöle fortsætte sig hos begge Arter hen imod Næseborene, idet de danne en spids Vinkel med Rostralkanterne; men mellem dem sees hos *A. alligator* to lavere buede Længdekamme, udspringende bagved Mellemrummet mellem Næseborene; disse fattes derimod ganske hos *A. marmoratus*, hvis Snude derfor er mere flad, og hvor man paa den bagre Deel af Snuden hos *A. marmoratus* kun seer to Rækker af större Smaaskjolde med en ufuldstændig Række af mindre i Midten, seer man hos *A. alligator* 4 Rækker af Skjæl eller Smaaskjolde. Den Skjælkile, som adskiller Underlæbeskjoldene fra Sublabialskjoldene, dannes kun af een Skjælrække hos *A. alligator*, hos *A. marmoratus* af indtil 4; Skjællene paa Laarenes Forside ere större hos *A. alligator*, Farven smudsig skiferblaa, som hos unge Leguaner, med guulhvide Draabepletter, især paa Kroppens Sider, og med den i Beskrivelsen angivne sorte Plet i Axelhuden, de gule Striber mangle o. s. v. Rigtignok ere disse Forskjelligheder kun Resultatet af en Sammenligning af et Individ af hver Art, men de vidne dog om, at de virkelig ere forskjellige.

Anolis velifer Cuv.

Anolis capite elongato; carinis frontonasalibus quatuor, foveisque frontali et occipitali distinctis; scutellis capitis carinatis, supraocularibus a circumorbitalibus haud plane vel omnino non sejunctis, hisce vero inter se et ab occipitali late sejunctis; squamis dorsualibus ovatis carinatis granulis pluriseriatis cinctis, mediis haud majoribus, plicam vel cristam indistincte dentatam formantibus, ventralibus polygonis lævibus, membrorum rhomboideis carinatis, anticis nec dilatatis, nec pluricarinatis; cauda compressa, in maribus crista membranacea maxima, radiis suffulta, prædita, qvæ autem fæminis deficit.

Af de fire Exemplarer, som vi have kunnet undersöge, ere de to fra Vieques, det tredie fra Tortola (alle tre indsendte af Hr. Riise); et fjerde, i det Kongl. Musæum, skulde ifölge Etiketten være fra St. Jan, men da Hr. Riise aldrig har faaet dette anseelige Dyr fra nogen af de danske Öer, er det meget tvivlsomt, om den forekommer der. — Til dens Beskrivelse i „Erpétologie générale" skulle vi endnu föie, at Pandekjölene her ikke convergere fortil, men tvertimod forene sig med Rostralkjölene noget foran Öiet, samt at den derved dannede store Pandegrube dog udfyldes tildeels af to fra Mellemrummet mellem Næseborene udspringende, næsten parallele Nasalkjöle. De kjölede Supraocularskjolde (c. 9 i 3 Rækker) ere enten ikke eller kun ufuldstændigt adskilte ved smaa Skjælkorn fra Circumorbitalskjoldene, som atter selv ere adskilte fra hinanden og fra det lille Nakkeskjold ved en tredobbelt Række af Smaaskjolde. Paa Kroppens Ryg og Sider, paa Halsen og tildeels endog paa Baghovedet ere de egentlige Skjæl aldeles adskilte fra hinanden og omgivne af flere Kredse af Smaakorn; paa Lemmerne og Halen er dette derimod ikke Tilfældet. Lemmernes Skjæl ere rudeformede og kjölede; de, der beklæde deres Forside, ere ikke meget större end de andre og have ligeledes kun een Kjöl; fleerkjölede Skjæl optræde först paa Hænderne, Fingrene og Tærne. De to midterste Rækker af Rygskjæl ere egentlig ikke större end de andre, men deres höie Kjöle give dem Charakteren af en dobbelt Række af lave Savtakker. Hunnens Hale er sammentrykt ligesom Hannens, men istedenfor den höie Kam findes her kun en lav, savtakket Kjöl, ligesom den kun har en Hudfold istedenfor Strubepose.

Anolis dominicensis Rhdt. & Ltk.

Anolis capite brevi; fovea et carinis frontalibus distinctis; scutellis capitis anterioribus et supraocularibus lævibus, circumorbitalibus inter se et cum occipitali contingentibus; fovea occipitali nulla; plica dorsuali nulla vel indistincta; squamis dorsualibus

graniformibus, majoribus nullis, ventralibus et membrorum lævibus, femoralibus anticis late hexagonis, haud carinatis; cauda in maribus compressa, lobato-serata, in fœminis tereti, carinata.

Denne fra Haiti ved Hr. Riise indsendte Art hörer til de mindre og til de meget korthovedede Arter. Den har tydelige Pandekjöle og följelig ogsaa en tydelig Pandegrube, der dog ikke strækker sig saa langt fortil som hos mange andre Arter, da Pandekjölene fortil forene sig til et langagtigt ophöiet Parti, som indtager den midterste Deel af Snudens Ryg. En Nakkegrube findes ikke eller er ialfald aldeles utydelig. Snudens Skjæl ere glatte og forholdsviis store; de danne to regelmæssige Rækker mellem de to, der kunne betragtes som Fortsættelser af Circumorbitalskjoldene. Bagved hvert Næsebor er der 2 eller 3 Rækker af Smaaskjolde i Linie med disse; den fjerde Række fra den skarpt udprægede Midtlinie dannes af Rostralkantens Skjæl. De större, af Smaakorn omgivne, i to Rækker ordnede Supraocularskjolde ere ligeledes aldeles glatte. Af de store Circumorbitalskjolde, som begrændse Öiehulerne indadtil og bære de Forhöininger, hvis Fortsættelser Pandekjölene ere, ligger der 3 Par mellem Öiehulerne, af hvilke det forreste især udmærker sig ved sin Störrelse; disse to Skjoldrækker beröre hinanden fuldstændigt i Midten og ere ligeledes umiddelbart forbundne med det temmelig store Nakkeskjold; kun hos et enkelt af de foreliggende temmelig talrige Exemplarer (en Hun) er der indskudt en enkelt Skjælrække mellem Nakkeskjoldet og de andre. Sublabialskjoldene ere hos denne Art större end sædvanligt hos Anoliserne; först under det fjerde Underlæbeskjold begynde Smaaskjæl at kile sig ind mellem Underkjæbens 2 Rækker af större Skjolde; af virkelige vel udviklede Læbeskjolde er der kun sex, saavel foroven som forneden. Ryggens Skjæl ere smaa og kornede. Midt ned ad Ryggen kan der være et svagt Spor til en Hudfold, men ingen större Skjæl; Bugens ere större, flade og glatte. Paa Overarmen sees ingen större Skjæl; saadanne findes vel fortil paa Underarmen, navnligen en Række af bredt sexkantede, men de

ere glatte ligesom Hændernes, ikke kjölede. Paa Forsiden af Baglemmerne findes der ligeledes nogle större Skjæl — skjöndt ikke saa store som hos den följende Art — men de ere ligeledes glatte. Halen er hos Hannerne temmelig sammentrykket og saa stærkt savtakket, at man kan betegne den som lappet; hos Hunnerne er den næsten trind med en svag, takket Kjöl.

Paa de i Spiritus opbevarede Dyr er Grundfarven grönlig eller graalig med en fiin Tegning af mörke Prikker og fine Striber; stærkest er denne Tegning udpræget hos Hunnerne.

De to störste af de foreliggende Exemplarer af hvert Kjön frembyde följende Maalforhold:

	hos Hannen	hos Hunnen
Længden af Hovedet til Öret	14^{mm},	11^{mm}.
— - Hoved og Krop til Anus	50^{mm},	41^{mm}.
— - Halen	74^{mm},	62^{mm}.
— - Forlemmerne	26^{mm},	18^{mm}.
— - Baglemmerne	38^{mm},	30^{mm}.

Efter Beskrivelsen har denne Art nogen Lighed med *A. lucius* D. B., fra hvilken den dog afviger ikke alene ved Halens mere sammentrykte og takkede Form (hvilket maaskee dog ikke har saa meget at sige, da Pariser-Museets eneste Exemplar, afbildet i Ramon de Sagras Værk over Cuba, vistnok er en Hun), men navnligen ved at Lemmernes Skjæl ere glatte og ikke kjölede*), samt ved en noget forskjellig, mindre bred og but og mindre geddeagtig Form af Hovedet, ved meget mindre Öreaabninger o. s. v. Den burde fremdeles sammenlignes med *A. distichus* Cope fra New Providence (Bahama-Öerne), hvis Beskrivelse i mange Punkter stemmer med den foreliggende Art. Det hedder imid-

*) I Cocteaus Beskrivelse hedder det rigtignok tvertimod, at Skjællene paa Lemmerne ere kjölede. Den for *A. lucius* angivne Farvetegning findes ikke hos noget af de foreliggende Individer. Endelig har Prof. Peters i Berlin, hvem et Exemplar af *A. dominicensis* var meddeelt fra Universitetsmusæet, ogsaa meddeelt os, at disse to Arter ere meget forskjellige.

lertid om *A. distichus*, at Halen ikke er „verticillat", og at de smaa kornede Rygskjæl ere större end Bugskjællene, hvilket rigtignok strider imod, at Skjællene forpaa Laaret og Skinnebenet siges at være af samme Störrelse som Bugskjællene, de paa deres övre Side derimod som Rygskjællene, og derfor maaskee kun er en Trykfeil. Efter Beskrivelsen ere Baglemmerne ogsaa kortere hos *A. distichus*. Mindre Vægt tör vi lægge paa Manglen af en Rygfold eller derpaa, at Circumorbitalskjoldene kunne være adskilte indbyrdes eller fra Nakkeskjoldet; thi Rygfolden er ikke constant hos *A. dominicensis* og det sidstnævnte Forhold efter Beskrivelsen ikke hos *A. distichus*. Der er imidlertid efter *Anolis*-Arternes almindelige Udbredningsforhold ingen særlig Grund til at antage, at Haiti og New Providence skulde have en Art tilfælles, og vi have derfor ikke vovet at henföre den foreliggende til Copes Art, der rimeligviis ved umiddelbar Sammenligning vil vise sig forskjellig. Det kunde muligviis ogsaa være *A. carbonarius* Daudin (hist. natur. des Reptiles t. 4 p. 64) fra Haiti, men denne er saa ufuldstændigt beskrevet, at den ikke kan erkjendes med Sikkerhed.

Anolis Riisei Rhdt. & Ltk.

Anolis capite brevi, fovea carinisque frontalibus distinctis, scutellis capitis anterioribus rugoso-carinatis vel fere lævibus, supraocularibus carinatis, circumorbitalibus inter se contingentibus, ab occipitali vero sejunctis; fovea occipitali distincta in maribus; plica dorsuali in eisdem distincta, serie duplici squamarum majorum carinatarum, ceteris dorsi graniformibus, ventralibus lævibus, membrorum carinatis, femoralibus anticis hexagonis, plerumque unicarinatis; cauda in maribus compressa, leviter serrata.

Denne ligeledes fra Haiti af Hr. Riise indsendte Art er noget större end den foregaaende, men hörer ligesom den til de korthovedede Arter. Ogsaa her findes to tydelige Pandekjöle og en tydelig Pandegrube af den sædvanlige langstrakte

Rudeform. Forhovedets Smaaskjolde, som ere meget talrigere og forholdsviis mindre end hos den foregaaende Art og ikke som hos denne ordnede i regelmæssige Rækker, ere meer eller mindre tydeligt rynkede eller kjölede; det samme er Tilfældet med Supraocularskjoldene, som, 9—12 i Tallet og ordnede i 3 korte Rader, danne en Gruppe, omgiven af Smaagryn. Circumorbitalskjoldene berøre hinanden fuldstændigt mellem Öiehulerne, derimod ere de aldeles adskilte fra det iövrigt vel udviklede Nakkeskjold; Nakkegruben er tydelig hos Hannerne. Der findes 8 tydelige, men lave Læbeskjolde saavel foroven som neden; derimod ere Sublabialskjoldene kun lidet udviklede og vanskelige at skjelne fra de Smaaskjæl, som allerede fra det andet eller tredie Underlæbeskjold (Hageskjoldene medregnede) kile sig ind mellem dem og de egentlige Underlæbeskjolde. Ryggens Skjæl ere særdeles fine og kornede, men blive opad mod Midtlinien baade noget större og forsynede med en meer eller mindre tydelig Kjöl, indtil de midt paa Ryggen danne en i Form af en lav Hudfold fremspringende Dobbeltrække af större kjölede Skjæl. Bugens ere store, glatte og afrundede. Udvendig paa Overarmen, fortil paa Underarmen og Laaret og paa de 3 Sider af Skinnebenet findes der större kjölede Skjæl; Laarets ere bredt sexkantede og i Reglen kun udstyrede med en enkelt Kjöl; ligeledes ere de store Skjæl ovenpaa selve Hænderne og Födderne forsynede med en enkelt Kjöl. Halen er hos Hannen sammentrykt og kjölet, men ikke savtakket, hos Hunnen rimeligviis trind*).

Farven er lys graaladen med Spor til mörkere Baand paa Lemmerne og Halen; Hunnerne have en bred lys Stribe midt nedad Ryggen, udhævet paa hver Side af et bruunligt Parti som ofte er bölget eller takket og derved frembringer en ganske lignende Tegning som hos *A. Sagræi*; mörke Linier, löbende tæt ved Siden af hinanden paa Undersiden af Hovedet og Halsen,

*) Hos det eneste foreliggende Exemplar af dette Kjön er Halen nemlig reproduceret og tilsteder derfor ingen bestemt Slutning med Hensyn til denne Legemsdeels normale Form og Beskaffenhed.

kunne ogsaa findes hos Hunner af denne ligesom af adskillige andre Arter.

Udmaalinger af 2 Exemplarer:

	Han:	Hun:
Længden af Hovedet til Öret	19mm,	14mm.
— - Hoved og Krop til Anus	62mm,	49mm.
— - Halen	115mm,	55mm.
— - Forlemmerne	30mm,	24mm.
— - Baglemmerne	50mm,	43mm.

Af de beskrevne Arter synes *A. Leachii* at være den, som kommer *A. Riisei* nærmest; dog vil man ved at sammenholde Beskrivelserne blive opmærksom paa følgende Forskjelligheder: Hovedet beskrives som temmelig langstrakt, dets Smaaskjolde som glatte og dets Underkjæbegrene som stærkt opsvulmede; Circumorbitalskjoldene ere adskilte ved en Række af Smaaskjæl; Halens Savtakker ere ulige höie, der findes en sort Plet i Axelhuden o. s. v.

Anolis chlorocyanus D. B.

(*A. læviceps* Wiegm.).

Anolis capite longiusculo, plano; fovea et carinis frontalibus et fovea occipitali nullis; scutellis capitis rugosis, non vero carinatis, circumorbitalibus inter se et ab occipitali minuto plane sejunctis; squamis dorsualibus graniformibus, majoribus nullis, plicæ dorsualis indistinctæ rudimento, squamis ventralibus lævibus, membrorum carinatis, femoralibus anticis rhomboideis, unicarinatis, genu proximis latioribus tricarinatis, pedum multicarinatis; cauda tereti haud serrata.

Ogsaa denne Art har Hr. Riise faaet fra St. Domingo og med sædvanlig Forekommenhed overladt til Universitets-Musæet; det foreliggende Exemplar er, efter Strubeposens Uddannelse at dömme, en Han. Den hörer, som man vil see af de nedenfor anförte Maal, til de mere langhovedede Arter. Pandekjölene ere saa utydelige, at de kunne siges at mangle, og Pandegrube og Nakkegrube findes ligesaalidt. Hovedets talrige, uregelmæssigt

ordnede, kantede Smaaskjolde ere vel ikke kjölede, men frembyde dog under Lupen et ujevnt, uregelmæssigt rynket Udseende. Circumorbitalskjoldene ere adskilte indbyrdes ved en dobbelt, fra det lille Nakkeskjold ved en tredobbelt Skjælrække. Af Sublabialskjoldene ere kun de allerbageste (fra det niende omtrent) adskilte fra Underlæbeskjoldene ved indkilede Smaaskjæl. Ryggens Skjæl ere smaa og kornede; midt nedad Ryggen ere de ikke större end andetsteds paa samme; nogle Steder er der Spor til en lav Hudfold. Bugens Skjæl ere flade og glatte. Halen er trind med en svag Kjöldannelse, Lemmernes Skjæl kjölede; kun en kort Række af brede Skjæl foran paa Laaret, nærmest ved Knæet, udmærker sig ved en betydeligere Störrelse fremfor Resten; med Undtagelse af disse, som ere fleerkjölede ligesom de, der oventil beklæde Hænderne og Födderne, have de kun en enkelt Kjöl. — Farven er eensartet blaaliggrön; dog er den forreste Deel af Hovedet mörk og paa Undersiden af Halsen findes nogle mörke Striber.

Udmaaling af det foreliggende Exemplar:

Fra Snudespidsen til Öret	17mm.
Fra Snudespidsen til Anus	54mm.
Halens Længde	88mm.
Forlemmernes Længde	23mm.
Baglemmernes Længde	35mm.

Forresten kunne vi henvise til Beskrivelsen i „Erpétologie générale", som ganske stemmer med vort Exemplar, naar undtages eet Punkt. Det hedder nemlig, at der midt nedad Ryggen findes 2 eller 3 Rækker af Skjæl, som ere lidt större end de andre. Dette er nu rigtignok ikke Tilfældet hos den foreliggende *Anolis*-Form, men skjöndt det antydede Forhold ellers hörer til dem, som afgive ret gode Artsmærker, veed man dog fra andre Arter, at det kan være underkastet nogen Variation. Det er derfor ikke utænkeligt, at de midterste Rygskjæl kunne hos andre Individer være lidt mere fremtrædende mellem de övrige end det her er Tilfældet, og at dette har foranlediget og retfærdiggjör de anförte Udtryk.

Anolis maculatus Gray*).

Anolis capite elongato; fovea et carinis frontalibus nec non fovea occipitali distinctissimis; scutellis capitis carinatis, circumorbitalibus inter se et a scutello occipitali distincto seriebus pluribus squamarum sejunctis; squamis dorsi graniformibus, mediis paullo majoribus, plica dorsuali humili, squamis ventralibus carinatis, membrorum unicarinatis, antibrachialibus et femoralibus anticis paullo modo majoribus, rhomboideo-hexagonis, unicarinatis, pedalibus superioribus pluricarinatis; cauda in maribus compressa, leviter dentata.

Til Copes Beskrivelse og til den ovenstaaende Diagnose vil det kun være nödvendigt at föie et Par Ord om Farven og nogle Maalangivelser efter det foreliggende Exemplar, en Han, som er opgiven at være fra Jamaica. Farvetegningen bestaaer væsentligen i et System af lyse Tverbaand paa en rödgraa Bund saavel paa Kroppens Sider som paa Lemmerne; paa Kroppens Sider overskjæres disse Baand af et lignende Længdebaand, der dog hörer op paa Midten af Kroppen. Imidlertid maa man ikke tænke sig disse Baand meget skarpt udprægede; paa nogle Steder oplöse de sig i Pletter.

Længden af Hovedet til Öret		21^{mm}.
—	- Hoved og Krop til Anus . .	70^{mm}.
—	- Halen	115^{mm}.
—	- Forlemmerne	30^{mm}.
—	- Baglemmerne	51^{mm}.

De jamaikanske Anolider ere endnu kun meget ufuldstændigt kjendte; de af Gosse**) beskrevne Former ere charakteriserede paa en saa ufuldstændig Maade, at det synes næsten umuligt at gjenkjende dem. Imidlertid har Cope dog senere oplyst, at *A. opalinus* Gosse er en med *A. maculatus* nærbeslægtet, men forskjellig Art, *A. iodurus* Gosse derimod identisk med *A. punctatissimus* Hallow. (♂) og med *A. heterolepis* Hallow. (♀), *Placopsis ocellata* Gosse med *Anolis Valenciennei* D. B. og med *A. leuco-*

*) Catalogue of Lizards p. 203; Cope l. c. p. 210.

**) Ann. & Mag. Nat Hist. Sec. Ser. Vol. VI. 1850 p. 344.

cephalus Hallow. Derimod er der Intet bleven nærmere bekjendt om *A. catenatus* Gosse eller om *A. stenodactylus* Gray. *A. lineatopus* Gr. er efter Copes Mening ikke forskjellig fra *A. maculatus* Gr. Da den foreliggende Form ikke viser nogen væsentlig Afvigelse fra Copes Beskrivelse af *A. maculatus*, have vi ikke kunnet andet end henföre den til denne Art; men vi indrömme, at den ogsaa stemmer godt med Hallowells Beskrivelse af hans *Anolis punctatissimus* (*A. iodurus* Gosse), naar man seer bort fra Farven og fra at *A. punctatissimus* skulde mangle Kam paa Hals og Krop; men hvordan stemmer dette med Gosses Ord: „crest on nape prominent"? Iövrigt staaer den foreliggende Form saa nær ved *A. Sagræi* Coct., at der kunde opstaae Spörgsmaal om de ere forskjellige; thi rigtignok er Hovedet meget længere, Pandegruben og Nakkegruben langt skarpere udviklede hos den jamaikanske Form end hos den cubanske, men deels synes de at forholde sig eens i alle andre Henseender, deels er det en almindelig Regel, som ogsaa holder Stik hos *A. Sagræi*, at Hovedet er kortere og de nævnte Kjöle og Gruber mindre tydelige hos Ungerne og Hunnerne end hos de gamle Hanner. Men paa den anden Side synes de större Exemplarer af den cubanske Form, som vi have kunnet undersöge, at være fuldt udviklede, og Forskjellen i Störrelsen mellem dem og det jamaikanske at være altfor ringe til at kunne forklare den stærkt udprægede Forskjel i Hovedets Form. Vi antage derfor, at disse to Arter virkelig ere forskjellige, og at, naar man tidligere har troet at kunne angive *A. Sagræi* fra Jamaica*), er det denne Art, som er bleven forvexlet med den, ligesom maaskee *A. Edwardsii* (hvilken Universitetsmusæet har modtaget fra Jamaica ved Prof. Peters) med *A. equestris*.

Anolis Trinitatis Rhdt. & Ltk.

Anolis capite longiusculo; fovea et carinis frontalibus distinctis, fovea occipitali parum distincta vel nulla; scutellis capitis anteri-

*) Cocteau i Ramon de la Sagras Værk p. 136. (*Lacertus minor cinereus* Sloane).

oribus lævibus, circumorbitalibus inter se et cum occipitali contingentibus; squamis dorsualibus graniformibus, in seriebus mediis paullo majoribus, plica dorsuali humili parum distincta, squamis ventralibus lævibus, membrorum carinatis, femoralibus anticis haud dilatatis, rhomboideis, unicarinatis, pedalibus superioribus pluries carinatis; cauda tereti, leviter serrata.

Denne Art, hvoraf Hr. Riise ligeledes har indsendt nogle Exemplarer fra Trinidad, slutter sig i nogle Forhold til *A. acutus*, i andre til *A. cristatellus* og afviger atter i andre fra dem begge. Formen er temmelig smækker, Hovedets Længde nærmest som hos *A. acutus*; ligesom hos denne findes der midt nedad Ryggen to Rækker lidt större Skjæl, der hos de större Individer vise Tilböielighed til at danne en lav og utydelig Hudfold; ogsaa her opdager man ved Lupens Hjælp smaa Skjælgryn i Vinklerne mellem Skjællene. Nakkeskjoldet stöder ligesom hos *A. acutus* umiddelbart op til Circumorbitalskjoldene, som atter selv stöde umiddelbart sammen paa Panden; Öiehulens Dække forholder sig ligesom hos de nævnte Arter, og Bugskjællene vise ikke Spor til Kjöl. Derimod viser *A. Trinitatis* följende væsentlige Forskjelligheder fra dem begge: Pandekjölene vige mere fra hinanden foran Öinene og efterlade derfor mellem sig mere Plads for de Smaaskjolde, som udfylde Mellemrummet mellem Circumorbitalskjoldrækkernes forreste Stykke; medens disse Smaaskjolde f. Ex. hos *A. acutus* kun danne en eller to Rækker, danne de her fire og ere i det Hele meget talrigere; den rudeformige Pandegrube er bredere og i det Hele tydeligere end hos de to Arter, med hvilke vi her nærmest sammenligne den; medens Rostralskjoldets överste Deel hos disse har et Indsnit i Midten, har det tvertimod hos *A. Trinitatis* et fremspringende Parti. Snudens Smaaskjolde ere det Hele smaa, talrige, glatte og ikke ordnede i regelmæssige Rækker. Af Læbeskjolde tælles der indtil 9 foroven og neden; Sublabialskjoldene ere i Hovedets forreste Halvdeel næsten ligesaa store som Underlæbeskjoldene og deres Adskillelse fra disse begynder först med det tredie eller fjerde Læbeskjold. Skjællene

paa Laarets Forside ere hos *A. Trinitatis* mindre og rudeformige, hos de to andre Arter bredt sexkantede og tildeels fleerkjölede; ogsaa paa Overarmen ere de her mindre. Begge Steder savner man de större Skjæl, som hos de fleste andre Arter beklæde Lemmernes Forside. I Sammenligning med *A. acutus* og *cristatellus* er Halen trind (uagtet de foreliggende Individer efter Strubeposens Störrelse at dömme ere Hanner), men den har dog en tagformig Ryg med en svagt savtakket Kjöl.

Farven er blaagrön paa Kroppen, mere blaaviolet, bronceagtig paa Lemmerne. Hovedet ere mörkere og synes navnligen at have havt et sort Parti omkring Öinene; hos nogle er en lys Stribe henad Overlæben under Öiet skarpt udpræget*).

Udmaaling af det störste af de foreliggende Exemplarer:

Hovedet til Öret	18mm.
Hoved og Krop	70mm.
Halen	c. 100mm.
Forlemmerne	28mm.
Baglemmerne	48mm **).

Leiocephalus (Holotropis) vittatus Hallow.

Universitets-Musæet besidder to Exemplarer af en *Leiocephalus*, som ere tagne ved Havanna af DHrr. Hygom og Andréa, og som maale $2^1/_2$—$2^3/_4$″ fra Snudespidsen til Gattet. Ved at sammenholde dem med den korte Beskrivelse af *L. microlophus* (D. B.)

---

*) Paa det levende Dyr findes disse Tegninger maaskee slet ikke.

**) Da Gray (Cat. of Lizards) opförer nogle nye Arter, hvis Lokalitet ikke er bekjendt, navnligen *A. occipitalis* og *reticulatus* (*A. æneus* er senere gjenfunden i Ecuador, og *A. lineatopus* er ifölge Cope = *maculatus*), ville vi ikke undlade at bemærke, at vi forgjæves have sögt at henföre vore nye *Anolis*-Arter til nogen af disse eller til *A. flavescens*, hvis Lokalitet («Nordamerika») er tvivlsom, hvilket iövrigt ogsaa vilde være forbundet med saa meget större Vanskeligheder, som Skarphed og Nöiagtighed i Charakteristiken intetsteds er nödvendigere end i denne Slægt, og disse Egenskaber kan man desværre langtfra tillægge Grays Diagnoser.

i „Erpétologie générale" fandt vi nogle Forskjelligheder, saasom at alle de Skjolde, som dække Hovedet og Öiehulerne oventil, ere flade, men udstyrede med talrige skarpe ophöiede Linier eller Kjöle; derimod ere de Skjæl, som beklæde Snudespidsen, Overlæben og Underkjæben, glatte. Hovedet adskilles fra Nakken ved en Fure eller Fold, der löber fra den ene Öreaabning til den anden. i en Bue med Convexiteten fortil og er udfyldt med meget smaa Skjæl, som baade i Form, Störrelse og Anordning ere meget forskjellige fra de tilstödende Skjæl paa Tindingen og Rygsiden af Halsen. De store, brede Skjæl, som indtage den midterste Deel af Skinnebenets indre Flade, danne ved at træde ud over det tilstödende meget fiintskjællede Parti paa Skinnebenets Yderside, nærmest ved Foden, en lille fremspringende Skjælkam*). Bugskjællene ere aldeles glatte, Rygkammen meget lav, egentlig kun en ophöiet Linie; Grundfarven er paa Ryggen bruungrön, paa Bugen guulagtig, begge Steder med mörkere Smaapletter, som ere tættest paa Hovedets Underside. Paa Ryggen ere de brune Pletter ordnede i regelmæssige Rækker; særdeles store ere de paa Siden af Halsen og Tindingen, tildeels ogsaa paa Siden af Kroppen mellem de to lyse Striber. Ogsaa Lemmerne og Halen ere plettede af disse Farver. En lys, smal Stribe udspringer paa hver Side under Öiet og löber, paa Halsen noget bugtet, langs hen med Kroppens Sider til Baglemmerne; parallel med den, men höiere oppe, löber en utydelig, grönlig Stribe, som udspringer fra Öiehulens övre Rand. Hallowells korte Beskrivelse**) af hans *L. vittatus* (ligeledes fra Cuba) passer ret vel paa den foreliggende Form, naar undtages, at de 5 midterste Rækker af Bugskjæl skildres som större end de andre, hvilket ikke kan siges at være Tilfældet hos vore Exemplarer***).

---

*) Denne findes iövrigt ogsaa hos den ægte *L. microlophus*.

**) Proceed. Acad. Philad. Aug. 1856 p. 151.

***) Af Grays *Leiocephalus*-Arter er det vanskeligt at finde ud. Foruden *L. Herminieri* og en femte Art fra det tropiske Amerika har han 3 vest-

Alligevel kunde der være nogen Tvivl, om den foreliggende Form er andet end Ungen af *L. microlophus*. Denne er nemlig ifölge Cocteau*) for det förste stribet, rigtignok med 7 Rygstriber, medens vor kun har 4; dernæst ere dens Hovedskjolde udstyrede med ophöiede Længdelinier, Skjællene foran Öret ikke forlængede til Torne og Skjællene overhoved mere nedliggende, deres Kjöle svagere og de af dem dannede Kamme derfor mindre stærkt savtakkede, hvilke Forhold unægtelig alle gjenfindes hos de foreliggende Individer. Men heldigviis har Hr. Captain Andréa ogsaa hjembragt til Universitets-Musæet et udvoxet Exemplar af den ægte *L. microlophus*, ganske svarende til Afbildningen (fig. 1, 2 og 3) hos Ramon de la Sagra, saa at en umiddelbar Sammenligning mellem disse Former er bleven os mulig. Det viste sig da, at Hovedets Skjolde hos *L. microlophus* ere stærkt bugede og ujevne, men ikke kjölede eller riflede, naar undtages Subraocularskjoldene, som vise svage Spor til Længdelinier; dog denne Forskjel kunde maaskee afhænge af Alderen, som Cocteau antyder det. Derimod kan det neppe forklares paa denne Maade, at af de 4 Parietalskjolde, som med det umage Nakkeskjold i Midten dække Hovedets Isse- og Nakkedeel, er det ydre Par hos *L. microlophus* meer end dobbelt saa stort som det indre; hos *L. vittatus* ere de derimod lige store. I denne Henseende vilde iövrigt denne Form ogsaa stemme med den af Cocteau afbildede „Unge". Den Fure, som hos *H. vittatus* forbinder begge Öreaabningerne og adskiller Hovedet fra Halsen, er udvisket hos *L. microlophus*, og de Smaaskjæl, som findes paa dens Plads, ere kun i Störrelse, men ikke i Form og Stilling forskjellige fra de tilstödende. De foran Öreaabningen siddende Skjæl ere hos *H. microlophus* meget forlængede, saa at denne Aabning her maatte beskrives som stærkt

---

indiske Arter, hvoraf de 2 fra Cuba. Alle disse 4 Arter, selv *L. Schreibersii (microlophus)*, henregnes til dem, der have glatte Bugskjæl uden Kjöl.

*) Ramon de la Sagras citerede Værk, Reptiles p. 88.

tandet fortil; hos *L. vittatus* ere de det ialfald kun i en langt svagere Grad. Kunde end dette og adskilligt af det i det foregaaende anförte endnu tydes som Kjöns- eller Aldersforskjel, synes dette dog aldeles umuligt om Skjællenes forskjellige Störrelse og Skjælrækkernes forskjellige Antal*); Skjællene ere nemlig meget större hos *L. microlophus*: medens man hos denne kun vil kunne tælle 9 Skjælrækker paa hver Side af Midtlinien indtil en Linie, der tænkes at forbinde For- og Baglemmernes Udspring, vil man hos *L. vittatus* faae næsten det dobbelte Antal; alle Kjölene, saavel Midtkjölen langs nedad Ryggens Midtlinie, som de mod denne convergerende lavere Skjælkjöle ere derfor meget finere hos den sidstnævnte Art. Bugskjællene ere endelig hos *L. microlophus* for störste Delen tydeligt om end svagt kjölede og tornede, d. v. s. deres bageste Vinkel löber ud i en mere eller mindre udviklet Spids, hvilket derimod aldeles ikke er Tilfældet hos *L. vittatus*, hvor de baade ere fuldkommen glatte og aldeles afrundede. Det samme gjælder om Skjællene paa Hovedets Underside. Vi maae derfor antage, at der virkelig her foreligger 2 Arter, om man end ikke endnu af Mangel paa tilstrækkeligt Materiale af forskjellig Alder og Kjön af begge Former nöiagtigt kan angive Skjelnemærkerne imellem dem. Et andet Spörgsmaal er, om den af Cocteau afbildede „Unge" (l. c. fig. 3) virkelig er Ungen af *L. microlophus* og ikke snarere er en fra denne forskjellig Art, om ikke selve *L. vittatus*; den finere Skjælbeklædning, som udmærker denne Art, er nemlig ogsaa udtrykt paa Afbildningen, der kun i Stribernes Antal viser nogen betydeligere Forskjel fra de foreliggende Exemplarer af *L. vittatus* (Hall.).

---

*) Hallowell havde troet at finde en Forskjel i Formen af Nasalskjoldet og Næseborets Beliggenhed i dette, idet han gik ud fra, at Afbildningen i Ramon de la Sagras Værk var rigtig i dette Punkt; det er den imidlertid ikke; de 2 bagved Nasalskjoldet og Næseboret liggende Smaaskjolde ere udeladte, og Nasalskjoldet derved bleven större og navnligen længere end det skulde være.

Platydactylus rapicauda (Houtt.) og **Hemidactylus mabouia** (Mor. de Jon.).

Begge disse store Gekkoformer forekommer paa de danske Öer og ere der bekjendte under Navnet „Wood-Slaves". Den förstnævnte findes paa St. Croix, men derimod ifölge Hr. Riises Meddelelse ikke paa St. Thomas. Derimod angives den fra Jamaica, Martinique, Guadeloupe, Marie-Galante og Nevis samt fra Venezuela og Guiana. „Paa St. Croix har jeg vel seet over 50 Exemplarer i de sidste tyve Aar; den lever i gamle Træhuse paa Landet, formodentlig ogsaa paa Træer; idetmindste fortælle Negerne, at naar den springer fra Træerne ned paa deres bare Arme eller Hals, suger den sig saa fast med Födderne, at de ikke kunne tage den af", skriver Hr. Riise *).

Hemidactylus mabouia er indsendt fra St. Thomas, St. Croix, Just v. Dyck og Tortola; i Pariser-Musæets Katalog opföres den fra St. Jan, desuden er den bekjendt fra St. Vincent, Martinique, Jamaica og Cuba samt fra Ny Granada, Venezuela, Guiana, Brasilien indtil Bahia og Pernambuco, samt endelig fra Madagaskar (??). Paa de danske Öer „kan den neppe kaldes almindelig", skriver Hr. Riise, „da jeg ikke har seet mere end 5 eller 6 Exemplarer i al den Tid, jeg har været her."

Sphæriodactylus elegans Mac Leay og **S. punctatissimus** D. B.

Vort Materiale af disse 2 Arter er kun ringe, men vi ville dog meddele et Par Bemærkninger om dem, da vi nære nogen Tvivl om den for dem opstillede Synonymie er rigtig.

Af *Sph. elegans* M. L. (*sputator* Coct.) har Hr. Hygom fra Havanna hjembragt et lille Exemplar, knap 30^{mm} langt; det

*) Sammenlign A. og E. Newtons Bemærkninger i Ann. & Mag. of natur. hist. Septbr. 1859 p. 211 og Gosses i hans Reiseerindringer fra Jamaica p. 75 og 178.

har 13 mörkebrune skarpt begrændsede Tverbaand og en meget fiin ensartet Beklædning af Skjælkorn, som blot blive noget grovere paa Bugen, paa Forhovedet nærmest ved Snude- og Underlæbeskjoldene samt paa Halen, hvor de ordne sig i Tverrækker; midt nedad Halens Underside findes som sædvanligt en Række Tverskinner; Öiet omgives af en stor ringformig, kornet Palpebralfold, og bagved det store Snudeskjold findes to Supernasalskjolde og mellem dem et lille uparret. Den ringe Störrelse, som denne Art synes at opnaae — Cocteaus störste Exemplar*) var kun 37^{mm} langt — og den afvigende Tegning gjör det temmelig tvivlsomt, om det kan være den Sparmannske *S. sputator* fra St. Eustache**), som var 4¼'' lang og havde hvide Tverbaand med bred bruun Indfatning og regelmæssig Begrændsning. Vi foretrække derfor Mac Leays Benævnelse.

Af *Sph. punctatissimus* har Hr. Andréa hjembragt et Exemplar, ligeledes fra Havanna; Hoved og Krop tilsammen ere 32^{mm}. Det har netop den Farvetegning, som beskrives i „Erpétologie générale", rödgraa med fine hvide Punkter, som paa Hals og Hoved blive större og tildeels flyde sammen til Længdelinier, og som ligeledes vinde Overhaand paa Halen, hvorfor denne kan beskrives som lysgraa med mörkere netformig Tegning. Derimod forekommer det os tvivlsomt, om denne Art virkelig, som Cocteau antager, er den samme, som den han beskriver og afbilder under Navn af *S. cinereus****), der er lysgraa med mörke Punkter, som ordne sig i Længdelinier, eller som den af Sparmann afbildede Form fra St. Eustache†), der afbildes som simpelt plettet med mörkere Pletter paa lys Grund.

Begge disse Arter opföres baade fra Cuba og fra Haiti; Gosse nævner derimod ingen af dem fra Jamaica, men i deres

---

*) Ramon de la Sagra, Reptiles p. 160 t. 17.
**) Vetensk. Akad. Handl. 1784 p. 164 tab. IV. fig 1.
***) l. c. p. 166 tab. 18.
†) l. c. fig 2.

Sted to andre Arter, som han kalder *S. argus* og *oxyrhinus**); i hans oftnævnte Bog om Jamaica**) omtales en tredie, *S. Richardsonii* Gr.

Sphæriodactylus fantasticus Cuv.

Universitets-Musæet besidder 4 Exemplarer af denne Art: de to ere tagne ved Acquin paa Haiti af Lieutenant H. Koch, de to andre ere kjöbte af en Naturaliehandler her i Byen og opgivne at være fra Venezuela. Afbildningen i „Erpétologie générale"***) er ikke aldeles heldig; Skjællene ere for smaa og Pandesænkningen for brat; heller ikke de af A. Duméril meddeelte Afbildninger†) ere videre gode. Det er mindre rigtigt, naar Snudeskjoldet beskrives som begrændset bagtil af en lige Linie; det har som hos andre Arter der et lille Indsnit, hvorfra en Fure fortsætter sig midt henad Skjoldet til Snudespidsen. Mellemrummet mellem Næseborene dækkes af 3 Smaaskjolde, et större paa hver Side og et mindre i Midten, svarende til Indsnittet. Der findes 4 eller 5 Læbeskjolde foroven og 4 forneden, foruden nogle mindre ved Mundvigen. Hovedet er iövrigt beklædt med fine Skjælkorn; ligesom hos andre Arter findes der midt over hvert Öie et lille spidst Horn, dannet af et lille opstaaende Skjæl af særegen Form og hornagtig Beskaffenhed. De store rudeformige, stærkt kjölede Kropskjæl adskilles ved et skarpt begrændset zigzagböiet Bælte af Smaagryn midt ned ad Ryggen; Bugens Skjæl ere glatte; paa den inderste Deel af Halens Rygside ere de derimod store og fremspringende, næsten pigdannede. Skjoldene paa Halens Underside ere bredt sexkantede.

Af de foreliggende Exemplarer er et fiint tegnet med smalle bugtede Linier af Bruunt og Graat paa Hovedet; to fremvise kun enkelte lyse Striber og Pletter paa mörkegraa Bund; det fjerde er uden Aftegning paa Hovedet. Et af dem med stribet Hoved

---

*) Ann. & Mag. Nat. Hist. Sec. Ser. Vol. VI. (1850) p. 347.

**) Sojourn etc. p. 254.

***) pl. 32 fig. 2.

†) Archives du Muséum t. VIII. pl. XVIII. fig. 3.

er tillige plettet paa Rygsiden af Kroppen, Lemmerne og Halen, da Skjællene frembyde forskjellige Nuancer af Graat og Bruunt.

Sphæriodactylus microlepis Rhdt. & Ltk.

(„*S. fantasticus*, varieté à taches noires", A. Duméril*)

Sphæriodactylus capite brevi obtuso; squamis dorsi rhomboideis carinatis, minoribus quam in Sph. fantastico, mediis graniformibus, zonam distinctam vero haud formantibus; maculis dorsualibus majusculis obscurioribus.

Et Exemplar af denne Art er i sin Tid skjænket af Hr. Knudsen til den „naturhistoriske Forening" og bærer den Paaskrift at være fra St. Croix; senere er intet Exemplar af den blevet indsendt, og dens Forekomst paa de danske Antiller trænger derfor maaskee endnu til Stadfæstelse. De Punkter, hvori den afviger fra *S. fantasticus*, ere følgende: Kroppens Rygskjæl ere kun halv saa store og altsaa meget talrigere, men netop derfor er det midterste Bælte af mindre Skjælkorn midt ned ad Ryggen ikke skarpt afgrændset fra den omgivende Skjælklædning. Snuden er betydelig kortere og mindre spids; mellem Superonasalskjoldene er der ikke et enkelt Skjæl, men en lille Gruppe af 3; Öiehornet findes derimod ligesom hos *S. fantasticus*. Haleskjællene ere temmelig store, glatte, afrundede og ordnede i Kredse. Farven er nu rigtignok noget afbleget, men det sees dog, at större brune Pletter have været temmelig regelmæssigt fordeelte over en lysere Bund.

Udmaalinger af det foreliggende Exemplar:

Længden af Hovedet til Öret	8mm.
— - Hoved og Krop tilsammen .	29mm.
Halen (reproduceret)	23mm.

Vi antage, at det er denne Form, som omtales af Aug. Duméril som en Afart af *S. fantasticus*; rigtignok viser Afbildningen ikke nogen Længdestribe af mindre Skjæl midt ned ad Ryggen, men

*) Archives du Museum l. c. p. 470, pl. XVIII, fig. 4.

i Beskrivelsen siges det udtrykkelig, at et saadant Parti er tilstede, men at det er mindre skarpt adskilt fra de övrige större Skjæl, hvilke ere mindre end hos den normale *S. fantasticus*. Ogsaa Farvetegningen (to Rækker mörke Pletter nedad Ryggen) stemmer med den foreliggende Forms.

Sphæriodactylus macrolepis Günth.*).

I den allerede oftere citerede lille Afhandling om nogle Krybdyr fra St. Croix har Dr. Günther beskrevet en lille Art fra St. Croix, hvori vi, uanseet nogle smaa Uovereensstemmelser i Beskrivelsen, gjenkjende en fra vore danske Antiller, navnlig fra St. Croix og St. Thomas, samt fra Vieques oftere indsendt Art. Hovedet er kort og but og som sædvanlig beklædt med meget smaa Korn, men disse ere dog tydelig kjölede, især Snudens, som ere noget större. De smaa Skjæl paa Halsen danne en Overgang fra Baghovedets endnu mindre til de store, flade, rudeformige, tilspidsede, stærkt kjölede Skjæl, som dække Kroppens Rygside og fortsætte sig lidt ud paa Haleroden; Kjölene danne ophöiede Skraalinier, som hos en *Leiocephalus*; en Midtrække af mindre Skjæl mangler aldeles; Skjællene ere iövrigt hos forskjellige Individer af en noget forskjellig Störrelse**). Halens övrige Skjæl ere glatte og afrundede; paa Undersiden findes en bredere Midtrække, som ofte antager Form af Tverskinner. Bugen er glatskjællet***). Snudeskjoldet er vel bagtil begrændset af en ret Linie, men har dog ligesom hos andre Arter en Længdefure, der ender i et lille Indsnit. Der findes to store, nærmest trekantede Superonasalskjolde og et ganske lille mellem dem; fremdeles 4 Læbeskjolde

*) Ann. & Mag. of natur. hist. Sept. 1859 p. 214 tab. IV. fig. B.

**) Det fra Vieques indsendte Exemplar er saa storskjællet, at det er vanskeligt at forstaae, at det er den samme Art. Men ellers er der ingen Forskjel, og Tegningen er den samme som hos dem fra de danske Antiller, hvor Pletterne ere meest udviklede.

***) Günther beskriver »Brystets« Skjæl urigtigen som kjölede. Derimod er der nogle kjölede Skjæl under Halsen.

for oven og neden, af hvilke det bageste Par dog er meget lille, foruden nogle Smaaskjæl ved Mundvigen.

Farven er graa eller bruun med större eller mindre sortebrune Pletter, som paa Hovedet antage Form af uregelmæssige Striber og undertiden der danne en fiin Tegning, som minder om visse Former af *S. fantasticus*. Der findes ofte en stor Plet midt paa Ryggen mellem Forlemmerne — som oftest med to smaa hvide Prikker i det sorte — og en lignende paa Baghovedet. Af fire samtidigen indsendte Exemplarer fra St. Thomas have de to de mörke Pletter ordnede i Rækker langs henad Ryggen og Halen og brede Længdestriber paa Hovedet; de have desuden de to omtalte större Pletter paa Nakken og Ryggen. Hos de to andre savnes den sidste, Hovedets Tegning er meget finere og Rygpletterne ere reducerede til fine Stænk. Maaskee er der i denne Forskjel i Tegningen udtrykt en Kjönsforskjel?

Udmaaling af et Exemplar:

Længden af Hovedet til Öret	6^{mm}.
— - Hoved og Krop	24^{mm}.
— - Halen	24^{mm}.

Æggene af denne Art ere som hos andre Gekkoarter hvide, aflange, omsluttede af en tynd og skjör, men haard Kalkskal; de ere omtrent 5^{mm} brede og 8^{mm} lange.

Ifölge DHrr. Newton (l. c.) er den ikke meget almindelig paa St. Croix; de af dem medbragte Exemplarer vare fangne i Husene, „men," tilföie de, „vi ere tilböielige til at troe, at at den forholdsviis opholder sig paa Markerne, især Sukkermarkerne"*).

Gymnodactylus notatus Rhdt. & Ltk.

Gymnodactylus gracilis; squamis minutissimus, homogeneis, graniformibus; colore brunneo, macularum sagittiformium serie

---

*) Smgln. Gosse: Sojourn p. 76, 254 og 284, om de jamaikanske Arters Levemaade.

dorsuali, macula rotunda nigra et linea alba transversali utrinque ante brachia.

Et Exemplar af denne lille, formeentlig ny Gekko-Art, har Hr. Lieut. H. Koch taget ved Acquin paa Haiti. Formen er smækker, Hoved og Krop omtrent lige tykke; foran Öinene falder Hovedet med en temmelig brat Sænkning ned mod Snudespidsen. Hoved, Krop og Hale ere eensformigt beklædte med yderst fine Korn; paa Snuden, foran Öinene, ere de större. Det store Snudeskjold, som indtager Snudespidsen, har et Indtryk foroven i Midten og et Indsnit bagtil; til de mere fremspringende Dele af dette Skjold slutte sig paa hver Side to Smaaskjolde, et större og et mindre, medens en lille Gruppe af Skjælkorn kiler sig ind mellem dem og Indsnittet i Snudeskjoldet. Under det forreste og större af disse Superonasalskjolde, mellem det og Snudeskjoldet, ligger Næseboret. Öieæblet er omsluttet af et temmelig stort, kornet Öielaag; der findes 6 Overlæbeskjolde, som aftage i Störrelse bagtil, foruden nogle mindre i Nærheden af Mundvigen; det store Hageskjold efterfölges ligeledes af 6 Underlæbeskjolde, af hvilke det förste er meget stort, de andre af aftagende Störrelse, foruden nogle mindre bagved det sjette. Hovedets Underside er beklædt med lignende Skjælkorn som Ryggen, men i Nærheden af Læbeskjoldene blive de större og antage Form af smaa kantede Smaaskjolde; to saadanne ligge bagved Hageskjoldet. Bugen er beklædt med smaa rhombisk-hexagonale Smaaskjæl, Benenes Underside med lignende, men mere afrundede. Skjællene paa Halens Rygside ere noget större end Kroppens, paa dens Underside ere de forholdsviis store, flade og afrundede; en bredere Midtrække kan forfölges under en Deel af Halen. Laarets Bagside er fiint kornet med skarp Grændse mod de forholdsviis store Skjæl, som beklæde dets Underside. Fodbladet er underneden beklædt med smaa Skjæl, Tærnes og Fingrenes udvidede Deel med större, næsten qvadratiske Skjæl, deres ydre smækkrere Deel med fine Tverlameller; paa Siderne ere de beklædte med fine Korn.

Farven er bruunlig, nærmest chocoladebruun; lidt foran Udspringet af hvert Forlem findes en temmelig stor sort rund Plet og lidt bagved den en fiin hvid Tverstribe. Henad Ryggen og Oversiden af Halen strækker sig et System af mörkere og lysere Pletter, der danne en Række Figurer, som minde om Formen af en Piilspids. Hovedets Underside er marmoreret af Graat og Hvidt.

Udmaalinger:

Længde af Hoved og Hals til Forlemmerne . . . 11^{mm}.
Fra Forlemmerne til Anus . . . . . 16^{mm}.
Halen (Spidsen afbrudt) . . . . . 21^{mm}.

I Farvetegningen har *G. notatus* nogen Lighed med den af Cocteau leverede Afbildning*) af *G. albogularis*. Heldigviis have vi kunnet undersöge et Exemplar af en lille Gekko, som Capt. Andréa har hjemfört fra Cuba, og i hvilken vi mene at gjenkjende *G. albogularis*. Det fremgaaer deraf, at denne har en grovere Skjælklædning, at den Skjælkile, som adskiller Superonasalskjoldene er mindre udviklet, at der istedenfor de to Postmentalskjolde hos *G. notatus* her findes en Tverrække af mindst fire, af hvilke de to midterste ere de störste, samt at Skjoldene paa Halens Underside ere meget bredere end hos *G. notatus*. Vel er det usikkert, hvad Værdi man tör tillægge disse Charakterer, men den umiddelbare Sammenligning af begge Exemplarer har dog ikke efterladt Tvivl hos os om, at de ere specifisk forskjellige. Læbeskjoldene synes derimod at forholde sig væsentligen eens hos begge Arter. Til den charakteristiske hvide Farve af Hovedets Underside kommer hos det foreliggende Exemplar af *G. albogularis* endnu et skarpt begrændset, lyseblaat Bælte paa hver Side af Hovedet langs med Læbens bageste Stykke, en lille rund Plet over Örehullet og et lodret Baand paa hver Side af Halsen foran Skulderen, alt af samme Farve. — Om Grays *G. ocellatus* fra Tobago**) er forskjellig fra *G. notatus*, kan

*) l. c. p. 174 tab. XIX
**) Cat. of Lizards p. 172.

ogsaa være tvivlsomt; den er ikke beskrevet udförligt nok, til at vi kunne udtale os med Sikkerhed i denne Henseende; men Sandsynligheden forekommer os at være imod det.

Gymnodactylus vittatus Wiegm.*).

Denne af Hr. Riise fra Trinidad indsendte Gekko hörer ligesom den foregaaende til de homolepidote, trindhalede Arter. Kroppens, Halsens og Hovedets Rygside dækkes af fine, tætpakkede, runde og hvælvede Skjælkorn; paa Halen blive de grovere, men ordne sig ikke i regelmæssige Tverrækker**); paa Bugsiden af Kroppen og Lemmerne antage de Form af næsten regelmæssige Sexkanter og leire sig tagsteenformigt. Finest ere Skjællene paa Undersiden af Hovedet og Bagsiden af Lemmerne. Snudeskjoldet efterfölges paa hver Side af 6 Læbeskjolde, som aftage i Störrelse bagtil og afsluttes nærmest ved Mundvigen af et Par Smaaskjæl; efter det meget store Hageskjold fölge fem Underlæbeskjolde, af hvilke de to förste ere meget store, de andre meget smaa, samt to forholdsviis brede Postmentalskjolde og paa hver Side af disse, men noget længere bagtil, endnu et noget mindre. Bagved Rostralskjoldet og over Næseborene ligger der som sædvanligt to Superonasalskjolde, adskilte ved en lille Gruppe af Skjælkorn***). Öiet er omgivet af en fuldstændig Öielaagsring. Som sædvanlig findes der en Række brede Skinner paa Halens Underside, indtagende næsten hele dennes Brede.

Grundfarven af det trinidadske Exemplar er olivenbruun; et guulagtigt Baand, indtagende c. 6—7 Skjælrækker, löber temmelig skarpt begrændset, om end med ujævne Rande, fra Snudespidsen til Halcroden midt nedad Ryggen; det ledsages paa hver Side af et næsten ligesaa bredt sort Bælte, hvis Grændse mod

*) Nomenclator Reptilium et Amphibiorum Musei Zoologici Berolinensis (1856) p. 6.

**) Hos andre Individer er deres Anordning dog mere regelmæssig.

***) Af de to Exemplarer fra Fastlandet mangler det ene ganske denne Skjælgruppe, hos det andet er den reduceret til to Skjæl, det ene bagved det andet.

den olivenfarvede Deel af Ryggen dog er mindre bestemt. Hovedets Underflade og tildeels dets Sider bagved Öiet ere marmorerede af sorte, uregelmæssigt sig bugtende Linier, som hver omfatte fire til fem Skjælrækker. Af to af Hr. Prof. Peters velvilligen meddeelte Exemplarer fra Caraccas er det ene blaagraat med en ganske lignende hvid, sortindfattet Rygstribe, som hos det trinidadske; men Hovedets Underside er aldeles hvid. Hos det andet er den hvide Rygstribe næsten forsvunden og de sorte aldeles; derimod findes der 4 Rækker sorte, af Hvidt ledsagede Smaapletter paa en lys graalig Bund.

Udmaaling af det trinidadske Exemplar:

Længden af Hovedet til Öret . . . . 9^{mm}.
— - Hoved og Krop . . . . 33^{mm}.
— - Halen . . . . . 34^{mm}.

D. Skildpadder (Testudinata).

Sphargis coriacea (Merr.).

Hr. Riise har i sine Breve til den ene af Forfatterne omtalt en ved vore Öer forekommende Havskildpadde, som der kaldes „Trunk-turtle" (ɔ: Kuffert-Skildpadden), og som han vel ikke selv har seet, men om hvilken der er blevet ham berettet, at den skal blive meget stor, være uspiselig, men give indtil 12 Gallons (48 Potter) Olie eller Tran, som bruges til at smöre Qvægets og Muuldyrenes Saar med.

I denne „Trunk-turtle" troe vi at erkjende *Sphargis coriacea*, ikke blot fordi denne Art efter Gosses Sigende ogsaa paa Jamaica gaaer under dette Navn*), men ogsaa fordi Hr. Riise

*) A Naturalist's sojourn &. p. 306. Benævnelsen synes at hidröre derfra, at de lyse Hudvorter langs henad Ryggens Valke paa en vis Maade minde om Messingsöm indslagne i en mörk Læderkufferts hvælvede Laag.

har indsendt tvende Skildpaddeæg, som han atter selv havde faaet under Navn af Trunk-turtle-Æg fra den tæt ved St. Jan og St. Thomas liggende Ö Tortola, og fordi disse Ægs betydelige Störrelse virkelig svarer godt til *Sphargis*'ens kolossale Proportioner, medens den forbyder at henföre dem til nogen af de tre andre Havskildpadder, som ifölge Hr. Riises og Andres Meddelelse forekomme ved de dansk-vestindiske Öer, *Chelonia caretta*, *imbricata* og *viridis*. Thi medens Ægene af disse saavel efter Agassiz's*) som efter vore egne Erfaringer kun ere 39 til 41 Millimetre i Gjennemsnit, ere de tvende Trunk-turtle-Æg fra Tortola 60 til 61 Millimetre, altsaa fuldtvel en Trediedeel mere i Tvermaal.

Vi benytte Leiligheden til her endnu at tilföie en lille Oplysning om *Sphargis*-Slægtens geographiske Udbredning. At slutte fra de i den herpetologiske Literatur foreliggende Angivelser er Sydspidsen af Afrika og navnlig Kysten i Nærheden af det gode Haabs Forbjerg det eneste Punkt af dette store Continents Kyststrækning, hvor den hidtil vidstes at forekomme. Den udbreder sig imidlertid der langt videre og gaaer langs Afrikas Vestkyst heelt op til Guineabugten og Guldkysten. Det Kongelige naturhistoriske Musæum har allerede for mere end 30 Aar siden faaet en nyfödt Unge af en *Sphargis* tilsendt fra de Etablissementer, som Danmark dengang besad paa Guineakysten, og senere har samme Musæum fremdeles fra Musæet i Leiden modtaget nok en slig Unge, som ligeledes skal være taget ved den samme Kyst. Der kan saaledes ingen Tvivl være om, at *Sphargis*-Slægten forekommer i Guineabugten, og det ikke blot af og til, men at den regel-

*) I Contributions to the nat. hist. of the Unit. States. First Monograph, Vol. II, tab. VII, fig. 30 har Agassiz givet en Afbildning af Caouanaens Æg, der viser dem 40—41^{mm} i Tvermaal; Ægene af *Chel. imbricata* have vi fundet at variere mellem 39 og 40½^{mm}, og den spiselige Skildpaddes Æg have som bekjendt omtrent den samme Störrelse.

mæssigen lægger Æg og forplanter sig langs den tilgrændsende Kyst.

Da de herværende Musæer ikke besidde andre Exemplarer af denne Skildpadde end de her omtalte fra Guineakysten, kunne vi desværre ikke bidrage til at besvare det af Agassiz reiste Spörgsmaal, om der virkelig kun gives en eneste *Sphargis*-Art, eller om ikke snarere den ved Japans Kyster forekommende Læderskildpadde, og den, der findes ved Kysten af Afrika, ere særegne Arter, forskjellige saavel fra den vestindisk-nordamerikanske, som indbyrdes.

Chelonia caretta Lin.

Foruden „Trunk-turtle" er der endnu en anden af de fire ved vore vestindiske Öer forekommende Havskildpadder, som Hr. Riise ikke selv har seet, men kun kjender af Fiskernes Beretninger, nemlig den saakaldte „Lantern-back". De Beskrivelser, han har faaet af den, have imidlertid ikke været tydelige nok til, at han har kunnet faae en bestemt Forestilling om den, og da vi heller ikke fra andre Kilder have kunnet skaffe os nogen nærmere Oplysning om denne „Lantern-back", kunne vi kun fremsætte det som en rimelig Formodning, at derved forstaaes Caouanaen, *Chelonia caretta*, der jo er almindelig i de vestindiske Farvande, men som paa Engelsk ellers sædvanlig kaldes „Loggerhead", et Navn, hvilket Riise iövrigt ogsaa, skjöndt sjeldnere, har hört paa vore Öer, uden dog at vide, hvilken Skildpadde det er, som betegnes med det.

Chelonia imbricata Lin.

Som bekjendt har Professor Agassiz troet at kunne eftervise, at man hidtil under dette Navn har sammenblandet to nærstaaende Arter, af hvilke den ene, der beholder Navnet *imbricata*, forekommer i det vestindiske Hav og i Havet langs Guianas og

Nord-Brasiliens Kyster, medens den anden, som han kalder *Ch. squamata*, tilhörer det indiske og det stille Hav*).

Af den östlige Art have vi kun kunnet undersöge et med Galathea-Expeditionen hjembragt Skelet af et middelstort Individ, som den ene af Forfatterne erholdt under Corvettens Ophold ved Nicobaröerne. Dette Materiale er altfor utilstrækkeligt til at vi derpaa skulle ville begrunde nogen selvstændig Mening om denne nye Art; men skjöndt vi allerede af den Grund aldeles ikke tilsigte at drage dens Berettigelse i og for sig i Tvivl, kunne vi dog ikke undlade her at fremhæve, at neppe alle de Kjendemærker, som Agassiz tillægger den i Modsætning til den vestlige *Ch. imbricata*, ere ubetinget gyldige, men at enkelte af dem ogsaa findes hos den sidstnævnte, ialfald saalænge den er ganske spæd og nyligt er kröben ud af Æget. Dette gjælder navnlig om den Forskjel, der skal vise sig i Beskaffenheden af Halsens Hud, idet denne kun skal være fiint rynket hos *Ch. imbricata*, men derimod forsynet med smaa, men dog tydelige, hornagtige Plader hos *Ch. squamata*. Thi rigtignok have vi paa det eneste större Exemplar af *Ch. imbricata*, der har staaet til vor Raadighed, (et omtrent een Fod langt Individ, indsendt fra St. Thomas af Hr. Riise), fundet Forholdet saaledes, som det angives af Agassiz; men paa de nyligt af Æget udkröbne Unger af denne Art, af hvilke vi have kunnet undersöge ikke færre end 11, findes der over hele Halsen smaa, fortykkede, hornagtige Smaaplader, som indbyrdes adskilles ved endnu mindre, men iövrigt lignende Huddannelser. Paa samme Maade forholder det sig med Kjölen eller Kammen langs Midten af Vertebralskjoldene; efter Agassiz skulde hos *Ch. imbricata* denne Kjöl kun findes paa de fire bageste af de nævnte Skjolde, men mangle paa det forreste, hvorimod hos *Ch. squamata* alle fem Vertebralskjolde skulle være forsynede med den. Paa det ovenfor omtalte, halvvoxne, omtrent een Fod lange Exemplar af *Ch. imbricata* er der imidlertid ialfald

*) Contributions to the natural history of the United States of America. Vol. I. (Boston 1857) p. 381.

en Antydning til denne Kjöl ogsaa paa det forreste Vertebral-skjold, og paa de ganske spæde Unger er Kjölen eller Kammen endog meget tydelig og vel udviklet paa dette Skjold. Da nu tillige Rygskallens Form, der skal være forskjellig hos de udvoxne Individer af Agassiz's tvende Arter, efter hans egen Angivelse er eens hos de ganske spæde Unger, maa det paa ethvert Tilfælde være vanskeligt, for ikke at sige mere, i denne Alders-periode at skjelne mellem de tvende Arter.

Ifölge Oplysninger, som vi skylde Hr. Riises Velvillie, er denne Skildpadde paa vore Öer bekjendt under dens almindelige engelske Navn „Hawksbill", og det er almindeligviis dens Æg, som sælges og spises der, men ikke Ægene af *Ch. viridis*, saaledes som det sædvanligen antages. Hr. Riise er endog meget tilböielig til at troe, at Ægene af denne sidste („the green Turtle") slet ikke gaae i Handelen, om han end ikke ubetinget vil paastaae det. Efter hvad der er blevet ham berettet, skal *Chelonia viridis* ikke, saaledes som *Chelonia imbricata*, lægge sine Æg paa den törre Strandbred, men nedgrave dem i Sandet længere ude i Vandet. Hvis dette virkelig var Tilfældet, vilde det være let at forklare, hvorfor dens Æg ikke vare saa lette at faae fat paa som den sidstnævntes; men det er vist overmaade tvivlsomt, om man tör stole paa denne Fortælling; thi ikke blot maatte *Chelonia viridis* isaafald i sin Æglægning afvige fra alle andre Skildpadder, hvad der tilvisse ikke er rimeligt, men selve Fortællingen staaer ogsaa i Strid med de Beretninger, man andetstedsfra har netop om denne Skildpaddes Æglægning. Man spiser iövrigt i Vestindien ikke blot Ægene, men ogsaa Kjödet af *Chelonia imbricata*, skjöndt den rigtignok ansees for mindre velsmagende end *Ch. viridis*.

Dens Æg, hvoraf Hr. Riise har indsendt nogle opbevarede i Spiritus, synes ikke at variere synderligt i Störrelse; de have (som i Almindelighed hos Havskildpadderne) en næsten regelmæssig Kugleform og ere, det störste $40^1/_2$, det mindste 39^{mm} i Gjennemsnit. Den 4de Septbr. 1861 lod Hr. Riise en stor *Chelonia imbricata*, der var næsten 3 Fod lang og 2 Fod bred,

slagte i sin Nærværelse; der fandtes i den 167 Æg, som havde en hvid Skal af samme Beskaffenhed som paa allerede lagte Æg, og som öiensynligen skulde have været lagte, da Skildpadden fangedes, og desforuden henimod 300 gule Æggeblommer, af hvilke atter omtrent Halvdelen vare dobbelt saa store som Resten. Fiskerne, der havde solgt ham Skildpadden, berettede, at de 15 Dage tidligere havde taget 150 Æg, som den havde nedgravet paa Strandbredden, og at de havde fanget den selv, da den indfandt sig anden Gang paa samme Sted for atter der at skjule en ny Portion Æg. De paastode endvidere, at Halvdelen af de gule Æggeblommer, som Skildpadden havde i sig, vilde have været modne til at lægges om andre 15 Dage, hvis den havde faaet Lov til at leve. Dersom disse Angivelser ere rigtige (og der er saa meget mere Grund til at antage det, som de ganske stemme med de Beretninger om Havskildpaddernes Æglægning, hvilke Prindsen af Wied indhentede paa sin Reise i Brasilien), vilde denne Skildpadde, dersom den ikke var bleven fanget, i 4 Gange 15 Dage have lagt godt og vel 600 Æg.

Æglægningstiden varer i Vestindien, efter Hr. Riises Meddelelse, fra Juli til October; Hannerne komme ikke op paa Land, men fanges i Garn.

Chelonia viridis (Schn.).

Vi have ikke Noget at lægge til de tidligere Beskrivelser af denne Skildpadde, derimod skulle vi til de ældre Angivelser om Artens Udbredning föie den Oplysning, at den forekommer ogsaa ved Öen Madeira; at den saaledes i den östlige Deel af Atlanterhavet udbreder sig lige saa langt Nord paa som i den vestlige, og navnlig længere end der hidtil var tilstrækkelig Grund til at antage, idet en ældre Angivelse, ifölge hvilken den gjentagne Gange skulde være fanget endog heelt oppe i Kanalen mellem England og Frankrig ved Dieppe, vel neppe har Krav paa at ansees for aldeles paalidelig*).

*) Dictionnaire des Sciences naturelles, Ed. Levrault, t. VIII p. 373.

At den derimod virkelig forekommer i Havet omkring Madeira kan der neppe være Tvivl om. Det Kongelige naturhistoriske Musæum besidder nemlig et i Spiritus opbevaret Hoved af en middelstor Skildpadde, som Professor Kröyer har erholdt paa Reisen med Fregatten Bellona i 1841 under Skibets Ophold paa Funchal Rhed, og dette Hoved stemmer i alle væsentlige Henseender saa ganske med lignende Hoveder af den ægte *Chelonia viridis* fra Vestindien, at vi ikke tage i Betænkning at henföre det til denne Art.

Ferskvandsskildpadder (*Emys*) findes ei paa vore Öer, men vel paa den nærliggende Portorico. Dog har Hr. Riise indsendt en stor *Emys decussata* Bell., som han havde kjöbt af Negere, der havde fanget den i St. Thomas's Havn ved et af Skibsværfterne; han tilföier: „formodenlig er den faldet overbord fra et af Smaaskibene fra Sydamerika**) og havde sögt Land." Den levede flere Maaneder hos Riise i en Ballie med fersk Vand, fodredes med fersk Kjöd og lagde 6—8 Æg, som den dog strax aad paa to nær, hvilke det lykkedes R. at tage fra den, og som han har sendt. Fremdeles har Riise indsendt to Exemplarer af en lille *Emys*, der ganske synes at stemme med et ungt Exemplar af *Emys concinna* fra Nordamerika; skjöndt han ikke bestemt veed hvorfra de ere, har han dog grundet Formodning om, at de ere fra Portorico, hvorfra han tidligere har faaet Ferskvandsskildpadder tilsendte, hvilke imidlertid ikke vare komne ham i Hænde, fordi de vare döde paa Reisen og kastede overbord.

---

*) Den stemmer ganske med et Exemplar af en *Emys decussata*, som Capt. Suenson i sin Tid har hjembragt fra St. Domingo, og da der jevnlig er Skibsfart mellem denne Ö og vore Öer, er den derfor rimeligviis kommet derfra og ikke fra Fastlandet, hvor Arten neppe findes.

Uagtet allerede West*) omtaler en Landskildpadde som forekommende, om end sjeldent, paa St. Croix — hvorfra den ene af os ogsaa har faaet et Par Stykker af *Testudo tabulata* Wahlb. levende tilsendt — gives der dog ifölge Riise ingen Landskildpadder paa vore vestindiske Öer. Vel har han et Par Gange seet mindre Landskildpadder paa St. Thomas, en i Hospitalshaven og en paa Kirkegaarden, men han tör ikke antage, at de findes virkelig som vilde eller forvildede paa vore Öer. De bringes til Salgs til Öerne fra Kysten (Venezuela), og Riise har undertiden seet 20—30 ligge til Salg paa Torvet**). R. har 2 Par i sin Gaard, men de skjule sig bestandig og komme kun frem efter Regnveir, eller naar de ere sultne; der gaaer ofte flere Maaneder mellem hver Gang de vise sig, og sjelden sees mere end een ad Gangen. De spises, og fodres med Frugter, Melonskaller, Annanasskrællinger o. s v.

---

*) Bidrag til Beskrivelse af St. Croix.

**) Om dens Indförelse til og Forekomst paa Jamaica see Gosse a naturalists sojourn in Jamaica p. 421 og fölg.

Efterskrift.

Da der er hengaaet nogle Maaneder mellem Forelæggelsen og Trykningen af vor Afhandling, have vi selvfölgelig (hvad Læseren ogsaa let vil bemærke) benyttet den Leilighed, som vi derved fik, til i vort Manuskript at foretage de Forandringer, som bleve nödvendige deels paa Grund af en Förögelse af vort Materiale, deels paa Grund af enkelte i Mellemtiden publicerede Smaaafhandlinger. En af disse, nemlig Copes »on Trachycephalus, Seaphiopus and other American Batrachia«, have vi imidlertid desværre modtaget altfor seent til at kunne benytte den til vort Arbeide. Den föröger Antallet af de vestindiske Trachycephaler med ikke færre end 4 Arter, nemlig: *T. insulsus* og *Wrigthii* fra Cuba, *T. ovatus* fra Haiti og *T. scutigerus* fra Jamaica.

Videnskabelige Meddelelser

fra

den naturhistoriske Forening i Kjöbenhavn.

Andet Aarti.

1863. Udgivne af Selskabets Bestyrelse. **Nr. 20—22.**

Nogle nye Krybdyr og Padder,

beskrevne af

Dr. philos. *Chr. Lütken,*

Assistent ved Universitetets zoologiske Museum.

(Meddelt i Möderne d. 28de Marts og 29de November 1862.)

(Hertil Tab. I og II.)

Cyclodus fasciatus Ltk.

(Tab. I og II, fig. 1.)

Af denne *Cyclodus*-Art, som ikke lader sig henföre til nogen af de hidtil beskrevne, findes der i Universitetets zoologiske Museum et udstoppet Exemplar, som i sin Tid er afkjöbt en Naturaliehandler i Hamburg. For saa vidt som Legemsformen kan bedömmes efter et udstoppet Skind, har den været kortere og plumpere end hos *C. gigas* (Bodd.) og *C. nigroluteus* (Quoy & Gaim.); Hovedets Længde indeholdes omtrent tre Gange i Kroppens og kun lidt over to Gange i Halens, hvorimod det hos et i Brændevin opbevaret Exemplar af *C. gigas* indeholdes mellem 4 og $4\frac{1}{2}$ Gange i Kroppens og noget mere end tre Gange i Halens Længde; hos *C. nigroluteus* finder jeg Forholdet at være omtrent det samme, skjöndt vistnok med en ikke ganske ringe Vaklen mellem det mere plumpe og det mere langstrakte hos

forskjellige Individer.*) End mere vil *C. fasciatus* i denne Henseende afvige fra *C. Casuarinæ*, hvor Hovedet efter Bells Afbildning**) indeholdes $5\frac{1}{2}$ Gange i Kroppens og ikke mindre end 6 Gange i Halens Længde. Kroppens Skjæl synes i det hele at ligne dem, der forekomme hos *C. gigas*; de ere næsten glatte, flade og bredt sexkantede — midt paa Ryggen omtrent dobbelt saa brede som lange — og ordnede regelmæsigt i Længdelinier og skraae Tverlinier; paa Siderne og Bugen ere de mere afrundede***). Skjolddækket paa den forreste Deel af Hovedet forholder sig væsenligen som hos *C. gigas*, og navnligen have Pande- og Mellemisseskjoldet en lignende langstrakt Form; men der er mellem Pande- og Næseskjoldet (og tillige mellem begge Frontonasalskjoldene) indskudt et lille firkantet Skjold, hvis Forekomst dog muligvis ikke er constant. Den Deel af Supraorbitalregionen, som hos *C. gigas* dækkes af fire Skjolde — det forreste og det sidste regnes da ikke med — dækkes her kun af to, saa at Totalantallet kun bliver fire, medens det hos *C. gigas* er sex; det vilde imidlertid være nödvendigt at undersöge flere Exemplarer, förend

---

*) Smlgn. Maalangivelserne for disse to Arter i »Erpétologie générale« t. V. p. 751 og 752. Hos *C. nigroluteus* finder jeg Forholdet mellem Hovedets og Kroppens Længde at variere fra 1 : $3\frac{1}{7}$ til 1 : $4\frac{1}{4}$ og mellem Hovedets og Halens fra 1 : $2\frac{1}{3}$ til 1 : 3.

**) Zoology of the Voyage of H. M. S. Beagle, pt. V. Reptiles, pl. 15 fig. 3. Efter de i »Erpétol. générale« (l. c. p. 750) meddelte Maal indeholdes Hovedets Længde vel $5\frac{1}{2}$ Gange i Kroppens, men knap 3 Gange i Halens Længde.

***) Den der, uden at have Exemplarer for sig til Sammenligning, anstiller en Sammenligning mellem Bells Afbildning af *C. Casuarinæ* og Waglers af *C. gigas* (Descriptiones et Icones Amphibiorum, t. VI., under Navn af *C. flavogularis*), vil maaskee være tilböielig til at antage disse to Arter for at være meget forskjellige i Henseende til Skjællenes Form. Det ere de dog rimeligvis ikke; *C. Casuarinæ* har jeg vel ikke havt Leilighed til at undersöge, men ogsaa hos *C. gigas* har en Deel af Halsens Skjæl en bredt sexkantet Form, og de ere i det hele mindre afrundede, end man af den citerede, forresten heldige Afbildning, skulde troe. (Hos et af de to foreliggende Exemplarer af denne Art ere de to midterste Skjælrækker sammensmeltede i en kort Strækning af Forryggen, bagved Forlemmerne, saa at der findes en Række af ni brede Skjæl,

man kunde stole paa, at denne Charakteer var constant. Af större Betydning er derimod vistnok Forskjellen i Skjolddækket paa Baghovedet og Tindingerne; bagved Isseskjoldene og Mellemisseskjoldet findes der nemlig et Skjoldparti, dannet af fire Tverrækker, hver paa omtrent otte Skjolde af en egen, langstrakt, kantet Form, men aftagende i Længde bagtil, hvor de gaae over i Kroppens almindelige Skjælklædning. Herved afviger *C. fasciatus* ikke alene fra *C. gigas* og *nigroluteus*, hvor Baghovedets Skjolde ikke have nogen Tendens til den langstrakte Form, men ogsaa

---

der ere tre Gange saa brede som lange.) Hos Gray danner *C. Casuarinæ* iövrigt en egen Slægt, *Homolepida*, der adskilles fra *Cyclodus* deels ved at den mangler Furen bagved Næseboret saavelsom Skjælkammen foran Örets Rand, deels derved at Skjællene ere »tynde og glatte, uden Striber eller Kjöle«, hvorved den kommer i en ganske anden Gruppe end *Cyclodus*, der anbringes blandt dem, hvis Skjæl ere »tykke, benede, rugose eller stribede, med en eller flere Kjöle«. Jeg maa hertil bemærke, at paa et velbevaret Spiritus-Exemplar af *C. gigas* ere Skjællene aldeles glatte, og paa tre velbevarede Exemplarer af *C. nigroluteus* (i det kongl. Museum) ere de ialfald mere eller mindre glatte, uagtet de paa udstoppede Exemplarer af sidstnævnte Art antage et ligesaa »rugost« Udseende som hos *Trachysaurus*; hos *C. fasciatus* ere de derimod, selv paa det törre Skind, saa godt som aldeles glatte, hvilket vistnok tyder paa en anden Beskaffenhed af Skjællene end hos *C. nigroluteus*; maaskee er der i denne Henseende Lighed mellem *C. Casuarinæ* og *C. fasciatus*. Bedre end paa disse vaklende Forhold og end paa de af Næseborene og Öret tagne Charakterer, der neppe have generisk Værd, kunde man maaskee begrunde en Slægtsadskillelse paa Forskjellen i Legemsformen, hvorfor ogsaa *Homolepida Casuarinæ* hos Gray figurerer blandt de Snoge-Ögler, der have en meget langstrakt, cylindrisk Krop og fire svage, langt fra hinanden stillede Lemmer, *Cyclodus* derimod blandt dem med teendannet Krop og fire stærke Lemmer. — Endnu skal jeg tilföie, at habituelt minder *C. fasciatus* meget om den paa Tab. IX af »Zoology of the voyage of H. M. S. Erebus and Terror, Reptiles« saa smukt afbildede *Lygosoma (Hinulia) Gerardi;* gjennem denne og *C. Casuarinæ* synes de typiske Scincoideer ligesom at forbindes med Cykloderne. En Forvexling mellem den her beskrevne nye *Cyclodus*-Art og den nysnævnte *Hinulia* eller *Lygosoma* vil dog neppe være mulig, selv for det flygtigste Blik; ialfald vil det være tilstrækkeligt at henpege paa Hinuliens længere Hale og længere Bagtæer samt paa dens aldeles forskjellige Beklædning af Baghovedet, forat man strax vil kunne skjelne imellem dem.

fra *C. Casuarinæ*, hvor der ifölge Bells Afbildning kun synes at være en enkelt Tverrække af saadanne langstrakte Nakkeskjolde. Tindingpartiet afviger fra det hos *C. gigas* stedfindende Forhold — nemlig at den förste Skjoldrække nærmest Öiet bestaaer af meget langstrakte Skjolde, medens den anden i Form og Störrelse mere nærmer sig den tredie og fjerde — derved, at den anden og förste Række her stemme paa det nærmeste overeens, og at ingen af dem har den *C. gigas* udmærkende langagtige Form, uagtet de ere noget mere langstrakte end Skjoldene i tredie og fjerde Række. Langs med Öreaabningens forreste Rand findes der en Række af tre eller fire Smaaskjæl, hvorved denne Aabning bliver ligesom tandet eller takket; i denne Henseende afviger *C. fasciatus* kun væsenligen fra *C. Casuarinæ*, hvor disse Skjæl angives at mangle.

Totallængden af det foreliggende udstoppede Exemplar er næsten 16″, hvoraf Kroppen udgjör omtrent det halve, Hovedet $\frac{1}{6}$ og Halen $\frac{1}{3}$.

Farvetegningen er noget forskjellig fra de hidtil beskrevne Arters: langs hen ad Ryggen findes ni mörkebrune, brede Tverbaand, af hvilke de fem komme paa Kroppen og de fire paa Halen; de omfatte hver fire eller fem Skjælrækker og fortsætte sig ned paa Kroppens Sider, men noget svagere; ogsaa Baglemmerne ere tildeels mörktfarvede, derimod synes dette ikke at have været Tilfældet med Forlemmerne. Mellemrummet mellem Öiet og Öreaabningen optages af en stor, brun Tindingplet. Ligesom hos *C. gigas* kan der forfölges mörke Længdelinier langs ned ad Ryggen, svarende til Beröringslinierne mellem Skjællene, hvis Siderande have en mörkebrun Farve, og dette Forhold er her for saa vidt tydeligere end hos den nysnævnte Art, som denne Deel af Tegningen hos denne falder mindre i Öinene paa Grund af den övrige mörke Tegnings uregelmæsige Charakteer.

Diagnosen kunde lyde saaledes:

Cyclodus fasciatus, *squamis corporis lævibus, in c. 40 seriebus longitudinalibus dispositis, dorsualibus late hexagonis, planis; scutellis*

temporalibus haud elongatis, occipitalibus vero plus minus elongatis, in quatuor seriebus transversalibus dispositis; macula temporali longitudinali brunnea, fasciisque ejusdem coloris transversalibus in corpore quinque, in cauda quatuor. Habitat in Nova Hollandia.

---

2. Delma Mölleri Ltk.

(Tab. I og II, fig. 2).

Gjennem den desværre saa tidlig afdöde Adjunkt d'Origny ved Kathedralskolen i Ribe kom Universitetets zoologiske Museum i Besiddelse af de to sjeldne*) Snogeögler, til hvis Beskrivelse jeg nu gaaer over; de vare hjembragte af den ligeledes altfor tidligt bortrevne, for sit Fædrelands Samlinger saa ivrige Skibskaptain Möller fra Ribe. Desværre er det ikke opgivet, hvor de ere tagne, og det er kun fordi Slægterne *Delma* og *Aprasia* hidtil alene kjendes fra Nyholland, at jeg antager disse for ogsaa at være derfra; dog var det vel og tænkeligt, at de kunde være fra en af Smaaöerne Nord for Nyholland. Captain Möllers uventede Död har tilintetgjort den Udsigt, som der ellers kunde været til at faae dette Punkt opklaret.

Slægten *Delma* er opstillet i „Appendix“ til andet Bind af George Greys „Journal of two expeditions of discovery in Northern and Western Australia“ (1841) af J. E. Gray. Den hele Slægtscharakteristik bestaaer i följende Ord: „The scales smooth; præanal pores none; pupil elliptical erect; hinder limbs short“, hvorved den charakteriseres i Modsætning til Slægten *Pygopus* Gr. (*Hysteropus* DB.), der tilligemed *Delma* danner den lille Gruppe *Pygopidæ*. Arten (*Delma Fraseri*) beskrives aldeles ikke, men er afbildet paa Tab. I fig. 3 a og 3 b. Lidt udför-

---

*) British Museum var hidtil det eneste, som vidstes at besidde Slægterne *Delma* og *Aprasia;* den sidste har jeg dog seet baade i Museerne i Berlin og i München.

ligere er den senere bleven charakteriseret i „Zoology of the Voyage of H. M. S. Erebus & Terror, pt. VI. Reptiles“, p. 5. ved samme Forfatter. Hvad der foreligger om denne Art er imidlertid endnu saa ufuldstændigt, at det kunde synes vovelig at opstille en anden Art ved Siden af den; men hvis det, der er meddeelt om den, blot er nogenlunde rigtigt, kan der dog neppe være Tvivl om, at min *Delma Mölleri* er forskjellig fra Grays *D. Fraseri.*

Den foreliggende Form afviger nemlig fra Grays Beskrivelse og Afbildning deels derved, at den ikke har mere end eet Par Frontorostralskjolde [Grays „frontal shields“], uagtet Gruppen „*Pygopidæ*“ udtrykkelig siges at have 2-3 Par saadanne, og Afbildningen af *Delma Fraseri* (Fig. 3 a) ogsaa tydeligen viser to Par saadanne Skjæl eller Smaaskjolde bagved Nasalskjoldene; fremdeles er Pupillen ikke „elliptisk og opret“, men rund, og medens man af Afbildningen (Fig. 3) maa faae det Indtryk, at *D. Fraseri* er et Dyr med en kort Krop og en lang, tynd Hale, have vi her for os et Dyr med en langstrakt Krop og en forholdsvis kort Hale. At Hovedet hos den Grayske Art betegnes som „langagtigt“, medens det hos *Pygopus (Hysteropus)* kaldes „kort, afrundet og afstumpet“, kan der neppe tillægges nogen sönderlig Vægt, da man ikke bliver nogen saadan Forskjel vaer ved at sammenligne Figuren af *Delma Fraseri* (Fig 3 a) med Grays Afbildning af *Pygopus squamiceps* i det nys anförte Reiseværk (Erebus & Terror). Derimod vilde de ovenfor anförte Forskjelligheder i Henseende til Pupillens Figur og Legemsformen maaskee i Manges Öine være tilstrækkelige til at vække Tvivl, om den foreliggende Form virkelig er en *Delma* i den Grayske Betydning; men deels er det maaskee uvist, om man ganske tör stole paa Grays Fremstilling af disse Forhold, deels er den Omstændighed, at Skjællene savne Kjöl og Analaabningen Porer, samt at Bagfödderne ere ganske korte og savne den for *Hysteropus* charakteristiske Skeform, efter min Mening tilstrækkelig Grund til at henföre den til *Delma*-Slægten; thi de nævnte Forhold ere vistnok netop de Hovedforhold, hvorved *Delma* kan skjelnes fra *Hyste-*

orpus, ligesom det ogsaa er dem, hvorpaa Gray, som ovenfor anfört, selv lægger Vægten i sit ældre Arbeide, rigtignok i Forbindelse med Pupillens elliptiske Form. Under den Forudsætning, at *Delma Mölleri* altsaa virkelig er en *Delma*, vil denne Slægt kunne charakteriseres saaledes:

Delma, *genus Scincoideum ophiophthalmum; corpore anguiformi; squamis haud carinatis, ventralibus latissimis; capite scutato; palpebra rudimentaria annuliformi oculum cingente; naribus lateralibus inter scutella nasalia bina et scutellum labiale primum; orificio auriculari; pedibus anterioribus nullis, posterioribus rudimentariis, brevibus, deplanatis, triangularibus, digitis nullis; poris analibus nullis.*

Hovedet er hos *Delma Mölleri* af Middellængde, utydeligt afgrændset fra Halsen og Kroppen, af en firsidet pyramidal Form, med afrundet Snude, temmelig smal Pandeflade og afrundede Rostralkanter. Der findes to efter hinanden stillede Pandeskjolde („parietals" hos Gray), et forreste og et bageste, som begge ere syvkantede, men af hvilke det forreste er omtrent lige langt og bredt, det bageste derimod længere end bredt. Foran det forreste af disse Pandeskjolde ligger der et Par uregelmæsigt femkantede Frontonasalskjolde, omtrent af samme Störrelse som Pandeskjoldene, og foran dem igjen et Par uregelmæsigt firkantede, men mindre Supranasalskjolde. Bagved det bageste Pandeskjold ligge to uregelmæsigt sexkantede Parietalskjolde („occipitals" hos Gray), der dog nærme sig til at være trekantede, og uden om dem igjen, i en Bue bagved dem og paa Siderne af dem, ni Skjæl eller Skjolde, nemlig tre mindre i Midten og tre större paa hver Side, dannende en Overgang til Halsens og Tindingernes Beklædning. Paa hver Side af Pandeskjoldene ligge to större Supraocularskjolde, og Öiebrynet dannes af tre smaae Supraciliarskjolde. Rostralskjoldet har Form af en bred Trekant. De smaae Næsebor ligge mellem Supranasalskjoldet, et mindre trekantet Infranasalskjold og det förste Overlæbeskjold. Öiet er paa de tre Sider omgivet af en med

fine Skjæl beklædt Hudfold; mellem denne og Nasalskjoldet findes deels et större Frenalskjold, deels en Deel mindre Skjolde af lignende Form som de, der beklæde Tindingen. Overlæbeskjoldene ere syv i Tallet, alle lave, det förste og fjerde meget langt; Hageskjoldet er stort, rudeformigt, men dog afrundet fortil. Af Underlæbeskjolde er der sex Par, de to förste meget store, de sidste ligesom de bageste Overlæbeskjolde meget smaae. En Række temmelig store Skjolde kan forfölges paa hver Side langs med den bageste Deel af Underlæbeskjoldenes Række, men i nogen Afstand fra dem. Hovedets Underside er ligesom Tindingen og Halsen beklædt med sexkantede Smaaskjæl; Öreaabningen er simpel, aflang og stillet stærkt paa skraa. — Kroppen er paa Ryggen og Siderne bedækket med middelstore, glatte, taglagte Skjæl, paa Bugen derimod med to indbyrdes alternerende Rækker af brede sexkantede Skjolde, der tilsammen optage hele dens Brede. Ryggens Skjæl tiltage iövrigt lidt i Störrelse ned mod disse Skjolde, saa at navnlig den underste Række paa hver Side danner ligesom en Overgang til dem i Henseende til Störrelse og Form. Baglemmerne ere korte, flade, skjælklædte, trekantede Lapper. Halen, — som paa det foreliggende Exemplar synes at være reproduceret — har den samme Beklædning som Kroppen, dog gaae de to Rækker af brede Bugskjolde ikke langt bagved Gattet, medens omvendt Rygskjællene paa den bageste Deel af Halen netop udmærke sig ved deres Störrelse.

En lys brunlig Farve synes at have været fremherskende; der er Spor til et mörkt Baand tvers over Nakken, samt til nogle mörke Striber paa Hovedets Sider. (Hos *D. Fraseri* synes denne Hovedets Tegning at være stærkere udpræget).

Udmaaling af det beskrevne Exemplar:

Totallængden	172mm (6″ 7‴).
Hovedets Længde til Örespaltens bageste Ende	12mm.
Kroppen fra dette Sted til Gattet	93mm.
Halen (reproduceret?)	67mm.
Baglemmerne	3mm.

3. Aprasia pulchella Gray?

(Tab. I og II, fig. 3).

Slægten *Aprasia* er ligeledes opstillet af Gray, der i det nysnævnte Appendix til Greys „Journal“ gav en Afbildning og en Charakteristik af en nyhollandsk lemmelös Snogeögle, som benævnes *Aprasia pulchella*. I „Catalogue of Lizards“ og i Texten til „Erebus og Terrors“ Reise udgjör den alene en lille Gruppe, der benævnes *Aprasiadæ*. Grays Beskrivelse og Afbildning tilsteder vel ikke med Sikkerhed at henföre de to af Capt. Möller hjembragte Former til *A. pulchella*, men jeg har dog ikke vovet at beskrive dem som nye; efter dem vil Slægten kunne diagnosticeres saaledes:

Aprasia, *genus Scincoideum ophiophthalmum; corpore tenui, vermiformi; cauda elongata; squamis lævibus, ventralibus haud latioribus; capite scutato, postice squamato; maxilla superiore prominente; annulo squamarum angusto oculos cingente; naribus lateralibus inter scutellum nasale et labiale primum; orificio auriculari nullo; pedibus anterioribus nullis, posterioribus nullis vel papilla minutissima indicatis; poris analibus nullis.*

A. pulchella var. **striolata**: *sexstriata, papillis analibus nullis.*

var. **lineolata**: *quadrilineata, papillis analibus duabus, membrorum posteriorum rudimentis.*

Varietas striolata (Tab. I og II, fig. 3). Legemet er langt og tyndt som hos en Orm og af en saa eensformig Förlighed, at Hovedet aldeles ikke er tykkere end Halsen og kun lidet förere end Halen. Baade Hovedet og Halen ere afrundede, ikke tilspidsede, i Enden. Halen udgjör over $\frac{1}{3}$ af Totallængden; til Lemmer er der ikke Spor. Hovedet er lidet og smalt, Snuden hvælvet og Gabet lidet, men Overkjæben springer betydeligt frem foran Underkjæben. Rostralskjoldet er höit og smalt, tilspidset oventil og forlænger sig der med sin övre trekantede Deel op paa Overfladen af Snuden mellem Næsekjoldene. Der findes fem Par temmelig store Overlæbeskjolde; det förste ligger under Nasalskjoldet,

det andet, der er lidt höiere, under Frontonasalskjoldet, det tredie og fjerde, som ere udskaarne oventil forat give Plads for Öiet, under dette. Öiet har en rund Pupil og savner et egentligt udviklet Öielaag, men omgives af en Krands af c. 12 Smaaskjæl; foran denne Krands ligger et lille Skjold (Frenalskjoldet) og bagved Öiet og Öiekrandsen et lignende. Nasalskjoldene og Frontonasalskjoldene ere omtrent ligestore; hine have Form af uregelmæsige Firkanter, disse af uregelmæsige Femkanter; foruden at de dække Snudens övre Flade, beklæde de tillige dens Sider og stöde op til Overlæbeskjoldene. Næseborene ligge i Sömmen mellem Nasalskjoldet og det förste Overlæbeskjold, tæt ved Rostralskjoldet. Pandeskjoldet er stort og skjolddannet, med tre skarpe Vinkler fortil, men afrundet bagtil: paa hver Side af det ligger et mindre Supraocularskjold; de bagved disse tre Skjolde, paa Nakken og Tindingen, anbragte Skjæl ere ikke væsenlig forskjellige fra dem, som dække Halsen. Forhovedets Skjolde ere prikkede ligesom hos mange andre Snogeögler. Paa Underkjæben findes et halvkredsformigt Hageskjold og paa hver Side af dette et næsten kileformigt Underlæbeskjold samt bagved dette to ganske smaae paa hver Side, trængte heelt hen til Læberanden af den övrige Skjælklædning paa Hovedets Underside. — Skjællene paa Kroppen ere temmelig store og taglagte, og den synlige Deel af dem viser sig bredt sexkantet med afrundede Hjörner; paa Kroppen danne de tolv regelmæsige Længderækker; paa Hovedets Nakkedeel og Underside ere de mindre, og paa Bugen ere de ikke större end paa Ryggen; paa Undersiden af Halen er der kun een Midtrække, ikke to som paa den egentlige Bug. — Det foreliggende Exemplar har en Totallængde af c. 202^{mm}, hvoraf Halen udgjör de 73^{mm}, med en Tykkelse af kun 3^{mm} i Tvermaal.

Farven af det i Spiritus opbevarede Dyr er lysebrun, Hovedet mörkebrunt. Langs ned ad Kroppens Sider löbe sex skarpt udprægede sorte Striber, tre paa hver Side, paa anden til fjerde Skjælrække fra Midtlinien at regne, snart sammenhængende, snart oplöste i en Række af Punkter; et fjerde svagere

og finere Stribepar bæres af den femte Skjælrække paa hver Side, ligger altsaa egenlig paa Bugsiden, og et femte Par, beliggende paa de to midterste Rækker af Skjæl, er svagt antydet deels paa Kroppens förste Fjerdedeel, deels paa Halen, hvor der endnu kommer en uparret fin Midtstribe til. Overlæbens Rand og hele Dyrets Bugside ere lyse.

Hos det andet Exemplar (*Varietas lineolata*) har jeg vel ikke kunnet finde nogen væsenlig Forskjel fra det beskrevne i Henseende til Legemets Form og Skjælbeklædning eller til Hovedets Skjolddække; men deels findes der et Rudiment — om end det mindst mulige — af et Par Baglemmer, bestaaende af en lille Papil paa hver Side af Gattet, hvilket jeg har været ude af Stand til at opdage hos *var. striolata*, deels er Farvetegningen noget forskjellig. Striberne erstattes her nemlig af to yderst fine Linier paa hver Side, som indtage den anden og tredie Skjælrække fra Midtlinien paa hver Side; den överste af dem ophörer imidlertid allerede at være synlig ved Overgangen til Legemets anden Trediedeel, og selv den underste naaer kun til Halen. Dennes Længde er 56^{mm}, Totallængden 163^{mm}.

I nogle af Udlandets Musæer har jeg havt Leilighed til at see, om end, paa Grund af Tidens Korthed, ikke til at undersöge, Exemplarer af *Aprasia*-Slægten, bestemte som *A. pulchella*, og til at overbevise mig om, at der er stor Variation i Farvetegningen, saa at der neppe kan tages gode Artscharakterer af Stribernes Antal. Spörgsmaalet bliver da, om de to omtalte Papiller afgive en saadan, eller om de maaskee kun charakterisere en Afart eller det ene Kjön. Jeg har derfor kun turdet opstille de omtalte Former som Varieteter af *A. pulchella.*

---

4. Pterophrynus verrucosus Ltk.

(Tab. I og II, fig. 4).

Pterophrynus *nov. gen. e familia Ranarum; habitu Ranino; dentibus supramaxillaribus, palatinis vero nullis; nec plantis nec*

palmis palmatis, digitis posterioribus membrana vero cinctis, apice haud dilatatis; tarso haud alato; parotides adsunt.

Under det urigtige Navn *Phryniscus australis* modtog Universitetsmusæet fra en Naturaliehandler i Paris en lille, hidtil formeentlig ubeskreven Padde, som i flere Henseender erindrer om den af Prof. Reinhardt og mig tidligere beskrevne *Tarsopterus**). At det ikke er en *Phryniscus*, fremgaaer allerede deraf, at den har Tænder langs med Overkjæbens Rand; dens hele Habitus er desuden ikke tudse- men frøagtigt, og det er til Cystignathernes Gruppe og navnligen til den ganetandløse Afdeling af denne, at den maa henføres. Der er iøvrigt intet paafaldende ved dens Udseende, da Legemsformen hverken er plump eller smækker, Hovedet hverken spidst eller but og Lemmerne hverken lange eller korte; Gabet er af sædvanlig Størrelse, Næseborenes indbyrdes Afstand omtrent lig med deres Afstand fra Øiet, Rostralkanterne utydelige og Trommehinden usynlig. Tungen er lille og smal, fri bagtil med et Spor til et Udsnit; to store Strubespalter ligge parallelt med og tæt ved Underkjæbens Grene. Ganetænder mangle. De indre Næsebor og Øretrompeternes Mundinger ere af samme Størrelse, men begge meget smaae. En fremspringende Hudfold paa hver Side af Kroppen, mellem For- og Baglemmerne, er maaskee blot en Tilfældighed hos det foreliggende Exemplar. Fingrene mangle ethvert Spor til Bindehud; de tre Fingre ere omtrent lige lange, den tredie derimod en Deel længere end de andre; denne tredie Finger har to Ledknuder paa Undersiden, de andre kun een; under Mellemhaanden findes indadtil en utydelig Knude, og Fingrene ere lidt svulne i Spidsen ligesom hos andre Cystignathider. Af Tæerne er den femte ubetydeligt kortere end den tredie; Ledknudernes Antal er det sædvanlige: 1, 1, 2, 3 og 2; desuden ere Tæerne lidt svulne i Spidsen ligesom Fingrene; de ere alle fem indfattede paa begge Sider af en temmelig bred Hudbræmme, men denne ophører paa

---

*) Videnskab. Meddelelser fra den naturhist. Forening 1861 p. 177.

dem alle foran Taaspidsen. Der findes to runde Hælknuder, af hvilke den indre er den tydeligste; derimod fattes den Tarsalmembran, som udmærker *Tarsopterus*. Paa Hovedet og Kroppen er Ryghuden forholdsvis rigeligt udstyret med temmelig grove Hudvorter, der dog ikke ere stillede tæt sammen, men anbragte med smaae Mellemrum. Ogsaa Skinnebenets övre Side er tydelig vortet, og bagved Mundvigene, mellem disse og Overarmens Udspring, er der tydelige Spor til en Parotidedannelse; Huden er nemlig her fuld af fine Porer; derimod giver denne formeentlige Parotide sig ikke — paa det foreliggende Exemplar — tilkjende ved nogen Opsvulning. Paa Undersiden af Kroppen og Hovedet ere Vorterne flade og saa tæt stillede, at deres Grundflader faae et kantet Omrids; de savnes mellem Underkjæbens Grene, men optræde igjen bagpaa Laarene som et bestemt begrændset Parti.

Udmaaling af det foreliggende Exemplar:

Længde af Hoved og Krop . . . . . 25^{mm}.
— - Baglemmerne . . . . . 34^{mm}.
— - Bagfoden . . . . . 13^{mm}.

Farven er mörk olivenbrun, Bugen og Lemmernes Underside mörkt skidengul med sort Marmorering. Som dets Hjem angives „Australien“, hvorved der rimeligvis skal forstaaes Ny-Holland. Sammesteds findes en nærstaaende Form, *Uperoleia marmorata* Gray; ja man kunde maaskee opkaste det Spörgsmaal, om disse to Former ere forskjellige, især naar man kun kjender Uperoleiaen af Günthers korte Beskrivelse*), der ikke er detailleret nok til en i det enkelte gaaende Sammenligning, men i det hele passer paa den foreliggende Form, naar undtages, at Habitus beskrives som Pleurodema-agtigt, hvilket for Pterophrynens Vedkommende ialfald vilde være en mindre heldig Sammenligning, og at Taabræmmen aldeles ikke omtales. Da Günther ogsaa har havt Hanner for sig, kan denne Forskjel ikke bortforklares som en Kjönsfor-

*) Catalogue of Batrachia salientia in the British Museum, p 39.

skjel, og at denne Bræmme skulde være en blot periodisk Udvikling, er vel muligt, men tör vistnok ikke forudsættes, inden det paavises at være saa, eller ialfald indtil et dertil analogt Tilfælde paavises hos en anden halelös Padde. — Jeg har senere i Berliner-Musæet seet en som *Uperoleia marmorata* bestemt nyhollandsk Padde; fra denne er den foreliggende ialfald meget forskjellig, og jeg kan saaledes ikke betvivle, at den foreliggende Form virkelig er ny og hidtil har unddraget sig de Zoologers Opmærksomhed, som have bekjæftiget sig med Nyhollands Herpetologi.

---

5. **Bufo stomaticus** Ltk.

I en betydelig og paa sjeldne Former rig Sending af ostindiske Krybdyr, som Universitetets zoologiske Musæum for en Deel Aar siden modtog som Gave af Hr. Grosserer Westermann, fandtes ogsaa sex Exemplarer af en Tudse, der vel staaer nær ved *Bufo vulgaris*, men dog afviger fra denne ved saa bestemte Kjendemærker, at det neppe vil være tilstrækkeligt blot at opföre den som Varietet af denne Art. Medens Hovedets Overflade hos *B. vulgaris* er flad eller endog svagt hvælvet, er den hos *B. stomaticus* altid mere eller mindre udhulet, og medens Trommehinden hos hin er usynlig eller dog næsten usynlig og dækket af en vortet Hud, er den her baade meget stor og meget tydelig, tynd og glat, samt omgivet af en ophöiet, tildeels med Smaavorter besat Rand. Umiddelbart bagved hver Mundvig, mellem denne og Overarmens Udspring samt i Flugt med Mundspalten, findes der en lille, men tydelig, undertiden tvedeelt, langagtig Kjertelknude, hvortil der ikke sees noget Spor hos *B. vulgaris*. Hos denne ere de to indre Fingre paa det nærmeste lige lange, men hos *B. stomaticus* er den inderste kjendeligen længere. Endelig ere Parotiderne meget store og brede hos den nye Art. Forresten har denne det samme Habitus som *B. vulgaris*; det er en lille plump Tudse med stærk Vorteudvikling, uden fremspringende Rostral-, Orbital-

eller Tarsalkamme og uden tydelig Aftegning; Svömmehudens Udstrækning paa Bagtæerne er som hos *B. vulgaris*, og ligesom hos denne have Hannerne tykkere Forlemmer og en eiendommelig Udvikling af hornagtige Smaakorn paa Rygsiden af de to indre Fingre.

Udmaaling af:

	en Han:		en Hun:
Fra Snudespidsen til Gattet . .	54^{mm}	—	61^{mm}.
Baglemmernes Længde	57^{mm}	—	62^{mm}.
Bagfodens Længde	31^{mm}	—	34^{mm}.
Forlemmernes Længde	24^{mm}	—	30^{mm}.

Jeg skal endnu tilföie, at jeg ikke har troet at kunne henföre *B. stomaticus* hverken til *B. gargarizans* Cantor fra Chusan*), hvoraf jeg har havt Leilighed til at undersöge et Originalexemplar fra Cantor selv i det Kongelige naturhistoriske Musæum, eller til *B. gymnauchen* Blkr.**). Diagnosen vil kunne affattes saaledes:

Bufo stomaticus *differt a* **B. vulgari** *fronte concavo; parotidibus majoribus; membrana tympani magna, nuda, plane conspicua, annulo prominente cincta; digito interno pedum anteriorum secundum parumper superante; verruca glandulosa distincta elongata, interdum divisa, inter sinum oris et pedes anteriores.*

---

6. Onychocephalus Westermanni Ltk.

(Tab. I. og II., fig. 5).

Blandt de i det foregaaende omtalte af Hr. Westermann skjænkede Krybdyr var der ogsaa et Exemplar af en *Onychocephalus*,

---

*) I Günthers Catalog henföres denne Art til de asiatiske Varieteter af *B. vulgaris*. De Forhold, hvorved Günther skjelner mellem de europæiske og asiatiske Varieteter af *B. vulgaris*, ere iövrigt ikke constante; de for de sidste anförte Kjendemærker passe ofte paa europæiske Exemplarer.

**) Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsk Indie, Deel XVI. (vierde Serie, Deel II.) p. 46.

hvori jeg alt for længe siden har troet at erkjende en ny, med *O. acutus* D. B. nærmest beslægtet Art; i den Antagelse, at den var ubeskreven, bestyrkedes jeg af Professor Peters, som besögte Kjöbenhavn netop paa en Tid, da han var eller for kort Tid siden havde været specielt beskjæftiget med *Typhlops*-Gruppen og særligt med Slægten *Onychocephalus*, og som erklærede den for at være en ny Art, hvortil han dog senere har knyttet den Henvisning, at det maaskee kunde være *Typhlops Russellii* Gr., en Tanke, som ogsaa var faldet mig ind, og til hvilken jeg senere skal komme tilbage.

O. Westermanni hörer til de korthalede Arter — Halen er ikke saa lang som Hovedet er bredt — med tydelige Öine (Afdelingen B. b. hos Peters*); dens Kropförlighed tiltager betydeligt mod Bagenden, hvis Tvermaal er en halv Gang större end Hovedets. Dette er lille, Snuden stærkt hvælvet og löbende ud i et krumt og spidst, skarpkantet, nedtrykt, hornagtigt Næb. Dette Næb dannes iövrigt alene af det kolossale Rostralskjold, der synes at have deels fortrængt, deels optaget i sig saavel Frontonasalia som Præfrontale, Frontale, Præocularia og Supraocularia; det har Form af et fortil spidsvinklet, forresten afrundet Skjold og forlænger sig saa langt bagtil, at en Linie, der forbandt begge Öinene, vilde afskjære dets bageste Deel. Bagved dette Rostrale findes tre smalle Skjolde, som synes at svare til Parietalia og Interparietale, og paa hver Side af det et langt og smalt Oculare, der forlænger sig heelt ned til det andet Overlæbeskjold, bag om Næseboret, fortrængende eller optagende i sig Nasalskjoldet, der ikke kan erkjendes som noget særeget Skjold. Öiet er lille, sort og tydeligt og ligger i den övre og bagre Deel af Ocularskjoldet. Foran Næseboret, der som sædvanligt ligger paa Hovedets Underside, om end tæt ved Rostralkanten, findes et smalt Prænasalskjold (Frontonasale?). Foruden Rostralskjoldet, som i Midten forlænger sig ned til Mundspalten, findes der 4 smaae Overlæbe-

*) Monatsbericht d. königl. Akad. d. Wissensch. zu Berlin 1860 p. 77.

skjolde paa hver Side, og under og bagved Ocularskjoldet 3 Temporalskjolde paa hver Side. Forresten er Hovedet kun beklædt med almindelige Skjæl. Störste Delen af Hovedets Skjolde ere prikkede (poröse). Fra Issen til Halespidsen findes der vel c. 470*) Skjælrækker, bagved Gattet c. 8; noget bagved Hovedet fandt jeg 28, midt paa Kroppen 26, lidt foran Gattet 24 Længderækker. Totallængden er c. 273^{mm}, hvoraf Halen udgjör 3^{mm} og Hovedet omtrent 5^{mm}; dettes Tvermaal er c. 4^{mm}, Bagkroppens derimod 6^{mm}. Farven er bleg, uden Aftegning.

Artens Diagnose kunde vel affattes saaledes:

Onychocephalus Westermanni, *brevicaudata; oculis distinctis; rostro acuto, acumine inflexo; scutello rostrali maximo, frontonasalibus minutis inferis, præocularibus, supraocularibus, nasalibus, frontali et præfrontali nullis. Ex India Orientali.*

Om Begrændsningen af Slægten *Onychocephalus* hersker der afvigende Meninger; Peters**) forener den med *Ophthalmidion*, og Jan***) forener dem begge med *Typhlops*. — Den beskrevne Art synes mig at have saa megen Lighed med *Onychocephalus acutus* D. B., at det vilde være unaturligt at opstille den som Typ for en egen Slægt, hvortil man ellers kunde være tilböielig, da den i Hovedets Beklædning afviger en Deel fra de andre Arter, skjöndt den vel egentlig kun gaaer et Skridt videre i samme Retning som f. Ex. *O. acutus*. Rigtignok maatte Slægtscharakteren saavel i „Erpétologie générale“†), som hos Peters modificeres noget for at optage denne Art, navnligen maatte hos den sidste Forfatter Charakteren „store Præocularskjolde“ — som iövrigt ikke heller gjælder for *O. acutus* — falde bort, og i det förstnævnte Værk Tilstedeværelsen af de i ovenstaaende

*) Dette Tal er ikke fundet ved ligefrem Tælling, men ved en Beregning. Paa den forreste Deel af Kroppen optage nemlig 15 Skjæl en Længdestrækning af 7^{mm}, paa den bageste derimod af 11^{mm}. Middeltallet heraf giver 473 Skjælrækker.

**) l. c.

***) Archiv f. Naturgeschichte 1861 p. 4.

†) t. VI. p. 272.

Diagnose som manglende opregnede Hovedskjolde stryges af Slægtsdiagnosen. — Der kan fremdeles opkastes det Spörgsmaal, om *O. Westermanni* ikke muligvis er Grays *Typhlops Russellii* (Catal. of Lizards p. 132); jeg vilde maaskee have antaget det, hvis jeg havde kunnet finde noget særligt „Nasale", men Grays Beskrivelser ere desværre, som bekjendt, ikke sjelden saa lidet nöiagtige og udtömmende, at man hverken tör stole paa, at det, der anföres, er aldeles rigtigt, eller paa, at alt Væsenligt er medtaget*).

---

7. Hydrophis lævis Ltk.

(Tab. I. og II., fig. 6).

Blandt de af afdöde Capt. Möller fra de östlige Egne af Jordkloden hjembragte Krybdyr var der ogsaa en mindre Havslange, som jeg ikke har kunnet henföre til nogen af de i Fischers Monografi af denne Familie beskrevne**) eller til nogen af de i Jans „prodrome"***) antydede Arter. Den afviger ved Skjællenes Glathed fra alle hidtil bekjendte ægte Hydrofider; dermed er ikke Meningen, at Skjællene ere absolut glatte og speilblanke som hos Platurerne f. E., tvertimod de ere blöde, matte og lidt ujevne som hos de andre ægte Hydrofider, men til en virkelig Kjöl- eller Grubedannelse kommer det ikke, uagtet man ved stærk Forstörrelse paa de fleste vil opdage et lille

---

*) Heller ikke Peters har taget nogen Notits af de Grayske *Onychophis*-Arter, forsaavidt som de ikke ere beskrevne af Andre, ja han har ikke engang nævnet dem; jeg anförer dette som Bevis for, at Andre ikke ere heldigere i deres Bestræbelser for at komme ud af det med de Grayske Arter end jeg.

**) Af disse 12 ægte *Hydrophis*-Arter har jeg havt Leilighed til at undersöge 7 i vore Musæer, og af de andre existerer der gode Afbildninger. Om de Grayske Arter (Catalogue of the specimens of Snakes) er det derimod heller ikke her lykkedes mig at komme til tilstrækkelig klar Erkjendelse; de forbigaaes ganske af Fischer (die Familie der Seeschlangen. Zweite Ausgabe 1856).

***) Jan, prodrome d'une iconographie descriptive des Ophidiens, 1859. Her meddeles (Tab. D. og E.) Analyser af 7 formeentligen nye Arter.

ophöiet Punkt, vistnok det sidste Rudiment af Kjölen. Af Form ere Skjællene sexkantede, paa Halsen med fremherskende Udvikling i Længden, nærmest ved Bugskinnerne derimod i Breden; paa Halen nærme de sig til Rudeformen. Midt paa Kroppen ligge de i 41 Rækker. Bugskinnerne, c. 280 i Tallet, ere saa brede som 2 af de tilstödende Skjælrækker; Kjöl mangle de aldeles*). Legemets Form er temmelig plump, Hovedet temmelig stort og regelmæsigt udviklet saavel i Henseende til Formen, der er ganske snogeagtig, som med Hensyn til Skjoldbeklædningen. Der findes 1 Præocular- og 2 Postoculärskjolde, foruden en Gruppe af Tindingskjolde ovenover det meget lille sjette og syvende Overlæbeskjold; tredie, fjerde og femte stöde op til Öiet. Halsen er temmelig trind, Kroppen derimod stærkt sammentrykt; dens Höide og Brede forholde sig paa Midten som 1 : $2^1/_2$. Dyrets Totallængde er c. 360^{mm}, hvoraf Hovedet udgjör omtrent 15 og Halen 40^{mm}; dennes Höide er en Fjerdedeel af dens Længde eller 10^{mm}. Farven bestaaer i 49 mörkebrune Halvringe, adskilte ved smalle, hvidagtige Tverbaand; det er dog kun paa Halsen at de, strængt taget, have Form af Halvringe; paa Kroppen antage de Rudeformen, og paa Halen forvandles de til sluttede Ringe.

Arten kunde vel charakteriseres saaledes:

Hydrophis lævis, *robustior; capite colubrino, quoad formam et pholidosin regulari; squamis hexagonis lævibus; scutellis ventralibus* c. 280 *lævissimis; dorso annulis obscuris, in trunco rhomboideis, dense circumapto.*

---

*) Naar ellers hos unge Exemplarer af Havslanger Skjællenes Kjöle ere mindre tydelige, pleie de dog altid at være tydelige paa Bugskinnerne eller de istedenfor disse trædende Skjæl; Mangelen af disse Dannelser hos den foreliggende Art træder derfor allertydeligst frem netop i Bugskinnerne.

Forklaring af Tab. I og II.

Fig. 1 a og 1 b. Hovedet af *Cyclodus fasciatus* Ltk., seet ovenfra og fra Siden.

Fig. 2 a og 2 b. Hovedet af *Delma Mölleri* Ltk., seet ovenfra og fra Siden.

Fig. 2 c. Et Stykke af Bugen med Baglemmerne af Samme.

Fig. 3. *Aprasia pulchella* Gray? (var. striolata Ltk.).

Fig. 3 a, 3 b og 3 c. Hovedet af Samme, seet ovenfra, fra Siden og nedenfra.

Fig. 4. *Pterophrynus verrucosus* Ltk., seet fra Rygsiden.

Fig. 5 a, 5 b og 5 c. Hovedet af *Onychocephalus Westermanni* Ltk.*), seet ovenfra, fra Siden og nedenfra.

Fig. 6 a, 6 b og 6 c. Hovedet af *Hydrophis lævis* Ltk., seet ovenfra, fra Siden og nedenfra.

Fig. 6 d. Nogle af Bugskinnerne med de tilstødende Skjæl af Samme.

Alle Figurerne ere forstørrede med Undtagelse af Fig. 1 a og 1 b, som tvertimod ere formindskede, og Fig. 3, som er i naturlig Störrelse. Forholdet til den naturlige Störrelse er antydet ved de tilföiede Bröktegn.

---

*) Ved en Feilskrift, som af Uagtsomhed ikke er bleven rettet, staaer der paa Tavlen *Onychodactylus* for *Onychocephalus*.

Til Belysning af *Bidens platycephala* Örd.

af

A. S. Örsted.

(Hertil Tavlerne III og IV.)

„In speciebus determinandis æque evitandum hodiernam levitatem in speciebus divellandis ac haud minorem temeritatem in speciebus sine sincero examine coacervandis."

E. Fries.

Efter Udtörringen af St. Jörgenssö (1857—58) indfandt der sig, som bekjendt, en i flere Henseender mærkelig Planteevæxt, der navnlig paa den omgivende steensatte Dæmning udmærkede sig ikke blot ved en stor Frodighed, men ogsaa ved den pludselige Fremkomst af Arter, og deriblandt flere sjeldnere, som ellers ikke fandtes i den nærmeste Omegn*). Blandt disse var der navnlig en *Bidens*, som tiltrak sig min Opmærksomhed, da den

---

*) Saadanne Planter, der fremkomme i stor Mængde det første Aar efter Udtorringen af Soer og Damme, men snart igjen forsvinde, kaldes af E. Fries meteoriske. Af de hertil horende Planter, som viste sig paa Dæmningen omkring St. Jørgenssø, skulle udhæves: *Trifolium hybridum*, *Myricaria germanica*, *Elsholztia cristata*, *Aster Tripolium*, *Rumex palustris*, *domesticus*, *Polygonum nodosum*, *Juncus bufonius*, *Heleocharis acicularis* (Jvnfr. om Vegetationen i den udtorrede »Lerso« af Rostrup, i dette Tidsskrifts Andet Aarties første Aargang, 1859 p. 1).

allerede i Frastand viste sig forskjellig fra *Bidens tripartita*, i hvis Selskab den voxede, ved sin gulgrönne Farve og mere opadrettede Grene, og ved en nærmere Betragtning overbeviste jeg mig snart om, at den ogsaa i Blomsterstand, Blomst og Frugt var saa afvigende, at den maatte ansees for en selvstændig Art. For imidlertid at fjerne enhver Tvivl i denne Henseende og for navnlig at undersöge, om den ikke muligen kunde være en Bastardform — hvilket der forresten ikke var synderlig Grund til at antage — blev den saaet i den botaniske Have. Da den nu, efterat være dyrket i to Aar, aldeles ikke undergik nogen Forandring, og da der ikke syntes at være beskrevet nogen anden med *Bidens tripartita* nær beslægtet Art, hvortil den kunde henföres, saa tog jeg ikke i Betænkning, hvor misligt det end kunde synes, at beskrive den som en ny Art under Navn af *B. platycephala**). Allerede det följende Aar havde jeg den Tilfredsstillelse at see, at denne nye Borger af vor Flora ogsaa fandt venlig Modtagelse og Anerkjendelse endog i temmelig fjerntliggende Egne. Det hedder saaledes i en Artikel i *Bonplandia***), hvortil denne Art gav Anledning: „In Samenverzeichniss des Kopenhagener botanischen Gartens für 1859, hat Örsted eine neue Art *Bidens* aufgestellt, welche in der dortigen Flora wild wächst und sehr nahe mit der gemeinen *B. tripartita* L. verwandt ist. Eine neue Art in einer viel durchforschten Flora aufzustellen, wird bei den meisten Botanikern Mistrauen für die wirkliche specifische Verschiedenheit derselben erregen, wenn diese nicht der Richtung angehören, welche überhaupt zur Zerplitterung der Arten geneigt ist. Um in dem vorliegenden Falle diesen Mistrauen entgegen zu arbeiten und zugleich namentlich die Botaniker des nördlichen Deutschlands aufzufordern, eine genauere Aufmerksamkeit den *Bidens*-Arten ihrer Flora zu widmen, theile ich nachfolgende Beobachtungen mit, welche die sehr genauen

---

*) I *Index sem. in hort. acad. havn. coll. 1859.*

**) Ueber *Bidens tripartita* L., *nodiflora* L., *radiata* Thuill. und *platycephala* Örd. Von Dr. F. Körnicke. *Bonplandia.* 1860 p. 221.

und scharfsichtigen Auseinandersetzungen Örsteds bestätigen, wenn sie auch nur wenig Neues denselben hinzufügen.“ Dr. Körnicke angiver at have funden *B. platycephala* paa Öen Crestoffski i Nærheden af St. Petersborg og ved Kronstadt, og at han ligeledes har seet talrige Exemplarer af den i Turczaninows *Herb. dahuricum.* Efterat have anstillet en omhyggelig Sammenligning mellem *B. tripartita* og *B. platycephala* kommer han til det Resultat, at de maa ansees for meget vel sondrede Arter; men han gjör tillige opmærksom paa, at denne sidste maaskee henhörer til en for længe siden beskreven, men ikke senere anerkjendt og derfor forglemt Art, da han i Wildonows Herbarium har seet Exemplarer af *B. radiata* Thuillier, der udentvivl ere authentiske, og som ganske synes at stemme overeens med *B. platycephala.* For at komme til Vished i denne Sag vilde det altsaa være nödvendigt at anstille en Sammenligning med Originalexemplarer i Thuilliers Herbarium, hvilket jeg ogsaa var saa heldig at kunne bringe til Udförelse under et kort Ophold i Paris i Efteraaret 1860, da denne Botanikers Herbarium findes meget vel vedligeholdt i Delesserts store Samlinger. Her ligesom i J. Gay's Herbarium havde jeg ogsaa Leilighed til at see den af Michatelet opstillede, med *B. tripartita* nærbeslægtede *B. fastigiata*, og jeg kom derved til följgende Resultater:

1) at *Bidens radiata* Thuil. var en udmærket god, i alle Henseender fra *B. tripartita* forskjellig og meget let kjendelig Art, og at de franske Botanikere kun vare komne til et andet Resultat vildledte ved De Candolles Autoritet*)

*) J. Gay har nu ogsaa viist (i *Bulletin de la société botanique 1861 p. 153*), at det er De Candolle, som bærer Skylden for, at den Thuillierske Art uden Grund er bleven betragtet som slet og ret Synonym til *B. tripartita* L. De Candolle angiver nemlig, at det er paa en Sammenligning med Originalexemplarer, at han begrunder disse to Arters Identitet (Prodr. V. 1836 p. 594). Men det er nu let at see, at denne Opfattelse væsentlig beroer paa en besynderlig Misforstaaelse af Thuilliers Beskrivelse. Thuillier forklarer nemlig i Diagnosen Benævnelsen *radiata* med følgende Ord: *involucris calyces superantibus, radiatim polyphyllis*;

og ved Forsömmelse af Sammenligning med de for dem saa let tilgængelige Originalexemplarer;

2) at de franske Botanikere, uden selv at vide det, havde godkjendt den Thuillierske Art, da det nemlig viste sig, at den af Michatelet (1854) opstillede og almindelig adopterede Art (*B. fastigiata*) ikke var andet end *B. radiata* Thuill.;

3) at ligeledes *B. platycephala* i det Hele kom meget nær til *B. radiata*, men at den dog ogsaa i flere Henseender var forskjellig fra denne, saa at det neppe var muligt alene ved Betragtningen af törrede Exemplarer at afgjöre, om det var rigtigt at ansee dem for identiske*).

Ved en omhyggelig Sammenligning af de tvende Planter — begge Arter ere i de to sidste Sommere blevne dyrkede i vor botaniske Have — er jeg nu kommen til den Overbevisning, at *B. radiata* og *platycephala* lige fra Spiringen til Frömodningen frembyde saa mange Forskjelligheder ikke blot i visse botaniske Charakterer, men i deres biologiske Forhold og i Habitus, at jeg maa ansee det for utvivlsomt, at de ere forskjellige Arter.

Da *B. radiata* i den seneste Tid, efter at Opmærksomheden först var bleven henledet paa den, er bleven tilstrækkelig bekjendt, og da ligeledes de Charakterer, hvorved *B. tripartita* adskiller sig saavel fra *B. radiata* som fra *B. platycephala* andensteds ere blevne

---

men at De Candolle har overseet denne Forklaring og antaget at *radiata* her, som almindelig, betegnede: forsynet med tungedannede Randblomster, sees af hans Artsberettigelsen tilbagevisende Sætning: »*B. radiata* Thuil! *fl. Par. ed. 2 p. 422, quæ discoidea in ipsissimo auct. specim.*« Da han ikke fandt denne, formeentlig væsentligste Artscharakteer, har han ganske overseet de mange andre, som virkelig findes.

*) J. Gay har i en Notits om *B. radiata* (i *Bulletin de la soc. bot. 1861*) i hvilken han refererer de Oplysninger, som jeg mundtlig havde meddeelt ham, desværre misforstaaet mig, som om jeg ansaae det for afgjort, at *B. radiata* og *platycephala* vare identiske, og tillige givet Anledning til, at denne Misforstaaelse er gaaet over i en anden Afhandling om denne Gjenstand (Ueber *Bidens radiatus* von Schweinfurth, Verhandl. des botan. Vereins für den Provinz Brandenburg, 2. Heft 1861).

dröftede*), saa kan jeg her indskrænke mig til at udhæve de Forhold, hvori de to sidstnævnte Arter ere forskjellige. *B. platycephala* adskiller sig fra *B. radiata* ved en anden Habitus; den er lavere af Vext, har tyndere Stængel og Grene, ikke saa ofte eller saa dybt deelte Blade og en lysere gulgrön Farve. Disse Forskjelle gjöre sig allerede tildeels gjældende hos de spirende Planter, hvilket let sees ved at sammenligne Fig. 3 (Tab III—IV) med Fig. 11, da allerede det andet Blad fra Kimbladet hos *B. radiata* er dybt deelt, men derimod udeelt hos *B. platycephala*, men hertil kommer endnu, at hos denne den nederste Deel af Stængelen og Rodhalsen ere nedliggende, og at Kimbladene ere lidt kortere og bredere. Medens Bladene hos *B. radiata* paa den överste Deel af Stængelen ere femdeelte og ofte endog syvdeelte, ere de derimod hos *B. platycephala* tredeelte og ikke sjelden endog udeelte; men det er dog især i Ribbernes Antal og Retning og i Tænderne at Bladene ere saa forskjellige, at man endog i de Tilfælde, hvor de væsentlig have samme Form og Störrelse, let vil kunne adskille dem fra hinanden**). Hos *B. platycephala* have Bladene (Fig. 2) kun halvt saa mange Hovedsideribber, og disse ere opadrettede, hos *B. radiata* (Fig. 12) derimod næsten under en ret Vinkel udstaaende. Tændernes Antal staaer i Forhold til Sideribbernes, saa at der paa en Tomme i Almindelighed findes 8—9 Tænder hos *B. radiata*, men kun 4—5 hos *B. platycephala*. De ydre Kurvblade ere tilstede i samme Antal hos begge Arter, men hos *B. platycephala* ere de længere og forholdsvis bredere paa Midten (Fig. 4 og 5) end hos *B. radiata* (Fig. 14 og 15). I Blomst og Frugt ere begge Arter saa væsentlig overeenstemmende, at herfra ikke vil kunne hentes sikkre adskillende Charakterer; men begge

*) I den ovenfor nævnte Afhandling af Schweinfurth og i *Index sem. in hort. acad. havn. coll. 1859.*

**) Det bedes her bemærket, at Fig. 12 ikke angiver den mest typiske Form af Bladet hos *B. radiata*, da dette i Almindelighed er mere deelt; men her er med Villie valgt et Blad, som i Störrelse og Form nærmede sig mest til det af *B. phatycephala*, for navnlig at udhæve den mere væsentlige Forskjellighed i Ribberne og Tænderne.

frembyde Forhold, som ikke findes eller idetmindste ikke hidtil ere iagttagne hos andre Arter af denne Slægt. Kronen synes saaledes i Regelen at være firtandet, og hos *B. radiata* er den ofte endog to- eller tretandet, og Tænderne ere hos denne af meget forskjellig Form og Længde, undertiden endog liniedannede og lige saa lange som Kronröret. Stövdragerne svare i Antal til Tænderne, og Stövknapperne ere enten ganske frie (Fig. 16) eller kun meget löst forbundne. Skalfrugterne vise stor Forskjel i Form i den samme Kurv; Randblomsternes og de yderste Skiveblomsters Skalfrugter (Fig. 9) ere nemlig meget bredere og meget kortere end de midterste Skiveblomsters (Fig. 7). — Sluttelig maa her fremhæves et vigtigt biologisk Forhold, hvori disse to Arter adskilles fra hinanden, nemlig i Blomstringstiden; *B. platycephala* blomstrer i den förste Halvdeel af Juli og *B. radiata**) i den sidste Halvdeel af August.

Alle de ovenfor angivne Skjelnemærker mellem de to paagjældende Arter, ville nu vistnok af nogle Botanikere blive betragtede som altfor ubetydelige til derpaa at begrunde en Artsadskillelse; til Forsvar for den de biologiske Forhold tillagte store Betydning skal jeg imidlertid indskrænke mig til at kalde nedenstaaende Ord i Minde af den Botaniker, hvis Fodspor jeg i dette Punkt har fulgt, og som ved sin klassiske Bearbeidelse af nogle af de störste og allervanskeligste Slægter (*Agaricus*, *Hieracium* o. fl.) har vist, at han maaskee har skuet dybere end nogen Anden i Artsbegrebets Natur: „*Nec externa facies, nec characteres plus minus prominentes, quid species, quid varietas indicant, modo longa et passiva observatio. . . . . Plurimi fingunt, se primo obtutu ex facie vel, quod pejus, e characteribus posse dijudicare quid species, quid varietas. At characteres nullo modo sunt specierum criteria, tantum ad species discernendas admi-*

*) Mine Iagttagelser over denne Arts Blomstringstid stemme ogsaa med Schweinfurths Angivelse. Han fandt den nemlig blomstrende den 28 August ved Nisij-Nowgorod.

nicula.“ — — — (E. Fries, *Symbolæ ad histor. Hieraciorum* p. XXIX—XXX).

Hvad denne Arts Udbredning angaaer, staaer her endnu tilbage at bemærke, at den vedblev at vise sig paa Dæmningen omkring St. Jörgenssö endnu to Aar, efterat den var bleven funden der, men stadigen aftagende i Individernes Antal, og at den allerede 1861 synes at være ganske forsvunden herfra. Derimod er den ifölge velvillig Meddelelse af Prof. Lange bleven gjenfunden to andre Steder, nemlig 1860 i Randen af en Dam mellem Taarbæk og Strandmöllen, og 1862 i et ikke ringe Antal Exemplarer i en udtörret Sö (Rostgaards Dam) ved Hellebæk, hvor den voxede sammen med *B. cernua*, *tripartita*, *Polygonum strictum*, *Veronica scutellata*, *Myosotis lingulata* og flere andre Planter, som alle vare fremkommne i den förste Sommer, efterat Söen var udtörret.

Forklaring over Tavlerne.

Fig. 1—10. *Bidens platycephala.*
— 1. Et Blad af en ung Plante.
— 2. Et Blad fra den øverste Deel af Stængelen af en udvoxen Plante.
— 3. En ganske ung Plante.
— 4. Den ydre Kreds af Kurvblade, fra Undersiden.
— 5. Et af de ydre Kurvblade, ligesom de følgende Figurer, forstørret.
— 6. En Avne, hörende til en Skiveblomst.
— 7. En Blomst fra den indre Deel af Blomsterleiet.
— 8. Et Stykke af en Stak, stærkere forstörret.
— 9. En Skalfrugt af en Randblomst.
— 10. En Stövdrager, Stövknaprummene ere ved Grunden tagne lidt ud fra hinanden for at deres Form bedre kan sees.
— 11—17. *Bidens radiata*:
— 11. En ganske ung Plante.
— 12. Et Blad fra den øverste Deel af Stængelen.
— 13. Et Blad af en ung Plante.
— 14 Den ydre Kreds af Kurvblade, fra Undersiden, tegnet efter et Original-Exemplar i Thuilliers Herbarium.
— 15. Et af de ydre Kurvblade, svagt forstörret.
— 16. En Krone aabnet efter Længden og udslaaet.
— 17. Den øverste Deel af Griffelen og Arrene.
— 18—20. *Bidens tripartita.*
— 18. Den ydre Kreds af Kurvblade.
— 19. Et af de ydre Kurvblade.
— 20. En Blomst.

Iagttagelser angaaende Blærebændelormene.

Af

Dr. *H. Krabbe.*

(Hertil Tab. V)

1. Muldvarpens Blæreorme.

I Oversigten over det Kgl danske Vidensk. Selsk. Forhandl. i Aaret 1842 (S. 73) findes en Meddelelse af Prof. Dr. H. Bendz angaaende en lille *Cysticercus*, som han havde modtaget i Hannover af Prof. Haussmann, der havde fundet dem i overordentlig stor Mængde i Cellevævet under Huden hos *Talpa europæa.* Han dvælede især ved Beskrivelsen af nogle smaa runde Fremragninger, hvilke fandtes hos de störste Exemplarer, der vare 2—3 Linier lange, og som han ansaae for en Skuddannelse, der ogsaa var iagttagen af Bremser*) hos en Blæreorm af Hirsekorns Störrelse i *Hypudæus arvalis*, og skulde være en af de Maader, paa hvilke *Cysticerci* kunde forplante sig. Denne Anskuelse, som for 20 Aar siden, da man endnu ikke kjendte Blæreormenes videre Udvikling til Bændelorme, kunde have sin Berettigelse, og som Prof. Bendz desuden fandt bestyrket ved lignende Afsnöringer paa en Coenurusblære, har han nu naturligviis forlængst opgivet. Ogsaa omtalte han Krogkrandsen, der fandtes hos de fuldt udviklede Exemplarer, ihvorvel

*) Ueber lebende Würmer in lebenden Menschen. 1819. S. 62.

Diesing 1850 i sit Systema Helminthum (Bd. I, S. 493), hvor han citerer Bendz, anförer den som manglende Krogkrandsen, hvorfor han ogsaa ligesom Rudolphi og Dujardin regner den til *Species inqvirendæ*.

Ved den nyeste Tids Forskninger angaaende Blæreormenes Udvikling til Bændelorme har man (navnlig Küchenmeister og Leuckart) særlig havt sin Opmærksomhed henvendt paa disse Dyrs Krogkrandse og i Krogenes Antal, Störrelse og Form fundet et vigtigt Kjendetegn til Artsbestemmelsen, hvis Værdi jeg ved de Undersögelser, jeg har anstillet navnlig med Hensyn til Hundens og Kattens Bændelorme, kun har havt Anledning til at erkjende.

Af den ovennævnte *Cyst. Talpæ* fra Prof. Haussmann findes en Deel Exemplarer opbevarede i den Kgl. Veterinair- og Landbohöiskoles Musæum, og ved at undersöge dem har jeg fundet, at deres Krogkrandse udviste följende Forhold. Krogenes Antal var 16—17 Par, som sædvanlig större afvexlende med mindre (Fig. 1). Længden af de större (Fig. 2) var 0,17—0,175^{mm}, af de mindre (Fig. 3) 0,12—0,14^{mm} og deres Form som paa den hosföiede Afbildning.

I det samme Musæum findes endvidere opbevarede fra Abildgaards Tid nogle faa Bændelorme, der vare fundne i en Ræv. Krogkrandsene vare ufuldstændige, idet Mange af Krogene vare tabte og der overhovedet kun fandtes af de smaa Kroge, hos et Exemplar 13 (Fig. 4): deres Længde var 0,13—0,14^{mm} og Formen saadan, som den er afbildet paa Tavlen (Fig. 5).

Af de to Arter af Bændelorme hos Ræven, som Leuckart*) nöiere har beskrevet, nemlig *Tænia crassiceps* Rud. og *T. polyacantha* Leuck., vise Krogene hos den förste efter hans Angivelse följende Forhold. Der findes temmelig constant 16 (sjeldnere 17) Par Kroge, de store 0,186, de smaa 0,135^{mm} lange, og saavel i disse Henseender som ogsaa med Hensyn til Formen af

*) Die Blasenbandwürmer und ihre Entwickelung. 1856. S. 67.

Krogene, hvilke han afbilder, stemmer *Cyst. Talpæ* saa nöie overeens med den, at jeg ikke nærer Tvivl om, at *Cyst. Talpæ* er den til *T. crassiceps* svarende Blæreorm, ligesom ogsaa de ovennævnte i Landbohöiskolens Musæum opbevarede Bændelorme af Ræven maae föres herhen.

Som svarende til *T. crassiceps* nævnes af Leuckart *Cyst. longicollis* Auct., der findes hos Markmusen (jvf. Bremsers Tilfælde), medens han formoder, at *Cyst. Talpæ* skulde höre til *T. polyacantha;* men denne Bændelorm afviger meget fra hiin baade ved Krogenes Antal (62) og deres Form, som han afbilder. Ogsaa med Hensyn til Störrelsen af Blæren og den hyppige Forekomst af afsnörede Partier stemmer *Cyst. Talpæ* med *Cyst. longicollis*, ligesom deres Værter, Muldvarpen og Markmusen, begge let blive et Bytte for Ræven. Som Fölge heraf maatte altsaa Benævnelsen *Cyst. Talpæ* for den her beskrevne Blæreorms Vedkommende opgives, idet den maa ansees for identisk med *Cyst. longicollis* og som denne at svare til *T. crassiceps* hos Ræven.

T. crassiceps hörer tilligemed *T. intermedia*, *T. Coenurus*, *T. marginata*, *T. serrata* og *T. Solium* til de Bændelorme med store Kroge, hvis Artsforskjel v. Siebold*) betvivler, men som efter den senere Tids nöiagtigere Studium af Krogene utvivlsomt maae ansees for 6 bestemt adskilte Arter.

Küchenmeister**) har fundet den af Leuckart som *Cyst. innominatus Hypudæi* opförte og til *T. tenuicollis* hos Ilderen hörende Blæreorm ogsaa hos Muldvarpen og holder den for identisk med den tidligere som kroglös beskrevne *Cyst. Talpæ*. *T. tenuicollis* hörer imidlertid ligesom *T. Echinococcus* til de Bændelorme, der have meget mindre Kroge (hos *T. tenuicollis*

---

*) Ueber die Band- und Blasenwürmer. 1854. S. 99.

**) Amtlicher Bericht über die Wiener Naturforscherversammlung S. 254. (Refereret af Leuckart i: Bericht über die wissenschaftlichen Leistungen in der Naturgeschichte der niederen Thiere während des Jahres 1858. S. 76.)

af 0,02^{mm} Længde og efter Dujardin i et Antal af 52). Herhen hörer imidlertid den af Prof. Bendz beskrevne *Cyst. Talpæ* ganske vist ikke, og da der ingen Grund er til at betvivle Rigtigheden af Küchenmeisters Iagttagelse, bliver der intet Andet for end at antage, at Muldvarpen kan huse to forskjellige Slags Blæreorme, af hvilke den ene udvikler sig til *T. crassiceps* hos Ræven, den anden til *T. tenuicollis* hos Ilderen.

---

2. Raadyrets Muskeltinte.

Da *Taenia Solium* baade som Bændelorm og som Blæreorm findes snyltende hos Mennesket og især i den sidstnævnte Tilstand, skjöndt hos os heldigviis sjeldnere, ved sin Forekomst i Hjernen kan medföre alvorlige Lidelser, saa faaer det Spörgsmaal en ikke ringe Interesse, fra hvilke Dyr Mennesket kan paadrage sig denne Bændelorm. Svinet er det Dyr, hos hvilket den sædvanlig lever som Tinte; men foruden hos Mennesket selv har man ogsaa længe vist, at den kan forekomme hos Aber; den anföres desuden som funden hos Hunde, Björne, Rotter og Raadyr.

For Raadyrets Vedkommende angives det först af Dujardin*); og Diesing**) nævner den som funden i Raadyrets Laarmuskler. Efter Küchenmeister***) er den med Sikkerhed funden i Musklerne hos Hunden og Raadyret; men Leuckart****) anseer det dog for alle disse Dyrs Vedkommende for tvivlsomt, om Artsidentiteten med *Cysticercus cellulosae* hos Svinet og Mennesket virkelig er paaviist. Da Raadyret spises og man altsaa muligen derfra kunde paadrage sig Bændelorme,

---

*) Histoir naturelle des helminthes. 1845. S. 633.

**) Systema Helminthum. 1850. Vol. I. S. 488.

***) Die in und an dem Körper des Menschen vorkommenden Parasiten. 1855. S. 74.

****) Die menschlichen Parasiten. 1862. S. 325.

turde nogle nærmere Oplysninger angaaende Tinter, fundne i Musklerne hos dette Dyr, ikke være overflödige, og Artsbestemmelsen af en Muskeltinte hos en Drövtygger faaer föröget Interesse derved, at man nu veed, at *T. mediocanellata* optræder som Blæreorm hos Oxen, medens Raadyret er den eneste Drövtygger, hos hvilken *Cyst. cellulosae* angives at forekomme.

I Oktober 1861 erholdt jeg af Lektor Stockfleth Kjöd af Nakken af et Raadyr fra Lethraborg, der var saa befængt med Tinter i alle Muskler, at man havde fundet det aldeles uspiseligt. Tinterne vare som sædvanlig indleirede i Bindevævet mellem Muskelbundterne, og de vare i Störrelse og Udseende ikke forskjellige fra Svinets. Ved at undersöge Hovederne under Mikroskopet fandt jeg dem som hos *Cysticercus cellulosae* forsynede med 4 Sugeskaale og en Krogkrands. Af ti Exemplarer havde de otte 15 Par Kroge, de to havde 14 Par (Fig. 6). Hos *T. Solium* forekommer dette Antal ogsaa, skjöndt sjeldnere; det sædvanlige Antal er 11—13 Par. Længden af de större Kroge (Fig. 7) var 0,15—0,16^{mm} af de mindre (Fig. 8) 0,109—1,12^{mm}. Hos *C. cellulosae* af Svinet har jeg fundet dem (hos 7 Exemplarer) henholdsviis 0,15—0,175^{mm} (Fig. 9) og 0,105—0,13^{mm} (Fig. 10) lange, hos en *T. Solium* 0,18 og 0,13^{mm}. De vare altsaa lidt mindre end man (ogsaa efter Küchenmeister og Leuckart) finder dem hos *T. Solium;* og Formen, navnlig af de smaa Kroge, var saadan, at man, naar man ikke tog Hensyn til Tintens övrige Udseende, kunde fristes til at henföre dem til *T. Coenurus* (Fig. 11 og 12). Det er navnlig Fodstykkets (begge Tappenes) elegantere Form, der viser nogen Afvigelse fra den sædvanlige hos *C. cellulosae*; men det maa bemærkes, at den Forandring i Fodstykkets Form, som Leuckart har viist i en saa paafaldende Grad foregaaer hos *T. Echinococcus* ved dens Overgang fra Blæreormtilstanden til Bændelorm, ogsaa meer eller mindre gjenfindes hos andre Bændelorme. Forskjellen mellem den her beskrevne Raadyrtinte og Svinets *C. cellulosae* er neppe saa stor, at man kan have grundet Tvivl om deres Identitet.

Forklaring af Tavlen.

Figurerne ere tegnede ved Hjælp af camera clara, 1, 4 og 6 ved 120, de övrige ved 245 Gange Forstörrelse.

1. En Krogkrands af *Cysticercus Talpae.*
2. En större og
3. en mindre Krog af Samme.
4. En ufuldstændig Krogkrands af en Bændelorm af en Ræv.
5. En enkelt Krog af Samme.
6. En Krogkrands af Raadyrets Muskeltinte.
7. En större og
8. en mindre Krog af Samme.

9 og 10. Kroge af *Cysticercus cellulosae* af et Sviin.

11 og 12. Kroge af *Coenurus cerebralis* af en Oxe.

Nogle Bemærkninger om Narhvalens Stödtand

af

J. Reinhardt.

(Meddeelte i Mödet den 2den Mai 1862).

I en Oversigt over Skandinaviens Hvaldyr, som Professor W. Lilljeborg har meddeelt i Upsala Universitetets Årsskrift for 1861 og 62 er der indlöbet en ret eiendommelig Feiltagelse med Hensyn til Narhvalen, som der turde være saa megen mere Grund til at berigtige her, som det Tidsskrift, hvori den findes, sikkerlig tör antages at have endeel Læsere ogsaa hos os.

Paa det nævnte Sted hedder det nemlig om Narhvalens Stödtand, at, naar den sidder i höire Side af Overkjæben, da er den ogsaa selv dreiet spiralformigt til Höire istedenfor til Venstre*), og Professor Lilljeborg begrunder denne Angivelse paa en Figur af et Narhvalcranium i Professor Blasius's Naturgeschichte der Säugethiere Deutschlands, der skal fremstille et saadant Forhold**).

Seer man nu efter i det paaberaabte Værk, vil man unægtelig finde, at Figuren ganske rigtigt fremstiller Tanden, saaledes som Lilljeborg siger, siddende i höire Side og dreiet i höire

---

*) Öfversigt af Skandinaviens Hvaldjur, særsk. Aftr. S. 32.

**) l. c. Fig. 282, S. 525.

Spiral; men man vil fremdeles bemærke, at dette Tandens anomale Forhold ikke er den eneste Besynderlighed ved denne Figur, men at den fremdeles fremstiller ogsaa selve Craniet dreiet, ganske mod Reglen fra Venstre over mod Höire, istedenfor omvendt. Figuren frembyder saaledes lutter Anomalier, og dog er der ikke med et eneste Ord hentydet dertil i Texten; den er aabenbart givet som en Afbildning af et aldeles normalt Cranium. Uheldigviis er Prof. Lilljeborg ikke ved denne mistænkelige Omstændighed bleven bragt til at undersöge denne Figur noget grundigere, inden han sendte en blot paa den stöttet Lære ud i Verden. Havde han gjort det, vilde han let selv have opdaget, at den Støtte, som han i den troede at have for sin Mening, ikke er meget værd.

Enhver, der blot har et flygtigt Kjendskab til den cetologiske Literatur, vil ved at betragte de i Blasius's Bog meddeelte Figurer af Hvaldyrcranier strax see, at det kun er formindskede Copier, laante deels fra G. Cuviers Recherches sur les ossemens fossiles, deels fra Brandts og Ratzeburgs Medizinische Zoologie, deels endelig fra Fr. Cuviers Værk: de l'histoire naturelle des Cetacés, og at navnlig Afbildningen af Narhvalcraniet er taget fra det sidstnævnte Værk. Gaaer man altsaa til Kilden, hvoraf Blasius ved denne Leilighed har öst, maa det indrömmes, at Fr. Cuviers Figur paa Forskjellen i Störrelse nær stemmer med hans Copie; men ogsaa hos Cuvier möder man den Besynderlighed, at en anomal Figur er givet som Fremstilling af et normalt Cranium; at de afvigende Forhold ikke med et Ord ere berörte i Texten, og det uagtet Figuren skal oplyse en Beskrivelse, som han ordret aftrykker af sin Broders berömte Værk om de fossile Knogler, og som er udkastet efter et i alle Henseender normalt Cranium. Der kan saaledes neppe være Tvivl om, at der er Noget galt ved Figuren, og Feilen stikker sikkerligt deri, at Kobberstikkeren har forsömt at benytte et Speil, medens han stak den foreliggende Tegning, og at altsaa ved Pladens Aftrykning hvad der skulde være Höire er blevet Venstre og omvendt,

Noget, som jo ogsaa kunde været temmelig ligegyldigt, hvis det ikke netop havde været et skjævt og usymetrisk Cranium, der skulde afbildes. Vil man herimod indvende, at man har ondt ved at tiltroe Kobberstikkeren en slig Uagtsomhed, og at min Forklaring indeholder en ubeviislig Beskyldning, maa jeg dertil svare, at den dog i det foreliggende Tilfælde er den eneste antagelige, og at dens Rigtighed desuden kan om ikke ligefrem bevises, saa dog ialfald gjöres i allerhöieste Grad sandsynlig ved Hjælp af selve Fr. Cuviers Værk. I dette er der nemlig ved Siden af endeel Originalfigurer ogsaa adskillige Afbildninger, som ere laante fra Recherches sur les ossemens fossiles; sammenligner man nu disse, tildeels noget formindskede Copier med deres Originaler, vil man finde, at der uimodsigelig ved flere af dem (f. Ex. ved de af to forskjellige Konstnere stukne Figurer af den almindelige Delphins, Platanistaens og Kaskelottens Cranier) er begaaet den nysomtalte Feil, at höire Side er gjort til venstre og omvendt. Var det aldeles utvivlsomt, at ogsaa Figuren af Narhvalcraniet var copieret efter G. Cuviers Værk, vilde det dermed tillige være afgjort, at det forholdt sig paa samme Maade med den; thi G. Cuviers Afbildning er rigtig. Tilfældigviis er imidlertid denne Figur een af de meget faa, om hvilke Fr. Cuvier har undladt at angive, om de ere Copier eller Originaler, og den afviger lidt fra Afbildningen i Recherches derved, at Skjævheden i Craniet er endeel större, end paa denne sidstnævnte Afbildning, og det afbildede Stykke af Tanden noget længere. Disse Afvigelser ere nu vel ikke större, end at de meget godt kunne være deels en Følge af en uforsætlig Unöiagtighed ved Copieringen i formindsket Maalestok, deels en forsætlig foretagen Forandring, og i Betragtning af den Lighed, der iövrigt findes mellem begge Figurer, er jeg meget tilböielig til at troe, at den ene virkelig trods de smaa Forskjelligheder dog kun er en Copie af den anden; men paastaae det med Bestemthed kan man ikke. Dette gjör imidlertid heller ikke meget til Sagen; thi hvad det end har været for en Tegning, som har foreligget for Kobberstikkeren, kan der, efter hvad der er beviisligt

om flere af de övrige Figurer i det selvsamme Værk, ikke være nogen begrundet Tvivl om, at der er begaaet en Feil ogsaa ved Stikningen af denne Figur.

Sagen er altsaa i Korthed den: Blasius har uforvarende benyttet en feilfuld Figur i den Tro, at den var rigtig; Lilljeborg har vel bemærket, at Afbildningen i Blasius's Værk ikke er normal, men istedenfor paa Grund heraf at fatte Mistanke til den, har han udenvidere paa den begrundet en Regel.

Naar dette engang er oplyst, har den ny Theorie dermed ogsaa mistet hele den Grundvold, hvorpaa den var bygget. Skulde den altsaa fremdeles opretholdes, maatte den stöttes med nye Grunde; men slige kunne neppe findes, og det er formeentligt ikke vanskeligt at vise, at den endog i og for sig har Sandsynligheden imod sig. Forinden jeg forsöger herpaa, turde det imidlertid være rigtigst först at gaae noget nærmere ind paa det nærliggende Spörgsmaal, om, naar som sædvanligt kun een Stödtand kommer til Udvikling, denne da overhovedet virkelig kan sidde, saaledes som det er bleven sagt, snart i höire, snart i venstre Side.

Det er O. Fabricius, fra hvem denne Paastand hidrörer. Han udtrykker sig baade i selve Fauna Groenlandica og i det vigtige Tillæg til dette Værk, som haves i hans haandskrevne, i det Store Kongelige Bibliothek opbevarede „Zoologiske Samlinger", paa en saadan Maade, at det utvivlsomt er hans Mening at erklære begge Tilfælde for omtrent lige hyppige*); og da han baade overhovedet med störste Ret nyder höi Anseelse som Naturforsker, og tillige paa Grund af sit fleeraarige Ophold i Grönland let kan antages for særlig vel underrettet med Hensyn til det foreliggende Spörgsmaal, vil det maaskee ved förste Betragtning forekomme

*) »Dentes in ore nulli; sed de maxilla superiore latere alterutro (jam dextro, jam sinistro) prostat dens prælongus« .... Fauna Groenl. S. 30. »Dens Horn staaer ud fra Snudens ene Side, snart höire, snart venstre, og er dybt rodfæstet inde i Overkjæben« .... Zool. Saml. (Kgl. n. Mnscr. Saml. No. 322 d.) 1ste H., S. 255.

Mange lidet troligt, at han skulde kunne have taget Feil. Ved nærmere Overveielse vil man imidlertid formeentlig komme til en modsat Slutning; Fabricius kan neppe have seet flere end höist nogle faa Narhvaler i Grönland. Langs dette Lands Vestkyst viser dette Hvaldyr sig nemlig kun sjeldent og sparsomt söndenfor den 65de Grad, og heller ikke tidligere har det nogensinde regelmæssigt eller i Mængde været at finde længere sydpaa; det er Noget, som bekræftes ved mange og eensstemmige Vidnesbyrd, og hvormed ogsaa selve Fabricius's Angivelser ret godt stemme; thi i Fauna Groenlandica hedder det (S. 30) „*habitat in borealibus partibus freti Dauidis, præsertim sinu Disco ultraque, australioribus rarissime;*“ og i Zoologiske Samlinger, hvor Fabricius udtrykker sig lidt udförligere, læser man: „I Friderichshaabs-District gives kun faa af dem alene i Quanafjorden og de samme smaa.” Det har saaledes end ikke været ved sit sædvanlige Opholdssted (Illuilarsuk paa Öen Narsalik) at Fabricius kan have lært Narhvalen at kjende; visse Steder i hans Beskrivelse vise fremdeles tydelig, at han tildeels har maattet stötte sig til Andres Beretninger, og om det end ikke er muligt med Sikkerhed at sige, at dette netop gjælder ogsaa om hvad der berettes om Tandens Stilling, saa er det idetmindste heller ikke nogetsteds med tydelige Ord sagt, at han selv med egne Öine har seet saa meget som een eneste end sige flere Narhvaler, der havde Stödtanden siddende i höire Side.

Undersöger man dernæst, hvorvidt Fabricius's Angivelse maatte være bleven bekræftet fra andre Sider, vil man hos Scoresby, der jo dog paa sine mange Reiser ofte har havt Leilighed til at fange og undersöge Narhvaler, finde den udtrykkelige Forsikkring, at han aldrig har seet nogen, som havde Tanden siddende paa höire Side, skjöndt han derfor ikke tör nægte, at et sligt Tilfælde kan forekomme*). Det samme negative

*) An Account of the Arct. Regions. Vol. 1, p. 490.

Resultat have fremdeles de Erfaringer givet, som jeg selv personlig har havt Leilighed til at gjöre. I en Række af henved 30 Aar har det Kongelige naturhistoriske Musæum stadigt modtaget deels fuldstændige Skeletter, deels Cranier af Narhvalen fra forskjellige Correspondenter og Samlere i Grönland; naar jeg til disse lægger dem, som Tid efter anden ere nedsendte til andre Samlinger her i Byen, og som jeg saaledes ogsaa har havt Leilighed til at see, troer jeg ikke at feile, naar jeg anslaaer Antallet af de Cranier, jeg i Aarenes Löb har kunnet undersöge til mellem 30 og 40, og af hele dette betydelige Antal har der ikke været et eneste, som bar Tanden i höire Side. Endelig skal jeg endnu anföre, at der blandt de forskjellige Forfattere, der have meddeelt selvstændige Beskrivelser og originale Afbildninger af Narhvalcraniet, heller ikke er nogen, der kan have havt et Cranium med Tanden i höire Side for sig. Ved förste Blik kunde det rigtignok synes at forholde sig anderledes; thi Afbildningerne saavel i Panders og d'Altons Skelette der Cetaceen*) og i Owens Odontography**) synes netop at fremstille dette Forhold; ved at see nöiere til opdager man imidlertid let, at alle disse Figurer ligesom de tidligere omtalte hos Fr. Cuvier og Blasius, fremstille ogsaa selve Craniet skjævt til den forkeerte Side, og at der altsaa utvivlsomt ogsaa her ved Overföringen af Tegningerne paa Kobber- eller Zinkpladerne er begaaet den samme Feil, som vi have seet at være indlöben ved flere Figurer paa Tavlerne til Fr. Cuviers Cetologie. Pander og d'Alton have desuden selv i Texten udtrykkeligt gjort opmærksom paa, at en slig Feil var begaaet***). Odontographiens berömte Forfatter synes derimod ikke at være bleven Feilen ved sine Figurer vaer, eller har ialfald ikke berigtiget den; men selve Ordene i hans Text vise noksom, at den virkelig er tilstede†).

*) Tab. V fig. a og b, jvnfr. fremdeles de samme Forfatteres Skelette der Robben und Lamantine, Tab. VI fig. b, c og d.

**) Pl. 87 fig 1, 2 og 3.

***) Skelette der Cetaceen, S. 2.

†) l. c. S. 349.

Under disse Omstændigheder skjönner jeg ikke rettere, end at Fabricius's Angivelse maa være urigtig; sad Tanden virkelig snart i höire, snart i ventre Side, maatte der dog vel blandt de mange Cranier og Skeletter, som ere nedsendte fra Grönland til Kjöbenhavn, og hvoraf mange derfra ere fordeelte til en stor Deel af de europæiske Musæer, dog vel været eet, som havde havt den siddende til Höire, og det kunde da neppe være Andet, end at ogsaa Scoresby maatte have seet et sligt Tilfælde. Selv om derfor den lange Tand, naar der kun er een saadan tilstede, virkelig nogensinde sidder i höire Side, maa det ialfald være et ganske overordentligt sjeldent Tilfælde, og navnlig meget sjeldnere end selv Udviklingen af begge Tænderne; jeg vilde endogsaa været tilböielig til meget at betvivle, at et saadant virkelig hidtil havde været iagttaget, dersom ikke Pallas i sin Zoographia Rosso-Asiatica havde berettet selv at have seet et Narhvalskelet med Tanden i höire Side i det Britiske Musæum i London*). Rigtignok synes dette mærkværdige Specimen ikke længere at være til**), og rigtignok laa der mere end 40 Aar mellem Pallas's Besög i London (1761) og Udarbeidelsen af Zoographia Rosso-Asiatica, men da baade Skelettets og Tandens Længde anföres, maa han sandsynligviis have gjort skriftlige Optegnelser derom i London, og der er saaledes vel neppe Fare for, at Angivelsen skulde beroe paa en Hukommelsesfeil.

Det synes altsaa virkelig, at det kan træffe sig, men kun i yderst sjeldne Tilfælde, at den höire Tand kommer til Udvikling hos Narhvalen istedenfor den venstre. Pallas omtaler uheldigviis ikke Tandens Spiraldreining hos det af ham iagttagne Skelet; men der kan neppe være Tvivl om, at Tanden, selv om den sidder i höire Side, dog ligefuldt vil være dreiet i Spiral fra Höire til

*) l. c. Vol. I, p. 296. »In alio sceleto, quod Museum Britanicum habet, duodecimpedali, dentem unicum quadripedalem in dextro alveolo, alterum alveolum plane oblitteratum vidi.«

**) Det nævnes ialfald ikke hverken i Grays forskjellige Arbeider om Cetaceerne eller i hans Catalog over de osteologiske Specimina i British Museum.

Venstre, ganske som naar den sidder i venstre Side. Retningen af Tandens Spiraldreining har nemlig sikkerlig aldeles Intet med dens Plads at gjöre, og det er netop fordi man har overseet dette, at man er kommet til at opstille Theorier som Lilljeborgs, og at erklære Narhvalcranier med to eensvrednc Tænder for Konstprodukter*). Tandens Spiraldreining forekommer mig

---

*) At der virkelig gives Cranier af den Art, hvis Tænders Ægthed er er aldeles ubestridelig, tvivler vel neppe Nogen længere om, efter at Vrolik i 3die Hefte af Bijdragen tot de Dierkunde paany har behandlet dette Spörgsmaal og afbildet et (formeentligt) qvindeligt Cranium med 2 omtrent lige lange og meget store Tænder. Forfalsknings-Hypothesen har saaledes nu tabt sin Betydning som Forklaring af Phænomenet, og forsaavidt behöver man egentlig ikke videre at beskjæftige sig med den; jeg skal imidlertid dog benytte Leiligheden til den Bemærkning, at man fra Begyndelsen af synes at have været besynderlig villig til at gaae ind paa den (saaledes navnlig Hypothesens Opfinder Rapp og A. Wagner). Muligheden at forstörre Tandhulen for den abortive höire Tand, deri at indsætte en lille Tand af et andet Individ, og saaledes i bedragerisk Hensigt at tilveiebringe et tvetandet Cranium, hvis Udseende kunde skuffe selv Kyndige, skal jeg ikke ubetinget ville nægte, og havde man kun kjendt slige tvetandede Cranier med en stor og en ganske lille Tand, vilde det mindre have undret mig, at man var faldet paa en slig Mistanke. Men nu var, da Hypothesen först opstilledes, de fleste af de tvetandede Narhvalcranier, hvilke man dengang kjendte, og som Rapp selv havde seet, netop saadanne med 2 meget lange Tænder, hvor en Forfalskning som den omtalte neppe lader sig udföre paa en blot nogenlunde skuffende Maade. Man behöver kun at kaste et Blik paa et sædvanligt eentandet Narhvalcranium for at see, at det höire Overkjæbebeen der er saa meget smallere end det venstre, at det vilde være umuligt i et sligt at udbore den abortive Tands Tandhule til en saadan Störrelse, at en fuldvoxen Tand skulde kunne rummes i den; for at fæste en slig i Tandhulen, maatte den tilspidses eller tilfiles og det meget betydeligt; Bedrageriet vilde altsaa blive aabenbart, saasnart man trak Tanden ud, og selv uden at man gjorde det, maatte allerede Misforholdet mellem Störrelsen af de to Kjæbebeen trods det, at Tænderne vare eens tykke og altsaa maatte kræve lige rummelige Tandhuler, strax bringe enhver nogenlunde opmærksom Beskuer paa det rette Spor, hvis et Bedrageri virkelig var begaaet.

I det af Vrolik afbildede tvetandede Cranium troer jeg (i Forbigaaende sagt) med fuldkommen Sikkerhed at erkjende et, som tidligere har tilhört det Kongelige naturhistoriske Musæum, og som desværre i 1846 blev solgt af Musæets daværende Bestyrelse til en hollandsk Naturaliehandler.

aabenbart at maatte betragtes som en Virkning af den samme Aarsag, der fremkalder hele Hovedskallens Skjævhed og Dreining fra Höire over mod Venstre hos Narhvalen ligesom hos alle andre Delphiner; og det er i mine Tanker saa langt fra, at det skulde være unaturligt, at en i höire Side siddende Tand er vreden til Venstre, at det tvertimod netop vilde være uforstaaeligt, om Tanden skulde være forbleven upaavirket af den Kraft, der bevirker den hele Hovedskals Vridning over mod Venstre. Et afgjörende Beviis for at denne Opfatning er den ene rette, afgive de tvetandede Cranier; thi der har man jo Tænder, som sidde i höire Side og dog ere vredne fra Höire til Venstre, og det er netop denne Kjendsgjerning, jeg har sigtet til, naar jeg ovenfor har sagt, at Lilljeborgs Hypothese i og for sig havde Sandsynligheden imod sig. Der opbevares nu idetmindste 10 slige tvetandede Cranier i de forskjellige Musæer i Europa*), og deraf 5 i de Kjöbenhavnske; i dem alle uden Undtagelse er begge Tænders Vridning eens, nemlig fra Höire til Venstre, og man vil dog neppe kunne mene, at den Omstændighed, at foruden den höire ogsaa den venstre Tand er kommen til fuld Udvikling, kan have indvirket paa den förstnævnte, eller med andre Ord, at den höire vilde have været vreden i modsat Retning af hvad nu er Tilfældet, dersom den havde været den eneste, som var voxet ud af Kjæben.

Kun under een Forudsætning vilde jeg være tilböielig til at troe, at en Narhvaltand kunde være vreden fra Venstre til Höire. Som bekjendt gives der Flynderarter, af hvilke enkelte Individer imod Reglen have Öinene siddende paa venstre Side istedenfor paa höire eller omvendt. Skulde Noget tilsvarende kunde indtræffe hos Narhvalen, skulde altsaa hos en slig Craniet kunne være skjævt dreiet over til Höire istedenfor til Venstre, vilde jo vistnok ogsaa Tandens Vridning gaae i samme usædvanlige Retning.

---

*) Et 11te omtales af Zorgdrager; men om dette endnu er til, er mig ubekjendt, og da denne Forfatter desuden Intet siger om Retningen af Tændernes Vrid, kan det ikke hjælpe at tage Hensyn til det her.

Det er mig ikke bekjendt, om man nogensinde hos Narhvalen, eller selv blot hos nogensomhelst anden Delphin har iagttaget en slig „forkeert Skjævhed"; men jeg finder mig foranlediget til at pege hen paa slig om end fjern Mulighed, fordi den maaskee kunde give Nöglen til den rette Forstaaelse af en Angivelse af Scoreshy, den eneste om en til Höire vreden Tand, der overhovedet foreligger, og som man dog neppe tör udenvidere afvise, hvor besynderlig den end klinger, den nemlig, at han engang havde fanget en Hun-Narhval paa 13½ Fod, som undtagelsesviis havde en 4′ 2″ lang Tand, siddende paa venstre Side og vreden til Höire *(and the spiral dextrorsal)**).

*) Journal of a Voyage to the Northern Whale-fishery etc. London 1823 p. 156.

Oversigt

over

de videnskabelige Möder

i

den naturhistoriske Forening

i Aaret 1862.

---

d. 17de Januar. Hr. Dr. phil. *Lütken* gav et Referat af Professor S Lovéns Meddelelse i det K. Svenske Videnskabernes Akademie om nogle i Indsöerne Vettern og Venern opdagede Hav-Crustaceer og om de geologiske og zoologiske Slutninger, som denne mærkelige Opdagelse giver Anledning til.

Derefter anmeldte Hr. Professor *Steenstrup* Professor Rütimeyers Værk om de forhistoriske Dyr i Schweitz, Pælebygnings-Dyrene, og gav navnlig en nærmere Fremstilling af Forfatterens Anskuelse om *Bos primigenius*. Medens Prof. R. ansaae denne Form for Stamfaderen til vort tamme Qvæg, viste Prof. Steenstrup, at der i dens Beenbygning netop fandtes Eiendommeligheder, som berettigede til den modsatte Slutning,

d. 31te Januar. Hr. Professor *Örsted* gav en Udsigt over de Bary's Undersögelser over Sliimsvampene (*Myxogasteres* Fries, *Mycetozoa* de Bary) og sögte at vise, at de Bary's Opfattelse af disse Organismer som Dyr var uberettiget.

d. 14de Februar. Hr. Dr. *Lütken* forelagde og meddeelte i Udtog et Fælledsarbeide af ham og Prof. Reinhardt: Bidrag til det vestindiske Öriges og navnlig de dansk-vestindiske Öers Herpetologie (See Side 153).

d. 28de Februar. Hr. Professor Steenstrup holdt et Foredrag over et hos Sværdfisken *(Xiphias gladius)* i Hjernekassens Knogler levende Snyltedyr, *Philichthys Ziphiæ*. Da en med Figurer ledsaget Beskrivelse af denne mærkværdige Snylter er optaget i Oversigten over det Kgl. D. Vid. Selskabs Forhandlinger i November 1862, S. 295—305, vil det her være tilstrækkeligt at henvise til denne.

Derefter meddeelte Hr. Professor *Örsted* nogle Bidrag til Svampenes Morphologie. *Hydnum Auriscalpium* L. har en blivende Frugtstilk, og fra denne skyde nye Sporehuse frem. *Agaricus*

(Collybia) radicatus (Sow.) har en lang underjordisk Frugtstilk, der oprindelig synes at udgaae fra en *Rhizomorpha.*

den 13de Marts. Hr. Dr. med. *Krabbe* meddeelte nogle Iagttagelser om en hos Muldvarpen *(Talpa europæa)* forekommende Blæreorm (See Side 320).

Derefter fremstillede Professor *Örsted* endeel Bemærkninger med Hensyn til Forholdet mellem hans ny Art: *Bidens platycephala* og *Bid. fastigiata* Mich. *(Bid. radiata* Thouill*)* (See Side 312).

d. 28de Marts. Hr. Professor *Reinhardt* foreviste en Bastard af en *Pyrrhomitris cucullata* (Sws.) ♂ og en *Fringilla canaria* (L.) ♀, og gav nogle nærmere Oplysninger om dette mærkelige Tilfælde af Bastard-Dannelse, som ville blive meddeelte i næste Aargang af dette Tidsskrift.

Derefter foreviste og begrundede Hr. Dr *Lütken* en ny Art af Slægten *Cyclodus* fra Nyholland, *Cyclodus fasciatus* (See Side 292).

d. 24de April. Hr. Professor *Örsted* meddeelte Iagttagelser over Udviklingen af Slyngtraadene og Blomsterne hos *Cyclanthera pedata* og hos endeel andre Planter af Agurkfamilien. Udviklingshistorien af Slyngtraadene bestyrker den Opfattelse af disse paa saa forskjellig Maade tolkede Organer, hvortil ogsaa Misdannelser lede, at de nemlig opstaae hos nogle Arter ved Omdannelse af et Blad alene og hos andre ved Omdannelse af et Blad og en Knop i Forening.

Udviklingshistorien af Blomsterne af *Cyclanthera* viser, at disse ikke opstaae paa den sædvanlige Maade, nemlig som Knopper i Hjörnet af Dækblade, men ved en Deling af Stængelens Vækstspidse (Cambialkegle). Da Ö. ligeledes har iagttaget, at Slyngtraadene hos *Vitis* opstaae ved en Deling af Vækstspidsen, saa synes denne Udviklingsmaade at være almindeligere end man hidtil har antaget. Herved forklares paa den ene Side Mangelen af Dækblade hos visse Planter og paa den anden Side den meget afvigende og i Almindelighed saa urigtig opfattede Stilling af Slyngtraaden hos *Vitis*

d. 2den Mai. Hr. Prof. *Reinhardt* meddeelte nogle Bemærkninger om Narhvalens Stödtand, nærmest i Anledning af en Angivelse i Professor Lilljeborgs »Öfversigt af Skandinaviens Hvaldjur» (See Side 326.)

Hvorefter senere afdöde Dr. *C. Vaupell* holdt et Foredrag over Varmens Indflydelse paa Planter, særligt oplyst ved Iagttagelser og Forsög anstillede med Viinstokken.

d. 20de Juni. Hr. Dr. *Lütken* oplæste nogle Modbemærkninger i Anledning af Professor Kröyers Critik over Dr.'s Meddelelse om *Liparis lineatus* i Aargangen 1860 af »Vidensk. Meddelelser« (Disse Modbemærkninger ere allerede trykte i forrige Aargang af Foreningens Tidsskrift (1861) S. 243).

Dernæst meddeelte Hr. Professor *Reinhardt* nogle Oplysninger om den af Statsrevisor Fischer i Journal f. Ornithologie (IX Jahrg.

1stes H., Jan. 1861, S. 14) som en ny Art, *Troglodytes borealis*, beskrevne Gjerdesmutte fra Færöerne. Efter at have fremlagt et Exemplar af den færöiske Gjerdesmutte samt tvende andre fra Island og viist, at den allerede fra et Par Sider fremsatte i og for sig rimelige Formodning, at det er samme Form, der forekommer begge Steder, er fuldkommen rigtig, gik Meddeleren over til at dröfte den formeentlige ny Arts Berettigelse og viste, at Hr. Fischers Angivelse, at Vingedækfjedrene hos *Trogl. borealis* skulde mangle de hvide Spidser, var feilagtig. Spidserne vare tilstede saavel paa det foreviste færöiske Exemplar som paa begge de islandske, og hvis de have manglet paa det eneste Exemplar, Hr. F. har havt for sig, maatte dette beroe en Tilfældighed, maaskee derpaa, at Fjederdragten har været forslidt og gammel; thi som bekjendt har man iagttaget, at disse Pletter af den Grund kunne mangle ogsaa hos *Trogl. europæus*. Det fra deres Mangel hentede Kjendemærke for den ny Art maa der altsaa for det Förste slaaes en Streg over. Paa samme Maade gaaer det fremdeles med et andet Skjelnemærke, som Hr. Fischer, dog rigtignok kun betingelsesviis, har gjort gjældende, nemlig Mangelen af hvide Spidser paa de underste Haledækfjedre; ogsaa disse findes, som de forelagte Exemplarer beviste, ligesaafuldt hos *Trogl. borealis* som hos *Trogl. europæus**). Heller ikke det Skjelnemærke, som Hr. F. har villet finde i den forskjellige Maade, hvorpaa Næbbet skulde træde frem fra Hovedet hos de tvende Former, kunde Meddeleren anerkjende.

De fra Næbbets Tykkelse, Föddernes plumpere Bygning og Fuglens betydeligere Störrelse hentede Særkjender for *Trogl. borealis* ansaae Meddeleren i det Hele taget for bedre begrundede; dog det sidste for mindre paalideligt end de tvende andre; thi det i Mödet forelagte færöiske Exemplar (ifolge Indsenderens, Hr. Sysselmand Müllers, Angivelse en ♂) havde kun en Længde af 3″ 10‴, og den sammenlagte Vinge maalte her knap nok 1″ 10½‴, medens Hr. Fischer angav disse Maal hos sit Exemplar at være 4″ 5‴ og 2″ ½‴, og ihvorvel det maa indrömmes, at et Skind ved Præparationen kan blive unaturligt kort (dog endnu oftere unaturligt langt), saa kan dog den sammenlagte Vinges Længde ikke derved forandres, og det forelagte Skind havde desuden

*) I et Tillæg til sin förste Notits, indrykket S. 431 i November Heftet af samme Aargang af den nævnte Journal (hvilket Hefte imidlertid först kom ud den 15de Juli 1862 altsaa först efter at ovenstaaende Meddelelse var gjort) har Hr. Fischer ogsaa selv erkjendt sin Feiltagelse, hvad disse to Særkjender angaaer; men medens disse, som det synes, opgives, fastholdes desto mere et tredie; *Troglodytes borealis* skal nemlig mangle »die weissen Spitzen der Bauchgegend«; hvis jeg forstaaer Forfatteren rigtigt ved at antage, at der ved disse noget dunkle Udtryk menes Fjedrene lidt foran Gattet, maa jeg imidlertid om dette udtale mig omtrent som om de andre; hvis det overhovedet forekommer, er det ikke constant. Den Tillæget ledsagende Afbildning (af Hr. Bädeker) er iövrigt ret smuk, men synes mig at fremstille Fuglen större og Födderne endeel plumpere end de virkelig ere. Föddernes Skinnebeklædning er dernæst langtfra at være blot nogenlunde correct afbildet. J. Reinhardt.

langtfra Udseende af at være unaturligt forkortet. De islandske Exemplarer vare ikke saa godt præparerede, at Totallængden med Nytte kunde maales; den sammenlagte Vinges Maal (2″ 1/3‴) stemmede imidlertid her ret godt med Hr. F.'s Angivelse; men det endelige Resultat synes altsaa dog at være, at Störrelsen kan variere hos den færöiske Gjerdesmutte, ligesom man længe har vidst, at den gjör det hos den almindelige Art. Derimod er der utvivlsomt en ikke ringe Forskjel mellem begge Former, hvad Næb og Födder angaaer; Næbbet er kjendeligt tykkere og Födderne meget plumpere hos den færöiske Gjerdesmutte end hos den danske; og skal den færöiske virkelig opstilles som en egen Art, vilde det tilsidst dog nok kun være ved Hjælp af denne Forskjel, at den muligviis vilde kunne erkjendes. Det maatte imidlertid erindres, at *Troglodytes europæus* er en Fugl, hvis Störrelse efter udmærket omhyggelige Jagttageres Erfaringer vexler ikke lidt hos forskjellige Individer; og det maatte först oplyses, om der ikke fandtes Mellemformer, der udviskede den her omtalte Forskjel i Næb og Födder; der var Intet i Hr. Fischers Meddelelse, som tydede paa, at han havde sammenlignet sit fattige, i et eneste noget beskadiget Exemplar bestaaende Materiale med Andet end netop med danske Gjerdesmutter; man kunde med Billighed fordre en Sammenligning med Gjerdesmutter fra andre europæiske Lande navnlig fra Shetlandsöerne, Skotland og England, förend den formeentlige Art kunde ansees for begrundet, og Meddeleren tvivlede for sit Vedkommende paa, at den fortjente at betragtes som andet og mere end höist som en Localrace af den almindelige Art, idet den Omstændighed, at Fuglen lagde större Æg end *T. europæus*, dog vel kun kunde faae videre Betydning, forsaavidt som den forbandt sig med constante Charakterer hos Fuglen selv.

d. 14de November. Cand. magist. *Elberling* meddeelte Resultaterne af sine Undersögelser over nogle danske Kalktufdannelser i Henseende til deres geognostiske Forhold og de i dem indeholdte dyriske Levninger (forbeholdende sig senere at meddele sine endnu ikke afsluttede Undersögelser over Plantelevningerne).

Han talte först om Kalktuffens almindelige Charakterer og de i den indesluttede underordnede Lag og Gange (törveagtige og dyndagtige Substantser, Jernokker, Manganilter). De undersögte Localiteter vare: Maglekilde ved Roeskilde; Vintermöllerne mellem Roeskilde og Holbæk; Nörlund N. for Hobro; Skvat Mölle, Röde Mölle og Stampemöllen ved Skanderborg; Neder Knapperup, Haraldskjær, Kjærbölling og Kjelkjær ved Veile. Alle de undersögte Dannelser maae betragtes som afsluttede. Hvad deres Alder angaaer, saa hvile de paa diluviale Lag og ere ikke dækkede af noget ældre Lag end Muldjorden; Meddeleren har ikke fundet Levninger af Menneskeværk i Kalktuffen. De dyriske Levninger lede til det Resultat, at disse Dannelser paa en enkelt Undtagelse nær ere foregaaede i Kildebasiner: den i Vandet stedfindende Be-

vægelse har været for stærk til at större Ferskvandssnegle kunde trives deri; de hyppigst forekommende Snegle ere Landsnegle og smaa Ferskvandssnegle.

Af Hvirveldyr er der kun fundet Been af Frøer (Maglekilde). De andre Dyr ere Skaldyr, hvoraf der omtrent er fundet 50 Arter; Arterne ere alle nulevende og findes endnu her i Landet med Undtagelse af *Helix rupestris*, der hidtil ikke er funden her. Af Arter, hvis Forekomst her havde större Interesse, gjorde han opmærksom paa følgende: *Limax glaber*, *Helix ruderata*, *Clausilia biplicata*, *Achatina acicula*, *Planorbis glaber*. Nogle, der nu ere almindelige, ere kun sjelden fundne i Kalktuffen: *Helix arbustorum*, *Helix hispida*, *Bulimus obscurus*. Disse Sneglehuse have ofte bevaret Farvetegning og Glands.

Efter Foredraget indledede Hr. Conferentsraad *Forchhammer* en Discussion med Hensyn til Dannelsesmaaden af de i Kalktuffen forekommende Jern- og Manganlag; i denne Discussion deeltoge Dhrr. *Fogh* og Cand. phil. *Hoff*. Derefter gjorde Hr. Professor *Steenstrup* og Hr. *O. Mörch* nogle Bemærkninger angaaende nogle af de organiske Levninger.

d. 29de November. Hr. Dr. med. *Krabbe* foredrog nogle Iagttagelser angaaende den hos Raadyret forekommende Muskeltinte (See Side 320).

Derefter forelagde Hr. Dr. phil. *Lütken* 6 nye Krybdyr-Arter, som tilhörte Universitetets zoologiske Musæum (See Side 292).

d. 12te December. Hr. Professor *Reinhardt* forelagde og meddeelte i Udtog en Afhandling af Hr. Sysselmand *Müller* om den færöiske Fuglefauna og Fuglefangsten paa Færöerne (See Side 1).

Derefter meddeelte Hr. Professor *Steenstrup* en Iagttagelse angaaende den smækkende Lyd, som ledsager Elsdyrets og Rensdyrets Trit, og som sædvanlig tolkes som frembragt af Biklovene. S. havde under sit Ophold i Amsterdam i den derværende zoologiske Have overbeviist sig om, at Lyden höres allerstærkest, naar Dyret staaer ganske stille, og at den kommer fra selve Leddene i Foden.

d 17de December. Hr. Professor *Örsted* læste over en ny brasiliansk Theeplante *(Neea theifera Örd)*; Planten findes beskreven og afbildet i Oversigten over det Kgl. D. Vid. Selskabs Forhandlinger i Jan. og Febr. 1863, hvortil henvises for nærmere Oplysning.

Derefter meddeelte Hr. Dr. *Lütken* paa Professor *Steenstrups* og egne Vegne 1) nogle Bemærkninger om en islandsk Amphipod, udmærket ved sin betydelige Störrelse og meget lig *Gammarus Loveni*, maaskee kun en yngre Form af denne; fremdeles 2) om de Formforandringer, som *Malthæa*-Arterne og navnlig *M. notata* undergaaer med Alderen.

Endelig forelagde og refererede Hr. Professor *Steenstrup* en Afhandling af Hr. Provst Koch, Om Falsters Vegetation (See Side 79).

Rettelser.

Side 17,	L. 13 f. n.	September, læs: I September
— 72,	L. 15 i. o.	Punctum efter Leach udgaaer.
— 154, 155 og 162,		flere Steder, Museum og Museer, læs: Musæum.
— 162,	L. 18 f. o.	Stjernen ud for Nr. 57 i Rubriken Cuba udslettes og henflyttes til Rubriken Jamaica.
— 167,	L. 2 f. n.	Erpetologie, læs: Erpétologie
— 168,	L. 4 f. n.	Stjernen foran 15 udelades.
— -	L. 3 og 1 f. n.	Erpet læs: Erpét
— 173,	L. 1 f. o.	Caraibiske, læs: Karaibiske
— 174,	L. 6 f. o.	*albigularis*, læs: *albogularis*
— -	—	I Rubriken Cuba er glemt et ! efter Stjernen.
— 184,	L. 6 f. n.	Erpet. læs: Erpét.
— 195,	L. 6 f. n.	*albigularis* læs: *albogularis*.
— 206,	L. 15 f. o.	Bindehund læs: Bindehud
— 208,	L. 9 f. n.	doppelt læs: dobbelt
— -	L. 7 f. n.	var læs: vare
— 220,	L. 8 f. o.	nye læs: ny
— 255,	L. 13 f. o.	foran "serie" sættes Semicolon istedetfor Comma
— 273,	L. 10 f. n.	*H. vittatus* læs: *L. vittatus*
— -	L. 6 f. n.	*H. microlophus* læs: *L. microlophus*

LIBRARY
OF THE

Chr. Thornam del. & sculp.

1. Cyclodus fascialus Ltk. 2. Delma Molleri Ltk. 3. Aprasia pulchella Gr. var. striolata. 4. Rhophrynus verrucosus Ltk. 5. Onychodactylus Westermanni Ltk. 6. Hydrophis laevis Ltk.

1 10 *Bidens platycephala* Ord

11 17 *Bidens radiata* Thuilher

18 20 *Bidens tripartita* L.

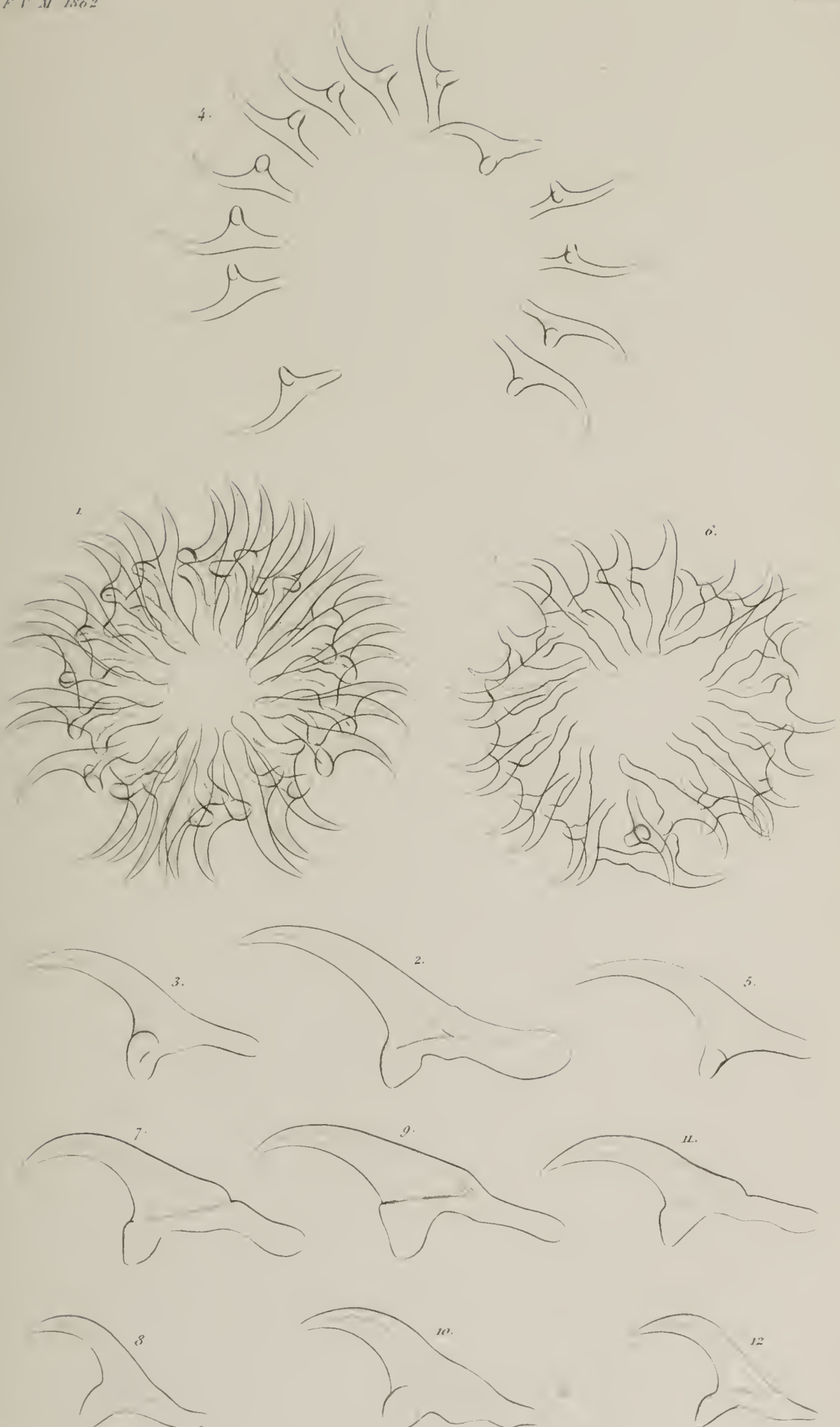
4.
1.
6.
3.
2.
5.
7.
9.
11.
8.
10.
12.

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS

Made in Italy

05-14 STD

8 032919 991409

www.colibrisystem.com

3 0112 105562828